

**Notulen van het verhandelde in de vergadering
van Provinciale Staten van Utrecht
gehouden op 4 juli 2016**

Bladwijzer

op de notulen van Provinciale Staten van Utrecht Vergadering 4 juli 2016

BESTUUR, EUROPA EN MIDDELEN

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 31 mei 2016, dienst/sector MAO, nummer PS2016BEM11, inzake actualisatie algemene subsidieverordening provincie Utrecht.

Daartoe besloten
PS2016BEM11

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 1 juni 2016, dienst/sector SGU, nummer PS2016BEM12, inzake rapport Randstedelijke Rekenkamer 'uitvoering op afstand'.

Daartoe besloten
PS2016BEM12

Amendement A20, ingediend door de fractie van de PVV, inzake uitvoering op afstand.

Het amendement is ingetrokken.
Daartoe besloten

MILIEU, MOBILITEIT EN ECONOMIE

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 23 juni 2016, dienst/sector SGU, nummer PS2016MME06, inzake bekrachtiging geheimhouding Maarsbergen.

Daartoe besloten
PS2016MME06

STATEN (provinciale)

Vaststelling agenda.

Ingekomen stukken.

Vragen(half)uurtje.

Vaststelling van het verslag van Provinciale Staten van 6 en 13 juni 2016. VERVALLEN

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 4 juli 2016, dienst/sector MAO, nummer PS2016PS12, inzake Kadernota 2016.

Daartoe besloten
PS2016PS12

Amendement A17, ingediend door de fractie van de SP, inzake geen egalisereserve.

Het amendement is ingetrokken.
Daartoe besloten

Amendement A18, ingediend door de fractie van de SGP, inzake egalisereserve.

Het amendement is verworpen.
Daartoe besloten

Amendement A19, ingediend door de fracties van de PvdA en SP, inzake geen egalisereserve.

Het amendement is verworpen.
Daartoe besloten

Motie M30, ingediend door de fractie van de PvdA, inzake versnelling natuurinrichting verworven grond.

De motie is ingetrokken.
Daartoe besloten

Motie M31, ingediend door de fractie van de PvdA, inzake Utrecht Topregio (V)MBO.

De motie is ingetrokken.
Daartoe besloten

Motie M32, ingediend door de fractie van de PvdA, inzake stageambassadeur provincie Utrecht.
De motie is verworpen.
Daartoe besloten

Motie M33, ingediend door de fractie van de PvdA, inzake meer slagkracht WBO.
De motie is ingetrokken.
Daartoe besloten

Motie M34, ingediend door de fractie van de PvdA, inzake voldoende middelen voor energietransitie.
De motie is verworpen.
Daartoe besloten

Motie M35, ingediend door de fractie van de PvdA, inzake geen egalisereserve.
De motie is niet ingediend.

Motie M36, ingediend door de fractie van de PVV, inzake camera's op de bus.
De motie is verworpen.
Daartoe besloten

Motie M37, ingediend door de fractie van de PVV, inzake eerlijker verdeling van de provinciale lasten.
De motie is verworpen.
Daartoe besloten

Motie M38, ingediend door de fractie van de PVV, inzake hanteer 80% gedeputeerde norm bij salarissen in het provinciale domein.
De motie is verworpen.
Daartoe besloten

Motie M39, ingediend door de fractie van de SP, inzake instellen knelpuntenpot openbaar vervoer.
De motie is verworpen.
Daartoe besloten

Motie M40, ingediend door de fracties van de SP, GroenLinks, 50Plus, PvdD, ChristenUnie, D66 en PvdA, inzake oplossing voor fietsknelpunt bij het Liesbosch in Nieuwegein.
De motie is aanvaard.
Daartoe besloten

Motie M41, ingediend door de fractie van de SP, inzake werkgelegenheid voor (V)MBO.
De motie is ingetrokken.
Daartoe besloten

Motie M42, ingediend door de fracties van de SP en PvdD, inzake meer werk van voorbeeldfunctie social return.
De motie is aanvaard.
Daartoe besloten

Motie M43, ingediend door de fracties van de SP inzake wonen voor iedereen.
De motie is verworpen.
Daartoe besloten

Motie M44, ingediend door de fracties van de SP, D66 en PvdA, inzake cultuur voor ieder kind met jeugdcultuurfonds
De motie is aanvaard.
Daartoe besloten

Motie M45, ingediend door de fracties van de ChristenUnie, SP, VVD en CDA, inzake duurzame geluidsschermen.
De motie is aanvaard.
Daartoe besloten

Motie M46, ingediend door de fracties van de ChristenUnie en SP, inzake fietspaden langs provinciale wegen.
De motie is verworpen.
Daartoe besloten

Motie M47, ingediend door de fracties van de ChristenUnie en SP, inzake provinciale landschappen.
De motie is ingetrokken.
Daartoe besloten

Motie M48, ingediend door de fracties van GroenLinks, D66 en CDA, inzake realisatieplan Zero Emissie Busvervoer.
De motie is aanvaard.

Daartoe besloten

Motie M49, ingediend door de fracties van GroenLinks en SP, inzake verplaatsen tankstations Maarsbergen.
De motie is ingetrokken.
Daartoe besloten

Motie M50, ingediend door de fractie van de PvdD, inzake plofkippenfabriek.
De motie is ingetrokken
Daartoe besloten

Motie M51, ingediend door de fractie van de PvdD, inzake stimulans regionale leer/werk- & stageplaatsen.
De motie is ingetrokken.
Daartoe besloten

Motie M52, ingediend door de fractie van de PvdD, inzake groene leges.
De motie is ingetrokken.
Daartoe besloten

Motie M53, ingediend door de fracties van de PvdA en VVD, inzake Utrecht Topregio (V)MBO.
De motie is aanvaard,
Daartoe besloten

Motie M54, ingediend door de fracties van de VVD, SGP, PvdD, 50Plus, GroenLinks, SP en CDA, inzake steun voor Nationaal Monument Kamp Amersfoort
De motie is aanvaard.
Daartoe besloten

Motie M55, ingediend door de fractie van de PVV, inzake eerlijk over zonnepanelen.
De motie is aanvaard.
Daartoe besloten

Motie M56, ingediend door de fracties van D66 en GroenLinks, inzake egaliseringsreserve Provinciefonds.
De motie is aanvaard.
Daartoe besloten

Motie M57, ingediend door de fracties van de SP en CDA, inzake werkgelegenheid (V)MBO.
De motie is aanvaard.
Daartoe besloten

Motie M58, ingediend door de fractie van GroenLinks en SGP, inzake verplaatsen tankstations Maarsbergen'.
De motie is aanvaard.
Daartoe besloten

Motie M59 (gewijzigd), ingediend door de fractie van de PvdD, inzake plofkippenfabriek.
De motie is aanvaard.
Daartoe besloten

Motie M60, ingediend door de fracties van het CDA, PvdA, ChristenUnie en SGP, inzake bijdrage Food Valley.
De motie is aanvaard.
Daartoe besloten

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 23 juni 2016, dienst/sector SGU, nummer PS2016PS13, inzake zienswijze begroting Randstedelijke Rekenkamer.
Daartoe besloten
PS2016PS13

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 4 juli 2016, dienst/sector Griffie, nummer PS2016PS14, inzake benoeming duocommissievoorzitter Ruimte, Groen en Water/Wonen.
Daartoe besloten
PS2016PS14

Motie M61 vreemd aan de orde van de dag, ingediend door de fractie van de PVV, inzake beelden Jits Bakker.
De motie verworpen.
Daartoe besloten

Stemverklaringen.

Stemmingen.

Presentielijst vergadering 4 juli 2016

Voorzitter:	W.I.I. van Beek, commissaris van de Koning
Griffier:	L.C.A.W. Graafhuis
VVD	mevr. drs. N. Eijsbroek, Utrecht mevr. ir. A.A. Ens, Amersfoort drs. J. Germs, Renswoude W.J. Joustra, Langbroek drs. A.H.L. Kocken, Utrecht R. van Reenen, IJsselstein mevr. ir. J.C.V. Vaessen, Utrecht mevr. dr. A.J. Vlam, Nieuwegein Z. el Yassini, Utrecht
D66	drs. J.G. Boerkamp, Utrecht (vanaf 13.42 uur) mevr. H. Chidi, Amersfoort mevr. drs. A.J. Dekker, Odijk mevr. drs. A.W.T. Dercksen, Baarn mr. dr. M.C.J. Groothuizen, Zeist ir. N.J.P. Hoefnagels, Bunnik P.D. Overkleef, Utrecht mevr. A.M. Schneiders, Utrecht dr. I.Thonon, Utrecht
CDA	ing. D.G. Boswijk, Wilnis mr. J.M. Buiting, Utrecht (vanaf 10.21 uur) mevr. D.J. Dorrestijn, Renswoude J.M.W. Jansen, Baarn mevr. drs. M.W.J. Maasdam-Hoevers, Zeist mevr. T. Koelewijn, Bunschoten
PvdA	mevr. drs. J.P. d' Hondt, Utrecht drs. C. de Kruijf, Leusden ir. R.G.H. van Muilekom, Amersfoort H.O. Suna, Soest
PVV	mevr. E.J. Broere, Soest R.G.J. Dercksen, Bosch en Duin ir. H. IJssennagger, Bilthoven drs. W.J. Ubaghs, Maarssen
SP	G.J. Bosman, Loenen aan de Vecht mevr. M.G. Noordenbos, Maarssen mevr. A.M. Poppe, IJsselstein
GroenLinks	drs. F.H.W. Bekkers, Bilthoven mevr. A.C. Boelhouwer, Wijk bij Duurstede ir. H.P. van Essen, Utrecht
ChristenUnie	mevr. drs. E. Kotkamp, Nieuwegein (vanaf 10.18 uur) mevr. N. de Haan, Amersfoort drs. C.J. van Kranenburg, Driebergen-Rijsenburg A.J. Schaddelee, Houten
PvdD	mevr. F.M. Arissen LLB, Utrecht mevr. H.J. Keller, Driebergen-Rijsenburg
SGP	P.A. van Leeuwen, Rhenen
50Plus	mevr. W.M.M. Hoek, Vreeland
Afwezig:	A. Essousi LLB, Utrecht (PvdA) G. van Leeuwen, Houten (SGP) A.M. Meijer, Amersfoort (SP)

Leden van Gedeputeerde Staten:

drs. ing. P. van den Berg, Amersfoort

drs. R.W. Krol, Soest

mevr. A.M.A. Pennarts-Pouw, Montfoort

mevr. mr. J. Verbeek-Nijhof, Huis ter Heide

Opening.

De VOORZITTER: Ik open de vergadering. Een interessante en belangrijke vergadering, gezien de agendapunten en zeker ook gezien het feit dat wij de kadernota behandelen.

Een drietal leden heeft laten weten vandaag afwezig te zijn. De zijn de heer Meijer, de heer Gijs van Leeuwen en de heer Essousi. De heren Boerkamp en Buiting komen later.

Vaststellen agenda.

De VOORZITTER: Ik zou u willen voorstellen in afwijking van de agenda zoals deze is gestuurd om agendapunt 9 van de agenda af te voeren. Wij hebben u daarover van tevoren geïnformeerd, ook in verband met de te verwachten publieke belangstelling. Wij hebben u onze argumenten hiervoor gegeven. De formele besluitvorming moet nu plaatsvinden. Ik zie dat de heer Bosman daarover iets wil zeggen.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wij vinden het op zich prima dat het college langer de tijd wil nemen om de Bosbeekvariant nader te bestuderen. Echter, in de commissievergadering en in het woordvoerdersoverleg waren het alle woordvoerders eens over één ding: er moest vandaag een besluit genomen worden, want het kon niet zo zijn dat de inwoners daarover nog langer in onzekerheid zouden blijven. Wij hebben in de commissievergadering zeer emotionele sprekers gehad. Sommigen waren al onder medische verzorging. Dat betekent dat wij willen verzoeken zo snel mogelijk toch op deze zaak terug te komen. Dat moet niet drie tot zes maanden nog gaan duren. Ons voorstel is: doe het zo snel mogelijk, het liefst direct na het reces als dat technisch mogelijk is.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! De ChristenUnie sluit zich daarbij aan. Wij zouden graag horen wanneer wij dit voorstel dan in behandeling kunnen nemen. Wij pleiten ervoor dat de eerste statenvergadering na de zomer te laten zijn.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan mij bij beide voorgaande sprekers volledig aansluiten. Laat dit doorrekenen alstublieft zo kort mogelijk duren, want inderdaad, als één ding duidelijk was van de sprekers, dan was het wel dat zij een besluit wilden hebben. Het stuitende is eigenlijk dat wij afgelopen maandag tijdens het woordvoerdersoverleg het over één ding eens waren, namelijk dat er een besluit genomen moest worden. Het enige waarover wij het toen eens waren, wordt nu naast ons neergelegd. Inderdaad, wij waren verdeeld over onze voorkeur, maar hiér waren wij het over eens. Dus, alstublieft: de eerstvolgende cyclus willen wij dit onderwerp graag op de agenda hebben.

De VOORZITTER: Als er mensen zijn die nog iets anders in te brengen hebben dan datgene wat nu gezegd is, dan krijgen zij van mij het woord.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Wij waarderen de brief van Gedeputeerde Staten. Gezien de voortschrijdende informatie van de afgelopen weken en de gevoelens door inwoners geuit, lijkt ons dat een verstandig besluit. Een kleine correctie op de vorige sprekers. GroenLinks heeft in die overleggen wel degelijk aangegeven dat wij de zorgvuldigheid van de besluitvorming voor deze grote ruimtelijke ingreep heel belangrijk vinden. Wij hopen dan ook wij nu een voorbereiding van de verschillende varianten tegemoet kunnen zien, zodat wij op een ordentelijke manier de besluitvorming zo snel mogelijk kunnen afronden.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn het met alle vorige sprekers eens en zijn blij met de toevoeging die de heer Bekkers heeft gedaan, dat wij met een complete informatieset met alle afwegingen een besluit moeten nemen en niet met half werk. Wij betreuren het dan ook ten zeerste dat zowel vanuit de gemeente als vanuit diverse fracties in deze Staten al in februari / maart is gemeld die Bosbeekvariant uit te werken. Dat is door de gedeputeerde afgehouden en wij zitten nu met de gebakken peren, sterker nog: de inwoners zitten met de gebakken peren, want daarom moeten wij nu nog langer wachten. Dat betreuren wij zeer.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij vinden in de gegeven situatie het verstandig dat GS voorstelt het besluit nu van de agenda te halen. Wij realiseren ons ook dat inwoners duidelijkheid willen. De heer Bosman zei net iets heel waars: zo snel mogelijk als technisch haalbaar is. Het moet straks wel een goede vergelijking zijn. Beter nu even goed de tijd nemen om dat te doen: dus wel zo snel mogelijk, maar wel goed de tijd nemen, zodat er een goede vergelijking ligt. Dan kunnen wij een zorgvuldig besluit nemen.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ook het CDA wil zich aansluiten bij woorden die al gesproken zijn. Voor ons was het van belang, omdat het voor de inwoners van belang was om tot snelle besluitvorming te komen. Dat mag echter nooit ten koste gaan van zorgvuldige besluitvorming. In dezen achten wij het dan ook een goede zaak dat de verschillende varianten naast elkaar worden gezet, zodat zij goed onderling kunnen worden afgewogen. Dan gaat zorgvuldigheid boven snelheid in dezen.

De heer P. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ook wij steunen dit voorstel. Wij vinden het erg jammer dat het uitgesteld wordt, want wij hadden graag een besluit genomen vandaag. Wij onderschrijven de woorden van de heer Van Muilekom van de PvdA. Dit was niet nodig geweest. Als wij de informatie die gevraagd was, direct hadden gekregen, dan hadden wij er nu een klap op kunnen geven.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Ook 50Plus sluit zich aan bij wat er allemaal al gezegd is. Wij vinden het moedig van de gedeputeerde om dit besluit aan ons voor te leggen. Ik wil wel het volgende zeggen. Men zegt wel eens 'onder druk wordt alles vloeibaar'. Afgelopen dagen heb ik heel veel gewone – in de goede zin van het woord – inwoners aan de lijn gehad, maar ook sprekers en dergelijke. Ook daar werd steeds meer gezegd: "Stel het uit, zodat er een goed besluit genomen kan worden." Dus het is niet zo dat heel veel inwoners nu ineens heel boos zijn of het als een nadeel zullen ervaren. Ik wil ook opgemerkt hebben dat velen, die grote groepen vertegenwoordigen, hebben benadrukt: neem nog geen besluit, maar stel het uit, zodat er een goed besluit genomen kan worden, waar heel veel mensen achter kunnen staan.

De heer THONON (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ook D66 wilde op maandagavond een besluit, maar toen kwam er donderdag een brief van de raad, een groot deel van de raad. Wij als democratische partij wilden niet aan die raad voorbij gaan. Ik ben het eens met mevrouw Hoek dat een groot deel van de sprekers zei: neem alstublieft een zorgvuldig besluit en een paar maanden extra is prima. Ik wil de collega-Statenvollederen herinneren aan de beantwoording van de projectleider, dat een doorrekening ongeveer drie maanden kost, maar dan moet het nog de besluitvorming in. Ik denk dat het ongeveer nog drie maanden extra kost, voordat wij een besluit kunnen nemen. Dan kijken wij naar december, denk ik.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Zoals wij ook al in de brief hadden aangegeven, hadden wij als GS ook liever gezien dat wij vandaag, omwille van het belang van de inwoners van Maarsbergen, een besluit hadden kunnen nemen. Alleen, de hoeveelheid e-mails en de commotie die daarover is ontstaan, heeft ons het moeilijke besluit doen nemen – ook om de rust terug te krijgen op het dossier – er wat meer tijd voor te nemen. GS was in de overtuiging dat er met de informatie die er lag een besluit genomen kon worden. Wij hadden de dorpsvariant, die op basis van een voorlopig ontwerp was doorgerekend, en de westvariant op basis van een technisch ontwerp, en de Bosbeekvariant, daarvan afgeleid, die heel veel vergelijkingen met de westvariant heeft. Ook echter de risico's, met name bij de Bosbeekvariant, heeft gemaakt dat wij gezegd hebben: wij zien dit niet als een kansrijke variant. Daardoor hebben wij besloten die niet verder door te rekenen. Het is niet zo, zoals de SGP stelt, dat wij informatie hebben afgehouden. Integendeel, wij hebben u juist willen meenemen in alle informatie. Daarvoor is er afgelopen maandag nog een sessie geweest, waarin alle cijfers nog een keer tot op detailniveau met u zijn gedeeld. Laten wij ernaar streven zo snel mogelijk weer de drie varianten met elkaar te bespreken.

Ik hoorde de PVV zeggen: de eerste PS-vergadering na het zomerreces. Volgens mij hadden wij dan – ik kijk naar de griffier – alles al moeten aanleveren. Willen wij het op het niveau van een technisch ontwerp en binnen dezelfde methodiek doorrekenen, dan hebben wij daarvoor drie maanden nodig. Dat is eerder met u gedeeld. Dan moet het nog de besluitvorming in. Zo staan de feiten ervoor. Ik kan u wel toezeggen dat ik er alles aan zal doen om het in elk geval zo snel mogelijk weer bij u terug te laten zijn. Dus dat betekent dat er nu wordt gewerkt aan een plan van aanpak en dat in het zomerreces de opdracht wordt gegeven aan het bureau, zodat ook die tijd benut wordt. Wij moeten in het belang van de inwoners van Maarsbergen zo snel mogelijk, maar wel zorgvuldig, een goed besluit nemen. Als u daarvoor meer informatie nodig heeft dan op dit moment is aangeleverd, dan willen wij u daarin graag faciliteren.

Ik zag een motie van de ChristenUnie bij de stukken zitten waarin geopteerd wordt voor aansluiting bij Maarn. Daarover hebben wij al eerder gesproken in de commissie. Als wij nu toch de Bosbeekvariant doorrekenen, zullen wij ook aangeven wat de voors en tegens daarvan zijn, zodat wij ook daarover met elkaar het gesprek kunnen voeren.

De VOORZITTER: Wij zijn nog steeds bezig met de agendavaststelling. Ik zou u willen voorstellen om ook agendapunt 5 van de agenda af te voeren. De notulen zijn nog niet beschikbaar. Wij kunnen deze dus nog niet vaststellen.

Er is er een tweetal moties vreemd aan de orde van de dag ingediend. De ene motie heeft het college zojuist overgenomen en de toezegging gedaan dat wij de gegevens tegelijkertijd met Maarsbergen zullen aanleveren. Over de andere motie zou ik u willen voorstellen die als agendapunt 13 te behandelen.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik neem aan dat het gaat om de motie over de oostelijke aansluiting op de A12 bij Maarn. Ik vind het op zich heel charmant dat de gedeputeerde dit wil meenemen en ons komend najaar informatie laat toekomen. Ik heb er toch de behoefte aan de motie op de agenda te houden. Dat heeft eigenlijk als concrete reden, dat het goed is dat de provincie deze optie mogelijk laat blijven. Dan is een uitspraak van ons nodig, omdat de gemeenteraad ook zelf naar de locatie van het Meubin-terrein kijkt voor mogelijke woningbouwplannen. Ik ben bang dat als daarover de provincie niet een duidelijke uitspraak doet, de gemeente daar straks allerlei andere plannen heeft ontwikkeld, die over een half jaar niet meer terug te draaien zijn. Wat mij betreft hoeven wij hierover niet een heel lang debat te houden. Het zou wel goed zijn dat de provincie op een of andere manier markeert dat wij de mogelijkheid in de lucht willen houden om een oostelijke aansluiting op de A12 te realiseren mochten wij daartoe op een later moment besluiten.

De VOORZITTER: Als het college echter een door u ingediende motie overneemt, dan denk ik dat u daarmee dat feit gemarkeerd hebt. Als u de motie intrekt, is het daarmee rond. Het is niet voor niets dat ik het op deze manier heb gedaan. Ik wilde voorkomen dat wij een soort van half debat Maarsbergen krijgen. Dan laat ik liever het punt op de agenda staan. Vandaar dat wij gezegd hebben, dat wij de motie overnemen en dat wij u de gegevens aanleveren op hetzelfde moment dat wij ook de rest van de gegevens over Maarsbergen voorleggen. Dan kunnen wij een integraal debat hebben.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Dan is het wat mij betreft akkoord als de motie inderdaad op deze manier wordt overgenomen.

De VOORZITTER: Fantastisch. Dan is de motie daarmee ingetrokken.

De heer HOEFNAGELS: Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag aan u. Motie 'vreemd aan de orde van de dag' op deze dag vindt de fractie een beetje vreemd, omdat in feite elke motie kan worden ingediend bij de kadernota. Wat is uw overweging geweest om voor te stellen om toch een motie 'vreemd' als apart punt op de agenda te zetten?

De VOORZITTER: Wij praten nu nog maar over één motie: de motie van de PVV. De andere motie is ingetrokken. Mijn overweging om de motie nu te behandelen, is dat het geen financiële motie is, althans, zoals deze geformuleerd is. Hij kost overigens wel geld. Dus ja, als u liever heeft dat de motie

gewoon behandeld wordt bij de kadernota, dan kan dat wat mij betreft ook. Ik kijk even naar de indier.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! U zegt steeds over de motie die overgenomen zou zijn, dat deze is ingetrokken. Is de motie ingetrokken of overgenomen?

De VOORZITTER: De volgorde is als volgt: het college heeft de motie overgenomen en daarop heeft de heer Schaddelee de motie ingetrokken. Zo hoort dat ook.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil er toch nog een vraag over stellen. Wij hebben er geen debat over gehad. Als deze motie wordt overgenomen, kan het verstrekkende gevolgen hebben voor een eventueel besluit in Maarsbergen. Daar heb ik moeite mee.

De VOORZITTER: De motie is nu niet meer aan de orde. Wij hebben u beloofd dat wij de gegevens die in de motie gevraagd worden, zullen aanleveren, zodat deze beschikbaar zijn op het moment dat het debat gevoerd wordt.

Dan kom ik even bij de PVV.

Mevrouw BROERE (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat ik de motie gewoon handhaaf en vraag om deze te behandelen als 'vreemd aan de orde van de dag'. Ik vind de argumenten niet steekhoudend. Ik heb er al twee keer vragen over gesteld en steeds onbevredigende antwoorden gekregen. Ik wil de motie dus nu 'vreemd aan de orde van de dag' handhaven.

De VOORZITTER: Ik kijk even of de anderen daarmee akkoord zijn. Bent u akkoord de agenda zo vast te stellen, zoals deze nu voor ons ligt, exclusief punt 9, exclusief punt 5 en inclusief punt 13 met één motie? Akkoord.

Zonder hoofdelijke stemming stellen Provinciale Staten de agenda aldus gewijzigd vast.

Ingekomen stukken.

De VOORZITTER: Ik kijk even of er opmerkingen zijn naar aanleiding van het stuk over de RUD. Dat is niet het geval.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig de voorgestelde wijze van afdoening.

Vragen(half)uurtje.

De VOORZITTER: Er zijn geen vragen ingediend. Daarmee is dit punt afgehandeld.

Statenvoorstel Kadernota

De VOORZITTER: Dit is een groot debat. De volgorde is zoals altijd het geval is bij begrotingsstukken. Ik begin bij de PvdA, de heer Van Muilekom.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De kadernota is wat de PvdA betreft het belangrijkste onderwerp waarover de Staten spreken. Wij stellen daarin de kaders, de kaders van wat wij dit jaar nog moeten doen, maar zeker ook de kaders voor de toekomst. Als wij dan het stuk van de kadernota lezen, dan komt het op ons over alsof dat niet voor het college het geval is. Het is de tekst van een controller en niet van een college dat ambities heeft. De fractie vraagt zich echt af of de coalitiefracties nog trots zijn op dit document. Wat wij de afgelopen maanden gezien hebben, dat er een gedeputeerde is die geld in de kadernota al als geaccepteerd heeft beschouwd. Wij hebben geconstateerd dat wij een jaarrekening hadden met een discussie over een accountantsverklaring die maar niet afkwam. Vervolgens constateren wij in de kadernota dat er een coalitieakkoord ligt en een begroting,

waarbij wij allemaal dachten dat wij geld hadden voor de energietransitie, maar dan blijkt de helft niet uitgegeven te mogen worden. Dan denk je: geld en dit college is geen goed huwelijk. Dan krijgen wij nog het voorstel over de egaliseringsreserve van € 3 miljoen. Wij vinden dit echt een verkeerd instrument op een verkeerd moment. Wij hebben tijdens de jaarrekening gesproken, en daarover ook een motie aangenomen, over hoe de Staten in staat willen zijn om te controleren en als er rare ontwikkelingen zijn te kunnen bijsturen, waarbij Provinciale Staten echt aan zet willen zijn en een rol willen vervullen. Nu ligt er een voorstel om weer een nieuwe reserve aan te brengen. En wij hebben in de provincie al genoeg reserves en voorzieningen; allemaal potten met geld, waar Provinciale Staten niet aan mogen komen. Daarom dient de PvdA een amendement in om nu geen egaliseringsreserve in te stellen. Zouden wij dat wel willen, laten wij dan eerst maar eens een goed debat voeren over hoe Provinciale Staten willen sturen.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Een vraag ter verheldering. Tijdens de behandeling van de jaarrekening heeft de PvdA, maar ook een aantal andere partijen, er erg veel aandacht aan besteed dat er een positief resultaat was en dat dat kwam door fluctuaties in hogere inkomsten en dat dat niet zou moeten mogen. Nu heeft GS in reactie op uw vragen toen een egaliseringsreserve voorgesteld, juist om aan datgene wat u bestreed tegemoet te komen. Nu wilt u die reserve alsnog niet. Vindt u nu wat u bij de jaarrekening zei met terugwerkende kracht alsnog niet zo'n probleem?

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De voorjaarsnota's en de najaarsnota's komen in april en in september. Als daarin rare ontwikkelingen zijn, leg dan aan ons voor hoe daarmee om te gaan. Daarvoor hebben wij geen egaliseringsreserve nodig. Wij kunnen met elkaar gewoon een debat voeren over hoe daarmee om te gaan. Dan zijn Provinciale Staten aan zet. Als wij een egaliseringsreserve hebben, dan is het gewoon een potje aan GS en is het aan GS daarmee wat te doen. Een kadernota wordt misschien al in maart vastgesteld en er kan vlak van te voren nog informatie komen. Wij kunnen dat echter hier bespreken bij de kadernota of bij de begroting. Wij vinden het op dit moment echt niet gewenst.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! De heer Van Muilekom zei in een bijzin dat er reserves zijn waar wij niet aan mogen komen. Het is ons al vijf jaar opgevallen dat er juist oneindig geschoven wordt met reserves als dat de coalitie zo uitkomt. Dus ik vraag mij even af waar dat beeld bij u vandaag komt, dat wij niet aan die reserves mogen komen.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het is misschien een goed punt, zoals u het benoemt, dat er dus allerlei reserves zijn en dat daarin geschoven wordt. Wij krijgen echter niet expliciet hier in de Staten op ons bord hoe daarmee om te gaan. Dat er nu weer een reserve, een egaliseringsreserve, daaraan toegevoegd wordt, dan is dat weer een extra pot waarin GS zelf kan schuiven zonder PS daarin te hoeven raadplegen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij is dat niet waar. Wij zijn ook geen voorstander van die twee extra potten, want er zijn al genoeg potten waar al in geschoven wordt. In de beantwoording, ik meen van de SP, staat dat als er een opname is uit die reserves, het langs PS gaat. Dat staat dus haaks op wat u zegt. Ik had die zorgen ook. Ik dacht: zij maken alvast een potje voor de Vuelta, de Ronde van Spanje komt er ook al weer aan. Dus dan zullen de dames en heren de tribune wel weer willen beklimmen. Dat is mooi. Dus ik dacht dat daar dat potje voor was, maar het voorstel moet wel eerst langs PS, heb ik uit de stukken begrepen. Volgens mij is zo de gang der dingen.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben erover gesproken dat er een pot moet komen voor grote evenementen. Over die pot, dat is helemaal terecht, is gezegd dat als er een voorstel komt uit de samenleving of waar vandaan ook, het aan PS is om daarover een besluit te nemen. Dat is geregeld bij die pot.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Terug naar de egaliseringsreserve. De heer Van Muilekom gaf net aan dat dit weer een reserve is waarmee geschoven kan worden, dat dit niet nodig is, maar dat PS daarover gewoon een besluit zouden kunnen nemen. Het lastige is dat als wij de circulai-

res volgen, wij op het ene moment moeten bezuinigen of dat wij op negatief resultaat op de begroting voor lief nemen. De VVD gaat dat niet doen. De PvdA misschien wel, maar wij zeker niet. Ook kan het zo zijn, dat wij geld over hebben en dan aan het eind van het jaar of bij jaarrekening weer het gevoel hebben: joh, waar is al dat geld vandaan gekomen? Dit college wil een voorstel doen daar technisch mee om te gaan. Het is gewoon een heel zorgvuldig middel. Wat dat betreft is het geld in goede handen bij deze coalitie. Ik vraag mij af waarom de heer Van Muilekom dan een negatief begrotingsresultaat liever heeft dan nu een instrument om al die fluctuaties een beetje dempen.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Dat is het onaangename gevoel dat wij daarbij hebben. Als wij kijken naar het afgelopen jaren, dan hebben wij het over miljoenen die elk jaar over zijn. Wij zijn ook niet voor begrotingstekorten. Als dat het geval zou zijn en wij zouden continu tegen extra tekorten aanlopen bij het sluiten van het jaar, dan zeg ik dat dat het afgelopen jaar echt totaal niet het geval is geweest. Wij hebben bij de bespreking van de jaarrekening hierover gesproken: hoe Provinciale Staten goed in control kunnen zijn. Dan komt er in een keer bij de volgende statenvergadering een voorstel voor een egalisatiereserve. Dan merk je gewoon: laten wij met elkaar nu eens een keer een goed debat hebben over hoe dit in elkaar steekt - dan gaat het mij helemaal niet om coalitie of oppositie - en Provinciale Staten goed in control kunnen zijn en goed kunnen sturen. Door nu een extra potje te maken - dat potje is echt van GS om dingen links en rechts te kunnen opvangen - ligt dat bij GS en niet bij PS. Daarom hebben wij daar bezwaar tegen.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Het zou kloppen als dat inderdaad zo zou zijn, maar hier is een situatie dat wij juist door die egalisatiereserve strakker kunnen blijven sturen op de doelen, omdat wij zekerder weten welke middelen beschikbaar zijn. Natuurlijk, dankzij het college in deze afgelopen jaren is er altijd geld overgebleven in plaats van dat er tekorten waren. Dat is een verdienste. Tegelijkertijd was de vraag van uw partij, maar ook van mijn partij waarom al die overschotten er zijn. Met die egalisatiereserve hebben wij een beter zicht op wat wij kunnen uitgeven en kunnen wij wat strakker sturen.

De VOORZITTER: Vervolgt u uw betoog, mijnheer Van Muilekom.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wat zou de PvdA willen wat er in een kadernota zou moeten staan? Ik leg dat even op tafel omdat ik vind dat die vraag niet gesteld is. Die vraag is niet gesteld toen de kadernota is opgesteld. Wij zitten niet in de coalitie, maar er zit wel een aantal onderdelen bij dat ons aan het hart gaat, dus wat ons betreft zou zo'n kadernota moeten gaan over het volgende. Wij hebben een aantal plannen voor de komende jaren. Wij zien een aantal dingen die wij graag zouden willen, maar wij lopen ergens in vast. Dat heeft niet altijd meteen met geld te maken, maar wel met een aantal ambities dat je over vier jaar wilt bereiken. Als je dan het gevoel hebt dat die ambities niet bereikt kunnen worden, is de vraag: wat leggen wij aan de Staten voor om iets bij te sturen of iets te veranderen? Het kan ook zijn dat je extra geld nodig hebt. Ook prima. Daarnaast is het zo: welke nieuwe ontwikkelingen zijn er, die wij toen deze coalitie gestart is, helemaal niet in beeld waren, maar waar wij nu wel iets aan moeten doen. Wij vinden het in die zin echt een verhaal waarin het gaat over potjes met geld die aangevuld moeten worden. Het kost je moeite, niet omdat wij niks met de provincie willen en met onze burgers willen. Op pagina 21 gaat het eindelijk over waar wij mee bezig zijn en daar gaat het over aanpassingen van beleid, dan hebben wij allerlei discussies moeten passeren en vervolgens gaat het alleen maar om financiële bijstellingen. Wat dat betreft heeft de PvdA een aantal voorstellen gemaakt om inspiratie te geven en zaken aan de Staten en het college mee te geven voor de uitwerking van de begroting die wij in het najaar krijgen voorgelegd. Wij willen niet, zoals het stuk er nu ligt, dat het lijkt alsof de boekhouder de baas is die potjes moet aanvullen. Er moet ambitie zijn over hoe wij doelen willen bereiken.

In die zin is de PvdA blij met het potje dat de heer Dercksen al even aanreikte. Wij hebben namelijk een motie aangenomen, omdat wij iets willen met een pot voor grote evenementen en dat dat bij de Staten ligt. Hartstikke goed. Wij hebben iets van Kamp Amersfoort voorbij zien komen. Daarin kunnen wij ons prima vinden. Wij hebben iets over aandacht voor arbeid en onderwijsmarkt voorbij zien komen. Daar zijn wij ook blij mee, ook met Toekomst voor de recreatie. Toch hebben wij nog een aantal punten waarop wij een accent willen leggen.

Het eerste punt. Wij hebben een motie gemaakt om ervoor te zorgen dat de provincie Utrecht een Top-regio is voor vmbo-ers en mbo-ers. Wij zien dat vooral aan de bovenkant, maar hoe zorgen wij dat het ook hier een Top-regio is. Wij vertalen dat in banen voor mensen met een vmbo- en mbo-opleiding.

Motie M31 (PvdA); Utrecht Topregio (V)MBO

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2016;

constaterende dat:

- *de EBU regionaal uitvoerder is van het economisch beleid in de provincie Utrecht;*
- *PS in eerdere motie(s) aandacht hebben gevraagd voor (V)MBO-werkgelegenheid als maatschappelijke opgave aan de EBU;*
- *tot nu toe niet duidelijk is geworden wat het resultaat arbeidsplaatsen is voor MBO'ers;*

overwegende dat:

- *aansluitend op de economische speerpunten (Groen, Gezond en Slim) (V)MBO'ers een belangrijke bijdrage kunnen leveren binnen de sectoren zorg, duurzaamheid en techniek.*
- *(V)MBO'ers onmisbaar zijn voor een evenwichtige economie;*
- *de afname van arbeidsplaatsen voor (V)MBO'ers een ongewenste situatie is;*
- *de EBU als maatschappelijke partner de opdracht heeft om arbeidskansen voor (V)MBO'ers te vergroten;*

verzoeken Gedeputeerde Staten om:

bij de begroting 2017 inzichtelijk te maken wat er nodig is om meer arbeidsplaatsen te creëren voor (V)MBO'ers opdat Utrecht ook een topregio wordt voor het (V)MBO.

En gaan over tot de orde van de dag.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De heer Van Muilekom gaf net gelukkig aan dat het vooral gaat om die banen. Wij kregen de indruk toen wij de motie lazen dat dit weer gaat over onderwijs en arbeidsmarkt. Een heel belangrijk onderwerp, waar wij zelf al voldoende aandacht voor hebben gevraagd. Daar loopt nu een BOB op. Het is echter wel van belang dat als mensen goed worden opgeleid, zij ook een baan hebben. Als de heer Van Muilekom bereid is om samen met ons nog even goed naar die motie te kijken en deze wat om te buigen, zodat de banen er wat expliciet in naar voren komen, dan kunnen wij daarin meegaan.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Daar willen wij zeker in meegaan, want dat was de essentie van de motie. Als het niet duidelijk genoeg op papier gaat, dan moeten wij dat aanscherpen.

Een tweede punt. Wij zien een grote druk op de woningmarkt. Veel gemeenten in deze provincie worstelen met het zorgen voor voldoende woningen, betaalbare woningen. Wij hebben ook te maken met de huisvesting van statushouders die daar nog een extra accent bij geven. Wij zien ook dat er een kantorenaanpak ligt en transformatievraagstukken. De PvdA vindt eigenlijk dat het programma Wonen en Binnenstedelijke Ontwikkeling een heel mooi programma is. Wij constateren ook dat er een aantal dingen voor elkaar is gekomen waarover de gemeenten hartstikke tevreden zijn. Dan gaat het ook over de instrumenten die erachter zitten. Dan gaat het over zorgen dat er kennis komt over hoe je met transformatie omgaat of met bepaalde gebiedsontwikkelingen of garantstellingen om bepaalde ontwikkelingen bij gemeenten mogelijk te maken en soms even een zetje te kunnen geven als gemeenten ergens mee worstelen. Wij vinden het dus een heel goed programma, sterker nog: wij willen het nog verder versterken met € 2 miljoen extra, zodat deze instrumenten naar nog meer tevredenheid door de gemeenten uitgevoerd kunnen worden en daar nog meer power kan komen. Ik denk namelijk dat de provincie heel goede sier maakt met dit programma.

Motie M33 (PvdA): meer slagkracht WBO

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2016;

constaterende dat:

- *het coalitieakkoord In Verbinding de ambitie voor een woningbouwprogramma tot 2028 voorziet in 80% binnenstedelijk;*
- *de druk op de woningmarkt flink is toegenomen terwijl de beschikbare middelen in het Programma Wonen en Binnenstedelijke ontwikkeling minder zijn tov vorige statenperiode;*

overwegende dat:

- *er een BOB-traject loopt om te komen tot een Woonagenda, maar nu al duidelijk is dat de maatschappelijke uitdagingen (beschikbare woningvoorraad, leefbaarheid, duurzaamheid, transformatie) niet in verhouding staan tot het beschikbare budget voor het Programma Wonen en Binnenstedelijke ontwikkeling;*
- *het positieve saldo van de jaarrekening een kans biedt om de provinciale ambities te herijken op basis van de maatschappelijke actualiteit;*
- *de maatschappelijke actualiteit (beschikbare woningvoorraad, leefbaarheid, duurzaamheid, transformatie) een grote invloed heeft op de woningbouwopgave;*

verzoeken Gedeputeerde Staten om:

- *het Programma Wonen en Binnenstedelijke ontwikkeling aan te vullen met 2.000.000 euro zodat de provincie in staat is om zoveel mogelijk slagkracht te organiseren tbv de woningmarkt en de bijbehorende maatschappelijke uitdagingen;*
- *in de begroting 2017 een adequate dekking te vinden.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Laat ik voorop stellen dat ik het volledig eens ben met de heer Van Muilekom als hij zegt dat de provincie daarmee goede sier maakt en dat wij daar in een goede rol hebben. Wij hebben de afgelopen jaren daarbij al een aantal heel goede projecten uitgevoerd en zijn daar ook nu mee bezig. De enige vraag die ik daarbij heb aan de heer Van Muilekom, is of hij er zicht op heeft dat wij nu tegen tekorten aanlopen op dat vlak. Ook in deze kadernota staat hiervoor al € 7 miljoen gerekend. Hoe ziet u dat tekort? Is er het komend jaar echt al € 2 miljoen extra nodig?

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Dat is het aardige van een kadernota. Als wij horen waar de gemeenten mee bezig zijn, dan denken wij dat daar heel veel vragen liggen. Wij zien ook dat het bedrag wat er ooit was in het programma verlaagd is. Dus, wij zien daar heel veel vragen. Wij willen het college optimale ruimte geven richting de gemeenten om daar de goede dingen te doen. Of het exact € 2 miljoen moet zijn? Wij denken wel aan een substantieel bedrag, want met een tonnetje of zo erbij versterken wij het programma niet. Wij willen dus eigenlijk van het college bij de begroting horen dat als het dit of dit wil doen, dat het dan die € 2 miljoen heel goed kan gebruiken. Dan kom ik bij het volgende, waar u misschien minder een boodschap aan heeft. Bij de jaarrekening hadden wij €17 miljoen over. Nu: een derde naar mobiliteit, een derde naar de Waterlinie, een derde naar de algemene reserves. Wij weten niet expliciet uit welk potje, maar daarin kunnen wat ons betreft andere prioriteiten worden gelegd.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Wat betreft die verdeling gaat er ook een paar miljoen naar energietransitie en dergelijke. Dus er zit al heel wat in, ook van uw gading. Ik hoor u echter zeggen dat het budget naar beneden is gegaan. Wilt u mij daarop, buiten het spreekgestoelte, even wijzen? Dat heb ik niet gezien.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben zelf bij een aantal transformaties betrokken en het leuke van wat je daarbij ziet, is dat behalve dat een wethouder zegt 'dat is een goed plan, je mag van kantoren woningen maken', je er eigenlijk geen overheid meer bij nodig hebt. De markt is dat probleem voor een belangrijk deel, daar waar het mogelijk is, aan het oplossen. Dus wat wilt u nu precies met die € 2 miljoen gaan doen?

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het grappige is dat er veel gemeenten zijn – wij hebben dat programma hier een aantal maanden geleden besproken – met veel succesvolle projecten. Dat waren soms projecten bij om binnenstedelijke vernieuwing wat extra input te geven, zodat die transformatie tot stand kon komen. Soms ging het over garantstellingen, over het afdekken van risico's. Wat je nu ook ziet – wij hebben vorige week een bijeenkomst gehad over BOB-wonen – is dat er een ongelooflijke behoefte is aan huisvesting, aan betaalbare huisvesting, bij alle gemeenten. Toen was er iets van over tien, vijftien jaar zien wij daarin weer een verandering komen en het nadenken over hoe wij een stuk innovatie krijgen in die woningbouw, misschien met flexibele woningbouw die vijftien jaar meegaan. Ik merk dat veel gemeenten die een giga-opgave hebben om meer betaalbare woningen neer te zetten, ook nadenken over de financierbaarheid en dat soort dingen. De provincie kan daarin dus een heel goede rol vervullen en daar een aanzet geven of garantstellingen doen of misschien een bijdrage leveren in de proceskosten. Het maakt ons niet uit.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Wij moeten heel veel nadenken en input geven voor € 2 miljoen en wij moeten garantstellingen geven. Waarom zou je garantstellingen moeten geven als er een goed financieel verhaal ligt dat de markt kan oppakken? Dat is op dit moment het geval. Wij hebben het een keer gehad over die Prodent-fabriek in Amersfoort. U kent dat waarschijnlijk. Daar heeft de provincie een rol bij gespeeld. Daar heeft de belastingbetaler – de provincie is de belastingbetaler – de garantie gegeven om dat project voor elkaar te krijgen. Vervolgens kon Unilever het pand voor een mooie prijs verkopen. Dat is niet de weg die ik zoek. Ik zou liever zeggen: Unilever, luister, jullie hebben een waardeloos pand en de gemeente wil er wat mee en dat kan, maar dan moet je wat minder geld vragen. Dan moet toch niet de belastingbetaler als een soort garantsteller of als een financier van dat soort projecten optreden? Dan is het hek toch van de dam?

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Dat is een voorbeeld via de garantstellingen. Ik ken ook de nodige voorbeelden over transformatie van kantoorpanden naar huisvesting waar wel een extra steuntje op een bepaalde manier nodig was. Als het bedrijfsleven of de partijen er zelf uit komen, dan moet je er lekker met je handen afblijven.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Als je geld nodig hebt van de overheid om een pand te transformeren, dan heb je een waardeloos plan. Dan moet je een beter plan maken. Ik was in een pand voor transformatie in Soest aan het kijken en wij waren de deur nog niet uit of de volgende kandidaten kwamen al kijken. Zo hot is het. Wij hebben die overheid, behalve voor regelgeving of misschien als stuurder, toch niet als gelduitdeler nodig om de problemen op de markt het hoofd te bieden?

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! In de motie vraagt de PvdA € 2 miljoen voor Wonen en binnenstedelijke ontwikkeling. Het CDA ziet echter toch wel als een van de grote belemmeringen dat er een verhuurdersheffing is ingesteld. Dat is op landelijk niveau gebeurd. Dat maakt het dat woningcorporaties daardoor minder kunnen investeren, met name in de sociale huisvesting. Is dat niet iets wat minstens zo belangrijk is in uw ogen? Voor iets wat niet op het provinciaal niveau ligt, heeft € 2 miljoen extra in zo'n pot een minimaal effect.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Bij binnenstedelijke vernieuwing gaat het juist vaak over het realiseren van betaalbare woningen. Aan de ene kant heeft u gelijk. Aan de andere kant heb ik de afgelopen weken stukken gelezen van onze grote vriend Blok die zegt dat er bij veel corporaties genoeg ruimte is om nieuwe investeringen te financieren. Sommige corporaties zeggen dat dat niet het geval is en dat zij echt beperkingen hebben. Zorg dat wij ontwikkelingen mogelijk maken daar waar juist de knelpunten zitten. Daar gaat het ons om. Het is niet zo dat het allemaal van-

zelfsprekend gaat. Het kan zo zijn, maar ik heb echt een aantal plekken voorbij zien komen toen wij het programma bespraken, die ons echt aanspraken. Daar heeft de provincie een goede rol gespeeld of een extra zet gegeven.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het zit in onze beleving meer in landelijke regelgeving dan direct in geld bij een dergelijke project.

Mevrouw NOORDENBOS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil nog zeggen dat op dit moment veel mensen zitten te wachten op een sociale huurwoning. Dat betekent dat dit niet goed loopt. Dan kan er wel gezegd worden dat het geen goed plan is als er geld van de overheid bij moet, maar dat geld van de overheid moet er nu juist wel bij. Gewoon omdat het niet loopt.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De PvdA vindt dat als dingen niet lopen, des overheid best een rol mag vervullen om dingen te versnellen of in gang te zetten.

De VOORZITTER: Gaat u door met uw betoog.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij zien dat het onderwerp arbeidsmarkt in beeld is gekomen. Er zijn twee moties aangenomen de afgelopen jaren over die onderwijs- en arbeidsmarkt. Wij doen dan ook een voorstel om als idee bij de uitwerking van de begroting mee te nemen, en ook bij het BOB-traject dat nu loopt, om te kiezen voor een stageambassadeur. Wij zien dat er in die zin nog veel te doen is op het gebied van stageplekken en leerwerkplekken en dat er hier op het provinciehuis nog het nodige te doen is, ook met partijen waarmee wij samenwerken of met verbonden partijen. Ook kun je andere partijen stimuleren om echt nu met die moties aan de gang te gaan. Wat dat betreft vinden wij het goed dat het BOB-traject loopt, maar wij zien dit ook als een belangrijk onderwerp dat wij daarin graag terug zouden willen zien.

Motie M32 (PvdA): stageambassadeur provincie Utrecht

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2016;

constaterende dat:

- *het coalitieakkoord In Verbinding nadrukkelijk aandacht vestigt op de arbeidsmarkt voor (V)MBO-ers;*
- *het provinciebestuur voornemens is om regionale afstemming te stimuleren tussen onderwijsinstellingen en werkgevers om daarmee opleidingsprogramma's beter aan te laten sluiten op de arbeidsmarkt zoals verwoord in het coalitieakkoord;*
- *bij de bespreking van de begroting 2015 op 8 december 2014 de motie 39 Stageactieplan is aangenomen door Provinciale Staten. De motie roept het college van GS op om de mogelijkheden van een regionaal Stageactieplan te verkennen;*

overwegende dat:

- *het tekort aan stageplekken en de gevolgen al geruime tijd geleden zijn gesignaleerd door Samenwerking Beroepsopleiding en Bedrijfsleven (SBB), maar nog steeds niet doelmatig zijn aangepakt;*
- *een stageplaats noodzakelijk is voor studenten om hun opleiding af te maken en essentieel voor de carrière van jongeren;*
- *in de Kadernota 2016 wordt voorgesteld 300.000 euro beschikbaar te stellen voor verbetering van afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt;*

verzoeken Gedeputeerde Staten om:

een stageambassadeur aan te stellen voor een periode van 2 jaar, die samen met onderwijsinstellingen, gemeenten en bedrijven werk gaat maken van een regionaal stageactieplan.

En gaan over tot de orde van de dag.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Een belangrijk onderwerp. Nu wilt u een ambassadeur, las ik in de motie. Ik begrijp dat de PvdA wat banen probeert te creëren, want volksvertegenwoordigen wordt wat moeilijk straks. Die ambassadeur is er echter al: de SBB, Samenwerking Beroepsonderwijs en bedrijfsleven. Bij een tekort aan stageplaatsen coördineert de Regionaal Adviseur Onderwijs en Arbeidsmarkt de zaken met scholen, bedrijfsleven en overheid. Die baan is er dus al. Wilt u eigenlijk een tweede ambassadeur in dienst nemen?

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het gaat de PvdA vooral om goedopgeleide mensen en banen voor iedereen. Wij zien in elk geval bij onze interne discussies over de rol die de provincie zou kunnen vervullen dat daar nog erg weinig gebeurt. Wij zien nog steeds een groot tekort aan die stageplaatsen. Wij denken echt dat de provincie daarin een goede en stevige rol kan vervullen. U zegt dat er al iets is, maar hoe kan het dan nog steeds zo zijn dat er nog een groot probleem is op dat terrein?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Maar dat lost u toch niet op door er nog weer een mannetje naast te zetten die hetzelfde werk gaat doen? Wat kan die adviseur, die ambassadeur, wel wat de ambassadeur die er is, niet kan?

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het punt is: als provincie zijn wij met onze Top-regio bezig met het grote bedrijfsleven. Wij hebben gezegd: ga kijken naar allerlei banen op allerlei terreinen. Het instrument EBU (Economic Board Utrecht) is een platform waar ongelooflijk veel bij elkaar komt. Ik ben benieuwd of die adviseur die u noemt ook die goede toegang heeft. Het gaat om de deuren die de provincie kan openen of de verbindingen die de provincie kan leggen om dat zo optimaal mogelijk te doen.

Wij hebben het er hier in huis over gehad dat wij allemaal instemmen met moties op het gebied van stages en werkplekken. Als wij dan vragen naar de stand van zaken, dan is er bijna geen moer aan gebeurd. Dus je hebt iemand nodig – je mag hem de naam geven die je zelf wilt; wij hebben hem stageambassadeur genoemd – die dit aanzwengelt, zodat er echt wat gaat gebeuren. Daarvan is onvoldoende terecht gekomen de afgelopen jaren.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik constateer dat die ambassadeur er is en ik hoor geen argumenten waarom een tweede adviseur of ambassadeur of welke naam u hem ook wilt geven, wel kan wat de huidige adviseur niet kan met dezelfde taakomschrijving.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag aan de heer Van Muilekom. U heeft in de kadernota gelezen dat er € 300.000 beschikbaar is voor projecten rondom vmbo, arbeidsmarkt et cetera. Daarvan gaat u nu meteen € 200.000 afhaken en ergens neerzetten. Waarom doet u aan deze vorm van 'cherry picking' en wacht u niet af wat er uit het BOB-traject komt. Er wordt nu namelijk € 300.000 gereserveerd om daar daadwerkelijk iets mee te kunnen doen. U zegt nu: maakt niet uit wat daar uitkomt, ik zet € 200.000 hiervoor apart, dus voor alle goede ideeën die uit dat traject komen, heb ik dan nog € 100.000 over.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij dienen een motie in. Wij gaan niets amenderen dat wij niet willen zitten wachten. Wij dienen bewust een motie in. Dat heb ik net ook gezegd: op het gebied van de woningmarkt gaat het om BOB-wonen. Die discussie hebben wij hier ook gehad: wij slaan onszelf helemaal plat en klein door overal maar te roepen dat er een BOB-traject loopt en mogen nergens meer iets van vinden. Dus wat ik in het begin zei: wij geven een aantal onderwerpen weer dat wij graag zouden willen terugzien in de uitwerking van de begroting. Dat is onder andere die stageambassadeur. Wij hopen ook dat het BOB-traject zover is dat het nog verder uitgewerkt is en dat er een overtuiging in zit dat er nog veel betere instrumenten uitkomen dan wij voorstellen, als die stageplekken, die leerwerkplekken en goed opgeleide mensen maar het resultaat is. Daar gaat het ons uiteindelijk om en niet om het instrument.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Nog een vervolgvraag. U doet juist bij die twee onderwerpen net iets anders. Bij wonen zegt u: ik wil alvast € 2 miljoen beschikbaar hebben voor wat er in dat project zit, voor wat er eventueel uit dat BOB-traject gaat komen. Ik ben het er niet per definitie mee eens, maar dat snap ik. Hier zeg ik: wij hebben dat geld beschikbaar staan, dus het geld is er. Alleen nu wacht u het traject niet af en gaat u meteen al zeggen: dit moet sowieso gebeuren. Dat lijkt mij een onwenselijke situatie. Maar het is uw mening. Ik wil ook iets met stages et cetera, maar ik ga niet nu al € 200.000 van die € 300.000 aan de kant zetten.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Zou het zo kunnen zijn dat het een heel goed idee is dat het college dit meeneemt? Het college gaat een begroting in elkaar sleutelen, waarmee het college een aantal dingen in gang wil zetten – dat is ons idee – om daar bij de begroting op terug te komen.

De VOORZITTER: Mijnheer Hoefnagels, dat was een vraag aan u.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dan zou ik het verhaal op een andere manier moeten lezen. Dit zou echter een van de dingen kunnen zijn waarmee iets gedaan wordt. Ik zou het gewoon niet graag uit het BOB-traject willen halen. Dit kan best wel een van die zaken zijn. Ik wil niet dat GS inderdaad die € 300.000 gaat besteden aan van alles en nog wat en dat wij straks die BOB hebben en dat er dan zoiets is van: oh, wij hebben geen geld meer. Dus dat ben ik met u eens.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! De onderwerpen wonen, arbeid en werkgelegenheid voor vmbo-niveau zijn belangrijk. Ik hoor de heer Van Muilekom net zeggen dat zijn twee moties, die allebei gericht zijn op een instrument, niet bedoeld zijn als gericht op een instrument, maar als algemene ondersteuning van die belangrijke onderwerpen. Dan is mijn verzoek aan de heer Van Muilekom die moties niet in te dienen, want als u de moties in dient, zet u ons op het verkeerde been, namelijk alsof het wel om die instrumenten zou gaan. Nu geeft u aan dat het niet om die instrumenten zou gaan. Dus, stop daar maar mee.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij willen vooral suggesties doen van instrumenten, waarvan wij denken dat die zinvol kunnen zijn. Ik kan u vertellen dat ik zo dadelijk een voorbeeld zal geven. Dan gaan wij het weer over een BOB-traject hebben. Dus onze ideeën zijn nog niet op.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ideeën zijn van harte welkom, onder andere in die BOB-trajecten en voor mijn part ook in het debat, maar 'ideeën' is wat anders dan alvast een instrument voorstellen en daarover besluitvorming vragen alsof dat het antwoord is. U geeft nu aan dat u dat eigenlijk ook niet zeker weet of uw idee het beste idee is en dat u juist openstaat voor een afwijking waar het beste idee uit rolt. Dan zou ik zeggen: laten wij dan doen wat wij met elkaar hebben afgesproken, namelijk even nadenken over wat een goede interventie zou zijn en dat vervolgens voorstellen en nu een keer stoppen met de al jarenlange traditie – in de commissievergadering noemde ik dat losse flodders – en steeds weer een ideetje voorstellen, waarover iedereen dan enthousiast is, omdat wij zo graag van betekenis willen zijn. Wij hebben nu echter juist een traject gestart om het eens samenhangend goed te doen. Laten wij dat nu niet verstoren door weer een ononderbouwd idee er doorheen te vliegen.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik moet daar even over nadenken voor onze tweede termijn of dat een goede suggestie is. Wij zijn allemaal BOB, BOB, BOB geworden en allemaal 'mister BOB' en als er maar een voorstel komt van iemand, dan loopt er een BOB-traject. Dan hoeven wij geen discussie met elkaar te voeren, want dan praten wij alleen nog maar over BOB, BOB, BOB, en BOB is geen TOP. Dus in die zin, wat ons betreft, heb ik gezegd dat wij inspiratie geven aan een aantal onderwerpen die er komen. Wij hopen dat er nog veel meer uitkomt en wat ons betreft, als daar goede ideeën uitkomen, mag er wel meer dan € 300.000 beschikbaar komen voor onderwijs en arbeidsmarkt. Dus wat dat betreft staat dat geld niet vast.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dat geld staat voor ons ook zeker niet vast, want niet met geld doe je de goede dingen, maar juist met goede ideeën en goede verbindingen en de juiste mensen. Dat element miste ik net in de discussie over de BOB. Ik ben het met de heer Van Muilekom eens dat niet alles in BOB moet, want dat is ook alleen maar een methode. Het gaat er juist om dat wij met anderen in de samenleving, met ondernemers in het geval van de arbeidsmarkt en onderwijs, met inwoners, met corporaties, met particuliere verhuurders aan de slag gaan om een aantal problemen op te lossen. Dat was wat wij met de BOB beoogden; dat wij in verbinding met elkaar aan een onderwerp werken. Dan werkt het inderdaad niet om vanuit dit huis weer eigen ideeën in een motie te zetten op het moment dat je dat traject met anderen aan het lopen bent. Dat is wat minder zorgvuldig richting de anderen.

De VOORZITTER: Mijnheer Van Muilekom, vervolgt u uw betoog.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Energietransitie, een ander onderwerp. Daar loopt ook een BOB. Ja, ik durf er bijna niets meer over te zeggen. Wij doen het toch. Het is heel typerend hoe dit in de kadernota is opgevoerd. Er staat geen woord in over de vraagstukken met betrekking tot energietransitie, dat wij giga achterlopen – niet alleen in Utrecht, maar veel breder – en dat wij worstelen over hoe wij dit vraagstuk een stap verder krijgen en hoe wij tot het vreselijke woord doelrealisatie kunnen komen, van: wat is er nu nodig om in 2020 10% duurzame energie te hebben? Wat ons betreft mag dat nog wel meer zijn. Daarom hebben wij in deze motie gezegd: laten wij niet kijken hoe wij dat potje van € 8 miljoen op allerlei manier invullen, want dan weet ik nog steeds niet wat ik krijg. Wij zouden graag het volgende zien: GS, wij denken dit nodig te hebben om tot die doelen te komen. Als dat gemeld wordt, dan maakt het ons niet uit of er € 4, € 6, € 8 of € 12 miljoen moet komen. Dan weten wij tenminste dat als wij dit willen bereiken, dan is er dat nodig. Daarover gaat onze motie energietransitie.

Motie M34 (PvdA): voldoende middelen voor energietransitie

Provinciale Staten in vergadering bijeen op 4 juli 2016;

constaterende dat:

- *de provincie Utrecht achterloopt in de opwekking van duurzame energie en in het bijzonder windenergie (Bronnen: Monitor Wind op Land 2015 en rapport van het Europees Milieuagentschap);*
- *in de Kadernota 2016 wordt gemeld dat van de 8 miljoen beschikbaar gestelde middelen voor energietransitie, 4 miljoen uit EFRO-middelen hiervoor niet te benutten zijn;*
- *de afspraken met het Rijk om uiterlijk in 2020 in Utrecht met 65,5 MW bij te dragen aan de landelijke doelstelling voor windenergie nog steeds staan;*
- *in het bestuursakkoord is opgenomen dat als het behalen van de afspraak met het Rijk niet waarschijnlijk is, aan de hand van de bevindingen op dat moment de inzet zal worden geïntensiveerd;*

overwegende dat:

- *er Statenbreed draagvlak is voor energiebeleid met heldere ambities (10% — 14% in 2020);*
- *er een BOB-traject loopt om te komen tot een Agenda Duurzame Energie;*
- *het onduidelijk is welke financiële middelen noodzakelijk zijn om de ambities met betrekking tot de energietransitie in 2020 te realiseren;*

verzoeken Gedeputeerde Staten om:

anticiperend op de Agenda Duurzame Energie inzichtelijk te maken wat de benodigde (start)middelen zijn voor de realisatie van de ambities energietransitie en hiervoor bij de Begroting 2017 een voorstel aan de Staten voor te leggen.

En gaan over tot de orde van de dag.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik sta hier volgens mij al vijf jaar bij de interruptiemicrofoon met eigenlijk maar één verzoek aan u allen. Dat is: verdiept u zich eens in de cijfers. Soms gaat er ergens het licht branden, in dit geval bij het Kabinet bijvoorbeeld: men heeft uitgerekend wat het effect is als het Kabinet de Urgendazaken daadwerkelijk gaat uitvoeren. Urgenda wilde 25% duurzaam in 2020, terwijl het Kabinet op 17% zat. Om dat gat te overbruggen, dat verschil en al die miljarden, levert een temperatuurwinst – wat je ook maar 'winst' mag noemen – op van 45 miljoenste graad: 45 miljoenste graad voor al die miljarden als het Kabinet doet wat de rechter zegt – waartegen het in beroep gaat – voor wat betreft Urgenda. En wij hebben het hier over een miljoentje. Zoveel nullen achter de komma, wat voor effect dat heeft, kan ik niet meer uitspreken. Wat wilt u hiermee toch?

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij hopen misschien van het college een antwoord te krijgen bij de begroting: joh, wij hebben € 4 miljoen – of nog € 2 miljoen erbij – en daarmee kunnen wij gewoon uit de voeten en kunnen wij in de provincie die dingen doen die wij willen. Wat er nu staat in het stuk ... ? Wij hebben ooit € 8 miljoen bedacht. Ik weet ook niet waar dat getal vandaan komt. Wat wij er echter mee willen bereiken ... . Wij willen namelijk ook wel graag iets bereiken, hoewel u daar niet in gelooft; dat weet ik wel. Ik bedoel: wij willen weten wat het doel is, waar je naartoe wilt en wat daarvoor nodig is. Dat inzicht willen wij hebben. In die zin kan het bedrag kleiner zijn dan € 8 miljoen, maar het kan ook veel hoger zijn.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik vraag het aan de heer Van Muilekom. Ik weet het: wij hebben het over geloven; zover is het intussen. Wij onderschrijven dat op dit dossier de ene kant gelooft en de andere kant niet. Als je dat verschil echter terugreken van Urgenda, wat het Kabinet doet, dan kun je uitrekenen wat één miljard subsidie oplevert aan temperatuurwinst, namelijk eenendertig tien miljoenste graad. Dat zijn een heleboel nullen; een stuk of zes, zeven, geloof ik. Dat soort effect heeft het op het klimaat. Ik vraag het dus niet aan het college, maar aan u; wat wilt u hier nu met uw € 2, € 4 miljoen, als het gaat over ... ? Ja, apparatuur om miljoenste graden te meten bestaat niet, maar wat wilt u hiermee? Dat vraag ik via de voorzitter aan de heer Van Muilekom.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil hier niet een discussie voeren over graden Celsius. Wat wij wel zien, is dat er de nodige ambitie zou moeten zijn op het gebied van energietransitie, omdat er tekorten gaan ontstaan aan energie en daarnaast omdat er een klimaatprobleem is. Daarom hebben wij het college gevraagd inzichtelijk te maken hoe ambities en doelen bereikt worden. Ik ben geen expert op het gebied van miljoenste graden Celsius, wel of niet omhoog. Daarom hebben wij geen bedrag genoemd dat nodig is. Wij zeggen: geef aan wat u nodig vindt om die doelen te bereiken.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Dit is natuurlijk het probleem. U heeft geen idee, maar u zegt wel: wij willen meer geld. Dat is het probleem van deze hele politieke discussie. U zegt: ik heb geen idee, want ik weet niet over hoeveel graden het gaat, maar ik vind wel dat wij meer miljoenen ter beschikking moeten stellen. Dat is het probleem van de Staten hier en ook van Den Haag trouwens. Totaal feitenvrij. Er is energie genoeg. Er zijn kolen voor 1500 jaar. Er is voor honderden jaren gas. Thorium komt eraan. gesmoltenzoutreactoren komen eraan. Er is energie in overvloed.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het punt is dat wij geen geld vragen. Wij zeggen alleen maar in beeld te brengen wat er nodig is om bepaalde ambities te bereiken.

Mevrouw NOORDENBOS (SP): Mijnheer de Voorzitter! De heer Dercksen zegt dat er cijfers en wetenschap ontbreken. De TU in Delft heeft bijvoorbeeld zonnepanelen op de eigen universiteit gezet en wil heel Delft onder de zonnepanelen zetten. Het is ook zo dat bijvoorbeeld in Overijssel de mensen van de sociale woningbouw allemaal zonnepanelen hebben gekregen. Dat betekent voor elke inwoner dat zij € 120 per jaar besparen. Dat is ook een heel belangrijk ding. Ik weet dat de heer Dercksen het liefst de kolencentrale en de fossiele brandstoffen houdt, maar wij willen verder en de wereld mooier maken.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Als wij alle elektriciteit in Nederland willen voorzien van zonnepanelen, dan moeten wij België annexeren, dan moeten wij Luxemburg annexeren en een groot deel van Duitsland. Dan moeten wij al het land dat daar onder zit, gebouwen en groen, bedekken met zonnepanelen. Dus u wilt de wereld beter maken, maar er zit een heleboel subsidie op zonnepanelen. Wij hebben hier laatst een onderzoek gepresenteerd dat alle energie die in zonnepanelen gaat zitten er niet eens uitkomt. Men had geen idee; daar is discussie over. Maar dat is waar het over gaat. U bent aan het luchtfietsen, iedereen is aan het luchtfietsen, omdat u niet weet waar het over gaat.

Mevrouw NOORDENBOS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Alsof je zegt óf iedereen is gek óf ik ben gek. In dit geval zijn er namelijk een heleboel mensen in Nederland die iets anders zeggen dan u. Bijvoorbeeld het eiland Ameland kan helemaal met zonnepanelen in de eigen energie voorzien. Ik geef toe: je moet een stap zetten in iets wat je nog niet helemaal weet. Wij weten echter wel dat wij af willen van de fossiele brandstoffen. Daarover verschillen wij van mening. Ik denk ook dat wij een andere achterban hebben.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik dank de heer Dercksen voor de zojuist gegeven duidelijke onderbouwing van windenergie. Ja, u heeft aangegeven waarom het zo noodzakelijk is om aan windenergie te werken, aangezien het met zonne-energie alleen niet helemaal gaat lukken. Daarnaast huldigt mijn partij het standpunt, ook omdat wij ons ook wel eens in die situatie hebben bevonden, namelijk decennia terug op ditzelfde dossier, dat je de stem van een enkeling nooit moet uitvlakken. In die zin leven wij in een soort parallelle werelden en moet je voortdurend daarnaar luisteren. Alleen, waar u de berekeningen aanhaalt van die miljoenste graad en zo, zou het interessant zijn dat ook eens andersom na te gaan: wat zijn eigenlijk de kosten die verbonden zijn aan anderhalve of twee graden ... ? U gelooft daar niet in, dus voor u betekent het niks. Wat mij betreft hoeft u die berekeningen ook niet te maken, maar voor uw begrip: dat is de referentie waar wij – wij houden wel degelijk rekening met het risico - preventief en pro-actief op in willen gaan.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Met alle respect: u weet niet waar u over praat. Al die mensen die aan uw kant staan, die aan de alarmistische kant staan, hebben uitgerekend dat de Parijs-akkoorden – India gaat daar overigens niet aan meedoen, maar dat komt niet in de media, want dat komt allemaal niet zo uit – een mindere stijging van de temperatuur kunnen opleveren van vijf-honderdste graad. Dan betekent het dat de temperatuur niet stijgt met vier graden, maar met drie komma vijfennegentighonderdste graad. Ja, waar hebben wij het over?

De VOORZITTER: Mijnheer Bekkers, de laatste maal, want u krijgt uw eigen termijn ook nog.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Daar heb ik alle begrip voor. Ja, op zich onderstreept de heer Dercksen nogmaals waarom wij de enkele roepende niet moeten uitsluiten. De vertegenwoordigers van GroenLinks daarin zeggen dat het klimaatakkoord van Parijs niet ver genoeg gaat. Daar heeft u groot gelijk in. Verder heeft de heer Dercksen nogal eens de neiging anderen gebrek aan realiteitszin aan te wrijven. Ik wil hem het volgende zeggen. Ik was vorige week in Limburg voor mijn werk en kwam een aantal mensen tegen die onder die hagelbui hadden gezeten: die heel grote hagelstenen en die intensiteit van klimaatverandering. Voor die mensen is het echt geen sprookjeswereld.

De VOORZITTER: Wij gaan door met de heer Van Muilekom.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Een volgende motie. De motie zal nader worden toegelicht door D66 of de SP. Dat betreft het jeugdcultuurfonds voldoende power te geven en voldoende degelijkheid te geven, zodat elk kind kan genieten van cultuur. Wij constateren dat er een soort subtiel evenwicht is bij het verwerven van gronden voor natuur, dat er soms onvoldoende middelen zijn voor de inrichting en zeker ook dat er op het gebied van beheer tekorten zijn. Wij willen er een lans voor breken dat verwerving blijkbaar geen probleem is, maar dat

wij ook moeten zorgen voor voldoende middelen op het gebied van inrichting en beheer. Wij hebben het college, de heer Krol, daarin gevraagd meer duidelijkheid te geven vanwege de begroting.

Motie M30 (PvdA): versnelling natuurinrichting verworven grond.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 04-07-2016;

constaterende dat:

- *uit de Jaarrekening 2015 (blz. 38) blijkt dat de natuurinrichting van verworven grond langzamer gaat dan werd verwacht; 820 ha was het voornemen, 566 ha werd feitelijk gerealiseerd. Dit komt omdat het inrichten pas doelmatig kan gebeuren als grotere aaneengesloten complexen zijn verworven;*
- *het college van GS aangeeft de verwerving van grond naar beneden bij te stellen, passend bij het lagere tempo van inrichting;*
- *het college van GS de verwachting heeft dat de daarmee gecreëerde achterstand in de laatste jaren van de planperiode nog wel zal kunnen worden ingelopen;*

overwegende dat:

- *het te betreuren valt dat de natuurinrichting van verworven grond aanzienlijk lager uitvalt dan gepland;*
- *het onwenselijk is dat die lagere natuurinrichting het tempo van het gehele proces gaat bepalen;*
- *het riskant is om een planning afhankelijk te maken van een versnelling in de laatste jaren;*

stellen voor dat:

het college bij de behandeling van de begroting 2017 met een voorstel komt waarmee door gerichter, slimmer en misschien ook intensiever verwerven van grond ook de inrichting ervan conform planning kan worden gerealiseerd.

En gaan over tot de orde van de dag.

Ik wil afronden. In de kadernota, zoals ook in het coalitieakkoord, staat met grote woorden "In verbinding zijn". Wat constateren wij? Dat wij op diverse trajecten zien dat het college niet in verbinding is; er is geen verbinding. Daar komen de verkeersprojecten als de meest prominente uit te voorschijn. Het lijkt er wel op dat elk project gedoe oplevert. Soms gedoe met inwoners, met omwonenden, soms gedoe met een gemeenteraad die zich tegen de provincie keert. Vervolgens natuurlijk het hoogtepunt: het Maarsbergenverhaal en hoe wij daarmee omgaan; luisteren wij naar organisaties die al heel vroeg hebben gezegd: joh, laten wij een bepaalde variant uitwerken. Statenfracties die al aangekaart hebben: laten wij dat op tijd doen. Nu moeten wij constateren dat wij het niet doen en dat mensen nog moeten wachten. Wij weten allemaal wat dat betekent. Dus het hoogtepunt is eigenlijk een groot dieptepunt. Daarom, tot slot, stellen wij voor dat er een cursus "Hoe leid je een project, hoe werk je samen met inwoners, hoe luister je op tijd naar organisaties om zaken op tijd te wegen" komt voor ambtenaren en ook voor onze bestuurders. In die zin, om EK-termen te gebruiken: wij willen af van deze discussie en willen op dit terrein het college en de gedeputeerde een officiële waarschuwing geven.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Die laatste had ik nog niet gehoord toen ik al de behoefte voelde hierheen te lopen. Een cursus is altijd aardig, leuk, maar dan zou ik die cursus ook voor de volksvertegenwoordigers hier in huis willen laten gelden. Ik denk namelijk dat wij met elkaar goed moeten kijken welke verwachtingen wij hebben en gaan wij niet meningen die wij horen, toerekenen aan onze eigen politieke opvattingen en daarmee een eigen werkelijkheid geven? Je moet op een gegeven moment de processen bij bestuurders laten. De heer Van Lunteren ging al veel de provincie in om te praten met inwoners. Ik zie deze gedeputeerde, mevrouw Verbeek, ook regelmatig avonden gewoon met de inwoners om tafel zitten. Op het moment dat er gemeld wordt dat er iets verkeerd is, gaat zij daarlangs. Ik denk dat als de heer Van Muilekom aangeeft dat wij kunnen leren van wat er de afgelopen keren minder goed is gelopen, hij een punt heeft. Dat geldt echter voor ons allemaal. Daar moet

de provincie een slag in maken, want wij moeten inderdaad in verbinding zijn. Dat houdt niet in dat wij iedereen altijd gelijk kunnen geven.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! In die zin ben ik het met u eens, alleen valt het ons erg op dat alle verkeersprojecten ... . Dat is dan misschien een van de weinige onderwerpen waarbij je echt met inwoners ... . Want, die ringweg loopt achter je huis ... . Daar gaan wij niet handig mee om. Dat is het punt dat wij hier op tafel leggen. Dat moeten wij heel serieus nemen, anders wordt de provincie echt gezien als een partij die over de mensen en de organisaties heen besluit. Sterker nog: dat wij dat aan het doen zijn. Dat wil ik echt voorkomen.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Het beeld dat de heer Van Muilekom schetst met 'wij' geldt niet alleen voor de provincie. Dat geldt voor bijna elke overheid. Als ik zie wat bij mij in de stad Utrecht verkeerstrajecten teweeg brengen, dan kunnen wij daarover ook de discussie voeren. Dus die gevoeligheid ligt er en dat vraagt om een andere inzet en dat vraagt om andere competenties, dat vraagt om verwachtingmanagement. Dat moeten wij, maar dan ook echt wij, met elkaar doen.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het CDA was juist zo blij te lezen in de kadernota, dat wij een lerende organisatie zijn, juist op dit vlak van verbinding met de maatschappij en dat er gezegd wordt: wij gaan met zowel GS als medewerkers zorgen dat zij ruimte krijgen om zelf regie op projecten te voeren en op die manier goed verbindingen kunnen leggen. Als zij ervoor kiezen daar een cursus bij te doen, dan is dat natuurlijk hun idee. Vindt u ook niet dat het op deze manier juist heel goed verwoord staat in de kadernota?

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het is wel goed verwoord, maar het valt ons op dat wij in een bepaald type trajecten heel regelmatig discussies hebben. Dan gaat het ons niet om een cursus of weet ik veel wat. Laten wij het vooral beter doen, meer met de samenleving en professioneler.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Er wordt juist gesteld dat wij een lerende organisatie zijn. Niet alles gaat goed. Dat erkennen wij allemaal, volgens mij.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben dol op leren. Ik ben met een schooljuf getrouwd, dus ik leer iedere dag nog bij. Nu hoorde ik net de VVD ook iets zeggen over leren en dat wij bij mobiliteitsprojecten als Provinciale Staten ook het nodige moeten leren. Ik zou hem willen vragen of hij drie voorbeelden kan noemen van dingen die Provinciale Staten moeten leren, die wij dan niet zouden hebben gedaan en waardoor die mobiliteitstrajecten zo rommelig zijn verlopen de afgelopen periode? Hij mag ook op een later moment ingaan op deze uitdaging.

De VOORZITTER: Mijnheer Van Muilekom?

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Goede vraag van de heer Schaddelee. Hij was volgens mij aan een andere partij gesteld.

De VOORZITTER: Wilt u uw betoog afronden?

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Hierbij wil ik het laten.

De VOORZITTER: De moties zijn voldoende ondertekend en maken deel uit van de beraadslaging. Ze kunnen worden vermenigvuldigd en rondgedeeld. Het woord is aan de heer Kocken.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik ga vandaag iets nieuws proberen, namelijk een beleidspresentatie. Het is altijd even spannend met de techniek of het lukt, maar gezien de voorbereiding hier in huis door de heer Van Erp heb ik er alle vertrouwen in.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij heb ik, maar ook anderen, wel eens gevraagd of wij een presentatie zouden mogen hebben op dat scherm. Dat mocht niet. Dus ik wil vragen hoe het tot stand is gekomen dat de heer Kocken hier wel beeldmateriaal mag gebruiken. Volgens mij staat zelfs in het Reglement van orde dat het niet mag.

De VOORZITTER: Ik kan mij de vraag voorstellen. Ik heb dezelfde vraag gesteld. Ik heb begrepen dat de eerdere standpuntbepaling te maken heeft gehad met de stand van de techniek. Het zou nu zo moeten zijn dat het zou kunnen werken. Het mag op basis van artikel 17, lid 3. Het kon echter tot nu toe niet. De heer Kocken heeft gevraagd of hij het een keer mocht proberen. Als de Staten het daarmee niet eens zijn, dan trekt de heer Kocken daar zijn conclusies uit. Ik zou u willen voorstellen om te kijken of het technisch wil lukken.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Het gaat mij helemaal niet om de techniek. Wij worden hiermee overvallen. Ik kan ook wel een leuke presentatie maken en een mooie powerpoint. Het zal een hoop mensen hier aanspreken als ik dat doe, denk ik. Dus waarom gaat zonder toestemming van de Staten de heer Kocken hier een feestje houden, terwijl ons die kennis is onthouden? Ik zag ook aan de linkerkant, althans wie voor rechts zit, mensen instemmend knikken toen wij zeiden dat dit niet de bedoeling was en dat het volgens ons niet mocht. Ik herinner mij dat de ChristenUnie ook een keer een presentatie heeft gehouden, maar dat was een uitzondering, zo is verteld. Dus ik ben hierover hooglijk verbaasd. De volgende keer kom ik met een heel mooie presentatie.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Mijn knikken betrof de herkenning van het feit dat het eerder niet kon. Ik ben inmiddels verheugd te horen dat wij deze stap gemaakt hebben. Ik denk: niet huilie huilie doen, mijnheer Dercksen. De heer Kocken is gewoon zo initiatiefrijk geweest om het nog een keer te proberen en hij heeft kennelijk raakgeschoten. Van u gaan wij het de volgende keer meemaken.

Ik heb wel een vraag aan de voorzitter. Zien de mensen thuis de sheets en moeten zij het welsprekende gezicht van de heer Kocken missen of zien zij de heer Kocken en moeten zij de sheets missen? Of is zelfs dat technisch opgelost?

De VOORZITTER: Volgens mijn informatie is het zo dat men thuis de livestream ziet en dat de presentatie alleen in de zaal plaatsvindt. Nee? Het laatste nieuws is dat beide mogelijk is.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil toch graag de collega's hierover horen. Ik ben het er niet mee eens. Ik wil er een ordedebatje over hebben. Wij zijn hierover niet geïnformeerd. Dat is mijn grootste bezwaar en niet dat hier iemand wat wil vertonen. Wij zijn hierover niet geïnformeerd. Ik vind het daarom onjuist. Ik zie iedereen die met de techniek te maken heeft hier, enthousiast reageren. Dus het was bekend, ruimschoots van tevoren. Het is niet met ons gewisseld. Ik vind dat per definitie helemaal fout.

De VOORZITTER: Ik denk dat het verstandig is dat wij daarover inderdaad een ordedebat hebben. Dat mag u rustig vanaf uw plaats doen. Ik loop de fracties even langs. Dan kost het de minste tijd.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! In die zin ben ik het met de heer Dercksen eens. Wij hebben het ook wel voorgesteld en toen kon het niet. Ik wil een stapje verder gaan. Ik zie het als een fantastische stap die nu gezet wordt. Ik denk dat wij het daarmee veel toegankelijker maken voor het publiek. Dus ik hoop echt dat dit een stap is naar nog veel meer presentaties. Ik hoop eigenlijk ook dat als wij moties en amendementen indienen het dictum ook op het scherm in beeld gaat komen. Ik neem aan dat het vandaag geregeld is dat de heer Kocken dat ook mag doen.

De VOORZITTER: Die laatste wens heb ik al heel lang. Laten wij ons op dit moment even beperken tot de presentatie van de heer Kocken. De evaluatie kunnen wij na afloop doen, anders is het echt zonde van de tijd. De heer Dercksen heeft laten weten niet akkoord te gaan.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind het geen goed idee. Ik zeg niet dat ik er niet mee akkoord ben, maar ik vind dat wij het er eerst met de fractievoorzitters over moeten hebben of wij dit wel of niet willen. Ik zou het dus niet doen.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik voel wel enigszins mee met de heer Dercksen. Aan de andere kant ben ik wel benieuwd wat hier gaat gebeuren. Dus doe maar.

De VOORZITTER: Laat u deze keuze nu aan mij? U geeft twee meningen in één zin.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Nee, mijn laatste twee woorden waren: doe maar.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het CDA is enigszins verrast, omdat wij een tijdje terug ook al een keer gevraagd hebben om een presentatie/filmpje te mogen laten zien tijdens een debat als dit. Dat kon en mocht toen niet. Wij gaan er nu niet voorliggen, maar wij zouden het graag eerder hebben geweten.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik krijg zojuist van een collega van de VVD een koek toegeschoven en ik vind het daarom een uitstekend idee om de heer Kocken deze presentatie te laten geven. Nee, wij hebben daar geen enkel bezwaar tegen. Ik heb het een poosje geleden gehoord dat het technisch mogelijk was. Ik vind het super.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Graag een walnoottaartje, mijnheer Germs. Ik denk dat het wel chique was geweest dat het even expliciet was gecommuniceerd of in het presidium aan de orde was geweest. Het laatste wat je met innovaties moet doen, is het in de weg staan. Laten wij er inderdaad over praten hoe ver wij hiermee willen gaan. Wij zijn nu druk bezig een filmpje op te zoeken dat wij misschien zo meteen nog net kunnen inpluggen, aangezien wij wat later spreken vandaag. Dus wat ons betreft zeker geen bezwaar.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Wij waren hierdoor ook verrast, maar wij zien zeker perspectieven voor volgende vergaderingen. Wij zijn niet tegen deze manier van presenteren.

De heer P. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Het overvalt ons ook en wij stellen zeker voor dit een keer in het presidium aan de orde te stellen. Misschien is het ook wel fijn om te weten wat hier gebeurt, dan heb je een gemakkelijker punt om over te praten. Dus wij stemmen voor.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! 50Plus vindt dit geweldig. Ik dacht haast: ik ben een van de oudste Statenleden, maar misschien wel een met de jongste geest. Ik zat zelf ook al te denken om een filmpje te maken en mensen te interviewen over wat zij hiervan en daarvan vinden. Dan heb je tenminste echt de burger hier in de zaal. Dus akkoord. In de commissievergadering hebben wij dit natuurlijk al een aantal keren gedaan, weliswaar met beeld en niet met filmpjes. Ik heb het er wel eens met u over gehad. Je mag zelfs een toneelstukje doen. Het gaat er gewoon om: hoe breng je de boodschap zodat anderen het begrijpen.

De VOORZITTER: De conclusie van dit rondje is dat het merendeel van degenen die het woord gevoerd hebben, gezegd hebben: laat het maar doorgaan. Tegelijkertijd is gevraagd het te agenderen om te kijken hoe het gegaan is in het presidium. Het lijkt mij verstandig dat wij dat op die manier doen en er op dit moment niet meer woorden aanbesteden.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Dat vind ik een beetje kort door de bocht. Ik heb het idee dat het een VVD-feestje is en dat deze zaal gekaapt is door de VVD. In artikel 17, lid 3, van het Reglement van orde staat dat een spreker demonstratiemateriaal kan verspreiden en doen verspreiden en weet ik het allemaal, maar wel met toestemming van de voorzitter. Dus hoe voorkomen wij nu dat hier een willekeur ontstaat en dat u zegt: hé, die mijnheer Kocken gaat leuke plaatjes laten doen en dat vind ik goed en straks komt mijnheer Meijer en dan vind ik het niet goed of dan komt mijnheer Dercksen en dan vind ik het niet goed. Wat kunnen wij daarover afspreken?

De VOORZITTER: Ik denk dat het verstandig is dat wij de lijn daarover afspreken in het presidium. Wellicht leidt het zelfs tot een aanpassing van de spelregels. Ik was even voor u geïnformeerd over het feit dat dit verzoek zou komen. Het is dan zo dat de Staten altijd het laatste woord hebben. Vandaar dat wij net even het rondje gemaakt hebben om alle fracties te vragen wat zij van het verzoek van de heer Kocken vinden.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! De conclusie van dit debat: wij moeten een lijn afspreken, maar in de tussentijd kan de heer Kocken doen waar hij zin in heeft.

De VOORZITTER: Nee, ik heb het aan u voorgelegd, overigens op verzoek van u zelf. U heeft alle adviezen van alle fracties gehoord. Er is een grote meerderheid die gezegd heeft: wat ons betreft mag dit vandaag plaatsvinden, maar wij willen nadien wel een evaluatie.

De heer HOEFNAGELS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb nog één aanvullende vraag: hoe wordt dit opgenomen in de verslaglegging van de vergadering?

De VOORZITTER: De verslaglegging geeft het verhaal weer van de heer Kocken en niet de plaatjes. Daarmee hebben wij dit ordedebat gehad. Wij zullen dit agenderen voor de eerstkomende presidiumvergadering.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Met excuses voor de collega's die overvallen zijn. Ik heb er alle vertrouwen in dat wij de volgende statenvergadering presentaties zien die vele malen beter zijn dan deze, want ik ben er niet zo heel goed in. Ik zie uit naar alle filmpjes en dergelijke. Fijn dat wij de ruimte hebben gekregen en dat de mogelijkheid er is om onze vergaderingen te verlevendigen.

Over verlevendigen gesproken: vanaf deze plaats alle beterschap gewenst aan de heer Meijer. In vind het echt jammer dat hij er niet is. Ik had in mijn tekst zelfs al rekening gehouden met interrupties van hem. Die zullen nu ongetwijfeld van anderen komen. Dus van harte beterschap. Mocht de heer Meijer in de gelegenheid zijn om te luisteren: Ad, wij missen je.

Dan heb ik als plaatje aan het begin een mooi stukje Utrechts ambachtswerk gepakt. Als u de manchetknopen live wilt bewonderen, dan kan men ze bij mij komen zien. Het aardige hiervan is dat in deze manchetknopen de infrastructuur van de provincie Utrecht is verbeeld: de kanalen, de wegen. De fietspaden helaas niet. Die hadden niet voldoende volume; dan werd het ... Maar ik vind het wel mooi als symbool, want je ziet hier heel goed dat alle wegen in Utrecht uiteindelijk verder lopen, verder lopen naar andere delen. Daarmee heeft 'verbinden' in de titel te maken. Over dat verbinden kom ik dadelijk verder te spreken.

Verder, als wij spreken over de kadernota, wil ik in elk geval de ambtelijke organisatie van harte danken voor het voorbereiden. De fractie van de VVD neemt met goedkeuring kennis van deze kadernota. Er staan goede voorstellen in, er is een meerjarig sluitend begrotingsperspectief. De voorgestelde investeringen kunnen op onze steunen rekenen en zijn herkenbaar. Wij hebben nog wel twee opmerkingen.

Er worden nieuwe indicatoren ingevoerd. Dat is landelijke regelgeving, dus ontkomen wij er gewoon niet aan. Wij hebben in de commissie al benadrukt dat wij graag aandacht vragen voor het aansluiten van voorgaande jaren naar de komende jaren, zodat wij vergelijkingen kunnen blijven maken. Dat is toegezegd, maar bij dezen nog een keer herhaald.

Daarnaast hebben wij in de commissie gesproken over een onderwerp dat door meer fracties is genoemd. Dat is Kamp Amersfoort. Dat is geen partijpolitiek onderwerp, maar wij vinden het wel van belang dat ondanks de positieve woorden die in de kadernota staan en door de gedeputeerde zijn uitgesproken in de commissie, wij ook de positieve grondhouding van onze Staten vastleggen in een motie. Wij hebben een concept rondgestuurd en begrepen dat de andere partijen erover mee willen denken. Dat loopt nu, dus wij kunnen de motie in tweede termijn indienen.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Een vraag aan de heer Kocken. Wat voegt deze motie echt toe aan wat al in de kadernota staat? Wij hebben de kadernota gelezen, zo van: wij gaan ermee aan de gang, wij gaan het verder uitwerken binnen de mogelijkheden die geschetst worden. Mij is niet helemaal duidelijk wat de meerwaarde van deze motie is.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Met deze motie spreken de Staten nog een keer hun positieve grondhouding uit. Dat is een signaal richting Kamp Amersfoort. Wij willen wel financieel uitgewerkte en concrete voorstellen zien voordat wij een definitief besluit nemen. Wij vinden dit in aanvulling op de andere voorstellen en in de richting naar de begroting 2017 een goede stap.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat je, als de kadernota wordt vastgesteld, dat als Staten al uitsprekt. Dat wij goede plannen willen zien, is evident, lijkt mij.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dat vind ik fijn te horen.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het CDA is altijd erg verheugd als de VVD uitsprekt dat zij een positieve grondhouding heeft. Nu weet ik dat de heer Kocken erg thuis is in quotes en wie hij citeert. Ik vraag mij af of hij weet wie hij nu in dezen citeert.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dat weet ik niet. Dat woord is volgens mij door veel mensen gebruikt, maar mevrouw Maasdam heeft in elk geval iemand in gedachten waar ik nu niet op kom.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! De oorspronkelijke woorden zijn van de heer Lubbers.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Toch nog een mooi stukje landelijke geschiedenis weer terug.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! In mei hadden wij een debat over het coalitieakkoord. Toen hebben wij de coalitie gevraagd om geld beschikbaar te stellen voor Kamp Amersfoort. Ik weet niet welk logo er straks op die motie staat, maar is dat een voortborduren op ons verzoek?

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dan hoop ik van harte dat de PVV dan meedoet.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik had in mei gehoopt dat de VVD zou meedoen toen wij dat voorstelden. Dus ik ben even benieuwd waar dit nu zo plotseling vandaan komt.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Toen waren er nog geen plannen. Die staan nu in de kadernota wel aangekondigd. Wij willen vast uitspreken dat wij daar positief naar zullen kijken, omdat wij het van belang vinden de geschiedenis van Kamp Amersfoort levend te houden en de lessen door te kunnen geven aan jongere generaties.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Dan wordt het nog curieuzer dan het al was. Dus het staat volgens u in de kadernota en u komt toch met een motie? Wij hebben ervoor gepleit. Dus laat daar geen discussie over bestaan. Alles beter dan al die uitgaven. Die kunnen wat ons betreft liever naar Kamp Amersfoort gaan dan naar ecodeucten en zo. Dus geen discussie daarover. Maar staat het nu in de kadernota en komt u alsnog met een motie? Dat lijkt mij dan een beetje zonde van het papier.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij komen met een motie dat wij de lijn die GS daarin voorstelt van harte omarmen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Maar staat het ook in de kadernota? Dat zei u net.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! In de kadernota staat dat voorstellen tegemoet worden gezien. Nu, daarvan geven wij vast aan dat ...

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Zo'n een-tweetje, net zoals met het beeldmateriaal.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Nee, die link zie ik absoluut niet. Dan gaan wij terug naar de presentatie.

De VOORZITTER: Nee, u vervolgt uw betoog.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Precies.

Wij hebben de afgelopen weken, vorige week zelfs nog, een Brexit gehad. Daarvan weten wij zowel in Londen als in Brussel als in Den Haag als hier in Utrecht nog niet wat die gaat brengen, maar er zitten kansen en risico's aan. Wij willen graag op deze plek het college vragen om met de Staten in gesprek te gaan over die kansen en risico's. Ik realiseer mij dat het ultieme antwoord niet door ons gegeven kan worden, maar wel kunnen wij met elkaar kijken hoe wij de mogelijkheden kunnen aangrijpen en de risico's kunnen beperken. Met de economie gaat het geleidelijk aan beter. De welvaart stijgt, zodat wij geld hebben om ons erfgoed en onze natuur te onderhouden en te beheren, maar wij moeten wel zorgen dat dat het geval blijft.

Dan ga ik naar de volgende dia. Ik heb bij de algemene beschouwingen bij de begroting aandacht gevraagd om eens op een andere manier van buitenaf naar onze positie als Utrechtse topregio te kijken. Ik heb toen al aangegeven dat wij die topregiopositie onder andere hebben door onze ligging, zo midden tussen een aantal andere regio's. Dat betreft natuurlijk de rest van de Randstad, maar dat betreft ook onze eigen Food Valley, die heel erg van belang is. Daar stappen wij wel eens te gemakkelijk overheen. Dat is echter ook Eindhoven. Die verbinding, als je van buiten kijkt, vindt plaats in een veel groter geheel. Het concept 'tristate city': Peter Savelberg heeft dat verder uitgewerkt en heeft het hier in huis in een presentatie al meegenomen naar dit plaatje. Als je van buiten kijkt en je kijkt naar Europa en je bent een buitenlandse investeerder of ondernemer die ergens aan de slag wil gaan, dan zie je aan de hand van de lichtbeelden eigenlijk één grote vlek. De vlek bestaat uit Nederland, Vlaanderen en het Ruhrgebied. Dat is eigenlijk één economisch gebied met een afzetmarkt van zo'n 150 miljard handel en 30 miljoen inwoners. In de strijd tussen de metropolen die economisch gaat ontstaan, kunnen wij op die manier meedoen. Je ziet het hier: als je kijkt naar het gebied, dan hebben wij goede havens, wij hebben vliegvelden en wij hebben er eigenlijk met die drie ringen een goede infrastructuur liggen, die nog wat verbeterd kan worden. Wij hebben daartussen een aantal prachtige natuurparken. Het is op die manier heel goed wonen. Dat wordt in het buitenland gezien. Naast de stedelijke regio's hebben wij ook gewoon nog een goed platteland met de kleine kern, waar het goed wonen is en waarbij wij ervoor moeten zorgen dat het er goed wonen blijft. Dit allemaal onder het motto: je gaat het pas zien als je het doorhebt. Mevrouw Maasdam: die was van Johan Cruijff.

Wij beseffen te weinig in wat voor een gouden situatie wij zitten en wat er direct om de hoek aan kansen ligt. Wij hebben in de vorige vergadering van de commissie BEM gesproken over die topregiopositionering en toen heb ik aangegeven: joh, een paar jaar geleden werden wij Europa's meest competitieve regio, daar zijn wij als VVD trots op, maar het bekt niet zo makkelijk om dat buiten dit huis uit te leggen. Toen kwamen wij met de term topregio. Dat getuigt van ambitie en die ambitie moeten wij hebben, zeker als je naar dit plaatje kijkt en naar de voorgaande. Dan zie je gewoon dat wij echt op een gouden plek liggen, dat wij verbinding hebben met in elk geval de rest van Europa en de rest van de wereld, dat wij korte reisafstanden hebben – daar kom ik zo op terug – en dat wij daarmee verder moeten gaan. Daarom heb ik een aantal vragen aan het college: Wat doen wij op dit moment om gebruik te maken van de kracht van onze buurregio's?

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Misschien iets te laat, mijnheer Kocken, maar ik moet het nog een beetje leren. Ik snap dat van die 30 miljoen welvarende inwoners niet. Gaat u ervan uit dat alle mensen die daar wonen, welvarend zijn of zijn er ook nog anderen?

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Als wij het internationaal vergelijken en wij vergelijken de Nederlanders, de mensen in Vlaanderen en de mensen in het Ruhrgebied met mensen in bijvoorbeeld Afrika of in delen van Azië, dan zijn wij buitengewoon welvarend. Dat mogen wij ons wel eens realiseren.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Gemiddeld misschien wel, maar er zitten heel veel mensen onder die grens, ook bij ons.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Door een goede economie kunnen wij nog steeds voorzieningen voor die mensen betalen.

Ik ga door met mijn vragen. Kunnen wij vanuit Utrecht als provincie het initiatief nemen om samen met de andere regio's en met de regio's in de buurlanden te gaan samenwerken? Dan gaat het er niet alleen om ons internationaal te positioneren in dit prachtige gebied, maar dan gaat het er ook om dat wij de acquisitie op elkaar afstemmen, dat wij kijken waar wij economisch beter kunnen samenwerken, hoe wij ons kunnen specialiseren. Daarbij heb ik de vraag, want ik lees af en toe ook verordeningen, of de bepaling in de gedragscode belemmerend werkt voor het college om die contacten met Vlaanderen, met Duitsland aan te houden. Op het moment dat een gedeputeerde één meter over de grens zit, moet er een soort uitreisvergunning worden aangevraagd, een collegebesluit, en dat lijkt ons niet altijd even praktisch. Dan ben je in elk geval niet flexibel. Wij moeten verantwoording hebben, dus ik wil weten dat die gedeputeerden naar het buitenland gaan. Ik wil ook een verslag achteraf. Ik zou echter graag zien dat wij snel kunnen acteren.

Ik wil verder wegblijven van officiële convenanten, structuurdiscussies et cetera. Wij hebben nu de REOS (Ruimtelijk-Economische Ontwikkelstrategie). Dat is een samenwerking met de Randstad en Eindhoven. Dat is een goed begin, maar wij moeten geen nieuwe of andere grenzen creëren. Wij moeten zorgen dat wij over de grenzen heen kunnen samenwerken.

Dan, naast deze hoofdlijn voor volgend jaar, willen wij ook twee thema's benoemen voor de begroting 2017. Dat is onder andere de veranderende economie. Wij zien aan alle kanten dat banken en verzekeraars, zeg maar: de diensteneconomie, mensen ontslaan. Tegelijkertijd horen wij dat er tekorten zijn in de ICT en wij horen dat hogescholen moeite hebben om de lokalen leeg te maken, omdat er rijksregels zijn die dat verhinderen, terwijl wij juist behoefte hebben aan omscholing van mensen. Daar hebben wij niet alleen als overheid behoefte aan, maar daar hebben ook de mensen zelf behoefte aan.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Even terug naar het vorige onderwerp. Ik weet nu dat wij havens hebben en vliegvelden. Dat wist ik allemaal nog niet, dus dat is winst. Kunt u een tijd benoemen in de Nederlandse geschiedenis, waarin wij niet over grenzen heenkeken? Kunt u een tijd in de Nederlandse geschiedenis aanwijzen, waarin wij geen handel dreven met de hele wereld?

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ja, die tijd was er natuurlijk. Die ligt ver achter ons. De heer Dercksen kan zich natuurlijk altijd vinden in een pleidooi om grenzen niet belemmerend te laten zijn voor handel.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik bedoel: wat voegt uw betoog toe als wij al sinds de VOC-tijd – om maar in CDA-kringen te blijven vandaag – handel drijven met de hele wereld? Wat voegt het dan toe om te zeggen: wij moeten doen wat wij al sinds weet ik veel welke eeuw doen. Welke toegevoegde waarde probeert u hier te creëren?

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Waar wij veel meer naar moeten kijken is dat wij ons specialiseren ten opzichte van andere regio's om ons heen en niet krampachtig de concurrentie met hen aangaan en allemaal hetzelfde gaan doen.

De VOORZITTER: Vervolgt u uw betoog.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dat het economisch beter gaat op dit moment met Nederland, hebben wij te danken aan veel ondernemers en inwoners, dus de medewerkers van de ondernemers en natuurlijk, en voor een klein stukje, de overheid. Wat wij graag zouden willen, is dat alle investeringen die wij doen in onderwijs, EBU et cetera, ook ten goede komen van het midden- en klein bedrijf, zodat bijvoorbeeld de loodgieter ook de innovatieve uitvindingen van de universiteiten meekrijgt en die kan gebruiken in zijn werk en daarmee weer banen kan creëren. Wij willen aandacht voor vakmanschap en wij willen dat Utrecht niet alleen in de kennisinstellingen slim is, maar over de hele linie. Dus juist ook, en dan kom ik terug op het onderwerp waarover ik het zojuist had met de heer Van Muilekom, als het gaat om die mbo-ers en vmbo-ers. Wij moeten zorgen dat de techniek, de zorg, het ouderwetse ambacht gewoon weer hun ruimte krijgen, dat er ruimte is, letterlijke ruimte, voor de maakindustrie. Wat dat betreft zou ik graag zien dat Gedeputeerde Staten ook in de hele transformatie van het vastgoed, het leegstaande vastgoed, rekening houdt met die maakindustrie. Om te zorgen dat dit goed zijn vervolg krijgt, zou ik willen vragen of bij de inkoop – dan gaat het om aanbestedingen voor verkeersprojecten, maar dan gaat het ook om de rest van de inkoop – innovatieve bedrijven, start-ups, daar ruimte kunnen krijgen. Dus dat er bij het formuleren van de kavelrekening wordt gehouden met die sector.

Dan kom ik op het tweede onderwerp: reistijd. Wij hebben het heel vaak over mobiliteit. In de politiek wordt er dan gediscussieerd over gewenste vervoersvormen. Als VVD hebben wij altijd al geroepen dat het gaat om een keuze van de inwoners zelf hoe zij zich willen vervoeren. Die keuze moeten wij niet als overheid voor hen maken. Het belangrijkste daarin – en dan komt ook het 'tristate city-verhaal' weer naar voren – is dat als je wilt zorgen dat dit gebied met die 150 miljard handel goed functioneert, je ook moet zorgen voor korte reistijden. Daarvoor zijn er initiatieven. Tijdens de laatste Campusparty heeft de ApiJam een prijs gewonnen. Dat is een van die voorbeelden. Het aardige is dat die app het mogelijk maakt aan de hand van je agenda, de weersverwachtingen en vervoersmogelijkheden jou een vervoersadvies te geven. Zij hebben die prijs gewonnen. Mijn vraag is: gaan wij er ook verder mee, gaan wij daarmee experimenten?

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag over het onderwerp reistijd is geld. Hoe ziet u dat? Is het gewoon: zo lang als je bezig bent, gewoon onafhankelijk van welk vervoermiddel je gebruikt? Bij reistijd staat er een bepaalde hoeveelheid geld tegenover.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Als ik als medewerker voor mijn werkgever bezig ben, kost elke minuut die ik gebruik geld. Soms is het handiger – ik denk dat de heer Hoefnagels daar naartoe wil – niet met je auto ergens naartoe te willen, maar je auto ergens te parkeren en dan bijvoorbeeld met de fiets verder te gaan. Daar kom ik dadelijk nog op.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Een antwoord op de vraag: reistijd is geld. Het gaat om de reistijd en daar staat een bepaalde hoeveelheid geld tegenover. Het is niet zo dat auto-reistijd en fietsreistijd een andere geldwaardering kent in uw verhaal.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De heer Hoefnagels doet nu precies waarvoor ik een beetje waarschuwde, namelijk dat wij te veel in vervoersvormen gaan praten. Het gaat mij erom dat mensen zelf die keuze kunnen maken en kijken hoeveel reistijd zij hebben of willen besteden en wat het meest praktische is. Soms is het gewoon het meest praktische om met de auto ergens in het centrum te kunnen komen.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Mag ik constateren dat u ja antwoordt op mijn vraag: bij reistijd maakt het niet uit welke vervoermiddel je gebruikt? Reistijd is geld, staat daar. Dus onafhankelijk van welk vervoermiddel is reistijd geld.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Bij de vorige algemene beschouwingen heb ik het al over mobiliteitsmanagement gehad. Dus het gaat erom dat je mensen faciliteert in de keuze van een vervoermiddel.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik zit eigenlijk op hetzelfde punt nog door te denken, want het puzzelt mij wel. Reistijd is geld, wetende dat er maatschappelijke kosten-/batenanalyses zijn waarin reistijdwinsten schromelijk overdreven meetellen en allerlei andere collectieve belangen überhaupt niet gewaardeerd worden. U zegt: wij moeten als overheid mensen niet voorschrijven hoe zij zich moeten verplaatsen. Aan een bepaalde vervoerskeuze zitten echter ook kosten vast die niet op het individu neerslaan, maar die als het ware op de collectiviteit worden afgewenteld. Dan heb je juist de overheid om voor de collectieve belangen op te komen. Dus ik vraag mij af of uw redenering houdbaar is, want aan vervoerswijzen zitten collectieve kosten en daarvan hoeft een individu zich niets aan te trekken. Dat rechtvaardigt op zichzelf wel dat de overheid namens de gemeenschap zich daarmee enigszins bemoeit.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een beetje het gevoel dat de heer Bekkers een economisme hanteert, waar zijn landelijke partijleider altijd voor waarschuwt.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Dat zou best zo kunnen zijn. Ik ben Jesse Klaver niet. Overigens is dat het laatste wat Jesse en andere vertegenwoordigers van GroenLinks zeggen: dat je feitelijke kwantitatieve gegevens terzijde moet schuiven. Alleen, het punt van Jesse Klaver is dat je je niet sec moet laten leiden door dat wat berekenbaar is. Dus dat is op zich consistent met mijn punt, namelijk dat er bij vervoerskeuzes ook aspecten zijn die moeilijker kwantificeerbaar zijn, maar waaraan wel degelijk collectieve kosten zitten. U gaf wel in voetbaltermen een een-tweetje terug, maar u beantwoordt de vraag niet. De vraag is: u kunt toch eigenlijk niet anders dan met mij eens zijn dat er, gezien die collectieve kosten, er wel degelijk een legitimatie is voor de overheid om zich druk te maken om de verspreiding over modaliteiten?

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dat je rekening houdt met externe kosten, houdt niet in dat je daarmee direct een voorkeur uitspreekt voor bepaalde vervoersvormen.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik moest denken aan de mensen die thuis aan het kijken zijn en die deze sheets zien met ApiJam en statenperspectief en go-bike. Ik denk dat zij er echt geen hout van snappen.

Ik zou graag het volgende van de heer Kocken willen weten: maak eens een slag concreter welke moties of amendementen u gaat indienen. U heeft een verhaal, maar ik mis de link met de kadernota. Wat gaat u nu aan ons voorleggen? U heeft ook iets over leegstand vastgoed. Dat is niet allemaal van de provincie. Dus wat gaat u voorstellen?

De heer KOCKEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! De heer Van Muilekom heeft net in zijn eigen bijdrage terecht aangegeven dat bij de kadernota de lijnen worden uitgezet voor de begroting 2017. Ik geef hier een aantal gedachten mee aan het college en ik stel een aantal vragen. Dat hoeft niet altijd gepaard te gaan met moties of amendementen.

De VOORZITTER: Mijnheer Kocken, wilt u uw eigen betoog voortzetten en vooral ook op de klok letten? Die is onverbiddelijk.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dat ga ik zeker doen.

Wij waren gebleven bij de reistijdvragen. Sprekend over het 'tristate cityperspectief' en het belang van de korte reistijden daarin, denkend aan hoe de MIRT-overleggen met het Rijk nu gaan, – die gaan over de infrastructuur, investeringen van het Rijk: even voor de kijkers thuis – zien wij dat er vaak concurrentie tussen regio's is. Mijn vraag aan het college is of het college bereid is eens te kijken, kijkend vanuit het 'tristate cityperspectief', hoe je dan komt te staan en wat het betekent en ook met het Rijk, het ministerie van VWS in dit geval, in gesprek te gaan over eventuele aanpassingen dan ten opzichte van de discussies op dit moment. Dus door dat meer als gemeenschappelijke kapstok te gebruiken. Landelijk wordt er ook gesproken over de OV-chipkaart. Er zijn initiatieven op dit moment om te zorgen dat je niet meer bij elke overstap naar een andere vervoerder hoeft in en uit te checken, maar dat je dat alleen doet aan het begin en aan het eind. Ik zou het college willen vragen daar nog eens goed op

aan te dringen bij het Rijk. Wij hebben namelijk toestemming van het Rijk nodig om vervolgens onze aanbieders te vragen de gegevens uit te wisselen die daarvoor nodig zijn.

Dan, gelet op de tijd, de go-bike. Dat is een elektrische fiets. Daarmee wordt op dit moment in Rotterdam al goed geëxperimenteerd. Een prima manier om bereikbaarheidsvragen op te lossen. Dan kunnen wij denken aan industrieterreinen, maar ook aan het Nationaal Militair Museum in Soest. Dat wordt nu uitgetoetst binnen de U10. Waarom niet binnen de hele provincie?

Tot slot ga ik de voorzitter nog iets overhandigen. Dat ga ik zodadelijk ook aan mijn collega-Statelieden en natuurlijk ook aan de gedeputeerden doen. Het 'tristate cityperspectief' is niet een puur VVD-verhaal. Dat moet iets zijn waar wij allemaal nut van hebben en waaraan voor eenieder positieve kanten zitten. Dat staat mooi weergegeven in deze vouwfolder. Om te zorgen dat het ook echt iets van iedereen wordt, wordt deze uitgedeeld. Het eerste exemplaar overhandig ik nu aan u.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik zit nog steeds te kijken wat hiervan het VVD-verhaal is geweest en wat het 'tristate city-verhaal' van Savelberg is geweest. Laat ik dan in elk geval even een vraag stellen over de 'sheet' die niet over 'tristate' gaat. Dat gaat over de eerste 'sheet' met die mooie lichtjes. Ik had verwacht dat u met een motie zou komen om ingrijpender mee te doen met de Nacht van de Nacht. Als u daar nog mee komt, heeft u ons allemaal.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind het charmant dat de heer Hoefnagels daarnaar vraagt, maar het is een beetje vragen naar de bekende weg.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik kom nog even terug op Kamp Amersfoort. Ik heb onze motie van 18 mei 2015 er nog eens bijgehaald. Wij hebben toen gevraagd aan PS: willen jullie € 500.000 beschikbaar stellen en willen jullie ervoor zorgen dat zoveel mogelijk schoolgaande kinderen dan ook Kamp Amersfoort zullen bezoeken. Daartegen stemden GroenLinks, SP, PvdA, CDA, D66 en VVD. Ik vind het dan eigenlijk wel een beetje vervelend dat u nu komt met een motie die nog slapper is, want er is nog geen concreet plan. Nu gaat u de hele zaal rond, bedelend en lobbyend om een handtekening voor een motie die slapper is dan die van ons. Ik vind daar wat van, maar ik vind het heel belangrijk dat dit gezegd is. Ik vind het jammer dat al die partijen die ik net noemde in mei 2015 tegengestemd hebben.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben toen tegengestemd, omdat er al een concreet bedrag werd genoemd terwijl er nog geen concrete plannen lagen. De gedachte daarvan, zoals wij toen ook hebben aangegeven, was ons sympathiek. Daarom hebben wij een motie aangeboden aan eenieder om met suggesties te komen. Die aanbieding is ook aan de PVV gedaan.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik begrijp dat de heer Kocken de nooduitgang zoekt. Dat bedrag hebben wij niet zelf verzonnen. Dat kwam van de mensen van Kamp Amersfoort. Dat hebben wij dus niet zelf bedacht. En natuurlijk moet er een plan zijn, maar uw motie begint: ja, maar er zijn nog geen concrete plannen. Dus ik vind het fijn dat u PVV-moties overneemt, maar overleg dan met ons en zet dan ook ons logo erboven, want dit is een beetje flauw.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil de heer Dercksen hierin wel enigszins steunen. Die € 500.000 staat nu in de kadernota, dus ja, wat is dan de toegevoegde waarde van die motie? Ik zie wat geschut. De € 500.000 staat in de kadernota. Dat dat verzoek er is, is exact hetzelfde wat de heer Dercksen een jaar geleden heeft gezegd. Het gaat er nu om dat als er daadwerkelijk een fatsoenlijk verhaal komt – zo staat het in de kadernota – wij ermee verder gaan. Dat spreekt u dan ook nog een keer uit. Volgens mij doen wij dat al met het aannemen van de kadernota.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! De heer Dercksen heeft het vaak over 'geld zoekt project'. Nu draait hij voor de gelegenheid die redenering voor zichzelf andersom. De reden om indertijd tegen te stemmen, was omdat het bedrag er lag maar nog geen overtuigend voorstel. Dan kunt u wel zeggen dat die mensen dat bedrag aangaven, maar iedereen kan een bedrag aangeven. Het gaat erom dat er een overtuigend voorstel ligt. Dat is wat de kadernota nu aangeeft. Strikt genomen kunt u

zeggen dat de motie daar niet heel veel aan toevoegt, maar zie het dan als een extra onderstreping van het commitment van deze Staten, dat zodra er een plan ligt dat genoeg wordt bevonden, die passage echt serieus gemeend is. U kunt zeggen dat u het plan vorig jaar al goed genoeg vond. Dat is uw goed recht, maar dat werd toen dus anders beoordeeld.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! In de motie staat nog steeds dat er geen concrete plannen zijn, dus ik neem aan dat u tegenstemt na dit betoog. Destijds was er echter een verzoek van Kamp Amersfoort om met de financiering te komen. Er was € 500.000 gevraagd aan de provincie. Dat bedrag was er toen nog niet. Dat heb ik zelf nog met de commissaris besproken. Dus dat geld was er toen niet. Daar hebben wij voor gepleit. U was er in meerderheid tegen. Zo is de gang der dingen geweest. Wij willen nooit geld uitgeven als daar niet een goed plan voor is. Ik bedoel, ik ga straks daar staan en als u oplet, dan zult u het nog wel horen. Dus wij hebben dat geld willen reserveren voor Kamp Amersfoort. U was tegen en de heer Kocken was tegen.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De vraag van de heer Hoefnagels is al beantwoord door de heer Bekkers.

Tegen de heer Dercksen het volgende. Er komt nu wat u wilt. Dan zou ik zeggen: tel uw zegeningen. Wij hebben het aanbod gedaan om mee te tekenen en suggesties te doen. Als u uw logo boven de motie wilt, dan kan dat.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! De motie is overbodig, want het staat in de kadernota. Ik vind het een beetje flauw dat u wat in de kadernota staat, van een VVD-vlaggetje wilt voorzien, terwijl er een jaar geleden een hele grote PVV-vlag op gezet is.

De VOORZITTER: Dit is uniek. U wordt afgelost door een partijgenoot.

Mevrouw BROERE (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil even iets rechtzetten. Ik ben gisteravond om een uur of half zeven gebeld over deze motie. Ik heb gezegd: ik zal even overleggen met mijn fractie. Dat kon natuurlijk gisteravond niet meer. Vanochtend was die motie er zonder dat ons logo erop stond. Ik vind het heel vervelend dat u dat zegt. Inderdaad, vorig jaar had u alle kansen om met ons mee te denken. Het inhoudelijke plan voor Kamp Amersfoort was er. Alleen het financiële plan, waar u nu zo prat mee aan de haal gaat, was er toen nog niet.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Het gaat ons niet om het planten van vlaggen, of het een grote PVV-vlag is of een kleine VVD-vlag. Het gaat ons erom dat wij gemeenschappelijk, met elkaar een uitspraak kunnen doen. Dat aanbod is gedaan toen de motie werd rondgestuurd en dat aanbod staat nu nog steeds open. Dat is ook de reden dat ik de motie nog niet heb ingediend, maar juist nu het aanbod herhaal.

De VOORZITTER: Dan gaan wij over naar de heer Dercksen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Anderhalve week geleden ontworstelde Groot-Brittannië zich aan de wurggreep van de Eurocraten in Brussel, aan het ondemocratisch moloch, dat onbeperkt en ongevraagd wetgeving over hen, maar ook over ons uitstort. Wetgeving die bijna zonder uitzondering nadelig is voor het Verenigd Koninkrijk, maar ook voor Nederland. De Britten heroveren hun democratie, hun trots, hun soevereiniteit, hun eigen rechtspraak. Het zal niet zonder slag of stoot gaan, maar de Britten kozen voor vrijheid en democratie. Dat zou sommigen toch moeten aanspreken. De fractie van de PVV feliciteert de Britten daarmee in de hoop dat Nederland deze weg ook snel zal kiezen.

De voorjaarsnota. Wij vinden het een rommeltje. Maarsbergen noem ik maar. Wij moesten een extra vergadering beleggen om de jaarrekening goedgekeurd te krijgen. Van de voorjaarsnota, die geen voorjaarsnota meer heet omdat het 4 juli is vandaag, kregen wij de laatste versie op vrijdagmiddag, de laatste werkdag voordat wij erover moesten vergaderen, omdat het college nog aan het ruziën was over

de verdeling van ons geld; voor hen die hun taak hier serieus nemen, enigszins serieus nemen zelfs, onacceptabel. Het beeld dringt zich op dat deze provincie, dit bestuur, niet meer 'in control' is. De aangenomen motie van de heer Van Muilekom om PS tijdig en adequaat te informeren, blijkt zeer noodzakelijk. Wij willen graag de toezegging van GS dat deze motie daadwerkelijk wordt uitgevoerd.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil even reageren op het allereerste onderwerp: de hosanna van de democratie in het Verenigd Koninkrijk, zoals u dat noemt. Bent u het met mij eens dat democratie ook gebaat is bij leiders die uitvoeren wat zij hebben uitgesproken?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! U bedoelt dat de leiders van het Verenigd Koninkrijk ook daadwerkelijk zorgen voor een Brexit? Ja, daar ben ik het zeer mee eens.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Maar wat vindt u ervan dat zowel Boris Johnson als Nigel Farage opstappen om een of andere reden: dé twee gezichten van de Brexit-campagne stappen beiden op, omdat zij nu in de gaten hebben wat zij hun volk hebben aangedaan.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Kunt u mij vertellen welke functie Boris Johnson heeft opgezegd en welke functie Nigel Farage heeft opgezegd? Dat is mij dan ontgaan.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Als leider van UKIP is Nigel Farage opgestapt.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Vanochtend vroeg dan?

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Zojuist. Op het moment dat u ongeveer naar uw spreekgestoelte toeliep. Dus ik denk: ik zal het u toch even vertellen. De smileys gingen net rond bij ons achter. En Boris Johnson vanuit zijn leiderschapsrol binnen de conservatieven ...

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Geen leiderschapsrol. Hij trok de kar van het Brexit-kamp. Hij had formeel geen functie. Hij was geen minister-president, hij was geen minister. Dus formeel kan hij geen rol opeisen. Die partijen echter, zoals je in meer landen ziet, die politieke instituten, storten natuurlijk in, omdat de mensen in Europa en de mensen in Nederland het zat zijn, omdat zij wat anders willen. Er sneuvelen een heleboel koppen. Ik ben eigenlijk wel benieuwd waarom Nigel Farage zou zijn opgestapt. Die heb ik gisteren nog in een filmpje horen zeggen dat hij graag wil dat de conservatieven de Brexit-kar gaan trekken. Ik hoop dat dat gaat gebeuren. Ik denk dat als zij dat niet gaan doen, de conservatieve partij in het Verenigd Koninkrijk nog verder uit elkaar zal vallen. Dat zij hen dan ook van harte gegund. Ja, als je namelijk een uitspraak wilt van je bevolking, zou je ernaar kunnen luisteren. Zo gaat dat in een democratie.

Dit bespreken wij op 4 juli, een update van de financiën tot en met maart. Een rapportage die begint met een toelichting. U zult deze allemaal gelezen hebben: op het totaal falen van de ECB, van de EU en van de euro, want het is niet meer dan een transferunie van ons en van West-Europa naar Oost- en Zuid-Europa, waar liberalen denken dat wij goedkope arbeidskrachten binnenhalen, waarbij echter onze mensen worden vervangen en een uitkering moeten krijgen en waar socialisten blij zijn dat onze welvaart wordt verkwanseld aan landen met een zwarte economie van 25 tot 30%.

Het college geeft nu in de kadernota aan dat de automobilist hier voor 76% de boel aan het draaien houdt. Dus als dit dramatische kabinet weer beleid decentraliseert met natuurbescherming, intensivering IBT, dan mag de automobilist weer betalen, ondanks dat de haat hier jegens auto's en automobilisten bijna te voelen is en ondanks dat links doet vermoeden dat allerlei andere soorten van vervoer de auto zullen vervangen. Ook in de kadernota staat dat het autopark alleen maar blijft groeien. Wen er maar aan. Maar is het college bereid bij het kabinet te bepleiten dat de provincie op een eerlijke manier gefinancierd wordt en niet alleen op de zak van de automobilist?

Het college creëert ook twee nieuwe potjes. Ik heb dat in vorige collegeperiode wel eens balletje-balletje genoemd. Ook nu weer twee nieuwe potjes, een ontwikkelfonds en een weerstandsvormogen.

Wij zien de meerwaarde van deze reserves niet in, ook niet omdat uit die reserves voorstellen langs PS moeten. En de Vuelta zit er al aan te komen.

Bij de aanpak van de kloof tussen het opleidingsniveau van werkzoekenden en wat de markt aan banen biedt, verwacht de PVV niet dat er € 100.000 naar het vmbo en het mbo gaat om maar wat aan te prutsen met De Stijl. Verantwoord bestuur houdt in dat je eerst een analyse maakt van het probleem om vervolgens concreet geld in te zetten. Dit voorstel kan in het rijtje 'incubator': niet onderbouwd, ideologisch, aanrommelen.

Wij zouden ook geen € 50.000 per jaar inzetten om talent naar Nederland te halen. Wat is er mis met Nederlands talent? Wat is dat voor een onzin? Maar het balletje-balletje gaat onverminderd voort. Is er geld over, dan zegt de VVD niet: wij verlagen de lasten. Nee, wij verzinnen weer wat nieuws, want het geld moet natuurlijk wel op. Aan ecoducten bijvoorbeeld, waarvan nu zelfs de natuurorganisaties zeggen dat zij niet werken. Natuurorganisaties zeggen dat ecoducten geen zin hebben. Hoe Oost-Indisch doof blijft u hier met zijn allen? Reeën worden massaal afgeschoten, omdat er te veel van zijn en boommarters – je verwacht het niet – verplaatsen zich liever via bomen in plaats van via ecoducten. Wij zeggen dat hier al vijf jaar. Hadden wij maar een keer geen gelijk.

Ook voor wat betreft de energietransitie: ideeënarmoede. Eerst geld reserveren en dan eens bedenken waar het geld naartoe moet. Geen idee, dus het gaat weer in een potje, een potje van de gemeente Utrecht en daar kan later nog eens € 2 miljoen aan toegevoegd worden. Doelstelling: niet geformuleerd, of de doelstelling moet zijn dat het geld moet worden verplaatst. € 4 miljoen zuur verdiend belastinggeld voor een aflat in de groene kerk. Hetzelfde geldt voor de zes benoemde thema's, waaraan het college € 1 miljoen wil uitgeven. Is er een probleem gesignaleerd? Op basis daarvan een plan gemaakt? Doelstelling geformuleerd? Niets van dat alles. Het probleem: wij hebben € 1 miljoen. De doelstelling: wij maken het op.

Zo is een groot deel van het beleid hier feitenvrij. Is er nagedacht over de ecologische gevolgen van zonnepanelen? Nee, sorry PVV-fractie, daar hebben wij niet over nagedacht, wij doen maar wat. Is er dan wel nagedacht of er überhaupt wel een netto-energieopbrengst is bij zonnepanelen? Nee, sorry PVV, daar hebben wij niet over nagedacht, maar Greenpeace zegt het, dus misschien klopt het wel. Is er dan ooit nagedacht of het wel verstandig is een biowarmtecentrale midden in de stad Utrecht, Lage Weide, neer te zetten, die meer vervuult dan een kolencentrale? Nou nee, ook niet over nagedacht, maar Joris Hogenboom van NMU (Natuur- en Milieufederatie Utrecht) zei dat het een leuk idee was, dus wij denken daar verder niet over na. Dan heb ik het maar niet over subsidiemolens.

Er wordt hier moord en brand geschreeuwd als de A27 wordt verbreed, maar niet als er € 60 miljard gaat naar subsidiemolens. Hoe hypocriet wilt u het hebben?

Geen genade voor foute diesels; de motie van de vorige vergadering. Wanneer gaan wij dan die windmolenoplichters een keer aanpakken, keihard aanpakken, om de heer Van Kranenburg maar eens te citeren. Zij die ons land fysiek en financieel naar de afgrond brengen. Wanneer roepen wij hen ter verantwoording?

In het debat over de jaarrekening kwam het honorarium ter sprake van een interim bij de RUD (Regionale Uitvoeringsdienst). Ook wij zijn van mening dat dit soort tophonoraria niet thuishoort bij een lagere overheid, al dan niet via een detacheerder. Vandaar dat het tijd is voor een norm, een norm die bepaalt dat er bij de provincie of organisaties die afhankelijk zijn van bijdragen of subsidies van de provincie, niet meer betaald wordt aan medewerkers dan 80% van het salaris van een gedeputeerde. Dat is een riant salaris en meer dan voldoende. Wij komen hierover met een motie.

De Islamitische invasie die onze provincie treft, kost € 300.000, en dat is dan alleen nog maar de financiële last. Intussen worden er massaal auto's in de fik gestoken en tijdens de Ramadan nog wat meer dan anders, worden er bussen bekogeld en leven mensen in angst omdat de overheid het totaal laat afweten. Straks komt er weer zo'n persbericht dat Nederland weer veiliger is geworden, terwijl de feiten zijn dat je nauwelijks nog aangifte kunt doen. De politie raadt je gewoon aan geen aangifte te doen als de burens je terroriseren. In Nederland. Veel van onze mensen hebben het vertrouwen in de rechtstaat dan ook verloren. Dat lijkt mij eigenlijk niet meer dan terecht. Ons land valt uit elkaar. Haatpredikers lopen de moskeeën plat en als je blond bent en vrouw, is de kans dat je niet uitgeschol-

den bent voor u-weet-wel, verwaarloosbaar. En niemand die er nog wat van zegt, want onze bestuurders en politici zijn te druk met andere dingen of hun volgende baantje. Intussen gaan onze buschauffeurs met angst in hun lijf naar het werk. De rol van de provincie is dan misschien beperkt, maar niet daar waar het het openbaar vervoer betreft. Eerder dienden wij een motie in om camera's te installeren op bussen, die de omgeving van die bussen registreert. Alleen – daar zijn ze weer – SGP en 50Plus stemden voor. Maar zie daar, de terreur hield aan, de PVV stelde opnieuw vragen en de camera's kwamen er toch. Als proef op één lijn. De VVD kraaide victorie op Twitter: Zij, die ook tegen deze motie gestemd hebben, hadden het openbaar vervoer weer veiliger gemaakt. Hoeveel boter kan een hoofd verdragen?

In wijken in Almere hebben camera's ervoor gezorgd dat het geteisem op die plekken wegblijft. Dus, voorzitter, weer een motie om op al die buslijnen die geteisterd worden door bekogelingen, direct camera's te plaatsen die ook de omgevingen signaleert. Of wachten wij tot er gewonden vallen, of erger? Wat moet er nog meer gebeuren voordat u hier allen wakker wordt? En, voor de collega's van de VVD: gewoon weer tegenstemmen en als er straks een buschauffeur in het ziekenhuis ligt, gewoon de motie alsnog uitvoeren en dan op Twitter melden dat u zo daadkrachtig heeft opgetreden.

Omdat hier iedereen in de Staten deel uitmaakt van het politieke theater en mede verantwoordelijk is voor de staat waarin ons land verkeerd, het volgende. Een Duitse politieagente, Tania Kambouri, schreef een boek over al dit soort terreur. Zij stelde vast dat Duitsers zich gaan bewapenen en dat er ook in Duitsland 'no go-areas' ontstaan en dat rechters milde straffen uitspreken als het Libanese criminel betreft uit angst voor represailles. Dat iedereen de problemen op Keulen-Centraal kende, maar dat de politieke correctheid ertoe leidde dat er niet over etniciteit gesproken mocht worden. Dat honderdduizenden immigranten, waarvan 90% jongemannen, zijn ondergedoken, uit het zicht zijn van de overheid. Dat als meisjes in AZC's geen seks leveren, zij vogelvrij zijn, want dan worden zij zelfs door bewakers, vaak allochtoon, zo schrijft zij, niet langer beschermd. In Duitsland. Zou het in Nederland veel beter zijn of werkt onze doofpot misschien nog niet iets beter?

Laat ik eindigen met Albert Einstein: "De wereld wordt niet vernietigd door hen die kwaad doen, maar door hen die toekijken en niets doen."

De heer VAN MUILENKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag aan de heer Dercksen. U heeft allerlei ideeën van dingen die anders zouden moeten. Ik heb ze niet gehoord.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb in elk geval drie moties. Daar kunt u aan meedoen.

De heer VAN MUILENKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ja, Jits Bakker en dat soort dingen bedoelt u?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Nee, dat komt straks.

De heer VAN MUILENKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb niet gehoord welke moties u gaat indienen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ja, dat kan ik niet helpen. Ik heb het verteld. Ik kom met een motie over camera's op de bus. Ik kom met een motie over het eerlijker verdelen van de lasten. Ik kom met een motie over het hanteren van een norm bij het salaris van mensen die van provinciale subsidie leven dan wel hier in het provinciehuis zitten. Ik heb de tekst bij mij. Ik kan u die geven, als dat helpt.

Motie M36 (PVV): camera's op de bus

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2016, ter bespreking van de kadernota; constaterende dat:

- op aandringen van de PVV-fractie een proef wordt uitgevoerd met camera's op bussen die de omgeving van de bussen registreren;

overwegende dat:

- het bekogelen van bussen intussen op meerder locaties heeft plaatsgevonden;
- van politici en bestuurders verwacht mag worden dat zij alles in het werk stellen om de veiligheid van buschauffeurs en reizigers in het openbaar vervoer te garanderen;
- camera's een preventieve werking hebben en het opsporingsproces behulpzaam zijn.

verzoeken GS:

om op alle bussen die een route rijden waarop incidenten met bekogeling hebben plaatsgevonden, onmiddellijk het camerasysteem zo uit te breiden dat ook de omgeving van de bus wordt gemonitord.

En gaan over tot de orde van de dag.

MotieM37 (PVV): eerlijker verdeling van de provinciale lasten

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2016, ter bespreking van de kadernota;

constaterende:

- dat 76% van de inkomsten van de provincie bestaat uit provinciale opcenten;
- dat slechts een beperkt deel van die opbrengst ook daadwerkelijk wordt besteed aan de aanleg van wegen en het onderhoud daarvan;
- dat er geen reden is waarom uitsluitend de automobilist moet opdraaien voor allerlei andere door de provincie uitgevoerde taken;

verzoeken GS:

om er bij het kabinet op aan te dringen om over te gaan op een eerlijker verdeling van de provinciale lasten, namelijk op basis van een ingezetentoeslag, waardoor de opcenten kunnen worden verlaagd en wel tot een niveau dat toereikend zal zijn voor de aanleg en het onderhoud van provinciale wegen.

En gaan over tot de orde van de dag.

Motie M38 (PVV): hanteer 80% gedeputeerde norm bij salarissen in het provinciale domein

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2016, ter bespreking van de Kadernota;

overwegende:

- dat de provincie zowel direct als indirect salarissen betaalt die meer dan het dubbele zijn van een gedeputeerde;
- dat het een lagere overheid niet past topsalarissen (mede) te verstrekken, zowel binnen de organisatie als bij verbonden en/of door de provincie gesubsidieerde partijen;

dragen GS op:

geen kosten te maken voor salarissen binnen de eigen organisatie (dus ook niet indirect via detacheerders) die hoger zijn dan 80% van het uurtarief van een gedeputeerde en alsook op de (mede) financiering van gesubsidieerde en/of verbonden partijen te korten indien daar hogere salarissen worden betaald dan deze norm en verzoeken GS daartoe per omgaande de nodige stappen te zetten.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De moties zijn voldoende ondertekend en maken deel uit van de beraadslaging. De moties kunnen worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Meedoen of niet meedoen: dat is waar de wereld deze dagen over lijkt te gaan. Het EK Voetbal, de Europese Unie, het sparen van Dinoplaatjes: doe je mee of doe je niet mee? Nederland doet niet mee aan het EK; daar hebben wij als partij geen mening over. Nederland doet echter wel mee aan de Europese Unie; daar heeft D66 een zeer uitgesproken mening over. En onze fractie is verdeeld als het gaat om het sparen van dinoplaatjes. Wat op het gebied van meedoen voor D66 ook van groot belang is, is de wijze waarop de provincie onze omgeving mee laat doen bij onze besluitvorming. D66 is opgericht vanuit de gedachte dat de inwoners van Nederland, en dus ook van onze mooie provincie, willen begrijpen wat er in de politiek gebeurt en dat zij daadwerkelijk invloed kunnen uitoefenen op het beleid.

Twee pijlers onder het coalitieakkoord zijn: 'inwoners centraal' en 'in verbinding'. Dit zijn voor ons wezenlijke pijlers van de democratie. Dat zijn dan ook enkele van de belangrijkste redenen dat wij meedoen in deze coalitie.

Om onze inwoners te kunnen laten begrijpen wat er in de provincie gebeurt, is het allereerst noodzakelijk dat ze welkom zijn in ons provinciehuis. Dat wij ons zoveel als mogelijk openstellen voor bezoeken van scholen, verenigingen en individuele bezoekers. Voorlichting geven over hoe de provincie georganiseerd is, is wat D66 betreft een basisvoorwaarde om inwoners bekend te maken met de provincie. Wat schetste onze verbazing toen wij hoorden dat voor dergelijke voorlichting binnen de provinciale organisatie slechts een enkele dag, of iets meer, per week beschikbaar is. Vrij beperkt. D66 vraagt het college of hiervoor meer menskracht ter beschikking kan worden gesteld. Dan kan de provincie proactiever optreden bij deze voorlichtingstaak.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik zou graag willen weten wat nu precies het probleem is. Uw collega Schneiders heeft zich er druk voor gemaakt en hier avonden georganiseerd. Hoeveel mensen zijn er geweest? Twintig? En tien van Maarsbergen en nog wat mensen voor ons, omdat zij tegen de windmolens in Vianen zijn. Dat zijn mensen die wij toch al spreken. Dan kunt u wel meer budget vragen, maar ik krijg sterk de indruk dat de mensen op die voorlichting intussen helemaal niet meer zitten te wachten. Wat kunnen zij trouwens niet vinden op internet over de provincie, waar u dan nog extra budget voor zou willen vrijmaken?

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Bijvoorbeeld is uit het advies van de Perikles adviesgroep duidelijk gebleken dat je veel meer contacten hebt met scholieren en studenten en jongeren op het moment dat je meer naar buiten kunt treden en dat je daarmee actiever omgaat. Als je alleen al het verhaal neemt over de Facebookpagina. Maar dat stukje wordt al opgepakt, heb ik begrepen. Als scholen echter makkelijker naar binnen kunnen komen en als scholen weten dat zij naar binnen kunnen komen, dan betekent het dat je duidelijker kunt laten zien waar de provincie over gaat. Volgens mij is dat iets waar u ook wel voor staat.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik bedoel: graag, als wij mensen ergens mee kunnen bereiken, maar het moet wel ergens over gaan. De provincie heeft een vrij onzichtbare rol in het politieke stelsel, dus laten wij onszelf niet belangrijker maken dan wij zijn en laten wij er ook niet te veel geld aan uitgeven. Wat Perikles heeft gedaan, vind ik heel goed, maar dat zijn mensen bestuurskunde ... Zij willen hier komen werken. Ik weet niet of u het filmpje heeft gezien van RTV Utrecht. Kinderen of jongelui die niet in die richting zitten, hadden er helemaal geen interesse in. Dat ga ik hen niet kwalijk nemen, maar laten wij niet belangrijker doen dan wij zijn en er niet veel geld aan verspillen. Als mensen ons echt willen vinden: het gebouw is groot genoeg, dus zij vinden ons wel.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb het niet over veel geld. Ik heb het over een beetje, maar vooral over aandacht en naar buiten treden en op die manier mensen naar binnen halen.

Met het vaststellen van de kadernota leggen PS de financiële kaders vast voor het komende begrotingsjaar. Het is van belang dat wij goed inzicht hebben in de financiële boekhouding van de provincie, want meedoen van PS begint er uiteraard mee dat zij begrijpen wat er gebeurt en dat PS daadwerkelijk sturing geven aan het beleid. Onderdeel daarvan is het toepassen van reserves. Dat de provincie egalisereserves heeft om meerjarige projecten goed te kunnen afwickelen, is terecht. Dat PS weinig zicht hebben op wat er exact binnen die reserves gebeurt, vindt D66 echter een ongewenste situatie. In de afgelopen statenvergadering is een motie aangenomen die om meer duidelijkheid daarover vraagt. Dus dat verwachten wij dan ook te krijgen.

Er zijn echter twee reserves waarover D66 ook inhoudelijke twijfels heeft. Tijdens de behandeling van de jaarrekening hebben we ingestemd met een egalisereserve ten behoeve van de BRU-gelden (Bestuur Regio Utrecht). In deze kadernota wordt voorgesteld deze reserve de komende jaren verder te vullen, tot een maximum van € 15 miljoen. Het lijkt erop dat het een financiële reserve is en dat het geen problemen oplevert in de optiek van onduidelijkheid over het steeds doorschuiven van projecten. D66 vraagt het college echter wel om een toezegging om kort na de zomer een heldere uitleg te verstrekken aan PS over de exacte inhoud van de BRU-afspraken en de rol van deze reserve hierin.

Daarnaast werd D66 verrast door het instellen van de Egalisereserve Provinciefonds. D66 was zich er niet bewust van dat fluctuaties van de inkomsten vanuit het Provinciefonds en de motorrijtuigenbelasting de provincie voor grote problemen hebben gesteld de afgelopen jaren. Wij hebben dan ook nog enkele vragen bij deze reserve. Klopt het dat deze reserve ertoe leidt dat mee- of tegenvallers gedurende het begrotingsjaar pas bij de jaarrekening van dat jaar worden verwerkt? Kan GS toezeggen dat deze reserve slechts gebruikt wordt voor het lopende begrotingsjaar? Heeft GS bezwaren tegen een voorstel om deze reserve gedurende het lopende jaar te evalueren en PS direct op de hoogte te stellen bij het voornemen om gelden uit deze reserve te onttrekken, dan wel erin te storten?

D66 maakt uit de beantwoording van haar schriftelijke vragen op dat de algemene uitkering vanuit het Rijk gedurende de afgelopen vijf jaar nooit meer dan € 5 miljoen is afgeweken van de verwachting.

Waarom dan toch een reserve die tot wel € 15 miljoen kan stijgen? Wij wachten de beantwoording af, maar wij hebben een motie voorbereid om hierover een uitspraak van PS te vragen.

Tot zover de financiële kaders.

D66 wil het nog eens hebben over het meedoen van onze inwoners. Bij meerdere projecten gaat het meedoen van onze inwoners met vallen en opstaan. Zelfs bij een project als de onderdoorgang Maarsbergen, wat door een groot deel van de Staten wordt gezien als een voorbeeldproject van participatie, blijkt het een moeizaam proces.

D66 is zich ervan bewust dat het PS zijn die besluiten nemen. Daar waar het een besluit is dat invloed heeft op de directe leefomgeving van onze inwoners, is het gewenst onze inwoners vanaf een zo vroeg mogelijk stadium te betrekken. En wanneer die inwoners betrokken zijn, moet het mogelijk zijn voor PS om het uiteindelijke besluit aan die inwoners te verantwoorden. Het is dus noodzakelijk de Staten in die afwegingen te betrekken. Wat dat betreft zijn wij tevreden met het uitstel van Maarsbergen. Dat geldt niet alleen voor een project als Maarsbergen. D66 heeft afgelopen jaar veelvuldig contacten gehad met de inwoners in een ander deel van de provincie: het buitengebied tussen Houten, Odijk en Bunnik. Daar spelen in een klein gebied meerdere provinciale vraagstukken. Woningbouw, mobiliteit, leefbaarheid, economie en cultureel erfgoed vragen om een integrale afweging. Een besluit dat PS nemen over een van die onderwerpen, kan alleen worden verantwoord als de andere onderwerpen worden meegenomen. D66 heeft hierover een vraag aan GS: kan GS toezeggen dat dit als een integraal provinciaal ordeningsproject wordt opgepakt, bijvoorbeeld volgens de nieuwe IFL-werkwijze (Innovatieprogramma Fysieke Leefomgeving)? In elk geval op een wijze dat wij het integraal kunnen afwegen.

Vooruitblikkend op de komende periode – het is tenslotte de kadernota - ziet D66 vier speerpunten vanuit ons verkiezingsprogramma. Allereerst een goede ruimtelijke ordening. Eind dit jaar stellen wij een gewijzigde structuurvisie vast. Het is van belang dat de PRS (Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie) goed voorbereid is op de nieuwe omgevingswet. Het toepassen van experimenteerruimte past daarin. D66 vindt het wel belangrijk dat PS een heldere rol krijgen bij het vaststellen van de kaders

daarvoor. Dan is het alleen wel aan ons om ons te beheersen: het doel is wel dat de gemeenten straks hun eigen afwegingen kunnen maken.

Bij het instrument kernrandzone wil D66 scherp verwoord zien dat verbeteren van ruimtelijke kwaliteit voorop moet staan. Het mag geen algemeen excuus zijn om rode contour op te rekken voor woningbouw of bedrijventerrein.

D66 is ook zeer positief over de ruimte en flexibiliteit die we in de PRS zullen bieden aan lokale ontwikkelingen op het gebied van duurzame energie. Daarmee kom ik op het tweede speerpunt van D66, dat komende maanden tot besluitvorming komt.

Het provinciaal beleid rondom energietransitie is een goede stap richting een energiezuinige provincie. Na de zomer zullen wij dit beleid vaststellen. Gezien wat er tot nog toe is vastgesteld, hebben wij er alle vertrouwen in dat wij goede stappen gaan zetten. Om dit beleid volledig te kunnen uitvoeren, is het echter noodzakelijk dat alle gelden hiervoor beschikbaar komen. D66 heeft hierover een vraag aan GS: wordt nu, vóór de begroting van 2017, nog een nieuwe beoordeling gemaakt van de ruimte in de algemene reserve om de € 2 miljoen aan onzekere financiering hiervoor alsnog zeker te stellen? Zou nee, wanneer gebeurt dit dan?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! U bent blij met de energietransitie. Misschien heb ik het verkeerd gelezen, maar volgens mij staat in de kadernota dat het gewoon in een potje gaat. Je kunt toch nauwelijks blij zijn dat er geld in een potje gaat, zou ik zo zeggen. Je bent pas blij als je weet wat ermee gaat gebeuren. Dat weten wij echter niet. Ik heb dat 'idee-armoede' genoemd, want wij zitten nu een jaar nadat de coalitie is aangetreden en wij weten het nog steeds niet. Wij stoppen het geld in een potje. Misschien zit het morgen weer in een ander potje, als het even niet uitkomt. Wanneer komt er dan beleid waar u blij mee kunt zijn?

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Om te beginnen heb ik zojuist met mijn buurvrouw afgesproken dat ik maar één potje heb ... . Over wat u aangeeft: er ligt een plan. Dat ligt er nog niet, maar wij zijn het afgelopen halfjaar meegenomen in de richting van waar het naartoe gaat. In datgene wat wij in de laatste bijeenkomst hebben gezien, kan D66 zich heel goed vinden. Vandaar dat ik zeg dat ik er vertrouwen in heb dat er dadelijk een goed voorstel komt. Als u mij nu echter zegt dat het geld in een potje gaat? Ja, het is een financieel verhaal. Dit is de kadernota, dus er is een financieel budget dat wij kunnen uitgeven om die energietransitie verder vorm te geven.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Wij hadden hier net een interruptiedebatje over wat getallen achter de komma. Ik zou graag willen weten hoe D66 daarin zit. Strijden wij voor een negentienmiljoenste graad Celsius in het jaar 2100 of kan het misschien iets slimmer door bijvoorbeeld onze huizen te isoleren, want dat geld verdient zich direct terug. Ik denk dat daarover met ons te praten is. Dus wanneer bent u blij: bent u blij met zo'n luchtballon die geen effect heeft, of zegt u: geen zon, wij willen Smart-doelstellingen waar wij ook wat aan hebben?

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Het energiezuiniger maken van woningen is een van de grote pijlers van die energietransitie. De '50.000 nul op de meter woningen' et cetera en ook de stap daar naartoe, 98% nul, maar net niet nul is ook al heel mooi. Dat is echter precies wat je nodig hebt om die heel kleine graad minder te bereiken. Of het verhaal van het Rijk gaat standhouden, weet ik niet. Ik heb zojuist gekeken wat daar precies in staat. Ik kan nog even de advocaat van Urgenda bellen om te kijken hoe hij daartegenover staat. Het is een rechtszaak, dus er zijn twee partijen en de een zegt het een en de ander zegt het ander. Daarover kan ik verder geen uitspraken doen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Die cijfers zijn van het kabinet. Je kunt veel van het kabinet zeggen, maar niet dat men kritisch is op duurzame energie. Integendeel. Waar u echter wat mij betreft de boot mist als het gaat over het isoleren van woningen is het volgende. Als je woningen gaat isoleren, kun je met 20% van het geld 80% isoleren. Maar wat gaan wij hier doen? Wij gaan voor 100% isoleren voor 100% van het geld. Dus in die laatste 20%, dus die 'nul op de meter woningen', gaat zoveel geld zitten. Daarvoor kunnen wij een heleboel sociale woningen of weet ik wat voor woningen, dat maakt mij niet uit, veel meer doen en is het beleid veel effectiever dan dat, zoals ik het altijd noem, ideologische geneuzel, omdat het zoveel geld kost en niks oplevert. Dus ga dan met ons

mee, zorg dat je 20% van dat geld uitgeeft voor 80% resultaat. Dat is veel effectiever om je geld uit te geven dan maar na te streven dat 'nul op de meter' 100% energiezuinig is.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Waar het om gaat? Die 20% voor 80%: dat kan al. Datzelfde wat u zojuist aangaf met betrekking tot de markt: dat gebeurt al. Op het moment dat je dat allemaal doet, kom je er ook. Wat je als overheid moet doen, is je richten op daar waar je met kleine extra budgetten grote stappen naar de toekomst kunt zetten. Als de markt zelf kan zorgen dat er heel veel zaken rendabel zijn, dan doen mensen dat vanzelf. Inderdaad, je kunt met 20% van het geld 80% bereiken. Dat klopt, dat is zo. Als je echter als overheid niet ervoor gaat om ook het laatste stukje voor elkaar te krijgen, dan krijg je nooit de marktprestaties op gang om dat vervolgens door de markt te laten doen. Dat is hetgeen wij hier doen.

De VOORZITTER: Vervolgt u uw betoog.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Utrecht is een fietsprovincie. Woonwerkafstanden kunnen afgelegd worden op de fiets, scholieren gaan naar scholen op de fiets in andere kernen en bezoekers uit het binnen- en buitenland pakken graag de fiets om onze regio te verkennen. Wat D66 betreft, zetten wij vol in op verbetering van de fietspaden tot een groot fietsnetwerk, de veiligheid voor fietsers en een goede aansluiting op het openbaar vervoer. Wij zijn al enige tijd in afwachting van het nieuwe fietsprogramma. Kan GS een definitieve datum aangeven wanneer we dat kunnen verwachten? Tot die tijd zijn er fietssituaties die niet langer op oplossingen kunnen wachten, zoals het ontbreken van een fatsoenlijk fietspad op bedrijventerrein Liesbosch, waar de Fietsersbond al jaren aandacht voor vraagt. Daarvoor zal de SP dadelijk met een motie komen, die wij mede ondertekend hebben.

Ten slotte de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. Goed onderwijs is gebaat bij een goede aansluiting op de arbeidsmarkt. Daarvoor wordt in deze kadernota € 300.000 extra beschikbaar gesteld. D66 is er geen voorstander van om dit geld direct toe te wijzen aan specifieke onderwerpen, maar wil graag dat de provincie op meerdere terreinen haar meerwaarde kan tonen. Dat kan bijvoorbeeld op het gebied van stageplaatsen, waar de PvdA om vraagt, maar ook op de directe aansluiting. D66 wil graag dat de provincie zich inzet voor de Vakroute. De Vakroute kenmerkt zich door leren en oriënteren in de praktijk vanaf jaar één, zodat praktisch ingestelde jongeren gemotiveerd een vak kunnen leren. Er worden landelijk al meer dan 15.000 leerlingen mee geholpen. Dit aantal stijgt snel. Kan GS hieraan steun toezeggen en nagaan op welke wijze de provincie hier eventueel meerwaarde kan bieden? Het is immers een goede manier om ervoor te zorgen dat praktisch ingestelde jongeren kunnen leren om mee te doen aan onze maatschappij.

Dan ben ik weer rond: meedoen. Om in verbinding te staan met je inwoners, is het van belang om zelf mee te doen.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het kwartje moest even vallen, maar ik heb nog een vraag over het fietsen. U had het over dat fietsplan. Dat vonden wij een goed voorstel. Daar zitten wij al een tijd op te wachten. Toen kwam u op het punt van de Liesbosch en het voorstel waarmee de heer Bosma van de SP zo meteen komt. Wij zitten in de voorbereiding van de begroting met deze kadernota. Wilt u dat er dan een fietsplan ligt, waarin al die knelpunten terechtkomen of gaan wij straks over één gevalletje een voorstel doen? Dat vind ik voor een discussie over een kadernota iets te mager. Ik zit dus even te broeden: komt u met een voorstel, een motie, dat u een fietsplan wilt zien en dat u wilt horen wat daarvoor nodig is?

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Nee, dat fietsplan komt er, het is onderweg. Wij zitten er echter al een tijdje op te wachten. Daarvan vraag ik dus aan GS: wanneer komt dat nu? Ik had het namelijk al verwacht. Ik had er al over willen praten. Alleen speelt er nu een situatie die dagelijks gevaarlijk is. Daarvan zeggen wij: kom in elk geval met een plan daarvoor. Dit moet niet het totale fietsplan vertragen. Kijk, dat fietsplan ligt er. Ik heb geen idee of dit fietspad daarin zit. Daar gaat het dus niet om. Dit wil ik sowieso.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Dat is precies mijn vraag. Wij zitten hier met de vaststelling van de kadernota. Dan lijkt het alsof het een los iets is waarvoor u aandacht vraagt. Dus ik zat te zoeken wat u vraagt in het kader van de kadernota ter voorbereiding op de begroting. Bent u tevreden bij de begroting als het antwoord van de gedeputeerde dadelijk is: dat fietsplan ligt er, de kaders en wat daarvoor nodig is, zijn helder.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Bij de begroting? Ik kijk even wanneer ik dan tevreden ben. De gelden zijn beschikbaar, want in het mobiliteitsplan hebben wij de komende jaren € 70 of € 80 miljoen beschikbaar voor fietsprojecten, dus nog exclusief opwaarderingen en aanpassingen van parallelwegen waar fietsers ook over heen rijden. Die gelden zijn dus wel beschikbaar, maar ik wil dat zij worden uitgegeven. In de uitgifte van die gelden wil ik dit in elk geval meegenomen hebben. Dat vraag ik aan GS. Enigszins duidelijk?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! "In Verbinden" en "naar de inwoners toe": allemaal mooie plannen. Wilt u ook dat de inwoners terugpraten, misschien nog wel mooier, en ook meebeslissen via referenda bijvoorbeeld? Ik heb hier een stukje uit een krant van de jaren negentig. De heer Van Mierlo, uw partijoprichter, wilde een bindend referendum, zelfs over het Verdrag van Maastricht. Kortom, u wilt verbinden, u wilt dat zij meespreken. Mogen zij ook wat zeggen?

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ja, wij zijn voor referenda in die zin dat het referenda moeten zijn die door de inwoners worden aangevraagd en geen referenda vanuit de politiek, zo van: wij weten het niet, zeg het maar. Wij zijn er om een besluit te nemen en op het moment dat de inwoners zeggen dat zij dat geen goed besluit vinden, kunnen zij conform de Referendumverordening in onze provincie een referendum aanvragen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb uw partijgenoten gehoord die, toen wij hier een referendum hadden over het Oekraïneverdrag, vonden: ja, 31% is maar komen opdagen en eigenlijk moeten wij naar die 70% luisteren. Diezelfde mensen zeiden, toen er 71% opkwam in Groot-Brittannië, dat zij eigenlijk naar de jongeren moeten luisteren, die net zo hebben gestemd als wij het willen. Er zijn zelfs mensen die bejaarden het stemrecht willen ontnemen. Het staat toch haaks op wat Van Mierlo wilde. Hij wilde een wetsvoorstel bindend referendum. Dat is ook bij internationale verdragen ... U loopt weg bij allerlei referenda, althans D66, als het gaat over zaken die er echt toe doen, zoals de EU of de euro, om maar eens iets te noemen. Van Mierlo wilde bindende referenda op staatszaken, ook als dat door het Rijk zou worden geïnitieerd. Wat is er met D66 gebeurd?

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb u net gezegd wat wij vinden van bindende referenda. Wat er ten opzichte van een opmerking – ik weet niet precies wanneer – van de heer Van Mierlo is gebeurd, weet ik zo niet. Dit staat namelijk al vijftien jaar of misschien twintig jaar op deze wijze in ons programma. Wat u echter zojuist zei over bijvoorbeeld het referendum in Engeland, is in het geheel niet waar. D66 heeft gezegd: oké, Brexit, prima, aanvragen, en wij gaan door. Dus geen enkele D66-er in Den Haag – misschien heeft u er ergens eentje gevonden, die dat via Twitter wel heeft gemeld, want er zijn er duizenden – heeft gezegd: joh, het was maar 70% opkomst, dus wij moeten naar die anderen luisteren of naar die 75% jongeren et cetera. Nee, dat is geen onderwerp van discussie binnen D66.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Dat is goed om te horen. Dan een laatste vraag. U weet dat er in het Verenigd Koninkrijk een referendum was dat door de regering is geïnitieerd?

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dat klopt. Daar zouden wij niet voor zijn. Wij hebben aangegeven dat wij tegen een referendum op eenzelfde manier zijn in Nederland.

De VOORZITTER: Wilt u doorgaan met uw betoog?

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Tot zover de landelijke en Europese politiek.

Dan ben ik weer rond. Meedoen om in verbinding te staan met je inwoners is van belang om zelf mee te doen, zowel Provinciale Staten als Gedeputeerde Staten en natuurlijk het ambtelijk apparaat. We moeten 'meedoen' niet neerleggen bij de omgeving, bij onze inwoners. De provincie is nu eenmaal een moeilijk te doorgronden en vaak moeilijk te bereiken bestuurslaag. Dat betekent dat het onze taak als provincie is om te starten met het meedoen. Van binnen naar buiten, heet dat tegenwoordig. Openheid heet het al heel lang. Op die wijze kunnen we ervoor zorgen dat de benaming Top-regio niet alleen door beleidsmakers wordt gebruikt, maar dat onze inwoners zullen aangeven dat zij in een Top-regio wonen in een Top-provincie.

De VOORZITTER: Ik wil als laatste voor de lunch de heer Bosman het woord geven.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Mijn maidenspeech als tijdelijk fractievoorzitter. Tijdens de bespreking van de jaarrekening, maar ook in de commissievergadering over de kadernota, is er door diverse fracties stevige kritiek geuit op de tijdigheid en volledigheid van de aangeleverde stukken. De SP sluit zich hierbij volledig aan. Daar komt bij dat er door allerlei boekhoudkundig technische ingrepen geen relatie meer te leggen is tussen de financiële voornemens die de coalitie presenteert in het collegeprogramma, en deze kadernota. De transparantie is een beetje zoek. Een tip: schrijf nu eens een min waar het een min moet zijn en een plus waar het een plus moet zijn. Doe het niet op deze manier.

Wat de SP betreft, en volgens mij was onder andere de PvdA het met ons eens, worden in het vervolg de jaarstukken en de kadernota in een en dezelfde vergadering besproken. Worden deze ruim op tijd aangeleverd, dan is er meer gelegenheid voor een technische vragenronde. Ter vergelijking de gemeente Utrecht: 12 mei aanlevering jaarrekening en voorjaarsnota, de commissies medio juni en het slotdebat eind juni. Graag een reactie van het college, want op de manier waarop het nu gegaan is, kunnen de Staten de controlerende rol niet goed uitvoeren.

Wat wel duidelijk is, is dat dit college als een soort Dagobert Duck op de centen zit; zeer ruim in de jas met de algemene reserve, nog altijd een beschikbare weerstandscapaciteit die de benodigde weerstandscapaciteit dik overschrijdt. Desondanks wil het college er nog een egalisereserve aan toevoegen van € 3 miljoen, die bij ongewijzigde ramingen van het Provinciefonds en de motorrijtuigenbelasting zou kunnen oplopen tot bijna € 16 miljoen, als de spelregels tenminste onverkort gevolgd worden. Onnodig, vindt de SP. Behoedzaamheid is tot daaraan toe, maar de beschikbare middelen zouden meer ten goede moeten komen aan de opgaven op het gebied van werk, wonen en openbaar vervoer. De SP heeft vandaag dan ook enkele voorstellen op dat gebied. Wij willen nu een amendement indienen waarmee de egalisereserve uit de voorstellen wordt geschrapt. Het amendement lijkt heel veel op het amendement van de PvdA en misschien moeten wij nog om de tafel om er één amendement van te maken.

Amendement A17 (SP): geen egalisereserve'

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2016, ter bespreking van de Kadernota 2016;

gehoord de beraadslagingen;

besluiten:

beslispunt 5 uit het Statenvoorstel te schrappen.

Toelichting:

Gezien het langjarige verloop van de algemene reserve, het langjarige verloop van het weerstandsvermogen in de onbenutte belastingcapaciteit is er geen enkele aanleiding tot het instellen van een egalisereserve Provinciefonds en motorrijtuigenbelasting. De beschikbare middelen moeten ten goede komen aan de stevige opgave die de provincie heeft onder meer op het gebied van werk, wonen en openbaar vervoer.

Dan kom ik bij iets, waarvan ik eigenlijk meer verstand heb: mobiliteit. Wij hebben grote zorgen over het toenemende verkeer, de toename van files, luchtvervuiling, stress enzovoort. Wat doe je eraan? Meer asfalt? Heel misschien is dat soms onvermijdelijk, maar wij zien meer in goed openbaar vervoer en een goed fietspadennetwerk.

Eerst het openbaar vervoer. Daar worden wij niet vrolijk van. De vraag neemt toe, maar helaas, met hetzelfde geld kun je het aanbod niet genoeg laten groeien en met te weinig geld ook niet. Onze grootste zorg is dat het openbaar vervoer structureel achteruitgaat. Wij denken onder andere aan het onder druk komen van de dunne lijnen, bijvoorbeeld de directe verbinding Ronde Venen – Utrecht: vroeger acht bussen vol per uur in de spits en nu gaat deze bus in december tot Breukelen maar twee keer per uur rijden. Wij denken aan de knelpunten rond Leusden en aan de steeds uitdijende stroom buurtbussen met vrijwilligers.

Nu horen wij dat er plotseling in de concessie U-OV tienduizend Dru's (Dienstregelingen) bij komen. Is er dan nog hoop voor de andere versoberingen en voor de andere knelpunten? Wij dienen dan ook samen met de ChristenUnie een motie in om daarvoor wat geld vrij te maken.

Motie M39 (SP): instellen knelpuntenpot openbaar vervoer

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2016, ter bespreking van de Kadernota 2016;

gehoord de beraadslagingen;

dragen het college op:

- *een reserve Openbaar Vervoer in te stellen ter grootte van € 3 miljoen voor het oplossen van acute knelpunten in het openbaar vervoer en/of het versneld ontwikkelen van de voorgenomen knooppunten in het openbaar vervoer;*
- *ter dekking hiervan de gelden aan te wenden die door het college gestort zouden worden in de egalisereserve Provinciefonds en Motorrijtuigenbelasting;*
- *laatstgenoemde egalisereserve niet in te stellen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Dan ga ik verder met het fietspadennetwerk. Hier is gelukkig de hele provincie voor; zie het mobiliteitsplan. Erg belangrijk in de toekomst voor gezondheid, luchtkwaliteit, terugdringen van files enzovoort. Daar zijn wij erg blij mee, maar het moet niet alleen bij mooie woorden blijven. Er is al heel lang een knelpunten-top-10 en daar moet aan gewerkt worden. Het fietsplan moet er komen. Vanaf 2011 staat al op één met stip: knelpunt Liesbosch op de hoofdroute Houten – Nieuwegein – Utrecht-West. Wij vinden dat er nu al iets moet gebeuren en dienen daarom samen met GroenLinks, 50Plus, PvdD, PvdA, ChristenUnie en D66 een motie in.

Motie M40 (SP, GroenLinks, 50Plus, PvdD, ChristenUnie, D66, PvdA): oplossing voor fietsknelpunt bij het Liesbosch in Nieuwegein

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli, ter bespreking van de Kadernota 2016;

constaterende dat:

- *de realisatie van een netwerk met hoofdfietsroutes deel uitmaakt van het Mobiliteitsprogramma van de provincie;*
- *bij het bedrijventerrein het Liesbosch een belangrijke schakel ontbreekt in de hoofdfietsroute Houten-Nieuwegein-Utrecht;*
- *dit knelpunt al sinds 2011 voorkomt op de lijst met meest urgente fietsknelpunten van de Fietzersbond;*
- *de huidige fietsverbinding op deze plek via de Ravenswade zeer gevaarlijk is;*

overwegende dat:

- *er verschillende oplossingen mogelijk zijn om dit knelpunt op te lossen, waaronder een doorsteek tussen de Laagravenseweg en de Biezenwade;*
- *dit terrein al in het bezit is van de provincie;*
- *er gesprekken lopen tussen onder andere de gemeente en ontwikkelaars over ontwikkelingen op dit bedrijventerrein waarvan de uitkomsten van invloed kunnen zijn op de mogelijke oplossingen voor dit fietsknelpunt;*

spreken als hun mening uit:

- *dat het oplossen van dit knelpunt hoge prioriteit verdient en zo spoedig mogelijk dient plaats te vinden;*
- *het verstandig is om de oplossing aan te laten sluiten bij de andere ontwikkelingen ter plaatse, maar de onzekerheid daarover niet tot nog verder uitstel van het oplossen van dit knelpunt mag leiden;*

dragen het college op:

uiterlijk ten tijde van de programmabegroting 2017 een plan van aanpak voor het opheffen van dit knelpunt, inclusief tijdpad, kostenraming en kostenverdeling voor te leggen aan PS.

En gaan over tot de orde van de dag.

Ik ga verder met het onderdeel werk. Werk maken van werk: daarover zijn wij het allemaal eens. Jongeren komen van school en zoeken werk, willen zich nuttig maken, ergens bij horen en zelfstandig kunnen worden. De provincie is al heel lang actief bij het aantrekken van werk voor studenten aan de Universiteit van Utrecht. Veel bedrijven die door acquisitie hierheen worden gehaald, bieden werk op hbo- en wo-niveau. Fijn, goed, prima. In het coalitieakkoord van dit college staat dat er ook aandacht is voor de arbeidsmarkt van het vmbo en mbo. Dat is een grote groep mensen: 60% van de bevolking in de provincie Utrecht. En gelukkig maar, want wat moeten wij doen zonder politieagenten, brandweermannen, ziekenverzorgsters, kapsters, koks, winkelmedewerkers, vuilnismannen, buschauffeurs, hoveniers, metselaars en juffen op het kinderdagverblijf? De hele economie zou in duigen vallen zonder deze mensen. Wij willen dan ook dat de provincie actief en effectief werkgelegenheid schept voor deze mensen, waar dat maar nodig is, door meer stageplekken te regelen, door bestaand werk voor (v)mbo-ers te houden en door nieuw werk te organiseren in alle richtingen. Ook daarvoor dienen wij een motie in.

Motie M41 (SP): werkgelegenheid voor (V)MBO

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering op 04-07-2016;

gehoord hebbende de beraadslagingen inzake de Kadernota 2016,

constaterende dat:

- *46% van de laagst opgeleiden in het MBO, in 2014, na het verlaten van de school niet aan een baan kwam;*
- *werkeloosheid van deze groep in 2014 vooral voorkwam in de richtingen zorg, economie en landbouw/groenvoorziening en techniek;*

overwegende dat

het college in zijn coalitieakkoord van 2015 belooft aandacht voor de arbeidsmarkt van (V)MBO-ers te hebben;

verzoeken het college:

- *in de Kadernota op te nemen dat er initiatieven ontwikkeld worden voor meer werk voor (V)MBO ers.*
- *het college met behulp van het EBU hier aandacht aan besteedt. Ten eerste door bestaande werkgelegenheid te behouden en ten tweede door nieuwe werkgelegenheid voor (V)MBO ers in de provincie te organiseren/ aan te trekken. Bij dit laatste gesteund door de evaluatie van de MBO incubator, welke d.m.v. een financieel verslag aan de Staten voorgelegd gaat worden en de uitkomsten van de BOB 'aansluiting (V)MBO arbeidsmarkt' welke eind 2016 afgerond wordt.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dat het uw maidenspeech als fractievoorzitter is, betekent niet dat er niet geïnterrumped mag worden.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Jammer.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag. U zegt dat de provincie werkgelegenheid moet gaan creëren. Hoe ziet u dat?

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Je kunt stageplekken regelen bijvoorbeeld. Je zou deze mensen ook zelf in dienst kunnen nemen. Dan creëer je werk, denk ik.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Op welke werkterreinen? Wij hebben toch mensen in dienst, bijvoorbeeld in de wegensector? Daar werken 80 man, volgens mij. Misschien nog wel meer. Die hebben wij al in dienst. Hoe moeten wij dan meer werkgelegenheid realiseren? Eerst mensen ontslaan en dan weer nieuwe mensen aannemen?

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Nee, natuurlijk hoef je geen mensen te ontslaan. Je zou kunnen kijken of de provincie wat meer mensen zou kunnen aannemen. Je kunt het ook stimuleren, maar het staat allemaal in de motie. Ik verwijs naar de motie.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Wij moeten stageplekken regelen, wij moeten mensen aannemen. Moeten wij mensen aannemen, omdat er hier werk is of moeten wij gewoon mensen aannemen omdat wij mensen moeten aannemen?

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Je moet natuurlijk alleen mensen aannemen als er werk is, anders is het zinloos.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Kunt u dan wat nader duiden hoe u vindt dat de overheid banen moet creëren? Dat heeft men in Venezuela een beetje geprobeerd op uw manier. Daar zijn intussen voedselrellen. Dus ik zou graag een beter plan willen hebben dan wat Chávez en Maduro hebben bedacht volgens de socialistische manier. Kunt u wat nader duiden hoe de overheid banen kan regelen? Volgens mij liggen de banen vooral in het midden- en kleinbedrijf, maar in elk geval in het bedrijfsleven.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Dat is waar. Daar liggen inderdaad de meeste banen, maar natuurlijk ook in de zorg. Het gaat erom zoveel mogelijk te stimuleren. Ik verwijs nog een keer naar de motie. Dan kunt u er straks op terugkomen.

De VOORZITTER: Vervolgt u uw betoog.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ook vinden wij het zeer belangrijk dat de provincie een voorbeeldrol vervult bij de werkgelegenheid voor mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Provinciale Staten hebben op 5 mei 2013 met algemene stemmen een motie van de SP en de SGP in deze richting aangenomen. Ook wilde GS met een integraal beleid komen ten aanzien van 'so-

cial return' en sociaal werkgeverschap. Dat heeft GS op 26 mei 2014 gesteld. Wij zouden graag wat meer van die voorbeeldfunctie zien. Ook daarvoor dienen wij een motie in, samen met de PvdD.

Motie M42 (SP, PvdD): meer werk van voorbeeldfunctie social return

Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 4 juli 2016, ter bespreking van de Kadernota 2016;

constaterende dat:

- *Provinciale Staten op 5 maart 2013 met algemene stemmen een motie aangenomen heeft van SP en SGP waarin gesteld wordt dat ook bij de provincie een veelheid aan werkzaamheden ligt die door personeel van SW-bedrijven gedaan kan worden, waaronder het onderhoud van het groen rond het provinciehuis, onderhoud bermen en watergangen langs provinciale wegen, werkzaamheden rond catering provinciehuis, schoonmaakwerkzaamheden langs provinciale wegen, enz.;*
- *het van groot belang is dat mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt werken naar vermogen, in plaats van terug te vallen in een bijstands- of andere uitkering;*
- *de provincie in overleg moet gaan met de SW-bedrijven om dit te verwezenlijken;*
- *Gedeputeerde Staten op 26 maart 2014 in een memorandum heeft gesteld dat er binnen 6 maanden een integraal beleid komt ten aanzien van social return en sociaal werkgeverschap;*
- *dit beleid alle facetten zal beslaan waarin de provincie een sociale bijdrage kan leveren, of kan laten leveren, zoals het sociale werkgeverschap, het creëren van stage-, leer- en vrijwilligersplekken binnen de provincie, aanbestedingen en de deelneming in rechtspersonen;*

overwegende dat:

- *hieruit duidelijk blijkt dat zowel Provinciale Staten als Gedeputeerde Staten het grote belang inzien;*
- *om een voorbeeldfunctie te vervullen bij werkgelegenheid voor mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt het wel erg mager is te stellen dat de provincie momenteel hierin precies voldoet aan zijn wettelijke verplichtingen;*

dragen het college op:

- *deze voorbeeldfunctie waar te maken en zelf meer mensen in dienst te nemen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt;*
- *dit ook te bevorderen bij alle instellingen, die door de provincie gesubsidieerd worden;*
- *de vorderingen op dit gebied jaarlijks te rapporteren aan PS.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Dan wonen. Al drie moties staan er op de termijnagenda voor het vermeerderen van betaalbare huurwoningen. De gedeputeerde wil hiermee aan de slag. Dat heeft hij in de statenbrief toegezegd en wij weten dat wij hem hieraan kunnen houden. Deze motie is bedoeld om in elk geval de ISV-gelden (Investeringsfonds Stedelijke Vernieuwing) die over zijn, direct door te zetten na het inlossen van deze belofte. De precieze besteding komt natuurlijk in samenspraak met de BOB-Wonen, die zojuist van start is gegaan.

Motie M43 (SP): wonen voor iedereen

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2016, ter bespreking van de Kadernota 2016;

constaterende dat:

- *het college op zoek is naar een geschikte wijze van de afhandeling van de openstaande moties voor betaalbaar wonen;*
- *motie M42 d.d. 8 december 2014, waarin aan het college wordt opgedragen maximaal in te zetten op vergrote beschikbaarheid van sociale huurwoningen in de Provincie Utrecht en het ener-*

giezuiniger maken van corporatiewoningen en daartoe in overleg te gaan met de gemeenten en woningcorporaties;

- *motie M37A d.d. 22 juni 2015, waarbij aan het college wordt opgedragen zich samen met gemeenten, corporaties, huurders(organisaties) en particuliere investeerders maximaal binnen de vastgestelde kaders in te spannen om wonen bereikbaar te houden voor huishoudens die aangewezen zijn op de sociale huursector;*
- *en de als 'doorlopend' gekenmerkte toezeggingen over dit onderwerp (sociale huur en doelgroepenbeleid) uit de vorige coalitieperiode d.d. 23 april 2012 en 12 december 2011;*

overwegende dat :

- *het college in een statenbrief hiervoor al het volgende voorstel deed:
'In de kadernota willen wij ook het vraagstuk van de toegankelijkheid, betaalbaarheid en beschikbaarheid van woningen aan de orde laten komen en samen met de statenleden onze rol daarin bepalen. Het bepalen van die rol zal onder andere gaan gebeuren in de BOB wonen.';*
- *deze BOB onlangs van start is gegaan en in oktober afgerond zal zijn;*
- *als gevolg van de besluitvorming bij de Jaarrekening het overschot ISV-gelden van € 1,25 miljoen in de algemene middelen is gestort;*

verzoekt het college:

- *voor de uitvoering van deze rol alvast een bedrag van € 1,25 miljoen euro uit de algemene middelen te reserveren op de Kadernota;*
- *de wijze waarop dit bedrag besteed gaat worden samen met statenleden te onderzoeken in de BOB wonen;*
- *dit op te nemen in de begroting 2017.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb nog even een vraag over de vorige motie. Ik sta hier al even. Waar ging die ook weer over? Na al het wachten ben ik de vraag even kwijt.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Die motie ging over werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ja, ik weet het. 'Social return', en in feite de aanbestedingen. Het ging om meer dan dat, want ik begreep dat u daarover vragen had. Ik dacht: kunt u dan niet gewoon aan GS vragen hoe dat is gegaan het afgelopen jaar? Die motie is inmiddels aangenomen en uitgewerkt.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb dat aan de gedeputeerde gevraagd. De gedeputeerde heeft gezegd: wij houden ons aan de afspraken en wij hebben het minimum aantal mensen in dienst. Wij zouden graag willen dat de provincie hierin een voorbeeldrol gaat vervullen en daar wat meer aan gaat doen.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! U zou dus het percentage omhoog willen hebben et cetera?

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ja.

Ik kom nu bij het Jeugdcultuurfonds. Helaas, op dit moment zou ik dat willen inleiden met een klein stukje gitaarspel van Truke, maar de voorzitter heeft dat niet raadzaam geacht. Hij vindt het een beetje een probleem en wil het beheersbaar houden. Nu denk ik dat wij tien seconden gitaarspel met elkaar wel aankunnen.

De VOORZITTER: U moet zich realiseren dat wij hier in het parlement van Utrecht zitten en dat u het woord heeft. U mag tussen de middag en de hele avond wat mij betreft hier gitaarspelen.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ja, maar ik vind het jammer. Kijk, dan had ik namelijk gezegd: dit is nou een voorbeeld van iemand, die les heeft gekregen van haar dertiende tot haar zestien de jaar. Dat geldt misschien niet voor iedereen, maar Truke heeft er haar hele leven plezier van gehad.

Het Jeugdcultuurfonds verzorgt professionele lessen in kunstvakken voor de jeugd tot achttien jaar als de ouders tijdelijk of langdurig in financiële nood verkeren. Al twaalf gemeenten doen mee met dit fonds. De provincie kan helpen de veertien overige gemeenten te betrekken, zodat de hele provincie Utrecht hiervan kan meegenieten. Daarvoor hebben wij ten slotte onze laatste motie.

Motie M44 (SP, D66, PvdA): cultuur voor ieder kind met jeugdcultuurfonds

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering op 04-07-2016;

gehoord hebbende de beraadslagingen inzake de Kadernota 2016;

constaterende dat:

- *in 2016 dankzij bemiddeling van het jeugdcultuurfonds zo'n 700 jongeren van 4 tot 18 jaar, van ouders met een minimum inkomen, het hele jaar professioneel les krijgen in een kunstvak.*
- *het jeugdcultuurfonds hiervoor samenwerkt met 12 gemeenten in de provincie Utrecht en het graag zijn bereik wil vergroten tot alle 26 gemeenten in de provincie meedoen;*
- *het fonds hiervoor de enige betaalde kracht, de coördinator, uitbreiding van uren wil geven, plus extra geld wil uitgeven aan PR en informatiemateriaal;*
- *de sponsors en reeds deelnemende gemeenten het budget geheel ten goede willen laten komen van de doelgroep;*
- *het jeugdcultuurfonds daarom hiervoor een tijdelijke financiële ondersteuning vraagt van de provincie Utrecht;*

overwegende dat:

- *de provincie in de Cultuurnota 2016-2019 'Alles is nu' aangeeft graag een verbindende rol te willen spelen tussen partijen die elkaar kunnen versterken - het jeugdcultuurfonds zo'n partij is;*
- *de provincie wil dat cultuur voor iedereen toegankelijk en bereikbaar is;*
- *de talentvolle jeugd van nu de artiesten van later kunnen zijn;*

verzoeken het college van GS:

- *maximaal 35.000 euro per jaar beschikbaar te stellen voor een periode van maximaal 4 jaar, parallel aan de cultuurnota, voor extra kosten van coördinatie en PR, tot alle 26 gemeenten in het fonds deelnemen;*
- *bij de begroting van 2011 met een uitwerking en dekkingsvoorstel te komen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Het amendement en de moties zijn voldoende ondertekend en maken deel uit van de beraadslaging. Ze kunnen worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer Dercksen heeft nog een vraag aan u.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ja, motie M41 is intussen binnen. U vraagt om initiatieven voor meer werk voor vmbo-ers en mbo-ers, maar u geeft zelf geen enkele handleiding voor hoe dat zou moeten. U laat dat 'of en hoe' aan het college over.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Dat is juist. Wij vertrouwen het college daarin wel.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Dat lijkt mij een trendbreuk voor de SP.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Daarna kunnen wij het natuurlijk beoordelen. Dat spreekt vanzelf.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Kortom, u zegt: u moet meer werkgelegenheid regelen en u zoekt maar uit hoe u dat doet.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Niet helemaal natuurlijk. Wij willen wel meedenken. De voortrekkersrol is voor het college.

De VOORZITTER: Na dit voorbeeld denk ik dat het tijd is te schorsen voor de lunch. Ik schors de vergadering.

Schorsing van 12.24 tot 13.13 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Dit ondersteunt mijn verhaal. Ik dacht: de mogelijkheden zijn er, dus waarom niet? Ik begin, geheel buiten wat eigenlijk gebruikelijk is in de Staten, met een persoonlijk verhaal. Daarmee komt de link met wat jullie hier zien.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben even benieuwd met wie allemaal gedeeld is dat wij plaatjes kunnen laten zien. Ik dacht dat het een VVD-dingetje was, maar het lijkt langzaam maar zeker een coalitiedingetje te worden.

De VOORZITTER: Slechte voorbeelden worden altijd gevolgd. Dat weet u, hè? Het leek mij nu niet fair nu de Staten aan een van de fractievoorzitter de kans gegeven hebben, dat ik dat een ander zou weigeren. Dus ik heb gezegd: doe maar. Ik heb zeer grote behoefte daar een keer over te praten. Laat ik zeggen: hier word je niet gelukkig van.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Begrijp ik nu goed dat mevrouw Maasdam dit nu snel even bij elkaar gefietst heeft? OK.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Inderdaad, maar het is niet een hele presentatie, hoor.

Ik begin met een persoonlijk verhaal. Soms verandert je leven van het ene op het andere moment. Dat overkwam mij ook twee en een halve week geleden. Net thuis van mijn werk werd ik gebeld dat mijn vader was gevallen met zijn fiets. Bij deze val bleek hij een dwarslaesie in zijn nek te hebben opgelopen. Mijn vader is daarmee van het ene op het andere moment veranderd van een man die met 77 jaar nog in de kracht van zijn leven was, in een man die zal moeten vechten om zoveel mogelijk functies weer terug te krijgen. Waar dit pad van revalidatie en aanpassing hem en ons gaat brengen, is onzeker, maar we gaan ervoor. Wat ben ik trots op de opgewekte en positieve wijze, waarop mijn vader omgaat met wat hem is overkomen. Dat is ook de reden dat ik dit vertel bij de behandeling van de kadernota, nu. Ik maak van heel dichtbij echt mee wat echte connectie tussen mensen doet en hoe je samen zeer grote en complexe uitdagingen aan kunt gaan. Daar waar geluisterd wordt, waar de patiënt centraal staat en niet het systeem, gebeuren prachtige dingen en komt maatwerk tot stand. Ik ben onder de indruk hoe dat op de intensive care van het Radboud gebeurde, maar ook hoe dat nu in de revalidatie gaat. Er kan tien keer exact worden vastgelegd in zorginhoudelijke richtlijnen - en dat is ook van belang - hoe zorg moet worden vorm gegeven; het uiteindelijk resultaat wordt gemaakt in de interactie tussen mensen: tussen mijn vader en de professionals die aan zijn bed verschijnen. Een richtlijn is daarbij een houvast, maar nooit iets om je achter te verschuilen. Die richtlijn komt uit de 'systeemwereld' - die zien jullie daar - en is bedacht achter een bureau door wijze dokters, die veel kennis van dwarslaesies hebben. Hij helpt ons in de 'leefwereld', die van mijn vader in de revalidatiekliniek, zolang de arts de bedoeling centraal stelt. De bedoeling is om mijn vader weer zo zelfstandig mogelijk te maken. Die systeemwereld, die richtlijn, mag nooit tussen hem en mijn vader in komen te staan. Dan

is de connectie weg en zal mijn vader nooit de zorg krijgen die hij nodig heeft. Die echte connectie zie ik gelukkig dagelijks en ik zie de liefde en bevoegenheid voor het vak bij de zorgprofessionals en de liefde van hen voor de mens die de hulpvraag heeft.

Daarmee ontstaat het passende antwoord op de zorgvraag van mijn vader. Die echte connectie, waarbij de bedoeling centraal staat en de systeemwereld als ondersteunend wordt gezien, is ook waar wij als provincie naar streven, wanneer we het over 'In Verbinding' hebben. Het is een ontwikkeling die het CDA de provincie stap voor stap en met vallen en opstaan ziet maken. Er schuilt daarmee een wereld achter de zinsnede in de kadernota: "Binnen de provincie stellen we steeds meer de opgaven centraal." De bedoeling dus; dát waar we als provincie voor staan. Erkenning, dat de medewerkers het belangrijkste kapitaal zijn, die flexibel ingezet kunnen worden afhankelijk van waar de opgave ligt. In dat kader – en nu word ik heel praktisch – heeft het CDA een heel concrete vraag aan GS over de structurele formatie-uitbreiding voor natuurbeheer. We constateren dat hier een structurele uitbreiding van 7 fte gevraagd wordt met de komst van de nieuwe Wet Natuurbeheer. Onze vraag is of is dit niet in een meer flexibele setting kan, bijvoorbeeld een flexibele schil, ook in aansluiting op wat in de kadernota is gezegd. Die vraag krijgen wij graag vanuit GS beantwoord.

Ook de zinsnede in de kadernota, dat bij de opgavengerichtheid een organisatie past die medewerkers vanuit hun professionaliteit zelf regie laat voeren, en waarbij het continu leren en ontwikkelen centraal staat, triggert ons als CDA. Om een provincie te worden die echt vanuit de bedoeling werkt, is een lerende houding van belang. Dat hebben wij net al met zijn allen gedeeld, volgens mij. Het is aan GS en ook aan ons als Statenleden daarin het voorbeeld te stellen. Onze BOB-trajecten, zijn een zoektocht, maar laten we daaruit leren en ook beseffen dat alles niet in een keer goed gaat, en vooral ook niet tot een 'institutionalisering' van het BOB-traject komen. Dan schieten we namelijk snel ons doel voorbij, omdat we weer de systemen centraal stellen en niet de bedoeling.

Die leefwereld vormen wij als provincie samen met onze inwoners in de dorpen en steden van Utrecht. Oplossingen voor problemen - of zoals wij zeggen: de opgaven waar we voor staan - komen in gezamenlijkheid met inwoners en maatschappelijke instellingen tot stand. Dat is ook de reden dat het CDA vorig jaar een motie heeft ingediend, waarbij wij het college hebben opgeroepen om de trots op de gemeenschap die daarbij hoort, ook uit te dragen. De motie 'topdorp' – die wat ons betreft ook gewoon 'trots op je dorp' had mogen heten - is toen breed aanvaard en het college heeft dit meegenomen in de Agenda Vitaal Platteland. We hopen wel dat de uitwisseling van ervaringen en het in het zonnetje zetten van maatschappelijke initiatieven van onderaf, en ook die bijdragen aan de leefbaarheid, wel dit jaar nog tot eerste zichtbare resultaten zullen leiden en vernemen graag van GS wat wij daarin kunnen verwachten.

Zonder topdorpen geen topregio. Juist die verbinding tussen stad en platteland maakt Utrecht tot Europese economische topregio die we zijn. Een van de meest concurrerende regio's van Europa: dat wordt wederom geconstateerd in de kadernota. Er wordt geschetst dat we vooral geprofiteerd hebben van de bovengemiddelde groei van de informatie- en communicatiedienstverlening in de stad Utrecht. Het CDA had graag gezien dat op deze plek in de kadernota ook de regio Food Valley zou zijn benoemd: een internationale topregio voor kennis en innovatie op het gebied van gezonde en duurzame voeding, waarvan 30% in de provincie Utrecht ligt. De strategische agenda Food Valley, opgesteld door alle betrokken partners, vraagt om inzet van ondernemingen, onderwijs en van de provincies Gelderland en Utrecht. Het CDA verneemt graag hoe het college van GS zijn rol hierin vorm wil geven. Daarbij vragen wij om speciale aandacht voor de link onderwijs – arbeidsmarkt, waarin ook in deze strategische agenda aandacht wordt besteed en waarvan GS ook in de kadernota aangeeft hiervoor speciale aandacht te hebben. Juist in de agrarische sector is namelijk de vervangingsvraag hoog. Vaak gaat dit om banen voor het mbo, waar te weinig instroom van schoolverlaters is. Hier liggen dus kansen voor ons. Daarmee hebben wij de volgende vragen aan GS:

- welke rol ligt er voor de provincie in de strategische agenda Food Valley?
- welke kansen ziet GS om daarbij extra accent te leggen op de link onderwijs - arbeidsmarkt voor het mbo in de agrarische sector?

Tot slot vraagt het CDA aandacht voor verkeersveiligheid. Hierover is al gedeeld dat dit bij uitstek daar is, waar wij raken aan de leefwereld van onze inwoners. Het terrein bij uitstek dus, waar wij el-

kaar treffen. Daarmee is het een kans voor de provincie om de verbinding te leggen. Wij zijn dan ook blij dat de problematiek van de doorstroming op de N201 de nodige aandacht van GS heeft gekregen en dat er in het najaar een plan van aanpak komt. Het CDA zou in dat licht ook graag aandacht willen vragen voor één specifieke casus. Wij vragen ons af hoe het traject met de oversteek van de N233 bij de Bergweg in Rhenen nu verloopt. Welke plek krijgt hier het luisteren naar de problemen die de inwoners ervaren? Hoe krijgt de leefwereld van de inwoners hier vorm en wordt de connectie gezocht? Zou GS dit kunnen schetsen en ons zekerheid kunnen bieden dat er echt geluisterd wordt? Tevens vragen wij ons af, kijkend naar die N233, of het misschien niet beter is – daarop willen wij ook graag een reactie van GS krijgen – dat er een bredere visie op die weg neergezet wordt; van de A12 tot de provinciegrens.

Afsluiten wil ik met de waardering voor het college en de ambtelijke organisatie, die ook in deze kadernota wederom laten zien dat zij vol willen gaan voor de andere werkwijze, waarbij niet de systeemwereld maar de leefwereld van mensen centraal staat.

Ter inspiratie wil ik dan ook graag wijzen op het boek "Verdraaide organisaties", tot stand gekomen op basis van de inspirerende verhalen van onze fractiegenoot Marius Buiting, die in september na tien jaar van onze Staten afscheid zal gaan nemen en die wij enorm zullen gaan missen.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het verhaal over de A12 en de verbinding herken ik, maar wat wilt u hiermee in de kadernota?

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Nee, ik zet het wat breder neer. Dat ben ik met u eens. Wij hebben hier met zijn allen de lessen getrokken en het is volgens mij gedeeld, dat je op het gebied van met name verkeer en verkeersveiligheid die connectie kunt vinden. Dat staat ook nadrukkelijk in de kadernota. Wij zijn daaruit lessen aan het trekken. Volgens mij – dan kijk echt naar die N233 – liggen er verschillende discussies: rondom Veenendaal en Rhenen. Misschien is daar gewoon een bredere visie nodig. Dat is mijn vraag aan GS.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Dank mevrouw Maasdam voor het boek. Dat had u niet hoeven doen. Ik heb het al.

Tien speerpunten Tien speerpunten koos de ChristenUnie aan het begin van deze statenperiode; tien speerpunten die we deze vier jaar extra aandacht wilden geven. Ze waren lekker breed geformuleerd en mooi verspreid over alle beleidsvelden. Water, lucht, de regio, economie, mobiliteit, cultuur: alles zat er wel zo'n beetje in. Bij sommige speerpunten wisten we wel dat de ChristenUnie misschien de enige partij was die daar energie in wilde steken. Van andere speerpunten hoopten we dat we ook een beetje mee konden liften. Tot op heden stelde het college ons niet heel erg teleur. Onder veel van de voornemens die de coalitie op papier heeft gezet, had de ChristenUnie ook best haar krabbel kunnen zetten, maar bij deze Kadernota viel het ons een beetje tegen. We gingen op zoek naar onze tien speerpunten. We hoopten er wel een paar te vinden, maar we vonden er nul. En dus was de keuze aan ons. We komen vandaag niet met alle tien de speerpunten, maar geheel in lijn met de gereformeerde traditie hebben we drie punten gekozen die we extra willen uitlichten: energie, mobiliteit en onze prachtige landschappen.

Energie. Voor de ChristenUnie ligt hier een van de grootste opgaven van onze tijd. We gebruiken het allemaal en op grote schaal, maar energie is niet goedkoop. De provincie heeft een belangrijke taak in de omschakeling naar een energieproductie en –consumptie, die toekomstbestendig, schoon en eerlijk is. De huidige energiehuishouding met grootschalig gebruik van fossiele brandstoffen draagt bij aan klimaatverandering, met verstrekkende ecologische en economische gevolgen. Daarom kiest de ChristenUnie allereerst voor het inzetten op een omvangrijke energiebesparing, bijvoorbeeld in de vorm van het verduurzamen van huizen en kantoren. Ten tweede zetten wij in op de omschakeling naar hernieuwbare energie als strategie voor de komende jaren.

Tegen deze achtergrond is de ChristenUnie positief over de ambities en de beoogde inzet op energie.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Laat ik maar eens een andere invalshoek kiezen, want die andere kent u al. Schone energie, omdat het klimaat verandert. Tot 2050 komen er 2,5 miljard

mensen bij. Die gaat u echt niet voorzien van energie met windmolentjes en met zonnepanelen; dat gaat niet gebeuren. Bent u het dan met mij eens dat die explosieve bevolkingsgroei, die vooral in Afrika maar ook voor 1 miljard in Azië gaat plaatsvinden, een veel groter probleem is op energiegebied dan dat wij hier met elkaar bespreken met windmolens en een zonnepaneeltje hier en een zonnepaneeltje daar? Is het grotere probleem, het overkoepelende probleem, niet die explosieve bevolkingsgroei, die ervoor zal zorgen, al zetten wij het hele land vol met windmolens, dat dit niets zal uithalen?

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Dat is een interessante analyse van de heer Dercksen over de bevolkingsgroei in Afrika, maar daar gaan wij in Utrecht niet over.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Wij stoppen toch niet met nadenken als het hier half drie is? Het klimaat is ook niet alleen van de provincie Utrecht. Dat doet u en al die ander mensen die denken dat het helpt, doen dat omdat het voor de hele wereld is. Dan kom ik met een echt probleem, waarbij alle problemen die u net noemde in het niet vallen. Dan zegt u: daarover heb ik niet nagedacht, daar doe ik niet aan mee. Er komen 2,5 miljard mensen bij en als wij de grenzen niet bewaken, komen zij ook nog eens keer voor een groot gedeelte hier naartoe. Waarom kijkt u niet naar dat veel grotere probleem, ook op energiegebied, en praat u alleen maar over de kleine hoekjes, waarin u nu wilt denken? Dat heeft geen zin.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb helemaal niet gezegd dat ik er niet over heb nagedacht. Ik heb gezegd dat ik er niet over ga. Om uw vervolgvraag te pakken: ik geloof dat wij hier in Utrecht onze eigen verantwoordelijkheid te nemen hebben. Die verantwoordelijkheid is onder andere vastgelegd in het energieakkoord, waarin staat: gij zult zoveel windenergie genereren. Ik vind dat wij die verantwoordelijkheid serieus moeten nemen. Dat is onze verantwoordelijkheid, niet de bevolkingsgroei in Afrika. Ik vind dat wij daarnaast nog wel wat andere dingen kunnen doen om te zorgen voor energie voor onze inwoners.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! U zegt: wij doen het energieakkoord en als de rest van de wereld in brand staat, om welke reden dan ook, dan maakt mij dat allemaal niet uit, als er thoriumcentrales komen maakt mij dat niet uit of als er gesmoltenzoutreactoren komen maakt mij dat niet uit.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Nu haalt u er weer dingen bij, die ik niet heb gezegd.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! U zegt: ik kijk alleen naar wat het energieakkoord is. Wij willen dat in Utrecht uitvoeren. India heeft al aangekondigd het klimaatakkoord in Parijs voorlopig niet te zullen ondertekenen. En wij vieren alleen maar feestjes en wij kijken niet naar wat er in de rest van de wereld gebeurt, ook niet op energiegebied. Dus dat is toch een beetje raar, met name omdat het ons honderd miljard kost, alleen al het energieakkoord zelf. Dan moet je toch naar de rest van de wereld kijken hoe het werkt op energiegebied en dus met de bevolkingsgroei?

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Het zou net zo raar zijn als wij in Provinciale Staten debatteerden over wat Poetin en wat allerlei Arabische leiders doen met die oliemiljarden die wij hen toestoppen. Dat is net zo relevant. Daar heeft u net zoveel mee te maken.

De VOORZITTER: Vervolgt u uw betoog.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Wij zien de voorstellen van het college op dit punt met vertrouwen tegemoet, maar we willen niet alleen maar afwachten tot het college met mooie dingen komt. We geven ook graag zelf suggesties mee en willen aanhaken bij suggesties die vanuit de samenleving komen. Zo nam de raad van Woerden een motie aan om de nieuwe geluidswal langs de A12 vol te leggen met zonnepanelen. Tegelijk zijn er proeven met groene geluidsschermen die fijnstof absorberen of op andere manieren energie opwekken.

Met een motie willen wij graag deze initiatieven een boost geven. De motie dienen wij in mede namens de SP en de VVD.

Motie M45 (ChristenUnie, SP, VVD, CDA): duurzame geluidsschermen

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2016, ter bespreking van de Kadernota 2016;

constaterende dat:

- *uit proeven blijkt dat geluidsschermen met bepaalde begroeiing fijnstof kunnen absorberen;*
- *steeds meer testen worden gedaan met energieopwekkende geluidsschermen;*
- *de raad van Woerden heeft voorgesteld om op de nieuwe geluidswal langs de A12 zonnepanelen te plaatsen;*

overwegende dat

- *de provincie actief wil bijdragen aan het verbeteren van de luchtkwaliteit;*
- *er eveneens een provinciale verantwoordelijkheid ligt op het terrein van energie;*
- *bouwbedrijven naarstig zoeken naar geschikte locaties voor pilots met energieopwekkende geluidsschermen;*
- *pilots met energieopwekkende schermen leiden tot innovatie, kennisontwikkeling en werkgelegenheid en daarmee bijdragen aan een versterking van de economie;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten

- *in gesprek te gaan met de gemeente Woerden over het opwekken van duurzame energie op de nieuwe geluidswal langs de A12;*
- *te inventariseren waar de provincie nog meer kan bijdragen aan geluidsschermen die fijnstof absorberen of energie opwekken.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Wij komen bij mobiliteit. Ik heb hier vaker gestaan met een bijzondere stropdas. Deze keer mag u die das zien als een hartenkreet. De fiets lijkt volledig buiten beeld geraakt bij dit college, misschien zelfs wel bewust uit beeld geduwd te worden. Maar hier sta ik, vol in beeld, met een stropdas vol fietsen. Misschien was u vergeten dat de fiets bestaat. Misschien was u vergeten hoe een fiets eruitziet. U mag mijn stropdas zo meteen van dichtbij komen bekijken. Dit is een fiets. Een fiets is een vervoermiddel. Dat heeft alles te maken met mobiliteit. En niet een beetje, nee, 28% van de ritten, 9% van het totaal aantal kilometers legt een Nederlander af per fiets. En in Utrecht ligt dit percentage nog eens fors hoger; wij zijn de koploper van Nederland bij het aantal fietskilometers.

De ChristenUnie durft niet te vragen om 28% van het mobiliteitsbudget uit te geven aan de fiets. Ik zal zelfs niet vragen om 9%, maar wij dagen de gedeputeerde uit – dit is een vraag – ons te vertellen hoeveel procent van haar mobiliteitsbudget naar de fiets gaat en te vertellen welke ontwikkeling zij hier voor zich ziet.

Vorig jaar stonden er nog grote ambities over de fiets in de begroting. Nu, een half jaar later, vinden we er werkelijk niets over terug. Alles is er uitgefietst. Wij missen de omzetting van de begroting 2016 naar een fatsoenlijk uitvoeringsplan, wij missen daadkracht. Ondanks dat dit plan al in januari werd beloofd, wordt dit steeds doorgeschoven. Nu zou het voor oktober in de planning staan. De ChristenUnie wil weten of dit nog op tijd is voor de begroting van 2017, want anders is dit opnieuw een verloren jaar voor de fiets.

Fietsen is gezond, goed voor het milieu en het goedkoopste middel tegen files. Fietsen is dus een heel goed idee. Toch blijkt fietsen niet altijd even gezond, zo werd recent duidelijk op een bijeenkomst van de PCL. Een onderzoeker van de Universiteit Utrecht vertelde daar dat het fietsen langs drukke wegen meetbaar en aantoonbaar een grotere belasting voor de gezondheid is dan fietsen langs meer autoluwe routes. Tegen die achtergrond dient de ChristenUnie samen met de SP een motie in om fietsen nog gezonder te maken. Ons verzoek is om fietsen en gezondheid nadrukkelijker aan elkaar te verbinden.

Motie M46 (ChristenUnie, SP): fietspaden langs provinciale wegen

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2016, ter bespreking van de Kadernota 2016;

constaterende dat:

- *de Provinciale Commissie voor de Leefomgeving op 16 juni 2016 een discussiebijeenkomst heeft belegd ter voorbereiding van een advies over 'gezonde leefomgeving';*
- *onderzoeker Maciek Strak van de Universiteit Utrecht op deze bijeenkomst een presentatie heeft gehouden over luchtkwaliteit;*
- *het fietsen langs drukke autowegen een aantoonbaar negatieve invloed heeft op de longfunctie van fietsers;*

overwegende dat:

- *veel fietspaden parallel lopen aan provinciale wegen of drukke gemeentelijke wegen;*
- *de provincie Utrecht via het Actieplan Fiets het netwerk van fietsroutes flink gaat verbeteren;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

te onderzoeken of gezond fietsen kan worden bevorderd door fietsroutes zo veel mogelijk los te koppelen van drukke autowegen.

En gaan over tot de orde van de dag.

Dan komen wij bij ons derde punt, ware het niet dat ik in mijn ooghoek iemand overeind zie komen.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ter verheldering een vraag aan de heer Schaddelee over wat hij met deze motie bedoelt. Ik neem aan dat wij de toevoeging zouden kunnen horen dat deze motie niet tot vertraging in het Actieplan Fiets zal leiden. Als u dat even expliciet als intentie van de motie wilt formuleren, dan kunnen wij ons beraden over onze steun aan de motie.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Nee, dat is absoluut niet de bedoeling. Het plan is natuurlijk al enorm vertraagd, dus wij hopen niet dat het hierdoor nog verder vertraagd wordt. Mocht de gedeputeerde straks zeggen: "Door die verschrikkelijke motie van u gaat ons plan verder de vertraging in", dan zijn wij direct bereid de motie terug te trekken. Dus ik heb maar gelijk teksten gegeven, waarmee zij die motie weer van tafel kan krijgen. Ik denk echter dat dat niet persé nodig hoeft te zijn. Het enige wat wij vragen is om even te kijken naar onze provinciale fietsroutes. Wij zijn bezig met het opzetten van hoofdstructuren. Bedenk nu even of je ook hoofdstructuren kunt maken die niet persé parallel lopen aan provinciale wegen, maar of er vervangers zijn die niet direct langs een provinciale weg lopen. Dat verbindt gezondheid en fietsen een beetje aan elkaar.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Daarover heb ik een vraag. U heeft het in grote lijnen over bestaande fietspaden en niet over het leggen van nieuwe fietspaden door het groen et cetera?

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Nee, het gaat om bestaande fietspaden. Daarvan willen wij doorgaande fietsroutes maken, doorgaande fietsstructuren. Daar is de provincie al mee bezig en wij verzoeken daarbij te kijken naar wat je kunt doen met bestaande fietspaden die niet persé langs doorgaande wegen liggen. Soms kan het nodig zijn een verbinding te leggen door een heel klein stukje toe te voegen of iets dergelijks. Dat is even de intelligentie van het provinciaal apparaat om daar op een goede manier naar te kijken.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De ChristenUnie komt met een aantal andere partijen met een voorstel over gezond fietsen. Een prima idee. Wanneer wilt u dat fietsplan

hebben? Wij hebben het namelijk over de begroting en wij hebben die vraag al eerder gesteld, anders blijven wij het allemaal over losse onderdeeljes hebben.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Wij hadden het plan het liefst afgelopen januari al gehad. Maar het plan is nu doorgeschoven. Daarom komen wij nu met die motie en kan het nog mooi meegenomen worden in het fietsplan. Wij willen het uiterlijk in oktober hebben, zodat het meegenomen kan worden in de begroting voor volgend jaar. Volgend jaar moet er namelijk echt iets gaan gebeuren rondom de fiets, want dit verloren jaar zint ons niet heel erg.

De VOORZITTER: Vervolgt u uw betoog.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Wij gaan naar de Nationale Landschappen. Ik ben een jongen van het Groene Hart. Het is mijn bakermat. Talloze uren heb ik er rondgezworven op de fiets, te voet en zelfs op de tractor. Dat Groene Hart is mij zeer dierbaar. In onze fractie zitten mensen die datzelfde gevoel hebben bij Arkemheen-Eemland en bij de Utrechtse Heuvelrug. Als we hier de totale kring van Provinciale Staten rondkijken, zullen we niet de enige liefhebbers zijn. Onze cultuurlandschappen zijn niet alleen de trots van iedere Utrechter, maar zij zijn ook belangrijke economische en culturele dragers. Daarom zijn we er samen zo zuinig op. Daarom ook denkt de ChristenUnie dat vandaag het moment is aangebroken om een nieuwe stap te zetten. In de commissie RGW is gesproken over het Koersdocument nieuwe Wet natuurbescherming. Die wet geeft provincies de mogelijkheid om provinciale landschappen aan te wijzen ter compensatie van de eerder geschrapte Nationale Landschappen. Deze aanwijzing heeft wellicht op termijn gevolgen voor de provinciale financiën. Daarom dienen we vandaag bij de kadernota een motie in om een paar heel bijzondere voormalige Nationale Landschappen te verheffen tot Provinciaal Landschap.

Motie M47 (ChristenUnie, SP): provinciale landschappen

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli, ter bespreking van de Kadernota 2016;

constaterende dat:

- *de provincie Utrecht per 1 januari 2017 verantwoordelijk wordt voor de uitvoering van de nieuwe Wet Natuurbescherming;*
- *de provincie in deze wet de mogelijkheid krijgt om provinciale landschappen aan te wijzen;*

overwegende dat:

- *de rijksoverheid alle nationale landschappen en nationale parken officieel heeft geschrapt;*
- *de provincie Utrecht voor de Utrechtse Heuvelrug streeft naar de status van Nationaal Park nieuwe stijl;*
- *de provincie Utrecht voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam streeft naar de status van 'Werelderfgoed';*
- *de oude nationale landschappen Groene Hart, Arkemheen-Eemland en Rivierenland nu geen officiële status meer hebben, terwijl deze gebieden wel een bijzondere status verdienen;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- *te onderzoeken of het Utrechtse deel van het Groene Hart, Eemland en het Kromme Rijngebied de status van provinciaal landschap kunnen krijgen;*
- *zo snel mogelijk met de buurprovincies te overleggen over de aanwijzing van provinciegrens-overschrijdende provinciale landschappen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! De Nationale Landschappen noch de Nationale Parken zijn als zodanig geschrapt door de rijksoverheid, maar voor Nationale Landschappen bij-

voorbeeld is een ruimtelijk regime dat er was niet meer vigerend. Mijn vraag aan u is: als u nu de term Provinciale Landschappen in het leven roept, welke betekenis heeft het dan? Geeft u daar een ruimtelijke regel bij? In dat geval zou ik zeggen: werk het uit richting de PRS. Een naam is één ding, maar wat gaat het betekenen?

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Het is natuurlijk niet voor niets dat ik het verband noemde met de nieuwe Wet natuurbescherming. Volgens mij kan die ons verschillende tools geven, maar die zegt tegelijkertijd ook: baken het af, territoriaal, en ga niet de hele provincie aanwijzen als een landschap dat bescherming verdient, maar baken bepaalde gebieden af. Met deze motie willen wij GS vragen er eens over na te denken welke landschappen je daarvoor zou kunnen afbakenen - wij noemen er een paar. het Groene Hart, Arkemheen-Eemland – en bedenk vervolgens wat je nodig hebt om dat te beschermen. Dat hoeven misschien niet de oude instrumenten te zijn van de Nationale Landschappen, maar zij zijn nu vogelvrij. Ergens daar tussenin moet je iets creëren dat zorgt voor enige bescherming zonder dat je dat heel erg moet optuigen.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik hoor nog steeds niet echt welke bescherming het is. In de bespreking van de Natuurbeschermingswet is het ook aan de orde geweest. Toen is er geantwoord dat het eigenlijk weinig toegevoegde waarde heeft, tenzij er toevallig in dat gebied soorten zitten die onvoldoende beschermd worden onder een andere wetgeving et cetera. Is dat uw doelstelling? Zitten dan die soorten in die gebieden? Zitten die soorten dan in dat gebied in z'n geheel? Ik ben nog op zoek naar de meerwaarde. Ik vind het hartstikke mooi, maar welke meerwaarden heeft het?

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat je meerdere elementen hebt. Een van de elementen is in de commissie RGW besproken, dus kijk naar de biodiversiteit en de soorten die je daar hebt en bedenk of daarvoor een beschermende status nodig is. Daarnaast – wij komen er niet onderuit, of je het nu leuk vindt of niet: politiek is soms ook symbolen – kan het soms een bepaalde symboolwerking hebben als je een gebied aanwijst als Provinciaal Landschap. De provincie kan zich er op die manier aan conformeren door te zeggen dat zij dit een belangrijk landschap vindt en op het moment dat daar wat moet gaan gebeuren aan wat voor ontwikkeling dan ook, willen wij ons eerst achter de oren krabben en bedenken of het een landschap is wat wij willen koesteren en of die ontwikkeling daar past. Nu hebben wij er niets over afgesproken, waardoor het letterlijk vogelvrij is.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Daarover kan ik met u wel in discussie. Het is niet vogelvrij, want wij hebben de kwaliteitsgidsen, ook voor die verschillende landschappen. U heeft het daarnaast over die symboolfunctie, maar begrijpt u dat een symboolfunctie ook tegen u gebruikt kan worden op het moment dat u zaken wilt realiseren waarvan u ook groot voorstander bent? Misschien wilt u ergens een fietspad aanleggen, zoals u zojuist hebt genoemd, en dan kunnen mensen zeggen: "Ja, maar je hebt er net een Provinciaal Landschap van gemaakt en dat past toch helemaal niet?" Voor wie is dus die symboolfunctie van belang? Voor de recreatieve sector: daar kan ik nog in komen. Hoe ziet u dat?

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Daar kan ik twee dingen op zeggen. Allereerst is dat misschien wel precies wat je zou willen. Op het moment dat je daar die symboolfunctie aan hebt gegeven, kan iemand zijn vinger opsteken op het moment dat je daar allerlei ruimtelijke ontwikkelingen gaat doen. Dat hoeft niet te betekenen dat je alles blokkeert, maar wel dat je er even bewuster over nadenkt. Het tweede punt. Een landschap is voor mij ook een gebied wat je met elkaar mag beleven. Dus op het moment dat het ten bate van recreatie nodig is om daar een bepaalde ontwikkeling te doen, dan zou ik zeggen dat het misschien wel een extra aanmoediging is om te zeggen: laten wij proberen zo'n gebied kunnen ontsluiten voor bijvoorbeeld de fiets. In deze motie geven wij niet allerlei kaders mee voor wat een Provinciaal Landschap precies zou zijn, maar wij vragen het college na te denken over hoe wij dat precies kunnen inrichten. Daarbij hebben wij deze gebieden in gedachten. Het is absoluut niet onze bedoeling om er een groot hek omheen te zetten met een slot erop en alle ontwikkelingen te blokkeren.

De VOORZITTER: Vervolgt u uw betoog.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik kom aan bij de afronding en de toepassing van mijn betoog.

Ik had nog iets kunnen zeggen over Kamp Amersfoort - wellicht nog in de tweede termijn - en over religieus erfgoed, maar het enthousiasme van de ChristenUnie hiervoor is de gedeputeerde vast niet onbekend.

In deze toepassing wil ik echter een punt van zorg en aandacht delen. We hechten allemaal grote waarde aan een eerlijke, integere overheid. Dat de overheid integer is, is niet vanzelfsprekend. Onze macht maakt ons kwetsbaar. Daarom vraagt integriteit onze voortdurende aandacht. Hoe staat het met de juridische kwaliteit van onze besluiten? Hoe gaan we om met burgers die schade lijden of bezwaar en beroep aantekenen? Wat doen we met het kritische oordeel van de Nationale Ombudsman, nemen we dat wel serieus genoeg? Ook de ruimte voor democratische besluitvorming raakt aan de integriteit van het openbaar bestuur. Rond onze planning- en controlcyclus zitten daarop wel wat pijnpuntjes; die zijn volgens mij ook al door de PvdA genoemd. Een accountantsverklaring die te laat komt, een nieuwe versie van de kadernota nadat deze al in een commissie is besproken, voorstellen om de begroting nog later vrij te geven ... Het zijn allemaal geen grote delicten, maar de ChristenUnie hoopt niet dat het symptomen zijn van een slordig handelende provinciale overheid.

Integriteit, kwaliteit en betrouwbaarheid: voor de ChristenUnie zijn dat belangrijke dragers van onze democratische rechtstaat. Laten we daar samen voor waken.

De ChristenUnie wenst en bidt het college en alle provinciale medewerkers Gods zegen toe bij het uitvoeren van al het provinciale werk.

De VOORZITTER: De heer Hoefnagels?

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Misschien heeft de heer Kocken het over dit betoog. Ik wil nog terugkomen op iets wat eerder is gezegd.

De VOORZITTER: Is dat zo?

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dit heeft inderdaad betrekking op bijna de laatste woorden die de heer Schaddelee gebruikte.

De VOORZITTER: Ga uw gang.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De VVD is een groot voorstander van een goede planning- en controlcyclus. Daarbij worden wel eens fouten gemaakt - dat gebeurt als mensen handelen - en dan proberen wij dat recht te zetten. De heer Schaddelee gebruikte ook het woord integriteit. Doorgaans, als dat woord in Binnenlands Bestuur gebruikt wordt, dan gaat het over bewuste malversaties, fraude en echt onethisch handelen. Ik vind het niet erg kies dat het nu betrokken wordt op de planning- en controlcyclus, maar wellicht kan de heer Schaddelee uitleggen wat er zichtbaar achter zit.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb het hier nadrukkelijk verbonden aan de democratische legitimiteit en de mogelijkheid voor Provinciale Staten om van dingen iets te vinden. Dan heb ik hier niet het idee dat er sprake is van bewuste malversaties of termen die u gebruikt. Ik vind echter wel dat het bij een integer bestuur hoort dat je ruimte geeft aan je volksvertegenwoordigers om te vinden van dingen wat zij daarvan willen vinden. Dan loop ik tegen dingen aan. Wij hebben de jaarrekening gehad met die accountantsverklaring. Dat is, denk ik, niemand aan te rekenen - misschien de accountant -, maar het is wel vervelend. Dan hebben wij het over de kadernota, die al in de commissie is besproken en waarvan wij daarna een gewijzigde versie krijgen. Dat kan ook niemand aan te rekenen zijn, maar het is wel vervelend. Dan krijgen wij ook nog het voorstel, dat gelukkig is afgeserveerd, om de begroting later aan te leveren bij Provinciale Staten. Dat zijn allemaal dingen die ons onder druk zetten - wij zijn mensen die naast hun gewone baan Statenlid zijn - om op een goede manier invulling te geven aan de volksvertegenwoordigende rol, maar ook aan de rol als bestuur dat kaders moet stellen en dingen moet controleren.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Voor een discussie over de rol van de volksvertegenwoordiging en legitimiteit van besluitvormingsprocedures ben ik altijd te vinden. De heer Schaddelee moet er hier niet het woord integriteit aan koppelen. Dat vind ik echt in een heel andere sfeer thuishoren.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil even terugkomen op de motie van de heer Schaddelee over de duurzame geluidsschermen. Ik heb er op dat moment geen vraag over gesteld, maar wil dat toch nog graag even doen. Veel van die geluidsschermen, wallen et cetera staan niet langs provinciale wegen, maar langs rijkswegen. U heeft in de motie Rijkswaterstaat helemaal niet betrokken. Heeft u op een of andere manier daarover nagedacht of dat bewust wel of niet gedaan?

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb er wel over nagedacht, maar ik wist niet zeker of Rijkswaterstaat betrokken zou zijn bij die geluidswal, waar Woerden en Utrecht wel partij zijn. Dat is de casus die ik in mijn achterhoofd had. Als wij Rijkswaterstaat er echter bij moeten betrekken, moeten wij dat zeker doen. Aan de andere kant gaat de provincie over die dingen waar wij zelf over gaan. Op het moment dat wij zelf aan zet zijn en betrokken zijn bij projecten waar ook geluidsschermen geplaatst moeten worden, of een geluidswal zoals langs de A12, dan zitten wij daar als partij aan tafel. Dan zou ik zeggen: college, breng dat in en zoek naar mogelijkheden om een stukje energieopwekking mogelijk te maken.

De VOORZITTER: De moties zijn voldoende ondertekend en maken deel uit van de beraadslaging. De moties kunnen worden vermenigvuldigd en rondgedeeld. Ik geef het woord aan de heer Bekkers.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! De kadernota 2016 spreekt van gunstige economische ontwikkelingen voor de regio Utrecht en deze korte analyse in de kadernota verdient volgens GroenLinks bij de begroting zowel in tijd als in ruimte verbreding. GroenLinks is een partij die van mening is dat verstandige keuzes in het heden alleen genomen kunnen worden als de blik voldoende ver vooruit gericht is. Als dit niet gebeurt, ontstaan daar later veel problemen door. Ik denk bijvoorbeeld aan het ruimhartige ruimtelijk beleid voor kantoren en bedrijventerrein in het verleden of de massale inzet op schaalvergrotingen en efficiency in de landbouw, maar ook op kleine schaal door bijvoorbeeld het plaatsen van tankstations dicht bij een woonkern. Onze vraag is of GS in de begroting wat diepgaander en meer op de toekomst gericht een visie en een analyse zou kunnen geven die de basis voor het beleid kunnen zijn. Ook GroenLinks ziet nu namelijk diverse inhoudelijke ontwikkelingen, waarvoor een toekomstgerichte blik noodzakelijk is. Ik geef twee voorbeelden, maar GS hoeft zich daartoe zeker niet te beperken.

De lokale effecten van klimaatverandering laten zich steeds meer gelden. GroenLinks vraagt al jaren om onze ogen te verlossen van fossiele oogkleppen. Laten wij ons goed rekenschap geven van wat niet alleen ecologisch, maar vooral ook sociaal en economisch voor ons de consequenties kunnen zijn als wij de transitie naar duurzame energie niet kunnen maken. Daarachter kunnen nog heel grote kostenposten schuilgaan.

De risico's die verbonden zijn aan een benepen weerstand tegen mensen die vluchten voor oorlog en geweld. GroenLinks vindt principieel dat mensen in nood op onze solidariteit kunnen rekenen, zoals wij dat in de oorlogsjaren ook nodig hebben gehad. Maar ook pragmatisch. Het laten voortbestaan van grote groepen mensen in erbarmelijke omstandigheden zonder toekomstperspectief gaat zich op enig moment tegen onze samenleving keren.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil de heer Bekkers vragen of hij straks bereid is even bij mij op de iPad te komen kijken. Daar heb ik de gegevens staan van het KNMI met de daggemiddelde neerslag: 40 mm meer per dag, 30 mm meer per dag, 20 mm meer per dag. Als u daarin een trend kunt ontdekken, dan zou ik dat heel knap vinden. Maar laten wij ermee beginnen dat u eraan kijkt in plaats van te zeggen dat er allerlei apocalyptische ellende op ons afkomt.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dit gaat exact over hetzelfde. Ik wil even reageren naar de heer Dercksen. Uit al die cijfers blijkt wel degelijk dat er een behoorlijke trend is. Die trend is al enige jaren zichtbaar. Dat heeft tot gevolg dat wij, waar wij vroeger rekening hielden met een bui die eens in de vijftig jaar optrad en waarbij je binnen een half uur 30 tot 40 mm zou krijgen, er tegenwoordig rekening mee houden dat het 60 tot 70 mm moet zijn. Het zijn echt gigantische stijgingen. Daarmee moeten wij in dit land inderdaad rekening houden. Het feit dat u dat niet ziet op basis van dat staatje en dat u dat inzicht op basis daarvan niet kunt vinden, dan is dat uw mening.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! De data van het KNMI worden nu al een mening genoemd. Dat is heel aardig. Het feit is natuurlijk dat wij een heel dichtbevolkt land zijn. Uiteraard zullen er maatregelen genomen moeten worden, omdat wij dichtbevolkt zijn, en u allen wilt de grens openzetten, dus wij worden alleen nog maar dichterbevolkt, dus wij moeten steeds meer maatregelen nemen om dat water een plek te laten krijgen. Maar ik kan het niet mooier maken dan het is. Het staatje is vanaf het begin van de twintigste eeuw, vanaf 1906. Er is geen trend in te ontdekken: 20 mm, 30 mm, 40 mm per dag. Het is er niet. Ik begrijp dat u het ons wijs wilt maken, omdat het een mening is van het KNMI. Ik zal het hen straks vragen: is dit een mening of zijn dit gegevens, is dit een statistiek? Maar het is wat het is. Ik kan er niets mooiers van maken.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Het antwoord op de vraag van de heer Dercksen is eigenlijk een wedervraag om het mij te mailen. Ik wil ook met plezier bij u langskomen. Het punt is eigenlijk: laten wij bij een andere gelegenheid een technisch debat hierover voeren. Ik heb al veel plaatjes van u gezien met verschillende selectieve doorsnedes, uitsnedes, in tijdsperiodes of data. Ik wil benadrukken dat ik voor elk gegeven opensta, dat wij absoluut feitelijke dingen die vermoedens weerspreken niet moeten negeren. Het hele punt van klimaatverandering en temperatuurstijging op de wereld gaat er echter niet over dat dat in De Bilt zo is, maar het gaat erover dat het wereldwijd het punt is. Dus elke grafiek die u levert van het KNMI hier in De Bilt – u mag het projecteren als u dat nog gedaan krijgt - is wat dat betreft niet het punt.

Ik zal verdergaan. Ik was gebleven bij het apocalyptische risicovolle verzet tegen mensen die simpelweg op de vlucht zijn voor oorlog en geweld, mijnheer Dercksen.

De VOORZITTER: Nee, wij spreken via de voorzitter.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Excuus. U gaf al eerder aan dat u Van Beek heet. Excuus, u heeft gelijk.

Natuurlijk zijn er groepen in ons land voor wie dat niet gemakkelijk is, maar in plaats van angst aan te wakkeren om er politieke munt uit te slaan, is het nodig een gesprek aan te gaan en te bespreken waarom het nodig is en hoe wij het ook voor degenen die zich door de komst van vluchtelingen en immigranten in een zoektocht naar een baan en een woning bedreigd voelen, gaat werken.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Een verzoek aan de griffie: ik heb u een plaatje gemaald. Als u dat straks in de tweede termijn kunt laten zien, dan zijn deze Staten weer wat beter geïnformeerd.

Ik heb hier een motie voor mij uit de Tweede Kamer. Daarin wordt het Kabinet opgeroepen, ik citeer: "in verband met bedreigingen en discriminatoire pesterijen in noodopvanglocaties en AZC's, om daadwerkelijk invulling te geven aan deze mogelijkheid van aparte veilige opvang van LHBT-ers (lesbisch, homo, bi- en/of transgender), christenen en andere kwetsbare individuen". Uw partij stemde voor, uiteraard. Kunt u mij eens uitleggen waarom die mensen apart opgevangen moeten worden?

De VOORZITTER :Kort graag, mijnheer Bekkers. Ik wil wel graag naar Utrecht terug.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Dat wil ik eigenlijk ook. Laat ik het in het algemeen stellen. Daar waar er pesterijen zijn of discriminaties, zullen wij dat serieus moeten nemen en daarover spreken. Als het door een gesprek niet opgelost kan worden en er voor de veiligheid van

mensen maatregelen nodig zijn ... . Nogmaals, ik ben in die zin niet ingevoerd in die discussie of in wat u net voorleest. Kennelijk hebben een aantal partijen daar voor gestemd en zij menen dat het noodzakelijk is. Dan is dat prima en dan kan dat een verstandig idee zijn. Waar het om gaat, is dat het niet verward moet worden met een of andere hetze of een poging om een bepaalde bevolkingsgroep die toevallig een bepaald geloof heeft te stigmatiseren.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Mijn vraag was, en ik herhaal deze: waar zijn deze mensen in de AZC's en de noodopvang voor op de vlucht als zij apart moeten worden opgevangen? LHBT'ers, christenen en andere kwetsbare individuen: waarom moeten die mensen apart, ook in de provincie Utrecht, worden opgevangen? Mag ik op die vraag een antwoord?

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb die vraag zojuist beantwoord. Ik heb die motie niet ingediend. Kennelijk zijn er situaties, waarin die mensen gepest of gediscrimineerd worden, wat niet oplosbaar is anders dan door hen apart te zetten. Dus moet dat gedaan worden, omdat wij, als wij hen opvangen, hun veiligheid waarborgen. Dat is volslagen logisch, dus ik snap niet waarom u daar zo'n punt van maakt.

Mag ik de wedervraag stellen: kent u mensen die in een AZC worden opgevangen, die gevlucht zijn voor geweld, voor hongersnoden, voor klimaatveranderingen, demografische ontwikkelingen, en die daarom tijdelijk een veilig heenkomen zoeken? Als zij hier geconfronteerd worden met pestgedrag en discriminatie, vanuit welke bevolkingsgroep dan ook, al zijn het moslims, al zijn het PVV-volksvertegenwoordigers, moeten zij dan daartegen beschermd worden? Geeft u daar eens antwoord op.

De VOORZITTER: Nee, mijnheer Bekkers. Wij spreken via de voorzitter.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik zou graag willen dat de heer Dercksen daar antwoord op zou geven.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij staat in artikel 1 van de Grondwet, waar uw partijgenoten altijd prat op gaan, dat wij allemaal gelijk zijn. Dat betekent niet dat mensen die ergens last van hebben, apart opgevangen moeten worden. Dat betekent dat het tuig in die AZC's bij kop en kont gepakt moet worden en het land uitgeflickerd moet worden. Al deze linkse partijen hebben echter deze motie ondersteund dat vrouwen, christenen, apart opgevangen moeten worden, omdat er weer een nieuwe sociale klasse in die AZC's ontstaat. Die mensen komen straks bij ons de wijk in. Denkt u nu serieus dat zij ander gedrag gaan vertonen dan in die AZC's? Natuurlijk niet. U leest de krant. Een homostel moest vandaag uit het eigen huis vluchten, omdat zij Marokkaanse burens hebben die niet accepteren dat zij homo zijn. Dat is er aan de hand. U kijkt ervoor weg, want u wilt die mensen die belaagd worden apart opvangen in plaats van het tuig aan te pakken.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij moeten wij dit afronden. Ik wil het graag afronden met aan te geven dat GroenLinks in die zin niet denkt dat een duurzame oplossing tot stand komt om wie dan ook zomaar ergens van buiten te sluiten of ergens uit te zetten. Zo werkt dat in schoolklassen waar gepest wordt ook niet. Zo werkt dat in AZC's niet. Zo werkt dat in de samenleving niet. Ten aanzien van de wereld is dat in feite onmogelijk tenzij u heel vervelende maatregelen gaat voorstellen.

De VOORZITTER: Mijnheer Hoefnagels, over een ander onderwerp?

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Nee, over hetzelfde onderwerp.

De VOORZITTER: Dat heeft u net afgesloten.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dan houden wij het daarbij. Als het daarbij blijft, trek ik mij terug.

De VOORZITTER: Daar blijft het bij. Vervolgt u uw betoog, mijnheer Bekkers.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Nu de ruimtelijke dimensie. Sinds de regio Utrecht goed scoort in een statistische index, noemen wij onszelf Top-regio. GroenLinks heeft zich verwonderd dat nummer één blijven in een statistische index een doel op zich leek te worden. Wij vinden het op zich uitstekend om trots te zijn op waar wij goed in zijn, maar wij zien, zoals ik net al aangaf, de wereld als een samenhangend systeem. Wij denken dat voor duurzaam succes samenwerking met andere regio's noodzakelijk is. Als ik de presentatie van de heer Kocken goed heb begrepen, is dat eigenlijk ook de kern van zijn pleidooi. Zo heb ik het opgevat.

GroenLinks zou graag willen dat als wij het economisch goed doen, wij niet zo zeer samenwerken om er zelf nog beter van te worden, maar het als een kans zien en een kwestie van internationale solidariteit om te zorgen dat andere regio's het ook goed kunnen doen. Ik denk dat wij daarvoor de lat voor onszelf hoger zouden moeten leggen. Wij zouden ambitieuzer moeten zijn dan, nogmaals, de nummer één score in de Competitiveness Index. Wat zou nu voor ons een uitdagend doel kunnen zijn? Ik heb daarvoor een paar ideeën.

Wij zouden bijvoorbeeld de regio kunnen worden, die internationaal het meest productief is in het smeden van samenwerkingen. Dat zou interessanter zijn dan die index. Wij zouden ook de regio kunnen worden die economische welvaart het best weet te verbinden met solidariteit en duurzaamheid. Dat zou ook interessant zijn. Wij zouden ook, en dan begin ik de lat echt hoog te leggen, de regio kunnen zijn die de wegbereider voor anderen kan zijn om een betekenis-economie te vestigen. Wat wil dat nu weer zeggen? Een betekenis-economie is een economie die draait om het leveren van maatschappelijke meerwaarde en niet door afwenteling op het milieu of lageropgeleiden; het vergroten van de winst van een bevoorrechte groep. Onze vraag is welke ambitie GS heeft voorbij de Competitiveness Index. Welk belang ziet GS in de goed functionerende regio Utrecht als een lichtend voorbeeld voor duurzaamheid en solidariteit, die samenwerkt met anderen in plaats van alleen maar te willen scoren in een statistiek?

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb even gewacht tot ik de rest van het betoog van de heer Bekkers hoorde. Hij stelde mij net een vraag. Ik wil aangeven dat wij die samenwerking inderdaad zoeken, omdat wij Top-regio zijn, omdat wij goed zijn, of dat nu in de ene index is of in de andere index, dat maakt mij en de VVD niet uit. Waar het wel om gaat, is dat samenwerking altijd ten bate van de twee partners moet zijn. Anders moet je niet gaan samenwerken.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Dank voor de bijdrage van de heer Kocken: "ten bate van beide partners". Wij denken dat als wij zorgen dat het elders in de wereld duurzamer en solidairder gaat, het voor ons ook positief is.

De meeste voorstellen uit de kadernota kunnen wij goed volgen. Op enkele onderdelen wil GroenLinks graag de aandacht vestigen. Ten aanzien van de uitbreiding van de formatie: deze is helder en nader uitgelegd. Het lijkt ons goed bij de begroting een precieze onderbouwing te geven van wat deze formatieplaatsen gaan doen. Onze interesse gaat specifiek uit naar de vraag of de intensiveringen op het gebied van toezicht en handhaving in het licht van de Natuurbeschermingswet voldoende zullen zijn, aangezien wij de afgelopen jaren regelmatig signalen hebben gekregen dat de toezicht- en handhavingcapaciteit aan de ondergrens is gekomen.

Wij zijn ook verheugd dat GS naar aanleiding van het De Stijl-debat een fonds opricht, zodat wij voortaan kunnen inspelen op unieke culturele evenementen, die een bijzondere impuls geven aan de internationale profilering van Utrecht. Wij zijn ook blij met de duidelijke erkenning – de kadernota zegt het letterlijk – dat een rijk en veelzijdig cultureel leven bijdraagt aan het welzijn van inwoners en de aantrekkelijkheid van de provincie. Zulke bijzondere evenementen zetten Utrecht op de kaart en kunnen ook benut worden om internationale verbindingen aan te gaan.

Van deze topevenementen is de andere kant van de medaille, net als topsport dat als keerzijde breedtesport heeft, cultuurparticipatie. Mede dankzij ons beleid krijgen bijna alle basisschoolkinderen te maken met cultuureducatie op hun scholen, en vervolgens als zij interesses of talenten verder willen uitnutten, is er in een aantal gemeenten de faciliteit van het Jeugdcultuurfonds voor kinderen van ouders die het niet zo breed hebben, zodat zij kunnen blijven participeren. Wij achten het in het licht van die

Top-evenementen een onlosmakelijk onderdeel van de culturele infrastructuur om ervoor te zorgen dat die voorziening in de hele provincie beschikbaar is. Dus wij zullen de ingediende motie daarover steunen.

Over de egaliseringsreserve is al van alles gezegd. Wij zullen de motie van D66 daarover steunen. Voor de partijen die de vorige keer zo'n nummer hadden over de instabiliteit van de inkomsten: het lijkt kennelijk nog niet zo erg te zijn.

Wat wij het belangrijkste vinden bij de begroting op dit punt, gaat om de vraag aan GS om de volgende verbeteringen weer een stap verder te brengen:

- Het duidelijker aanbrengen van een relatie tussen doelen en prestaties.
- Het inzichtelijker maken welke budgetten eigenlijk voor welke prestaties worden ingezet.
- Met minder reserves – dus niet een reserve extra – een inzichtelijke relatie te leggen tussen die reserves en de prestaties.

Als GS daarin op zijn minst bij de begroting een stap zet, zijn wij reuze tevreden.

De kadernota bevat ook een opmerking over het beschikbare budget voor de Agenda Duurzame Energie. GroenLinks zou graag de bevestiging willen dat, mochten de mogelijkheden om Europese budgetten te benutten nog beperkter zijn dan nu in de kadernota wordt bijgesteld, in elk geval het beoogde budget van € 8 miljoen inderdaad beschikbaar komt. Hebben wij dat goed begrepen?

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Dat was een mooie combi die u net noemde: de combinatie van doelen en prestaties en over het aanvullen van budgetten. In hoeverre combineert u die twee met elkaar?

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb het eigenlijk niet gehad over het aanvullen van budgetten. Ik weet niet waar u dat hoorde.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! U heeft het net over energietransitie gehad. Die twee. Als het niet duidelijk is wat je ermee bereikt, bent u dan bereid daarvoor extra geld beschikbaar te stellen bij de begroting?

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! In zekere zin voel ik mij globaal gesproken best verwant met het stokpaardje, als ik het zo mag zeggen, van de heer Dercksen dat je na analyse van wat je wilt bereiken en wat ervoor nodig is om te doen, je budget vaststelt. Zeker wel. Soms is het echter ook nodig om een budget neer te zetten om vervolgens met andere partners aan de gang te kunnen om een maatregelenpakket rond te breien. Beantwoordt dat uw vraag?

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Nee, want ik ben benieuwd wat u verwacht. U spreekt uit dat u iets bij de begroting wilt zien. Ik ben benieuwd wat u dan exact wilt zien. In de kadernota wordt namelijk geen verband gelegd tussen doelen, prestaties en middelen. U zei: ik wil bij de begroting zien wat de relatie is tussen doelen, prestaties enzovoort. Dat geldt voor de hele begroting, neem ik aan. Als u dat niet ziet, gaat u de begroting afkeuren?

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik moet kennelijk toch iets nader toelichten voor de heer Van Muilekom. Voor de energietransitie vraag ik enkel een bevestiging van wat ik meen te lezen in de kadernota. Dus dat is een ander punt.

Ten aanzien van mijn wensen over de begroting heb ik al bij de begrotingsbehandeling aangegeven, dat GroenLinks het lastig vindt een verband te leggen tussen wat wij willen bereiken op verschillende begrotingsprogramma's, welke prestaties daarvoor ingezet worden, maar ook, wat belangrijk is in een begroting, de relatie te zien tussen budgetten, reserves, voor welke doelen. Wij vinden dat dit iets overzichtelijker zou kunnen. Het is niet zo dat ik twijfels heb dat die relaties er zijn en of die verantwoord kunnen worden. In de jaarrekening wordt daarover namelijk alweer iets uitgebreider gerapporteerd. Het is wel zo dat ik een inzichtelijke begroting voor de samenleving van belang vindt op enigszins concreet niveau. Nu staan de rubrieken vrij abstract. Bijvoorbeeld een begrip als materieel, personeel. Dat zou iets concreter en helderder gemaakt moeten worden, richting maatregelenpakketten of

maatregelthema's, met: waar zetten wij het op in? De heer Schaddelee vroeg ook hoeveel budget ingezet wordt voor de fiets. In de begroting staat wel degelijk een staatje, waaruit je dat zou kunnen afleiden als je goed kijkt. Alleen weet je dan niet zeker of je alles wel te pakken hebt. Misschien zit er ergens anders ook nog wel een bouwsteentje, dat dan weer onderdeel is van een ander pakket. Dus het staat er allemaal wel correct, zoals het gepresenteerd is, maar ik denk dat het interessant is dat wij een volgende slag maken in het vertalen van de doelen en wat wij daarvoor doen en het daarna schikken van onze budgetten en reserves.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! In het coalitieakkoord staat 10% duurzaam in 2020. Die discussie hebben wij met elkaar gevoerd. Wilt u dan ook bij de begroting zien wat ervoor nodig is om dat doel te bereiken?

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Op zich gaan wij dan wel heel diep in op hoe je een overheidsorganisatie bestuurt. Ik zou zeggen dat in een Agenda Duurzame Energie inzicht gegeven moet worden hoe zo'n doel bereikt kan worden of, als je een programma voor vijf jaar vaststelt, welk tussendoel je op weg naar dat einddoel wanneer kunt realiseren en met welke maatregelen. Een begroting zou niet het detailniveau moeten hebben van alle afzonderlijke programma's en beleidsnota's. Dat is nu net de kunst van een begroting. Het is een uitdaging op zich om daarin enerzijds inhoudelijk inzichtelijk en anderzijds globaal te kunnen blijven.

De VOORZITTER: Wilt u doorgaan met uw betoog?

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! GroenLinks wil nog een paar punten meegeven aan GS. In de eerste plaats is er recent door het Rijk en de provincies een bestuursakkoord gesloten: zero emissie busvervoer. Daarin committeren alle provincies zich dat over negen jaar alle nieuwe OV-bussen en vijf jaar later alle OV-bussen emissievrij zijn. Wij weten dat met de gemeente Utrecht en Qbuzz al gesproken wordt over een eerste aankoop van zero emissie bussen. Wij hopen daarover binnenkort meer te horen van de gedeputeerde. Ook daarna zouden wij echter geïnteresseerd zijn in wat het stappenplan is om deze afspraak waar te maken. Daarvoor dienen wij een motie in, die mede is ondertekend door D66 en het CDA.

Motie M48 (GroenLinks, D66, CDA): realisatieplan Zero Emissie Busvervoer

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2016, ter bespreking van de Kadernota 2016;

constaterende dat:

- *de provincie Utrecht in het bestuursakkoord 'Zero Emissie Busvervoer' onlangs samen met de andere provincies zich er aan heeft gecommitteerd dat over 9 jaar alle nieuwe OV-bussen en 5 jaar later alle OV-bussen emissievrij zijn;*

overwegende dat:

- *de omslag naar zero emissie busvervoer leidt tot energiebesparing en een over de gehele keten gerekend veel lagere uitstoot van CO₂, NOx en fijnstof;*
- *een koploperspositie in deze transitie naar zero emissie busvervoer de profilering van de topregio met het speerpunt 'groene economie' enorm versterkt;*
- *de realisatie van de afspraken uit het bestuursakkoord betekent dat zowel het hele bussenpark (in beide concessies) moet worden vervangen, maar ook dat de benodigde energie-infrastructuur moet worden opgebouwd, zoals het elektriciteitsnet of eventuele waterstofproductiefaciliteiten en tankstations, wat veel aanlooptijd kost;*

voorts overwegende dat:

- *er momenteel al overleg plaatsvindt met de gemeente Utrecht en QBuzz om de voor volgend jaar geplande uitbreiding van het bussenpark in te gaan vullen met volledig elektrische bussen;*

- *het voor het realiseren van de ambitie uit het bestuursakkoord en benutten van de kansen in de regio nu al van belang is om de verdere vervolgstappen in beeld te brengen, gezien de lange doorlooptijd die dit kost;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om:

- *vóór het indienen van de begroting over 2017 een realisatieplan op te stellen om helder te krijgen wat er wanneer nodig en mogelijk is om de afspraken uit het bestuursakkoord Zero Emissie Busvervoer na te komen;*
- *hierin aan te geven welke economische kansen dit bestuursakkoord biedt voor de regio Utrecht, in het bijzonder voor het speerpunt 'groene economie' en wat is er voor nodig om deze kansen te benutten;*
- *de eerstvolgende kansen om bij te dragen aan de realisatie van deze ambitie te benutten.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Een van de topprioriteiten van GroenLinks is het fietsverkeer. Het is door de heer Schaddelee al duidelijk aangegeven dat het een topprioriteit is van deze coalitie. Wij zien dan ook reikhalzend uit naar het Actieplan Fiets dat GS in voorbereiding heeft. Wij hebben begrepen dat het nu snel, na de zomer, komt. De motie Liesbosch is dan ook niet bedoeld daarin enigszins vertraging aan te brengen, ook niet als wij eventueel de motie van de ChristenUnie zullen steunen. Wij denken echter wel dat Liesbosch nu actueel is, gezien de ruimtelijke ontwikkelingen op dat terrein. Dat is de reden dat wij die motie zelfs mede hebben ingediend.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Allereerst wil ik iets rechtzetten, want de motie Liesbosch is vooral afkomstig van de SP. Dus voordat alle credits aan ons worden gegeven: dat is niet nodig. Ik vind het mooi te horen dat u er zo trots op bent dat de fiets een van de speerpunten is van deze coalitie. Kunt u een paar dingen noemen, waarop u specifiek trots bent? Wat is er echt al bereikt op het gebied van de fiets?

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Jazeker, er is een regeling opengesteld, waarin samen met gemeenten investeringen plaatsvinden. Er wordt actief gewerkt aan bijvoorbeeld de fietstunnels bij het kruispunt bij De Bilt. Wij hebben met elkaar een investering afgesproken, in samenwerking met Rijkswaterstaat, voor een extra fietspad over de Lek. Dus aan alle kanten gebeurt er van alles. Wij zien verder reikhalzend uit naar het Actieplan Fiets.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Dat reikhalzend uitkijken doen wij in elk geval ook. Zou u daar zelf een bepaalde termijn bij hebben? Van dat reikhalzend uitkijken krijg je op een gegeven moment een beetje kramp in je nek als je dat al ruim een half jaar doet. Heeft u daar een bepaald idee bij? Wanneer zou u dat willen zien?

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Toen wij nog in de vorige coalitie zaten, met gedeputeerde Van Lunteren, heb ik hem gevraagd of het niet mooi zou zijn dat nog voor de verkiezingen te realiseren. Ik dacht: dat is aardig voor GroenLinks, dan kunnen wij een mooi resultaat boeken. Dus nu u het zo vraagt, dan lag mijn termijn anderhalf jaar terug.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil even iets vragen over de losse flodders van de heer Bekkers. U verwijt andere partijen ervan met losse flodders te komen. Nu gaat u zelf een voorstel doen om iets te steunen zonder dat er een plan ligt, terwijl dat plan er bijna is. Dat zult u toch als GroenLinks niet willen? U heeft dat een paar keer gezegd, maar nu doet u het zelf.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik moet zeggen dat ik onder de indruk ben van het lerend vermogen van de heer Van Muilekom. Sinds ik aan het begin van de vergadering ten aanzien van de arbeidsmarkt heb gezegd, dat je een ideetje dan niet in een instrument in een motie meteen zou moeten ...

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Graag een antwoord op de vraag.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb de heer Van Muilekom nu al bij diverse andere sprekers hetzelfde punt doen aankaarten. Dat doet hij nu ook bij mij. Dat is in die zin een punt, maar wij hebben een reden waarom wij vinden dat nu de actualiteit aan de hand is, waarom het nuttig is op Liesbosch wel degelijk een uitspraak te steunen. Als dat, zoals u zegt, een ordentelijke en samenhangende afweging van het geheel der maatregelen in de weg zou staan, dan zou ik uw woordvoerder op dit punt in de schorsing zo meteen willen vragen contact op te nemen met de woordvoerder van GroenLinks. Als dat namelijk echt het geval is, dan ben ik het helemaal met u eens dat ik consistent zou moeten zijn en dat wij daar niet aan meedoen.

De VOORZITTER: Wilt u uw betoog afmaken?

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ja, ik ben bij mijn laatste punt. Wij hebben vandaag de ondertunneling van Maarsbergen uitgesteld. Daar hebben wij eerder over gesproken. Buiten de scope van dat project echter liggen daar die tankstations. Ik had dat al eerder aangegeven. Het is ook duidelijk geworden, ofschoon dat geen deel is van het project en die verplaatsing van de tankstations niet moet leiden tot een vertraging in het vraagstuk waar het om gaat, dat die verplaatsing veel inwoners bezighoudt. Tegelijkertijd wordt de ruimtelijke inpassing voor bijna alle varianten optimaler als die tankstations verplaatst zouden worden. Nu er toch enige extra uitzoektijd nodig is, denken wij dat het waardevol is en een goed signaal is naar het dorp Maarsbergen, dat de provincie zou uitspreken dat wij die extra tijd ook willen benutten om extra in te zetten om te zorgen dat die tankstations verplaatst kunnen worden dan wel aan te geven hoe daarop in de uitvoering zelf geanticipeerd zou kunnen worden. Primair gaat het hier om lokaal belang, dus het is niet de bedoeling van die uitspraak dat wij als het ware die aap volledig op onze schouders hebben. Gezien echter de directe relatie met het provinciale belang van een optimale inpassing en ook een voorspoedige voortgang van het ondertunnelingsproject, heeft daar de provincie ook een belang bij. Wij zouden het in die zin niet vreemd vinden als wij, om dat versneld te laten plaatsen, uit een budget een financiële bijdrage daaraan zouden kunnen leveren. Om die reden wil ik zo een motie indienen, die mede is ondertekend door de SGP.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Het is bekend uit voorgaande discussies dat de gemeente Utrechtse Heuvelrug iets moet met die tankstations. De heer Bekkers sprak net terecht uit dat wij moeten uitkijken dat wij niet een aap op onze schouders zetten. Ik zou zelfs willen zeggen: laten wij uitkijken dat het niet een kolonie orang-oetangs wordt. Op het moment dat de heer Bekkers dit ook ziet als een gezamenlijke verantwoordelijkheid richting de provincie, dan denk ik dat dit niet een-twee-drie is waarop wij zitten te wachten. Is het niet handiger dat GS, nu er toch het een en ander op een rij wordt gezet, aangeeft wat eventueel een behulpzame rol van de provincie zou kunnen zijn als de gemeente Utrechtse Heuvelrug dit daadwerkelijk wil oppakken?

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! De heer Kocken gebruikte de beeldspraak van een kudde orang-oetangs. Heb ik dat goed begrepen?

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Een kolonie. Zij leven niet in kuddes.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Dan zou ik daarin zoverre willen meewegen dat wij op geen enkele manier beogen – zo moet de motie niet worden gelezen – een kolonie orang-oetangs op de schouders van de provincie te laden. Ik zei: een aap op de schouders. Een aapje zou misschien toch best kunnen. Wij hebben er wel belang bij dat dit goed gebeurt, want dit is een grootscheepse ruimtelijke ingreep. Er is nu een kans om dat ruimtelijk integraal goed vorm te geven. Aangezien door de meerderheid van u die tankstations buiten de directe scope van het project gehouden worden, gaat het dus om een kwestie van: als het lukt, zo goed mogelijk afstemmen. Wij hebben nu een kleine 'window of opportunity, in time frame' waarin er iets kan gebeuren. In die zin zou het onze wens zijn dat GS niet alleen op een rij zet wat wij eventueel zouden kunnen doen, maar wel met iets meer inzet aan de gang gaat om ervoor te zorgen dat ook de gemeente hieraan gaat werken. Als

het resultaat is dat die beweging er in deze periode niet in te krijgen is en het in die zin niet af te stemmen is op de uitvoering van dit project, dan is dat helaas zo, want dan kunnen bepaalde optimalisaties niet plaatsvinden. Dan vind ik echter wel dat de provincie zich recht in de spiegel kan aankijken, dat wij ervoor gegaan zijn, dat wij geprobeerd hebben het bij de gemeente aan te kaarten. Dan hebben wij ons niet erachter verschuuld dat wij op een rij hebben gezet wat wij zouden kunnen betekenen en wij horen nog wel een keer. Aangezien het daar nu wat gebeurt, is er nu de kans om daar wat aan te doen.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben vanochtend besloten een pas op de plaats te maken. In de afgelopen weken, toen wij al die varianten bespraken, is ook op tafel gekomen dat die tankstations daar eigenlijk uitgehaald kunnen worden. In een van die varianten die worden onderzocht zitten wel degelijk de tankstations. Is het dan niet verstandiger in elk geval te wachten tot na de zomer, zodat wij goed op een rij hebben wat er mogelijk is, waartoe de gemeente Utrechtse Heuvelrug bereid is – zij is als eerste aan zet – en daarmee goed in kaart hebben wat de provincie eventueel zou kunnen doen dan nu al het besluit te nemen, ook al is dat in de vorm van een motie? Het lijkt mij goed eerst meer aan gegevens op een rij te hebben.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Het is niet de intentie om met deze motie een variant in een voorkeurspositie te plaatsen. Wij benadrukken nadrukkelijk dat het de optimalisatie van alle varianten ten goede komt. De motie moet zeker niet opgevat worden als een verkapte ongefundeerde voorkeur voor een van de varianten. Ik ga de motie nu wel indienen – zeg ik ook tegen de SGP -, maar naar aanleiding van het antwoord van GS of na eventueel nader overleg in de schorsing, komen wij wellicht tot het inzicht dat het verstandig is die exercitie eerst even af te wachten.

De heer Bosman (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil daarover nog wel de volgende opmerking maken. In de Bosbeekvariant moeten die tankstations weg. Dus in die variant moet het financieel meegenomen worden. De gemeenteraad heeft tot nu toe gezegd dat indien het niet de dorpsvariant wordt, de € 5 miljoen teruggetrokken wordt.. Dus als je dat naast elkaar zet en wij gaan de verplaatsing van die benzinepompen meefinancieren, dan financieren wij eigenlijk een beetje de Bosbeekvariant mee. Het is nog niet duidelijk wat de gemeenteraad gaat doen als het niet de dorpsvariant wordt, maar de Bosbeek. Dus het wordt een beetje ingewikkeld.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik ga nu niet in op alle details van die varianten. Leest u de motie. Hopelijk zijn wij erin geslaagd dat los te houden van precies dit soort discussies over de varianten. Dat is in elk geval de intentie. Als dat in een of andere bijzin niet gelukt mocht zijn, dan horen wij dat graag en dan moet het aangepast worden dan wel 'bij nader beraad en gehoord hebbende de gedeputeerde het inzicht dagen dat wij dit niet zouden moeten doen'.

Motie M49 (GroenLinks, SGP): verplaatsen tankstations Maarsbergen'

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2016, ter bespreking van de kadernota 2016;

constaterende dat:

- *de aanwezigheid van de twee onbemande tankstations (TinQ en Shell Express) aan de Woudenbergseweg in Maarsbergen stank- en geluidsoverlast geeft voor omwonenden, tot verkeersonveilige situaties en wachtrijen op de N226 leidt en ruimtelijk en landschappelijk niet past bij de dorpskern van Maarsbergen en de historische overgang van het dorp naar de beboste gebieden ten noordwesten van de kern;*
- *iedere variant voor de spoorkruising van de N226 bij Maarsbergen verbeterd kan worden als de tankstations tijdig worden verplaatst (zo zou bij de Dorpsvariant de rotonde in dat geval meer naar het noorden worden geplaatst, waardoor het kruispunt N226-Tuindorppweg niet verhoogd hoeft te worden);*

overwegende dat:

- er bij de inwoners van Maarsbergen een breed gedeelde wens leeft dat de tankstations worden verplaatst;
- de gemeente de eerst aangewezen partij is voor de verplaatsing van deze tankstations, maar de provincie er betrokkenheid bij heeft als eigenaar van (een deel) van de grond waar de tankstations nu op zijn gevestigd en tevens belang heeft bij een snelle verplaatsing gezien de mogelijke optimalisatie van de spoor kruising van de N226 die ermee mogelijk zou worden gemaakt;
- op 12 november 2015 de provincie Utrecht een workshop heeft georganiseerd over de mogelijkheden voor de verplaatsing van de twee stations en hierbij verschillende kansrijke alternatieve locaties zijn geïdentificeerd;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om:

- zich er in nauwe samenwerking met de gemeente Utrechtse Heuvelrug, voor in te spannen dat de twee tankstations zo spoedig mogelijk worden verplaatst, daarbij rekening houdend met de onderscheidende bevoegdheden en belangen van gemeente en provincie;
- indien nodig een (beperkte) financiële bijdrage te leveren aan deze verplaatsing (bijvoorbeeld uit het IGP-budget), passend bij het provinciale belang

En gaan over tot de orde van de dag.

Ik dank u voor uw aandacht. Met zin in de toekomst wensen wij GS en u allen veel duurzaamheid en solidariteit toe in de voorbereiding op de begroting. Graag horen wij de reactie van GS op onze vragen.

De VOORZITTER: De moties zijn voldoende ondertekend en maken deel uit van de beraadslaging.

De moties kunnen worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Ik dacht nu het woord te geven aan mevrouw Keller, maar ik begrijp dat mevrouw Arissen het woord voert.

Mevrouw ARISSEN (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Wij hadden deze woordvoering wel opgegeven. De kadernota 2016 opent met: "De economie groeit weer in Nederland en in de provincie Utrecht bovengemiddeld. Onze provincie is een van de meest concurrerende regio's in Europa, meldt het CPB (Centraal Planbureau)." Goed nieuws, toch? Wat ons betreft allerminst. Want de ECB (Europese Centrale Bank) ziet nog steeds noodzaak in een verdere monetaire stimulans om de economie en de inflatie van de eurozone aan te zwengelen. Kredietverstrekking door banken, zo staat in onze kadernota te lezen, gaat nog steeds moeizaam en de rente heeft het dieptepunt bereikt. Wat zou hiervoor de oplossing zijn? De Nederlandse economie moet volgens de kadernota productiever en innovatiever worden. Volgens orthodoxe economen gaat het bij schaalvergroting, het steeds groter worden van bedrijven, over schaalvoordelen. In werkelijkheid zorgt deze expansiedrift die ten grondslag ligt aan schaalvergroting ervoor dat sociale-, ecologische- en dierenwelzijnsoverwegingen onverbiddelijk het onderspit delven als zij snelle en gemakkelijke groei in de weg staan. Voor lageropgeleiden betekent werken in grote fabrieken vaak eentonig, geestdodend werk. Schaalvergroting in de landbouw gaat ook gepaard met veel dierenleed. Zo worden bijvoorbeeld kippen met duizenden tegelijk in megastallen weggestopt om zo snel mogelijk uit te groeien tot een plofkipformaat. Een provincie die in haar coalitieakkoord een voortrekkersrol op het gebied van duurzame biologische landbouw zegt te willen vervullen, doet er goed aan om de vestiging van een Oekraïense mega-plofkippenfabriek, MHP (Myronivsky Hliboproduct) genaamd, te voorkomen. Tevens zou zij er goed aan doen om de kleinschalige biologische pluimveesector tegen faillissement te beschermen en dierenwelzijn hoog in het vaandel te houden. Maar nee. Op kritische vragen van de fractie van de PvdA over de voorgenomen vestiging van MHP in Veenendaal werd door het college geantwoord dat de vestiging van MHP, een vrieshuis en uitsnijderij, goed was voor de economie en werk zou bieden aan 60 lageropgeleiden.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb even een vraag. Of MHP nu wenselijk is of niet, maar als daar een bedrijventerrein ligt en er is daar een bedrijf dat kan uitbreiden, hoe ziet u dan de rol van de provincie om de vestiging van MHP tegen te houden? Welke provinciale rol ziet u daar?

Mevrouw ARISSEN (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Volgens de PvdD zou de provincie op zijn minst stelling moeten nemen tegen de vestiging en dit niet aan het Rijk moeten overlaten.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Welke rol ziet u dan voor het Rijk? Het is een bedrijf dat een ander bedrijf in de vrije markt die wij hebben de mogelijkheid biedt op die locatie zijn activiteiten te laten plaatsvinden.

Mevrouw ARISSEN (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Dat dit bedrijf zich kan vestigen is natuurlijk een uitwas of eigenlijk een gevolg van het in werking treden van het Oekraïense vrijhandelsverdrag, waar een grote meerderheid nee tegen heeft gezegd. De vestiging brengt veel dierenleed en ook veel kinderarbeid in de Oekraïne met zich mee. Dat zou toch een belletje moeten doen rinkelen dat je zo'n bedrijf niet in Nederland en ook niet in de provincie Utrecht zou willen vestigen.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Er komt wel iets nieuws bij over kinderarbeid, dat helemaal uit de lucht komt vallen. Volgens mij is er geen sprake van. Daarmee geeft u echter aan dat dit het gevolg is van het in werking treden van het vrijhandelsverdrag met de Oekraïne. Dat is echter nog helemaal niet in werking getreden in Nederland. Volgens mij staat het er helemaal los van, want een bedrijf mag gewoon met een ander bedrijf handel drijven. Dat staat volledig los van het verdrag met de Oekraïne. Dat heeft u misschien anders willen zeggen en dat heeft u in april anders uitgesproken, maar het staat volledig los van elkaar.

Mevrouw ARISSEN (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil hier wel even op reageren. Feit is dat de markt in West-Europa tot nu toe eigenlijk niet toegankelijk was voor de plofkippen uit de Oekraïne. In 2015 is al 65% meer Oekraïense kip geïmporteerd in de EU. Ook de pluimveesector zelf maakt zich grote zorgen over de vestiging van MHP in Veenendaal en vreest dat de Nederlandse pluimveesector de nek omgedraaid zal worden.

De VOORZITTER: Brengt dit u weer terug naar Utrecht?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Die fabriek komt in onze provincie, maar de EU is natuurlijk gemachtigd, hoe triest dat ook is, om handelsverdragen te sluiten. Waar wij voor gestemd hebben, is die onderdelen binnen dat verdrag die daar niet toe behoren. Dit is dus wel degelijk een uitvloeisel van het handelsverdrag met Oekraïne. De meneer die deze fabriek gaat neerzetten, concurreert vals, want hij heeft het zo geregeld met zijn maffiavriendjes in de Oekraïne en zijn route via Cyprus, dat hij geen belasting betaalt. Dat is dan misschien niet direct Utrecht, maar die fabriek komt wel in Utrecht. Dus door dat handelsverdrag worden onze kippenboeren de nek omgedraaid. Misschien een aardige woordspeling ... . Maar dat is het gevolg. Wij hebben dadelijk een Oekraïense plofkippenfabriek die met steun van Europees geld onze boeren de nek omdraait. Dat is er aan de hand. Het is echt krankzinnig.

Mevrouw ARISSEN (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil nog graag even kort reageren. Vanuit de Oekraïne zijn ongeveer € 1 miljard investeringen gedaan in deze kippensector. De kostprijs van de Nederlandse kip ligt 40% hoger. Dat komt volgens de woordvoerder van de vakbond van de Nederlandse pluimveesector door hogere lonen, kwalitatief ander voer voor de dieren, andere eisen voor het welzijn en de gezondheid van de dieren en andere maatschappelijke en politieke voorwaarden. Dus dat is toch wel iets waaraan de provincie en zeker het Rijk aandacht zouden moeten besteden.

Ik vervolg mijn betoog.

Het mag duidelijk zijn dat de PvdD niet blij wordt van deze argumentatie dat het goed is voor de economie en dat het werk biedt aan 60 lageropgeleiden. Eentonig lopendebandwerk voor lageropgeleiden als excuus om dierenleed en productieomstandigheden te faciliteren die niet voldoen aan onze eigen al marginale dierenwelzijnseisen. Economische groei en schaalvergroting als excuus gebruiken en daarmee de kleinschalige biologische pluimveehouderijen de nek omdraaien – ik had deze woordspeling dus ook in mijn speech verwerkt –, terwijl er toch een voortrekkersrol op het gebied van de biolo-

gische landbouw te vervullen valt voor de provincie. Het college wilde al geen concrete doelstellingen verbinden aan deze voorttrekkersrol en nu krap een jaar later blijkt zelfs het goede voornemen aan de kant gezet. Alles voor de economische groei, ten koste van mens, dier en milieu. De PvdD wil dat de provincie Utrecht niet passief afwacht tot het Rijk iets over de vestiging van MHP zegt – er is overigens een dertigledendebat aangevraagd voor het zomerreces in de Tweede Kamer –, maar stelling neemt tegen dierenleed en geestdodend werk zonder ontwikkelingsmogelijkheden voor lageropgeleiden. Hiertoe dienen wij een motie in, genaamd Plofkippenfabriek.

Motie M50 (PvdD): plofkippenfabriek

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2016, ter bespreking van de Kadernota 2016;

constaterende dat:

- *er in de gemeente Veenendaal een vestiging van de Oekraïense industriële plofkippenfabriek MPH wordt gevestigd;*
- *de Tweede Kamerfracties van de SP, CU, PvdA, PVV, GroenLinks en PvdD bezorgd zijn over de vestiging van deze plofkippenfabriek en er voor het zomerreces een dertigledendebat wordt gehouden over deze fabriek;*
- *het opfokken van plofkippen gepaard gaat met veel dierenleed;*
- *plofkippenfabrieken slecht zijn voor volksgezondheid, natuur en milieu;*

overwegende dat:

- *uit de antwoorden op artikel 47 vragen van de PvdA d.d. 21 juni 2016 aan GS blijkt dat de provincie pas laat op de hoogte was van de komst van deze fabriek;*
- *uit deze antwoorden blijkt dat GS geen standpunt innemen ten aanzien van de vestiging;*
- *uit deze antwoorden tevens blijkt dat GS toejuichen dat er door de komst van de plofkippenfabriek 60 arbeidsplaatsen voor laag opgeleiden worden gecreëerd;*

verzoeken het college van GS om:

- *stelling te nemen tegen de vestiging van MHP in Veenendaal;*
- *de biologische kleinschalige pluimveesector in bescherming te nemen tegen de vestiging;*
- *werkplekken voor laag opgeleiden niet te gebruiken als excuus om meer dierenleed in de provincie Utrecht toe te laten.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De PvdD vindt dat de provincie kwetsbare waarden zou moeten beschermen, ook op het gebied van de afstemming van het onderwijs op de arbeidsmarkt, en bij haar inzet op het vergroten van ontwikkelingskansen voor jongeren in de provincie Utrecht. Echter, het is opvallend dat de provincie zelf diensten en producten, die regionaal geleverd zouden kunnen worden, afneemt van niet-regionale aanbieders. Daarom dient de PvdD de volgende motie in: Stimulans regionale leer- en werkplekken en stageplaatsen.

Motie M51 (PvdD): stimulans regionale leer/werk- & stageplaatsen

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2016, ter bespreking van de Kadernota 2016;

constaterende dat:

- *de provincie in de Kadernota 2016 aangeeft de afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt te willen bevorderen;*
- *de provincie ten behoeve daarvan beoogt bij te dragen aan het creëren van meer leer/werk- en stageplaatsen;*

- *de provincie als organisatie sommige van haar uitvoeringstaken uitzet bij externe bureaus;*

overwegende dat:

- *de regionale economie gebaat is bij regionale economische kringlopen;*
- *de provincie diensten en producten die regionaal geleverd zouden kunnen worden, afneemt van niet-regionale aanbieders;**
- *de midden- en kleinbedrijven een uitstekende potentie hebben om jongeren op weg te helpen met hun scholings- en loopbaanontwikkeling;*

verzoeken het college van GS om:

- *bij uit te besteden taken en diensten vaker te kiezen voor regionale MKB bedrijven;*
- *als voorwaarde bij het uitbesteden van taken & diensten te stellen dat er een - bij de capaciteit van het gekozen bedrijf passend- aantal leer/werk- en stageplaatsen beschikbaar worden gesteld;*
- *hiertoe beleid te formuleren en dit bij de begroting 2017 aan Provinciale Staten voor te stellen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Toelichting:

Ondanks het vigerende inkoop & aanbestedingsbeleid

https://www.publicspaceinfo.nl/media/uploads/files/PROVUTRECH_2014_0001.pdf waarin wordt beaamd dat het MKB een sleutelrol vervult in de regionale economie, is ons ter ore gekomen dat veel opdrachten gegund worden aan grote niet-regionale aanbieders.

Wat hebben natuur en dieren met economie te maken? Volgens de Faunabeheereenheid Utrecht (FBE) is het doel van de nieuwe Wet natuurbescherming om een betere verbinding tussen natuur en economie te bereiken, zo staat te lezen in het jaarverslag van de FBE. Goed, dan zijn we het in elk geval met de FBE toch nog over één ding eens. De nieuwe Wet natuurbescherming zal nadere eisen stellen aan de wijze waarop het faunabeheer, dus de jacht, plaatsvindt. De wet treedt op 1 januari 2017 in werking, maar daar wordt nu alvast op geanticipeerd door de FBE's, die tot dusver een bovenwettelijke taak uitvoeren, te voorzien van extra subsidie van de provincie. Nog meer geld voor de jagers dus. Het is de PvdD volstrekt onduidelijk hoe de geldstromen in de FBE lopen. Wat doet de FBE met die subsidie? Het is algemeen bekend dat jagers een soort pachtgeld betalen aan boeren en landeigenaren om op hun grondgebied te kunnen jagen. Grondbezitters verdienen eraan, en de jagers mogen hun hobby uitoefenen. Een website als www.jachtadvertentie.nl is een ware marktplaats voor vraag en aanbod van jachtvelden. Citaat uit een advertentie: "Ik ben op zoek naar schadebestrijding. Duif, kraai en kauw. Mogelijkheid tot ganzenjacht zou mooi zijn. Tegen nader overeen te komen prijs." Of deze: "Gevraagd: Ganzenschade bestrijding tegen een meer dan zeer uitstekende vergoeding. Discrete overname van een jachtveld. Hogere prijsklasse bespreekbaar." Er staan telefoonnummers bij. Je kunt ze bellen. Zo gaat dat dus. En als er zagezegd schade wordt veroorzaakt door dieren, worden de landeigenaren ook nog eens schadeloosgesteld vanuit het Faunafonds. Dat is dubbelop.

Volgens het college is er nu, in de aanloop naar de inwerkingtreding van de nieuwe Wet natuurbescherming, extra subsidie voor de FBE's nodig. In 2015 ontving de FBE van de provincie ruim € 200.000 aan subsidie. Dat wordt dit jaar opgehoogd met € 75.000 en vanaf 2017 ontvangt de FBE structureel € 125.000 extra ten laste van de algemene middelen. Vraag aan de gedeputeerde: welke concrete taken voert de FBE uit voor dat extra geld? Uit het jaarverslag van de FBE worden wij, behalve dat het gaat om afgeschoten dieren, niet veel wijzer. Hoe duidt de gedeputeerde de wens van de jager om een forse prijs te betalen voor zijn werk en de extra subsidie die de provincie vervolgens nog extra bijdraagt om de jagers deze hobby te laten uitoefenen? Of wordt er een zak met geld overhandigd en gezegd: "Zolang je dit aantal dieren schiet, heb je voldaan aan de minimale prestatiedoelstellingen en zijn wij tevreden." Wil de gedeputeerde de toezegging doen voor meer transparantie, zodat wij de bestedingen van de FBE zelf kunnen inzien en beoordelen? Wij overwegen een motie in te dienen op dit punt om de geldstromen in de FBE inzichtelijk te krijgen. Ik houd de motie nog even achter de hand, afhankelijk van de beantwoording.

De PvdD vindt dat het een taak van de provincie is om een impuls te geven aan duurzame initiatieven vanuit de samenleving. De gemeente Enschede wil bijvoorbeeld inwoners en organisaties met duurzame initiatieven in 2016 niet laten betalen voor hun vergunningaanvraag. Dat wil zeggen: als het project waarvoor de vergunning wordt aangevraagd een belangrijke bijdrage levert aan de verduurzaming van de gemeente. Deze regeling geldt ook voor een eventuele bestemmingsplanwijziging die hierop betrekking heeft. De gemeente Utrecht gaat naar aanleiding van een motie van de PvdD onderzoeken of dit ook in de gemeente Utrecht mogelijk is. Daarom dienen wij vandaag een motie in, genoemd groene leges, zoals deze momenteel op gemeentelijke schaal hier en daar wordt toegepast, met de vraag of dit model zich leent voor toepassing in de provincie Utrecht en Provinciale Staten hierover nader te informeren.

Motie M52 (PvdD): groene leges

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2016, ter bespreking van de Kadernota 2016;

constaterende dat:

- *de provincie leges heft voor het behandelen van vergunningsaanvragen;*
- *uit de Begroting 2016 blijkt dat deze leges samen met precariobelastingen de provincie circa € 0,259 mln. per jaar opleveren;*
- *uit de Jaarrekening 2015 is gebleken dat de provincie een positief saldo van ruim € 10 miljoen overhoudt;*

overwegende dat:

- *de gemeente Enschede een manier heeft bedacht om een impuls te geven aan duurzaamheid door het introduceren van 'groene leges';*
- *particulieren en organisaties een stimulans om meer betrokken te worden bij onderwerpen als biodiversiteit, dierenwelzijn, energiebesparing en energietransitie goed kunnen gebruiken;*

verzoeken het college van GS:

om te onderzoeken of, en op welke manier, het principe van groene leges zoals deze momenteel op gemeentelijke schaal in Enschede wordt gehanteerd, zich leent voor toepassing in de provincie Utrecht en de Staten hierover te informeren.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De moties zijn voldoende ondertekend en maken deel uit van de beraadslaging. De moties kunnen worden vermenigvuldigd en rondgedeeld. Het woord is aan de heer Piet van Leeuwen.

De heer P. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Dank voor de precisering.

Voor ons ligt de kadernota van 2016. De sfeer rondom de bespreking van deze nota is een andere dan in de vorige statenperiode. Bezuinigingen en donkere wolken waren toen min of meer de richtinggevers van de nota's en de bijdragen. De toon van de huidige en de vorige kadernota is wat anders. Eén belangrijke les moeten wij uit deze periode echter wel vasthouden: scherp zijn en blijven op het uitgeven van publiek geld. Het is goed bij voorbaat de hand op de knip te houden. Dan kun je altijd later nog kijken of wij hier of daar wat geld willen besteden.

Voor ons ligt een sluitende meerjarenbegroting. Sterker nog: er blijft ieder jaar geld over. Bij dit alles vallen echter wel een paar kanttekeningen te maken. Ten eerste dat er sprake is van een sluitende meerjarenbegroting is het gevolg van een cosmetische operatie. Eigenlijk draaien wij in het rood in de jaren 2017 en 2018. Middels een egalisatie tussen de begrotingsjaren worden alle jaren op papier op ten minste nul onder de streep gekregen. Alhoewel er op zich niets mis is met een dergelijke constructie, maak ik drie kanttekeningen.

Ten eerste zou uit principe eerst gekeken moeten worden of via een bezuiniging de jaren 2017 en 2018 op orde gemaakt kunnen worden. Waar een tekort is, moet ook gekeken worden naar opties om in de

begroting zelf ruimte te zoeken. Lukt dat echt helemaal niet, dan kun je nadenken over de algemene reserve.

Ten tweede worden in het vernieuwde statenvoorstel de bijstellingen bestaande beleid duidelijk omschreven. Dank daarvoor. De vraag komt echter bij ons op in hoeverre de hier genoemde posten voor een deel niet gewoon onder de reguliere programma's zouden moeten vallen. Is al geprobeerd daar ruimte te zoeken?

Tot slot: het zijn allemaal zwarte cijfers, maar de stand is wel vier maal nul. Dit is wel erg glad ijs. De SGP maakt zich hier zorgen om. Wij horen dan ook graag van de gedeputeerde wat het plan B is, oftewel: is er al nagedacht over andere maatregelen en als nieuwe tekorten dreigen op te lopen?

Er wordt een egaliseringsreserve ingesteld om fluctuaties in de uitkering van het Provinciefonds en de opbrengsten van de motorrijtuigenbelasting op te vangen. Voor mij hebben al meerdere fracties hierover gesproken. Een prima idee, mits het bijdraagt aan de precisie van de jaarrekeningen ten opzichte van de begrotingen. Wat volgens ons niet helemaal de bedoeling is, is dat het hiervoor benodigde geld uit het weerstandsvermogen wordt gehaald. Dit vermogen is bedoeld om bekende risico's af te dekken en niet om onverwachte fluctuaties op te vangen. Bovendien is de weerstandsratio net een beetje op niveau. Daarom dienen wij bij dezen een amendement in om het benodigde geld uit de algemene reserve te halen, zoals ook bij een tekort gedaan zou worden.

Amendement A18 (SGP): egaliseringsreserve

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2016 ter behandeling van het statenvoorstel PS2016PS12: Kadernota 2016;

besluiten

beslispunt 5 als volgt aan te passen:

5. in te stemmen met het instellen van een egaliseringsreserve Algemene Uitkering Provinciefonds en Opbrengst opcenten MRB, waarbij de benodigde middelen uit de Algemene Reserve worden gehaald.

Toelichting:

De SGP is van mening dat het opvangen van fluctuaties in de uitkering van het Provinciefonds en de opbrengsten van de motorrijtuigenbelasting (MRB) met behulp van middelen uit de Algemene Reserve dient te gebeuren. Het is wat ons betreft helemaal niet de bedoeling dat het hiervoor benodigde geld uit het weerstandsvermogen wordt gehaald, dit vermogen is immers bedoeld om risico's die bekend zijn af te dekken, niet om onverwachte fluctuaties op te vangen. Dit amendement past dit aan.

Een laatste opmerking. Afwijkingen op de begrotingen luisteren nauw bij dit meerjarenperspectief. Wij rekenen erop dat het college ons scherp en regelmatig informeert als de financiële perspectieven bijgesteld moeten worden.

Bij deze kadernota willen wij nog drie zaken aan de orde stellen. Het betreft hier twee moties die wij vandaag indienen of mede-indienen. Dat is een motie over de toekomst van Kamp Amersfoort en een opmerking aangaande de verkeersveiligheid op de provinciale wegen. De motie die wij mede-indienen betreft de tankstations bij Maarsbergen om zo tegemoet te komen aan de wensen van de inwoners van Maarsbergen en een goede uitrol van de integrale gebiedsaanpak mogelijk te maken. Bij dezen warm aanbevelen. Wij overwegen daarnaast zelf nog een motie in te dienen betreffende de toekomst van Food Valley. Dat is ook al uitgebreid aangehaald door de heer Kocken en mevrouw Maasdam. Wij verwachten dan ook uw warme steun daarvoor. Indien nodig dienen wij in de tweede termijn deze motie in, afhankelijk van het antwoord van de gedeputeerde.

De SGP-fractie volgt gedeputeerde Pennarts in haar overweging dat het verlenen van financiële steun aan Kamp Amersfoort prematuur is. Echter, er liggen daar wel heel serieuze plannen om te komen tot restauratie en uitbreiding van de locatie. Als steun in de rug om te komen tot een goed en financieel draagkrachtig plan willen wij de Staten voorstellen een positieve intentieverklaring af te geven richting Kamp Amersfoort en dit via een motie uit te spreken. Wij verplichten ons nergens toe middels deze motie, maar spreken wel uit dat wij graag willen meedenken en zo mogelijk willen meedragen.

De fractie van de SGP krijgt regelmatig signalen dat de kruising van de N204 bij Blokland onveilig is. Nu vernamen wij dat de provincie van zins is ter plaatse in 2017 een rotonde aan te leggen. Dit lijkt ons uiteraard een uitstekend idee. Datzelfde geldt voor meerdere locaties. Echter, het beeld dat bijvoorbeeld uit onderzoek van de ANWB en EuroRAP (European Road Assessment Programme) blijkt, is somber. Daarom vragen wij GS een actieplan provinciale wegen te maken, waarbij de provincie op volgorde van verkeersonveiligheid, gebleken uit onderzoeken, ongevallen en slachtoffers, een prioriteitenlijst met bijgevoegde uitvoeringsparagrafen maakt op basis waarvan de betreffende wegen worden aangepakt. Graag een reactie hierop van het college.

Ten slotte een reactie op het pleidooi van de PVV over de windenergie. Onze fractie vindt dat je niet moet investeren in windmolens. Wij vinden dat je moet gaan inzetten op besparing – ik denk dat daar veel meer te halen is – en daarnaast om alternatieven te verzinnen.

Op allerlei fronten staat onze provincie er goed voor. Tegelijkertijd is er reden voor zuinigheid en voorzichtigheid, zeker nu internationaal en Europees de situatie steeds onstabiel wordt. Reden te over voor de Staten zich echt te beperken tot hoofdlijnen en daar scherp op te zijn. Dat is een hele verantwoordelijkheid en voor deze Staten, naar het gevoel van de SGP, ook wel een leerpuntje. Wij maken plannen, maar wij geloven dat uiteindelijk alleen God beschikt. Ons past afhankelijkheid van Hem, zowel in het maken van plannen als in het uitvoeren daarvan. Daarom wenst de fractie van de SGP bij al dit verantwoordelijke werk en bij de uitvoering van al het opgeschreven beleid, ambtenaren, college en collega's Gods onmisbare zegen toe. In Zijn kracht gloort pas echt toekomst. Een toekomst die verder reikt dan welk meerjarenperspectief dan ook.

De VOORZITTER: Het amendement is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.
Het woord is aan mevrouw Hoek.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Ten eerste weer dank aan allen die de afgelopen periode een bijdrage hebben geleverd aan de kadernota. De kadernota is een meetpunt tussen de najaarsnota en de komende begroting. Wij hebben geconstateerd dat er veel geld over is; zo rond de € 14 miljoen. Dat overschot kan verschillende oorzaken hebben. Soms zijn er meevallers, maar het kan ook zijn dat projecten pas halverwege zijn of niet uitgevoerd zijn. Overschot wil niet altijd zeggen, dat dit een positief signaal is. Het kan ook komen doordat bezuinigingen te ver doorgesloten zijn ten koste van de burger. Neem bijvoorbeeld het openbaar vervoer. Wij zijn vanuit het veld de afgelopen periode geconfronteerd met het feit dat door de concessie die in december 2016 zal ingaan, veel ingrijpende veranderingen zullen plaatsvinden. Op de hoofdlijnen, Utrecht-Amersfoort en daar tussenin de Uithof, is het vervoer goed geregeld, zelfs verbeterd. Prima. Dit gaat blijkbaar ten koste van de buitengebieden; die worden beschamend verschaald. De voorbeelden kennen wij. 50Plus maakt zich hierom grote zorgen. Ouderen worden haast verplicht om thuis te blijven, omdat er helemaal geen bus meer in de buurt stopt, waardoor de eenzaamheid en het sociaal isolement toenemen. Denk echter ook aan de vele scholieren die genoodzaakt worden om zelfs van school te wisselen, omdat er geen rechtstreeks openbaar vervoer beschikbaar is. In deze najaarsnota valt geen enkele beweging te bespeuren die deze kwalijke zaken oplost. De uitholling van het openbaar vervoer gaat maar door, zelfs sociaal onveilige bushaltes worden getolereerd.

Ook het handhaven van de lijn 150 Almere-Utrecht kon niet op support rekenen. Wel was er sympathie, maar wat schiet de reiziger daarmee op? Helemaal niets natuurlijk. Gaat GS verder met de uitholling van het openbaar vervoer en, vraag ik de gedeputeerde, heeft u stappen ondernomen na de vragen die in de statenvergadering van 6 juni zijn gesteld over de lijn 150 Almere-Utrecht?

Bestuurlijke ontwikkelingen. Bij de herindeling van Vijfheerenlanden vindt 50Plus het uitermate van belang om het proces transparant te houden. Het tijdig en juist informeren over de gevolgen van de inrichting van de buitengebieden, mochten deze bij Utrecht komen, is voor de betrokkenen essentieel. Hoe verhoudt de regelgeving van Utrecht zich ten opzichte van de regelgeving van Zuid-Holland? Wat gebeurt er bij conflictregeringen of regels die tegenstrijdig zijn? Zijn alle voor- en nadelen in kaart ge-

bracht, zodat een weloverwogen besluit kan worden genomen, bij welke provincie de nieuwe gemeente wordt toegevoegd? Worden de nadelen niet snel onder de tafel geveegd, omdat het beter uitkomt?

Binnenstedelijke ontwikkeling. De provincie doet niet direct aan woningbouw, maar kan wel bijdragen om woonlocaties te realiseren door weloverwogen uitplaatsing van hinderlijke bedrijven. Als vrijgekomen locaties voor woningbouw ingezet kunnen worden, levert dat een win-winsituatie op. De woningbouwcorporaties, die miljoenen beschikbaar hebben maar geen grond, kunnen hierdoor de druk op de sociale woningnood verminderen. Dan maak ik een bruggetje naar de vluchtelingen. Veel gemeenten kunnen niet aan de opdracht van het Rijk voldoen om statushouders te huisvesten omdat er geen woningen zijn. De provincie zou door uitplaatsing te bevorderen, de vrijkomende locaties ook kunnen inrichten voor noodopvang, al is het maar voor een bepaalde periode. Hoe kijkt GS hier tegenaan?

Herijking PRS. Het budget is laag. Mijn vraag is: is het niet te laag? Wat gaat GS doen als vervuilde grond is herbestemd als natuurgebied? Kan vervuilde grond ook zonder meer worden omgezet naar natuurterrein? Wie is eindverantwoordelijk voor de kosten voor verwijdering van de vervuiling?

De VOORZITTER: De heer Hoefnagels heeft een vraag aan u.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Mag ik even mijn zin afmaken? De vorige eigenaar? De nieuwe eigenaar? Hoe gaat het college hiermee om? Is hiermee ook rekening gehouden in het budget?

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb één vraag aan mevrouw Hoek. Dat betreft het vorige punt over de huisvesting van statushouders. U gaf aan dat de provincie daar een rol in heeft, dat de provincie die gebouwen zou kunnen omzetten.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Nee, dat heb ik niet gezegd. Als de provincie meewerkt aan uitplaatsing van hinderlijke bedrijven en die grond komt vrij, dan zou die grond omgezet kunnen worden als grond voor een noodlocatie, voordat daar eventueel alweer woningbouw komt.

Economische ontwikkeling. 50Plus is er voorstander van om onderwijs en arbeidsmarkt te verbinden. Dat kan op allerlei manieren: van stageplaats tot banen. 50Plus vindt echter ook dat de oudere werknemers hierin een taak kunnen vervullen door oud en jong te koppelen in deelbanen in het kader van kennisoverdracht. Waarom ook niet eens kijken naar andere alternatieven dan de eeuwige stageplaatsen die amper beschikbaar zijn? De ouderenwerkloosheid, die tegenwoordig al begint bij 45 jaar, is schrikbarend hoog, terwijl ieder jaar dat een oudere werkloos is, de kans op een baan gigantisch afneemt.

Het Stijl-project. Het startmoment was ongelukkig gekozen en in wezen zonder dekking. Door allerlei kunstgrepen is het ontbreken van dekking rechtgetrokken. Deze tactiek is echter niet voor herhaling vatbaar. Om het meeste rendement eruit te halen, zal geprobeerd moeten worden om het Stijl-project ook in bijvoorbeeld Amsterdam, Den Haag of Rotterdam te promoten, bijvoorbeeld via flyers in hotels of verspreiding via social media. Graag hoor ik wat GS gaat doen als de via kunstgrepen gecreëerde € 200.000 niet voldoende blijkt te zijn, want wij willen niet weer verrast worden met een verzoek om extra bedragen die niet zijn opgenomen in begrotingen. Wordt een mogelijk tekort dan gedekt uit de algemene middelen?

Energieagenda. Meer investeren in bewustwording hoe de middelen op een zo effectief mogelijke manier kunnen worden ingezet. 50Plus blijft tegen windmolens vanwege de enorme zichtvervuiling die het met zich meebrengt en hoort graag hoeveel deze windenergie extra oplevert ten opzichte van de bestaande energiebronnen.

Toekomst recreatieschappen. Het is goed hier aandacht aan te besteden. Is GS het met 50Plus eens, dat het niet zo moet zijn dat gebieden die populair zijn, niet ten onder gaan aan het zogenaamde Efteling-

effect? Vindt GS ook dat participeren met de directbetrokkenen, zoals de inwoners van het gebied, de aangewezen weg is om dit in goede banen te leiden?

Bereikbaarheid. Nogmaals vragen wij speciale aandacht voor de provinciale wegen, die door dorpskernen lopen. Kijk niet alleen naar één weggebruiker, maar ook naar de overige gebruikers, zoals fietsers, voetgangers en landbouwverkeer.

50Plus heeft nog een vraag over de afgegeven concessie. Wat zijn de gevolgen voor de invoering ervan als in het proces tussen Connexxion en de provincie niet tijdig een uitspraak is gevolgd of als er hoger beroep wordt aangetekend? Wordt invoering dan uitgesteld?

Wij zullen de motie over Kamp Amersfoort steunen. Het is een indrukwekkende plaats, waarbij weinig woorden nodig zijn om nog steeds nauwelijks te kunnen bevatten wat zich daar heeft afgespeeld tijdens de Tweede Wereldoorlog. Erfgoed waarmee wij zorgvuldig behoren om te gaan.

De VOORZITTER: Daarmee zijn wij aan het eind van de eerste termijn van de kant van de Staten gekomen. Ik wil een heel korte pauze inlassen. Om drie uur heropen ik de vergadering met de beantwoording van het college.

Ik schors de vergadering.

Schorsing van 14.53 tot 15.07 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Aan de orde is het statenvoorstel Kadernota. Nu volgt de eerste termijn van de kant van het college, met als eerste gedeputeerde mevrouw Verbeek.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Er is aan het college binnen mijn portefeuille een aantal vragen gesteld en er ligt een aantal moties en amendementen voor ter besluitvorming, die ik met u zal langslopen. Ik wil beginnen met het amendement over de egalisatiereserves, waarbij ik meteen de moties meeneem.

Toen wij bij de jaarrekening spraken over betere sturing – de PvdA gaf aan dat PS willen kunnen sturen – heb ik aangegeven dat wij bezig zijn met een sturingsas. Een van de onderdelen van die sturingsas is de egalisatiereserve. Wat wij tot op heden altijd hebben gedaan, is dat wij bij neerwaartse bijstellingen gedurende het jaar vanwege uitkeringen uit het Provinciefonds, eerst keken naar de aanwending van het positieve begrotingssaldo. Als dat niet kon, keken wij of wij de algemene reserve konden inzetten. Vervolgens keken wij naar de reserve van het weerstandsvermogen. Als dat niet meer kon, dan keken wij naar bezuinigingen op de maatregelen. Wat wij nu zien, is dat door het steeds schaarser worden van onze middelen, maar ook door de behoefte om veel scherper te begroten, mede om onderbesteding tegen te gaan – daarover ging het gesprek tijdens de bespreking van de jaarrekening in verband met de sturing –, wij hebben gezegd dat wij de behoefte hebben aan meer stabiliteit en aan meer mogelijkheden om fluctuaties binnen het begrotingsjaar op te vullen. Dat is precies wat wij met deze egalisatiereserve beogen, namelijk dat wij rust krijgen in de financiële sturing over het lopende begrotingsjaar. Het is nieuw, althans voor de provincie, maar gemeenten werken er al vaker mee. Er werd een suggestie gedaan dat als de behoefte er bij de Staten bestaat om ermee te gaan werken, laten wij dan in elk geval ervoor zorgen dat wij het over een jaar evalueren om te kijken of dit nu het middel is waarnaar wij op zoek zijn om meer sturing te krijgen, maar ook om stabiliteit en rust in de begroting terug te brengen. Dus de mogelijkheid van een evaluatiemoment zou ik van harte willen ondersteunen.

Meerderden hebben gesproken over burgerparticipatie en het in verbinding zijn, en ook het begrip 'wij gaan hier niet handig mee om'; de discussies die hierover gevoerd zijn. Het is goed eens een sessie te houden over wat wij verstaan onder burgerparticipatie. Het is namelijk erg belangrijk te luisteren naar de inwoner en goed te horen wat hij of zij zegt, maar ook is het van belang hoe wij daarmee omgaan: is burgerparticipatie juist ook bedoeld om alle meningen van iedereen naar boven te halen? Dat is wat mij betreft waar wij met burgerparticipatie voor staan: het is van belang dat wij alle meningen kennen, die er in een dorp of stad leven. Dat wil echter niet per definitie zeggen dat wij daarmee ook het goede besluit nemen, want dat moet daarop dan nog volgen. Ik vind het goed eens stil te staan bij de vraag wat wij verwachten van participatie. Het ophalen van alle meningen vind ik juist heel geslaagd aan

burgerparticipatie. Hoe weeg je dat en hoe ga je daarmee om? Er is gerefereerd aan mobiliteit, maar mobiliteit is bij uitstek een portefeuille die direct raakt aan de leefomgeving van inwoners; als een weg, een fietspad of een ov-busverbinding verandert, dan is dat iets wat direct zichtbaar is en dan is het goed dat wij in onze belangenafwegingen al die belangen kennen en kunnen meenemen in de besluitvorming.

De VOORZITTER: De heer Hoefnagels wil over het vorige onderwerp een vraag stellen.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Inderdaad, een aantal vragen. Ik heb er al een paar gesteld en dacht dat u meer vragen zou beantwoorden. Daarom stond ik er nog niet. Ik heb onder andere gevraagd of het klopt dat die egalisatiereserve ertoe leidt dat mee- of tegenvallers gedurende het begrotingsjaar in feite pas bij de jaarrekening van dat jaar worden verwerkt. Dus je spaart ze op tot het begrotingsjaar is afgerond en dan worden zij pas verwerkt. Gedurende het jaar wordt er niets mee gedaan. Is dat correct?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Zij worden meegenomen in de P&C-cyclus. Dat is correct, maar u gaat zelf over de onttrekkingen, stortingen en dotaties aan die reserve. Dus het blijft voor u zichtbaar middels de producten van de P&C-cyclus.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! OK. Ik heb nog een tweede vraag gesteld. De reserve kan oplopen tot € 15 miljoen. Er werd zelfs al gerekend dat dit kan tot € 16 miljoen. In elk geval is dat ergens in die buurt. Is het een probleem als het maar € 5 miljoen zou zijn?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! U gaat er zelf over welk bedrag u daarin wilt vaststellen. Het bedrag van € 15 miljoen is geraamd op basis van ervaringscijfers. Als u zegt dat u een lager budget wilt vaststellen, omdat u nog wilt kijken hoe zo'n egalisatiereserve werkt met het daaraan koppelen van een evaluatiemoment, dan is dat mogelijk.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dan weet ik dat ik voor dat punt in elk geval een motie kan indienen die werkbaar is.

Dan heb ik nog een vraag naar aanleiding van datgene wat de heer Van Leeuwen heeft gemeld. Dat was mij eigenlijk nog niet zo opgevallen. Dat is dat die reserve wordt gevuld vanuit het weerstandsvermogen. Nu heb ik dat even nagekeken in de jaarrekening. Het weerstandsvermogen staat op 1,07. Als daaraan € 3 miljoen wordt onttrokken, betekent het dat het onder de 1,0 uitkomt. Is dat een bewuste keuze van GS, is het iets wat op een andere manier wordt opgelost of is inmiddels het weerstandsvermogen gewijzigd?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het weerstandsvermogen staat, uit mijn hoofd, op een bedrag van rond de € 35 miljoen. Het weerstandsvermogen is opgebouwd uit meerdere componenten, onder andere de saldireserve en het weerstandsvermogen: die zijn allemaal onderdeel van de algemene reserve. Daarmee wordt ook onze weerstandsratio bepaald. Over de saldireserve hebben wij afgesproken dat die niet onder de € 10 miljoen mag komen. Op het moment dat wij zouden meegaan met een motie van de SGP – wat op zich boekhoudkundig om het even is, want het zijn allemaal onderdelen van het weerstandsvermogen – tornen wij aan die afspraak en komen wij met de saldireserve beneden de € 10 miljoen uit. Daarom is voorgesteld om het weerstandsvermogen ... Maar dat is een component dat onderdeel uitmaakt van de algemene reserve.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dan toch nog even mijn specifieke vraag naar aanleiding van de jaarrekening. Misschien heeft u het niet zo paraat, maar kunt u er straks nog even op antwoorden. Als nu het directe weerstandsvermogen op 1,07 staat en daar gaat een aantal miljoenen af, dan zouden wij volgens mij onder de grens van 1,0 terechtkomen. Nu hoeft dat per definitie geen bezwaar te zijn, want het blijft ergens in dat weerstandsvermogen hangen. Als je er echter echt geld uithaalt, dan kom je volgens mij buiten de begrotingsregels die wij in dit huis hebben afgesproken.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat is volgens mij niet zo, maar ik ga het even na met de financieel-technici en kom er in de tweede termijn graag op terug.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb twee vragen. Dat betreft die P&C-cyclus, waarin u verantwoording aflegt over het geld halen uit de egaliseringsreserve. Is de informatie die wij dan krijgen, ook altijd drie maanden verouderd?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat ligt eraan hoe snel wij zijn in het hele traject. Dat loopt in de reguliere P&C-cyclus mee. Voor het indienen van de stukken is er een bepaalde termijn voordat deze in behandeling worden genomen. Daarin loopt het mee. Als daar drie maanden tussen zitten, zitten er ook hier drie maanden tussen. Dan worden er de keuzes gemaakt of wij gaan onttrekken. Wij kunnen ook met elkaar afspreken dat op het moment dat de mei-circulaire en de september-circulaire en de december-circulaire bekend zijn, wij tussentijdse berichten kunnen geven, omdat wij dan weten wat dat gaat doen met de egaliseringsreserve. Wij zouden dus tussentijdse berichten kunnen geven aan de hand van de berichtgeving over de egaliseringsreserve zelf.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Dan heb ik een vraag over de burgerparticipatie. U had het over luisteren en het ophalen van meningen. Ik denk dat er een aantal trajecten is geweest waarin de spelregels over hoe je met elkaar werkt, onderweg veranderd zijn. Ik zou er echt voor willen pleiten dat wij meer aan de voorkant afspreken als je wat gaat doen – of het nu gaat over verkeer of wat anders, dat maakt niet uit – moeten mensen weten wat zij in te brengen hebben en hoe dat gebruikt wordt. Ik denk dat er daardoor ongelooflijk veel misverstanden ontstaan. Daarnaast is het zo dat als wij die spelregels hebben, wij altijd moeten beseffen dat wij medeoverheid zijn, zeker op het gebied van verkeer. Dat ligt uitermate gevoelig. Ik merk wel bij participatie dat mensen zich serieus genomen voelen. Wij hebben het over een lerende organisatie, maar op het moment dat wij zeggen 'wij komen wel even, want wij gaan erover en wij gaan wel even besluiten nemen', dan roepen wij de weerstand over ons af. Of herkent u dit niet?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Wat u aangeeft, verwachtingsmanagement aan de voorkant, is altijd belangrijk. Het is natuurlijk wel de vraag wat je aan de voorkant afspreekt. Als je iets aan de voorkant te veel dichtkaderd, dan kan men het idee hebben dat men nergens meer over mee mag praten. Het is dus altijd zoeken naar een balans. Over het helder hebben van het verwachtingsmanagement aan de voorkant, deel ik echter absoluut uw mening. Dat kwam natuurlijk ook in Maarsbergen even weer aan de orde toen men zei dat de tijdelijke weg niet kon en wij ineens ergens anders . . . . Men ziet de provincie als één, dus ik vind het belangrijk, ook al hebben wij een duaal stelsel, dat wij in gezamenlijkheid onze rol daarin pakken. Dus dat herken ik zeker en daarin moeten wij verbeteringen maken. Het is niet zo dat per definitie zo'n participatietraject niet is geslaagd. Wij moeten ons er echter goed bewust van zijn dat wij elke stap die wij zetten in zo'n traject, moeten uitleggen, maar ook dat wij bij ieder rapport dat wij naar mensen sturen, hoe goed bedoeld ook, in een heel vroeg stadium – die gevallen kennen wij ook – dat het beter is om die cijfers toe te lichten en van informatie te voorzien en geen zaken aan interpretatie over te laten. Zo hebben wij verschillende dossiers, waarbij dingen heel goed zijn gegaan, maar ook dossiers waarover wij het gesprek moeten aangaan over de vraag hoe wij dat aan de voorkant of gaandeweg het proces beter kunnen opvangen. Het is wat mij betreft het leren van elkaar. Er zijn gelukkig heel veel projecten goed gegaan. Dan kun je je ook afvragen, op het moment dat die op een nadere locatie zouden hebben plaatsgevonden, of die op dezelfde manier net zo goed gegaan zouden zijn of dat ook de plek en de dynamiek die er op een bepaald dossier is – en laten wij vooral ook niet de emotie vergeten – meespelen. Het is interessant daarover verder te praten en daarin gezamenlijk op te trekken en te kijken wat de rol van PS daarin is.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat het in dit soort trajecten en processen ongelooflijk van belang is in hoeverre mensen zich serieus genomen voelen. Dan heb je natuurlijk altijd de machtsvraag van ga ik er wel over of ik ga er niet over. Op het moment dat je mensen alleen maar aan het uitleggen of aan het overtuigen blijft – in een soort domineesrol, overigens met alle respect –, kan het zijn dat mensen denken dat zij niet meer gehoord worden. Dat is iets dat wij wil-

len meegeven. Ik denk dat het aan de voorkant proberen die rol te benoemen heel veel zou helpen. Dat moet je niet onderweg gaan veranderen, want dat roept vaak alleen maar veel weerstand op.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het zou ook helpen dat wij niet over en weer verwijten blijven maken. Wij willen hierin samen stappen zetten en als wij dat samen willen doen, moeten en kunnen wij hierin, wat mij betreft, samen optrekken. Dus dat is ook een oproep aan de Staten.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Misschien kunt u mij helpen als ik iets niet helemaal goed zie, maar op bladzijde 15 staat dat de algemene reserve globaal € 27 miljoen is. De weerstandscapaciteit is dus € 52,5 miljoen. Nodig is € 29,7 miljoen. Dan kom je op een ratio van 1,76, denk ik. 1,0 is wettelijk vereist. Dat betekent dat wij € 22,7 miljoen meer hebben dan nodig is. Los daarvan ga je dan met die egaliseringsreserve van € 3 miljoen, die misschien nog kan groeien tot € 15 miljoen, werken. Is dat niet een beetje veel? Is het wel nodig?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Of het nodig is, bepaalt u ook zelf. Wij hebben gekeken op basis van ervaringscijfers van de afgelopen jaren welke fluctuaties er mogelijk zijn en wat je ongeveer nodig zou hebben. Er werd mij net ook de vraag gesteld of wij het met € 5 miljoen af zouden kunnen. Dat zou misschien goed zijn om het eerste jaar mee beginnen en eens te kijken wat zo'n egaliseringsreserve is. De egaliseringsreserve blijft gewoon onderdeel van de algemene reserve en komt in datzelfde rijtje te staan. Het is alleen zo dat je daarmee de mogelijkheid hebt om op dat onderdeel van de meicirculaire, septembercirculaire en decembercirculaire stabiliteit in je begroting te krijgen.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het is ons duidelijk dat het onderdeel is van de algemene reserve, maar dan is die algemene reserve wel erg groot. Misschien zou je het er toch uit kunnen onttrekken. Dat was natuurlijk ons amendement.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Zoals het voorstel nu voorligt, blijft het onderdeel van de algemene reserve. Dat klopt.

De VOORZITTER: Vervolgt u uw betoog.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Er ligt een motie van de PvdD over het eerlijker verdelen van de provinciale lasten. Hierover is een IPO-besluit als advies naar het ministerie van BZK is gegaan. Dat gaat over het verdeelmodel dat de commissie Jansen heeft gepresenteerd – het rapport heet "Redelijk verdeeld" – en op 10 december 2015 heeft het IPO daarover een besluit genomen. De provincie Utrecht heeft daar ook mee ingestemd. Dat werkt aan een eenvoudiger verdeelsystematiek. Dat bestaat uit een aantal maatstaven en gewichten. Het aantal inwoners is daarin een belangrijke component.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Misschien is het goed voor ons, want wij hebben een hele stapel moties voor ons liggen, dat u het nummer van de motie noemt als u een motie behandelt.

De VOORZITTER: Dat was een voorstel van orde. Die gaan altijd voor.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dit is motie M37.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! U heeft mij dat gemaaild. Waarvoor dank. Ik denk dat dat een stap in de goede richting is, maar ik zie bijvoorbeeld ook in dat voorstel dat op bladzijde 26 er weer gesproken is over een surplus, daar waar het de motorrijtuigenbelasting betreft. Hoewel het dan een stap in de goede richting is, dekt het toch niet helemaal de lading van onze motie. Onze motie zegt grosso modo – je kunt het niet met een schaarje knippen – dat de motorrijtuigenbelasting de aanleg van wegen en het onderhoud van wegen betaalt. De rest zou dan van een ingezetenen-

heffing moeten komen. Dus het is wel een goede stap, maar ja, wij gaan toch een stapje verder met onze motie.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat is duidelijk.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Een vraag aan de heer Dercksen. Zijn op een of andere manieren de effecten van het autoverkeer, zoals geluidsoverlast en daarmee geluidsschermen, maar zelfs, als ik doorga, het punt van versnippering van leefomgeving ... . Wilt u die dan helemaal loslaten van de door de motorrijtuigenbelasting opgehaalde budget?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ja, en misschien nog een kleine kanttekening. De automobilist betaalt jaarlijks € 15 miljard aan accijnzen, aan BPM en aan 'you name it' aan de rijksbegroting. Daar komt nog zo'n € 2 tot € 3 miljard aan bijtelling bij voor de zakelijke rijders. Alles bij elkaar is dat zo'n € 17 tot €18 miljard. Daarvan gaat maar 50% ongeveer terug naar de auto-infrastructuur. Dus als u geld zoekt, zou ik zeggen: in Den Haag ligt € 8 miljard op u te wachten.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik begrijp dus goed dat ondanks alle pleidooien van de heer Dercksen voor feiten en meer op ontwikkelde kennis gebaseerde besluitvorming, hij nu voorstelt de afgelopen decennia met veel moeite en onderzoek opgebouwde kennis van de kwantificering van externe effecten zomaar uit het raam te gooien? Waar is hij dan met zijn feitenpleidooi en het 'kijk eens naar gegevens'?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik weet niet welke feiten er uit het raam worden gegooid. Wat ik voorstel is dat de motorrijtuigenbelasting, die bedoeld is voor het aanleggen en onderhouden van wegen, daarvoor bestemd wordt. U zegt: "Mag ik wat meer geld hebben van de automobilist?" Dan zeg ik: "Kijk eens in Den Haag, want daar draait de begroting van het Rijk voor een belangrijk deel op de portemonnee van de automobilist."

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil het hier eigenlijk bij laten, want ik begrijp dat u dit voorstel niet zo lang wilt laten doordraven, voorzitter. Maar net viel de heer Dercksen mij scherp aan, omdat de kwaaddoeners in asielzoekerscentra aangepakt zouden moeten worden. Nu hebben wij een situatie dat u auto's wilt laten rijden, auto's hebben effecten voor omwonenden, en nu wilt u echt stappen terug doen in de geschiedenis door wat wij eindelijk bereikt hebben met het principe 'de vervuiler' betaalt, door u overboord gegooid wordt. Dat vind ik eigenlijk ongekend.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Misschien spreek ik niet zo goed Nederlands, maar ik zeg het nog een keer: bijna de helft van wat de automobilist betaalt, verdwijnt gewoon in de schatkist. Daarmee worden allerlei zaken gefinancierd. Het is een miljard of zeven, acht. Ik heb het u net voorgerekend. Als u een discussie wilt voeren over fijnstof en weet ik het allemaal – dat hebben wij vaker gedaan en dat is prima; wij zijn voor bovenwettelijke maatregelen, zoals wij hier altijd hebben gesteund, om omwonenden te beschermen tegen wat er gebeurt als je autorijdt - dan doen wij dat. Daar zijn wij voor.

De VOORZITTER: Wilt u uw betoog vervolgen?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dan kom ik bij motie M42 over meer werk van voorbeeldfunctie 'social return'. Voor ons is dit een belangrijk onderwerp. Het is niet voor niets dat wij een hogere ambitie hebben afgesproken dan wij wettelijk zouden moeten, want de wettelijke ambitie ligt over het jaar 2060 op 25 mensen. Dat is voor 2016 zeven. Onze ambitie hebben wij op tien gesteld. Dat laat onverlet dat wij ervoor moeten zorgen dat deze mensen gewoon een goede plek krijgen in een voor hen geschikte omgeving. Dat is ook waarom wij 'social return' in onze inkoopvoorwaarden, maar ook in ons aanbestedingsbeleid hebben opgenomen. Het is zo dat de mensen die daar in de detachering of in een onderaanneming of in het verlenen van diensten worden meegenomen, niet meetellen voor onze eigen participatie. Ik denk dat in dit geval niet alleen de getallen belangrijk zijn, maar dat de mensen om wie het gaat belangrijk zijn. Dus wat betreft de motie en het zelf

meer mensen in dienst nemen, denk ik dat wij daar al naar streven met de ambities die wij hebben. Ik wil u graag de vorderingen op dit gebied jaarlijks rapporteren. In 'social return' zijn die voorwaarden opgenomen. Dus wat mij betreft voeren wij uit, tenzij u zegt dat u nog hogere ambities wilt, want dan moeten wij het daarover hebben met elkaar.

Dan motie M40 over de oplossing voor het fietsknelpunt bij het Liesbosch in Nieuwegein. De doorsteek van deze fietsverbinding is gekoppeld aan de bereikbaarheidsproblematiek in de Liesbosch. Er ligt ook een actualisatie van het bestemmingsplan aan ten grondslag, waarvoor een ruimtelijk plan gemaakt moet worden. Wij hebben daarover al eerder gesproken. Wij hebben daar geen grondpositie; die is ten dele van de projectontwikkelaar. De gemeente en de projectontwikkelaar zitten nu met elkaar aan tafel over de mogelijk ruimtelijke invulling. Wij weten op zich wat er moet gebeuren aan de N408 en de N409. Ook in het eigen gemeentelijke mobiliteitsplan van de gemeente Nieuwegein zijn er over die fietsroutes in Biezenwade afspraken gemaakt, maar wij hebben ook gesproken over het veroorzakersprincipe; de aanpassingen van de weginfrastructuur, of het om de fiets of de auto of welk voersmiddel ook, liggen ook op het bordje van de ontwikkelaar. Er zijn al plannen voor, maar men moet het eerst eens worden over de mogelijk ruimtelijke invulling.

In februari van dit jaar hebben wij hierover met wethouder Snoeren afspraken gemaakt in de realisatie-impuls. Daar zou ik op willen wachten. Ik begreep ook dat er twee jaar geleden een soortgelijke motie is ingediend in de gemeenteraad van Nieuwegein en dat destijds de toenmalige D66-wethouder ook heeft geadviseerd die nog niet aan te nemen. Ik blijf nauwlettend aan tafel zitten met de wethouder en dat zal ook mijn collega-gedeputeerde doen als het om de ruimtelijke inpassingen gaat. Op het moment dat men het daarover eens is, komen wij weer in beeld.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Twee punten op dit verhaal. Zoals u al aangeeft is dit een paar jaar geleden aan de orde geweest en werd gezegd 'doe het nu nog niet'. Als u nu ook zegt 'doe het nu nog niet', dan komen wij hier over twee jaar nog een keer mee. Ik weet niet of u wel eens heeft gefietst over Ravenswade waar nu op wordt gefietst, maar het is echt geen prettige weg om over te fietsen. Dus wij kunnen het wel langer uitstellen, maar volgens mij stond het ook al bij het BRU op het lijstje. Het moet echt langzamerhand gaan gebeuren. U zegt 'doe het nu nog niet', maar misschien kunt u een aanvulling geven om het uit het verhaal van de ontwikkelaar te halen. U zegt namelijk dat het aan de ontwikkelaar is. Nee, wat er daar aan ontwikkelingen gebeurt, staat los van de verkeersonveiligheid die er nu ter plaatse ondervonden wordt. Dus ik vind dat toch iets te makkelijk.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! U kunt tegen de provincie zeggen dat het te makkelijk is, maar dat kunnen wij ook naar de gemeente toe zeggen. Zij zitten met elkaar om tafel: de projectontwikkelaar en de gemeente. Wij hebben hierover heel duidelijk met de wethouder afspraken gemaakt. Hij accordeert ook het proces dat ik net heb geschetst. Dus dan zouden wij vanuit de provincie bovenlangs gaan, waarvan wij eigenlijk net hebben geconstateerd 'mag vanuit de provincie, dat willen wij niet', zeker niet nu wij hierover zulke goede procesafspraken hebben gemaakt. Er zal toch echt eerst een ruimtelijk plan moeten komen, zodat wij weten wat daar komt en welke impact het heeft. U heeft het over de urgentie, maar zoals ik al zei is Biezenwade ook opgenomen in het mobiliteitsplan van Nieuwegein. Nieuwegein heeft het aangegeven, maar pakt het zelf ook nog niet op. Wij hebben in de realisatie-impuls gezegd dat wij wel de coördinatie op ons willen nemen, omdat wij zagen dat het een soort vicieuze cirkel werd: de projectontwikkelaar wacht op de gemeente en de gemeente wacht op de projectontwikkelaar en ik krijg telkens met u een gesprek, van: gedeputeerde, wanneer gaat u nu eens iets aan die weg doen? Ik moet echter eerst weten wat er gaat gebeuren. Daarom hebben wij naar aanleiding van de vragen in de commissie gezegd dat wij de coördinerende rol oppakken. Dat hebben wij gedaan. Wat mij betreft zullen wij nu toch echt even moeten wachten op de partijen die aan tafel zitten en die hierover echt definitief knopen moeten doorhakken.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik snap het niet helemaal. U kunt die partijen toch ook zelf rond de tafel uitnodigen en goed pushen? Bovendien ligt er ook veel grond die eigendom is van de provincie. Misschien zou u langs die weg een alternatief kunnen aanleggen.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ja, pushen. Waar het hier om gaat, is dat partijen het eens worden over het ruimtelijk plan, wat er mogelijk is. Daar begint het mee. Het is geen provinciale grond, dus wij zijn altijd afhankelijk van een andere partij. Als de projectontwikkelaar zegt dat hij het dicht maakt, dan is de doorsteek wellicht helemaal niet meer mogelijk. Het is niet zo dat wij kunnen bepalen wat daar komt. Wij hebben wel gezegd dat onze rol coördinerend zou kunnen zijn, zodat wij partijen met elkaar aan tafel zetten. Dat proces voltrekt zich nu. Ik zou echt willen wachten op wat daar uitkomt. Als u niet tevreden bent met de uitkomst, dan kan de motie altijd nog worden ingediend als het zo'n verkeersonveilig punt is.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk voorshands dat wij de motie natuurlijk gewoon handhaven.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Twee punten. De gedeputeerde zegt dat de provincie hier geen grondpositie heeft. Dat is anders dan wij begrepen hebben. Wij hebben begrepen dat een groot deel van waar tot nu toe dit fietspad gedacht is op dit moment wel degelijk in eigendom is van de provincie.

Het andere punt. Wij laten in de motie de precieze oplossing open. Dus u heeft nog enige tijd. Het is niet zo dat wij met deze motie één specifieke oplossing voorschrijven, maar wij zeggen wel: provincie, dit is een hoofdfietsroute van provinciaal belang, het gaat niet alleen de gemeente Nieuwegein aan; het gaat ook de inwoners van Houten aan, het gaat ook de inwoners van Utrecht aan. Dus in die zin is het van provinciaal belang. Dat is ook de reden dat wij zeggen dat het gerechtvaardigd is dat de provincie hierin actief een rol gaat spelen om dit knelpunt, dat al heel lang op tafel ligt, op te lossen. Ik ben benieuwd hoe u aankijkt tegen dat provinciale belang.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De wethouder was heel tevreden over de afspraken die hierover gemaakt zijn. Als u het heeft over provinciaal belang, dan zie ik echt een coördinerende taak dat partijen er onderling uitkomen over wat er aan ruimtelijke ontwikkeling mogelijk is. Op het moment dat wij nu zeggen dat wij dat fietspad aanleggen, zullen wij ook de kosten voor onze rekening krijgen, terwijl anders wellicht die ontwikkelaar die kosten voor zijn rekening neemt. Er liggen gewoon heel mooie ontwikkelingen. Ik hoor u zeggen dat de grond ook van provinciaal belang is. Ik dacht echt dat het stuk waar het hier om gaat, het doortrekken, niet van ons is. Ik wil dat best nog een keer voor u nagaan, maar het laat onverlet dat wij die partijen nu de kans moeten geven om er onderling over de bestemming uit te komen.

De motie wordt ingediend. Dat is aan u. Ik zal dit via de commissie meenemen – daarvoor hebben wij nu de mogelijkheid via de grote projecten – en u blijven informeren over hoe het gesprek met de gemeente Nieuwegein en de projectontwikkelaar verloopt. Mocht ons dat te lang duren, dan kunnen wij altijd nog ingrijpen.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Wat is dan "te lang duren"? In die zin is het ons uit het hart gegrepen wat onze collega van D66 hier net zei. Het is een knelpunt dat al heel lang heel urgent en heel erg bekend is en waarvan de oplossing in de ogen van eigenlijk alle betrokkenen maar vooruitgeschoven blijft worden en maar vooruitgeschoven blijft worden. U zegt dat er ontwikkelingen zijn, maar die zijn nog niet erg zeker. Dat kan over drie maanden nog zo zijn. Dat kan over een half jaar nog zo zijn. Dat kan ook over twee jaar of over vier jaar nog zo zijn. Er moet toch een moment zijn dat wij als provincie zeggen: dit is een fietsroute van provinciaal belang, dit gaan wij oplossen.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het is niet zo dat wij iets naar voren schuiven. Wij hebben gewoon even af te wachten wat de gemeente aan ontwikkelruimte toestaat. Misschien kan de heer Van den Berg daar zo nog even wat over zeggen, want hij zit daar voor ruimtelijke ontwikkelingen ook aan tafel. Daar hebben wij dus even op te wachten. Wij spreken met elkaar in het najaar over het Realisatieplan Fiets. Wij zouden ook kunnen afspreken dat wij op dat moment bekijken wat de laatste stand van zaken is en of het dan nog niet naar tevredenheid is. Het is niet zo dat wij een afwachterende houding aannemen. Wij hebben juist partijen bij elkaar aan tafel gezet.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! U heeft de vraag bijna beantwoord, want er komen heel veel casussen voorbij op het gebied van fietsen, gezond fietsen en weet ik het allemaal. Waar wij in elk geval zelf over gaan, is dat fietsplan. Is het nu zo dat u zegt dat dat plan er in september ligt? Kunnen wij daarover een afspraak maken?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ja, daarover hebben wij afspraken gemaakt. De tweede commissie na het zomerreces ligt het bij u voor. Dat gaat over het Realisatieplan Fiets. De heer Van Lunteren werd ook nog even genoemd. Op 14 juli vorig jaar hebben wij het Actieplan Fiets vastgesteld – een bedrag van € 8,4 miljoen – en waarbij wij samen met de gemeenten fietsverbindingen aanpakken. Daar kan het inderdaad in. Dan kom ik straks even op alle andere getallen terug over wat wij uitgeven aan het fietsen.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Een laatste kleine vraag. Los van de motie zou ik u willen vragen of u in de eerstvolgende commissievergadering in september alvast met een kostenraming kunnen komen. Kan ik dat vragen?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! U kunt het vragen. Ik ga even na wat ik voor u kan doen. Wij zullen er in elk geval in de volgende commissie over komen te spreken.

De VOORZITTER: Vervolgt u uw betoog.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dan de motie M46 van de Christen-Unie over fietspaden langs provinciale wegen. U vraagt te onderzoeken of gezond fietsen kan worden bevorderd door fietsroutes zoveel mogelijk los te koppelen van drukke autowegen. Op vragen van Statenleden gaf u aan dat het hier ook gaat om bestaande fietsverbindingen. Wat wij op dit moment in elk geval doen, en dat zult u terugzien in het Realisatieplan Fiets, volgens de uitgangspunten die u heeft vastgesteld – veilig, comfort en snel en daar past ook de gezondheid bij – is dat wij het huidige regionale fietsroutenetwerk verbeteren. Wij verbeteren daarin ook bestaande routes. Op dit moment leggen wij geen prioriteit bij het loskoppelen van fietsroutes langs drukke autowegen. Dat zou betekenen dat je nu niet inzet op juist het verbeteren van de fietsroutes en het stimuleren, doordat je mensen een goed alternatief aanbiedt. Dat zijn de langere trajecten. Wat betreft nieuwe routes zijn wij bijvoorbeeld bezig met de route langs het spoor van Amersfoort naar Utrecht. Die route is ook opgenomen in het Realisatieplan Fiets. Daarin kijken wij wel naar dat element. Als u mij dus vraagt om dat element bij nieuwe routes mee te nemen, dan is mijn antwoord ja. Als u zegt dat u ook bestaande fietsroutes bedoelt, dan moet ik adviseren deze motie niet aan te nemen. Daarbij komt dat wij naast gezondheid ook altijd moeten blijven kijken naar de sociale veiligheid. Het kan best zo zijn dat de meest gezonde fietsroutes verder weg of met een bocht komen te liggen, maar dan niet veilig zijn. Dus het is altijd in balans: de beleving, de gezondheid, afstand, reistijd, veiligheid en comfort.

Er is aanvullend een aantal opmerkingen gemaakt over de fiets en er is gevraagd wat wij eigenlijk doen op het gebied van de fiets. Ik vind het belangrijk te benadrukken dat wij heel hard aan het werk zijn met de budgetten die u daarvoor heeft gegeven. Dat is het budget van de € 8,4 miljoen; het Actieplan Fiets. Daarnaast is er € 80 miljoen opgenomen in het Mobiliteitsplan tot 2028. Daarin zit die € 8,4 miljoen van het Actieplan Fiets. Wij hebben nu met nagenoeg alle gemeenten binnen de realisatieimpulsafspraken ook afspraken gemaakt over het Actieplan Fiets. Dat betreft de cofinancieringsregeling die u vorig jaar juli heeft vastgesteld.

Daarnaast doen wij natuurlijk ook veel in het programma "Beter Benutten, vervolg". Daar leggen wij zelf vanuit de € 80 miljoen € 2 miljoen budget bij voor de fiets. Het mooie van dat project is dat wij juist door de samenwerking met het Rijk en andere gemeenten bijna een bedrag van € 20 miljoen investeren in allerlei fietsprojecten.

Dan zijn er nog de Verder-projecten. De programmabegroting 2015 van het BRU laat daar een bedrag zien van ruim € 3 miljoen. En dan hebben wij ook nog €1,6 miljoen in het door u vastgestelde verkeersveiligheidsbudget. Als ik dan kijk wat er vorige periode allemaal is geïnvesteerd door de partners in fietsverbindingen, dan denk ik dat wij op dat punt in elk geval al trots mogen zijn. Laten wij dan in

het najaar met elkaar kijken of ook het Realisatieplan Fiets, waarover wij veel gesproken hebben, aan uw verwachtingen voldoet.

Een punt waarover veel is gesproken is de accountant, maar ook de kadernota en de aanvullende stukken. Wij hebben hierover ook uitvoerig gesproken met de subcommissie – mevrouw De Haan van de ChristenUnie was daarbij aanwezig en bracht het punt in – of bij de behandeling van de jaarrekening, of daarvoor het de verwachting was dat al de goedkeurende accountantsverklaring aanwezig zou zijn. Wij hebben daarover in een evaluatiegesprek met de accountant gesproken. U heeft daarvan het verslag gezien. Wij hebben ook met de subcommissie, waar mevrouw De Haan van de ChristenUnie ook aanwezig was, gesproken over de vraag hoe wij nu met elkaar de toekomst ingaan, hoe wij dit kunnen voorkomen. Dat moeten wij echt anders doen. Ik denk dat wij daarover echt goede afspraken hebben gemaakt die worden vervat in dat plan van aanpak.

Daarnaast is het met de kadernota zo dat u geen gewijzigde kadernota heeft gehad, maar aanvullingen op de bijlagen. Dat was de onduidelijkheid. Dat heeft alles te maken met communicatie. Dat moet een volgende keer gewoon anders. Dat heeft wat mij betreft niets te maken met integriteit; dat is echt een heel ander onderwerp. Het gaat hier om dat wij met elkaar, ook met de accountant, afspraken moeten kunnen maken over een te lopen proces.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! In dat verslag over die accountant stond dat het allemaal toch niet zo ééndimensionaal was als wij hier in dit huis bespraken op het moment suprême. Dus dat is dan ook maar gezegd.

Die bijlagen kregen wij op de vrijdag voordat wij er maandag over moesten vergaderen. De reden was dat het college er op een of andere manier nog niet uit was. In mijn betoog heb ik gevraagd om nakoming van de motie van de heer Van Muilekom, namelijk dat wij dit niet meer willen, dus dat wij niet meer één dag van te voren die bijlagen krijgen. Het waren dan wel bijlagen, maar daarin stond wel een hoop informatie die wij tot ons wilden nemen. Ik wil dus de toezegging dat u de motie nakomt en dat wij meer tijd krijgen om de stukken te bekijken, meer dan die ene dag die wij tot nu toe hebben gekregen.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Als wij informatie eerder kunnen aanleveren, dan doen wij dat. Dus in die zin is het antwoord: ja, ik kom die motie na. Ik spreek met u af dat als wij voorzien dat wij daar later mee komen, want het kan natuurlijk gebeuren dat wij er nog niet uit zijn, dat wij u daarover dan een bericht geven. Wat u van ons heeft gekregen, was de kaderwerking. Wat ontbrak was de technische vertaling van de kadernota in de begrotingswijzigingen, dus de technische stukken. Maar het is goed te horen dat u ook die tot in detail leest. Dat hoort ook bij de besluitvorming. Het is echter niet zo dat het geheel vreemd was dat die ontbraken, want dat was aan de voorkant aangekondigd. Samen met het college – het raakt ons namelijk allemaal - wil ik beterschap toezeggen dat wij er voor zorgen dat wij de stukken tijdig aanleveren, zodat u de stukken tijdig tot u kunt nemen om in een goede besluitvorming te voorzien. Dus in die zin: een volmondig ja.

Het was volgens mij trouwens geen motie. Ik dacht dat u het heeft bepleit tijdens de jaarrekening.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij was het een motie. "The devil is in the detail", dus wij willen die spullen gewoon volledig zien.

U zegt in reactie op mijn vraag eigenlijk twee dingen: 'als het kan, zullen wij het doen', en 'ik ga mij ervoor inspannen'. Dat rijmt niet helemaal met elkaar. Ik wil gewoon die spullen tijdig hebben. Dat geldt niet alleen voor ons. Ik denk dat ook de andere partijen de spullen graag tijdig willen hebben. Niet alleen als het kan; het moet.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb u goed verstaan, zeg ik tegen de heer Dercksen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ja, u heeft mij verstaan, maar gaat u het ook doen? Dat was de vraag.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ja, alleen deze keer had ik de stukken niet eerder bij u kunnen hebben. Wij waren er gewoon nog niet uit. Vandaar dat de kadernota bij u lag, maar vervolgens moet het stuk verwerkt worden in de technische begrotingswijziging. Dus ja, mijn wens is ook om de stukken tijdig in het college te hebben, zodat wij er goed over kunnen spreken er een besluit over kunnen nemen en de stukken tijdig naar u kunnen gaan.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! U moet regelen dat stukken er op tijd zijn en niet dat u die wens heeft. Wij moeten u controleren. Wij willen die stukken op tijd hebben. Als u ruzie wilt maken met de dames en heren van het college, vind ik dat prima, maar doet u dat in uw eigen tijd en niet in de tijd waarop wij de stukken moeten bestuderen.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben nooit ruzie en wij hebben volgens mij ook weinig eigen tijd. Ja, het is ook uw tijd.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Een beetje verder op hetzelfde punt. U noemt elke keer "wij", "wij", "wij". Met "wij" bedoelt u waarschijnlijk "wij, het college". Wij als Provinciale Staten hebben er natuurlijk geen enkele inbreng in gehad dat de stukken te laat bij ons kwamen. Ik sluit mij inderdaad in die zin aan bij de heer Dercksen dat wij als Provinciale Staten bepalen wanneer wij wat bespreken. Wij hebben regels afgesproken over wanneer wij die spullen willen hebben. Ik vind dat wij gewoon die spullen voortaan op tijd moeten hebben, anders kunnen wij er hier niet over beslissen.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik sluit mij daarbij aan. In feite vraag ik de gedeputeerde of zij, wat zij in het vorige antwoord als de laatste drie woorden zei, wil gebruiken als de eerste drie woorden. Ik heb haar namelijk "een volmondig ja" horen zeggen. Laten wij die volgen.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Een kleine toevoeging. Het belangrijkste vind ik is dat wij er als Staten niet over moeten willen spreken als de stukken te laat binnen zijn. Dat is het meest belangrijke. Stukken niet compleet? Dan gaan wij er niet over praten.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat zou ook een goede afspraak kunnen zijn.

De VOORZITTER: Ik kijk even naar de tijd. De tijd moet door vieren gedeeld worden.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik ga naar de laatste moties. Dat is eerst motie M36 over camera's op de bus. Wij hebben een pilot lopen, onder andere naar aanleiding van vragen van de PVV, in Amersfoort. Daarvan krijgen wij in het najaar de evaluatie. Ondertussen loopt ook Trias. Wij zijn ook bezig met een actieplan samen met de vervoerder. Zou het een idee zijn om die drie zaken bij elkaar te voegen en in het najaar te kijken of het wenselijk is alle bussen met camera-systemen uit te rusten? Dan weten wij of er inderdaad de preventieve werking van uitgaat die wij voor ogen hebben. Mijn voorstel zou zijn de motie daarbij te betrekken.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Elke avond gaan buschauffeurs naar hun werk met de pest in hun lijf en mensen zitten met angst in de bus en vragen zich af of zij er nog wel in één stuk kunnen uitstappen. Ik vind dat het ons als volksvertegenwoordigers niet past om maar een pilot af te wachten om te kijken of dat misschien helpt. Wij moeten hier staan voor die mensen. Ik zou bijna zeggen dat ook al helpt het niet, nog die camera's opgehangen moeten worden. Volgens de feiten is het zo dat in Almere, waar met stenen werd gegooid, er camera's zijn opgehangen, waarna het geteisem daar weggegaan is. Wij hebben dus goede indicaties dat het in elk geval een preventieve werking heeft. Wij moeten niet wachten om achter onze buschauffeurs te staan en achter onze reizigers in het openbaar vervoer. Elke dag is er één.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind het lastig hierover het gesprek te voeren in openbaarheid. Wij hebben er vertrouwelijk over gesproken in de commissie, juist op ver-

zoek van de politie. U wilt daarop nu vooruitlopen en zegt: laten wij alle bussen maar volhangen met camera's. Wij hebben echter heel goede ervaringen, zoals wij in de commissie hebben gedeeld, met de aanpak die de politie op dit moment doet. Dus u brengt de motie in stemming, maar ik vind het lastig - gezien de vertrouwelijkheid, uitdrukkelijk op verzoek van de politie en de vervoerder - er nu in de openbaarheid op deze manier over te spreken.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Een laatste correctie. Mijn motie gaat niet over alle buslijnen, maar over buslijnen waar dit gebeurd is en waar buschauffeurs angst hebben om beko-geld te worden in Nederland in 2016. Dus niet alle lijnen. Het zijn er maar een paar. Ik vraag hier niet om tonnen te investeren. Camera's zijn niet zo heel duur. Ik heb mij trouwens hogelijk verbaasd over de kwaliteit van de beelden die gemaakt zijn binnen de bus. Je ziet nog net wat vlekken, maar er is bij-na niemand te herkennen. Dat vind ik ongekend. Het zijn volgens mij allemaal marginale investerin-gen om achter onze buschauffeurs te staan. Dus op die bussen waar dit gebeurd is? Onmiddellijk doen. Dat is mijn oproep. Wij gaan de motie instemming brengen.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Buschauffeurs en andere professionals in de pu-blieke zaak moeten gewoon hun werk kunnen doen. Zij moeten niet lastig gevallen worden door getei-sem. Tegelijkertijd wil ik ook niet dat er een soort van bonus komt op dit soort af te keuren gedrag. Dus op het moment dat er ergens een bus wordt bekogeld en daar komen camera's, voorzie ik wat er de komende weken gaat gebeuren. Het blijft wel gemeenschapsgeld dat wij alleen moeten besteden als het echt nodig is. De gedeputeerde heeft net aangegeven dat zij bezig is met onderzoek om te kijken of dit inderdaad de effectieve manier is om dat structureel te doen. Ik wil aan de gedeputeerde vragen of er een mogelijkheid is totdat de uitslag van dat onderzoek bekend is, wel in lijn met het voorstel van de heer Dercksen of misschien ook wel andere maatregelen, direct te acteren op het moment dat zoiets aan de orde is de komende weken en maanden.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Over hetzelfde onderwerp. Wij begrijpen dat er pilots lopen en dat nadrukkelijk verzocht is hieraan niet al te veel ruchtbaarheid aan te geven. Dan kijk ik naar de heer Dercksen: als het u echt aan uw hart gaat, moeten wij voorkomen dat er een soort voorbeeldwerking ontstaat. Juist de sociologische wetmatigheid geldt ook voor heel andere zaken: als je niet oppast, krijg je een voorbeeldeffect, zo van 'dit gebeurt daar, dan gaan wij het ook doen'. Ik denk dat de politie en anderen daarop hebben geduid: voorkom dat er een voorbeeldfunctie van uit-gaat.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Zoals u weet, hebben wij contacten met de chauf-feurs. Waar de chauffeurs om schreeuwen, is niet in de eerste plaats camera's, maar dat het gaat om geld en waardepapieren van de bus. Daar zijn zij het meest bang voor.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Niet alleen contactloos, maar 'cash af van de bus'. Wij maken de systemen er al voor geschikt voor, zodat het kan. De Uithoftram maken wij al contactloos. Waarover binnen het Nationaal Vervoersberaad wordt gesproken, is of je door het niet meer kunnen betalen op de buslijn, weer een nieuwe vorm van agressie oproept. Wij zorgen er in elk geval voor dat wij ervoor klaar staan. Ik vind het belangrijk te zeggen dat wij niet alleen maar onder-zoek doen. Wij hebben echt geacteerd aan de hand van heel concrete gevallen, die meerdere keren op dezelfde bus plaatsvinden. Daarnaast hebben wij ook het Trias-systeem samen met de politie. Dat loopt ook. Dat doet ook QBuzz naast Connexxion. Het is dus niet alleen het doen van onderzoek, maar ook het treffen van maatregelen.

Wat ik mij kan voorstellen, als een soort van tussenoplossing, is dat wij in kaart brengen om welke buslijnen het gaat en dat wij nu aan de voorkant zorgen dat wij klaar staan op het moment dat uit de pilot komt dat het werkt, om het te implementeren op de buslijnen. Wij zullen de onderzoeken, de kos-ten en dat soort zaken met elkaar verkennen om daar in elk geval geen tijd te verliezen. Die urgentie en dat geweld op de bus niet geaccepteerd wordt, deel ik absoluut, alleen hebben wij niet voor niets gezegd dat wij moeten kijken naar het goede middel. Met de politie zien wij dat ook andere maatrege-len, waarover ik u heb geïnformeerd, terdege effectief zijn. Dat zou een tussenoplossing kunnen zijn, zodat wij in elk geval klaar staan voor het geval het echt ... .

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Natuurlijk is het goed dat er geen cash in de bus is, waarbij wij ons moeten realiseren in wat voor samenleving wij intussen terecht zijn gekomen, waarin wij niet eens meer een buschauffeur kunnen laten rondrijden met een kas. Zover zijn wij dus al. Maar prima, als dat contactloos kan.

Ik hoorde de heer Kocken zeggen dat het een bonus is voor lieden die bussen bekogelen als daar camera's op komen. Dat moet hij nog eens toelichten. Dat begrijp ik niet helemaal. Dat geldt ook voor wat mevrouw Maasdam zegt. Daar kan ik echt geen touw aan vastknopen. Ik zeg niet dat de camera de heilige graal is. Wij moeten echter alles doen om die lui te pakken. Die kans wordt niet kleiner, maar groter als je camera's ophangt. Ik gaf het voorbeeld van Almere, maar er zijn wel meer plekken bekend dat als je camera's ophangt, de ellende zich verspreid, maar dan hebben in elk geval de buschauffeur en onze reizigers in het openbaar vervoer er geen last van.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil de vraag van de heer Dercksen beantwoorden. Het is niet de heilige graal, zoals hij net zelf aangaf. Ik ben blij met de eerste beantwoording van de gedeputeerde dat er meer maatregelen mogelijk zijn. Wat ik net bedoelde met een bonus op slecht gedrag, is dat het op een gegeven moment een spelletje kan worden om andere buslijnen te bekogelen, omdat er daar dan weer iets gebeurt. Daarvoor vind ik het allemaal net iets te zwaarwegend, zowel financieel als dat de camerabeelden die verzameld worden, want dat moet je alleen doen als het nodig is. Dat neemt niet weg dat geteisem gewoon aangepakt moet worden. Daarop was mijn vraag gericht. De komende maanden, als nog niet duidelijk is dat de camera's effectief zijn, zijn wij wel 'hands on' om als er wat gebeurt in te grijpen, net zoals wij dat de afgelopen tijd ook hebben gedaan.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb geen gegevens over mensen die in een wijk wonen, naar een andere wijk gaan om daar bussen te bekogelen. Als die gegevens er zijn: graag. Ik stel echter vast dat het op vaste lijnen gebeurt in bepaalde wijken, niet alleen in onze provincie, maar ook op andere plekken in het land. Dat mensen gaan reizen om ergens stenen tegen een bus te gooien? Ik heb het nog niet meegemaakt. Wij moeten hier echter alles aan doen en dit is volgens ons een stap om die lui in de kraag te vatten en hard aan te pakken, hoewel dat met de rechtspraak in dit land niet altijd even gemakkelijk is.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik deel de zorgen van de heer Dercksen, maar wij zijn er echt volop mee bezig en wij scoren ook effect. Het is zo dat elk incident dat plaatsvindt, er gewoon een te veel is. Nogmaals, wij zijn bezig met een Actieplan Sociale Veiligheid, nog weer bovenop de maatregelen met QBuzz die er nu worden genomen, het Trias functioneert en maatregelen waarover ik u tijdens de commissie heb geïnformeerd. Ik zeg u toe dat ik de lijnen waar het vaak gebeurt in kaart ga brengen – wij hebben ze gewoon in beeld – en wat dat zou betekenen als de pilot positief is, zodat wij in elk geval klaar staan om het dan in te voeren. Dat is wat ik u daarop op dit moment kan toezeggen.

De VOORZITTER: Vervolgt u uw betoog.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dan motie M39 over het instellen van een knelpuntenpot openbaar vervoer. Een knelpuntenpot suggereert dat wij de knelpunten die er op dit moment zijn en die passen binnen de concessie, niet oplossen. Wij hebben net bij QBuzz in het vervoerplan 2016 gezien dat wij door het efficiënt inzetten van lijnen en de dienstregelingsuren eigenlijk alle knelpunten uit de zienswijzen binnen de begroting hebben weten op te lossen. Daarop is ook het hele instrumentarium gericht. Wij hebben in de commissie afgesproken over het vervoerplan 2017, dat wij voordat dit definitief wordt vastgesteld, een informatiebijeenkomst houden. Dan hebben wij het vervoerplan en de zienswijzen en hoe daarmee wordt omgegaan in beeld. Dus dan kunnen wij daar de financiële vertaling naast leggen. Ook is het zo dat niet elk knelpunt ingewilligd kan worden, omdat er nu eenmaal aan de voorkant concessieafspraken zijn gemaakt. In die zin zou ik dus willen adviseren deze motie niet aan te nemen.

Dan hebben wij nog motie M48: het realisatieplan zero emissie busvervoer. Morgen ligt er in het college een voorstel om lijn 1, de bus vanuit Overvecht via het centrum en het stationsgebied naar Hoograven – dat zijn tien bussen – zero emissie te rijden. Dat doen wij samen met de gemeente Utrecht. Ook QBuzz draagt daaraan bij. Het is een gezamenlijk project. Eigenlijk is de bestuursovereenkomst, zoals wij nu ook binnen IPO-verband hebben afgesloten, voor de provincie in die zin niet nieuw, omdat wij deze ambities al hebben afgesproken in het coalitieakkoord. Het mooie van dit bestuursakkoord is dat wij daarmee ook de medewerking en de samenwerking van onze andere partners onderstrepen. Dat vind ik echt de credit van deze bestuursovereenkomst.

Lijn 1, als het voorstel morgen het college haalt, is al verwerkt in de begroting 2017. Daarnaast start Syntus vanaf 11 december ook met twee elektrische bussen, de stadsbus in Amersfoort en de buurtbussen. Ik wil er wel voor waken een soort blauwdruk te maken, want wij zien nog echt dat de markt en omgeving in beweging is, ook op het gebied van de elektrische bussen. Het is echter wel goed dat wij de ervaringen aangeven en dat wij ook aan de hand van de goede voorbeelden kijken hoe wij dit verder zouden kunnen opschalen. Laten wij er alstublieft geen blauwdruk van maken, want daar is de markt, maar ook de omgeving, nog niet aan toe.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Even kort nog over die zero emissie bussen. Dat is natuurlijk mooi, maar die zero emissie betreft alleen de bussen. Die dingen moet wel worden opgeladen en vervolgens vindt die emissie plaats daar waar de energie wordt opgewekt. Dat betekent dus dat die bussen – dat zal mijn collega's van GroenLinks goed doen, gelet op de energiemix die wij hebben in Nederland – ook voor een stukje op kernenergie gaan rijden. Dank daarvoor.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Motie M49 over het verplaatsen van de tankstations in Maarsbergen. Eigenlijk in alle gesprekken die ik gevoerd heb, is er de wens om de tankstations te verplaatsen. Wij hebben het al eerder besproken: er liggen juridische contracten, dus wij moeten bezien hoe dat zijn vervolg zou kunnen krijgen. Daarnaast is de vraag waar wij ze plaatsen, want ze zullen wel ergens terug moeten komen. In de Bosbeekvariant, die wij nu als verdiepingsslag gaan doorrekenen, moeten de benzinestations worden verplaatst. Dus wat mij betreft, maakt het deze motie overbodig, omdat wij nu al gezegd hebben dat wij die variant nogmaals doorrekenen. Ik vind ook dat wij dit in gezamenlijkheid met de gemeente Utrechtse Heuvelrug moeten doen, want daar ligt ook echt een stuk van de verantwoordelijkheid.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Als iedereen in Maarsbergen de benzinestations wil verplaatsen en de gemeente Utrechtse Heuvelrug wil dat ook, dan neem ik aan dat men daarmee nu al bezig is, los van het verhaal over de onderdoorgang Maarsbergen. Dan is mijn eerste vraag welke rol de provincie daarin heeft en of de gedeputeerde al door de wethouder is gevraagd om alle medewerking daaraan te geven. Loopt dat traject al?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De gesprekken die ik tot nu toe met de wethouder heb gevoerd, gingen vooral over de besluitvorming rondom Maarsbergen. Nu wordt de Bosbeekvariant doorgerekend. Het is een wens; iedereen heeft eigenlijk de wens uitgesproken om te gaan verkennen. Ik heb nog niet concreet en specifiek over de verplaatsing van de benzinepompen met de wethouder aan tafel gezeten. Als dat verzoek komt, zal dat gesprek natuurlijk wel direct volgen. Die wens is namelijk door meerdere partijen uitdrukkelijk aangegeven.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij vraagt deze motie of u dit punt in elk geval wilt bespreken met de wethouder van Utrechtse Heuvelrug. Laten wij het nu eens helemaal lostrekken van het verhaal over de onderdoorgang. U zegt dat het een relatie heeft met 'bos en beek'. Dat klopt. Het betekent echter niet dat daarmee de onderdoorgang belast wordt. Op het moment dat er nu, in de komende vier maanden of noem maar op, afspraken gemaakt kunnen worden met die tankstationeigenaren en met de provincie en met de gemeente dat daar een verplaatsing gaat plaatsvinden, dan hebben wij dat onderwerp volledig losgetrokken van de onderdoorgang. Dat is waartoe, volgens mij, deze motie oproept en niet zozeer om van alles te doen om in het werk te stellen dat 'bos en beek' mogelijk wordt. Nee, helemaal los daarvan. Zorg er nu voor dat het helemaal losgetrokken wordt

van die discussie en zorg ervoor dat je dat op een andere manier gaat bespreken en zorg ervoor dat u dat samen met de gemeente oppakt.

De VOORZITTER: Een vraag over hetzelfde onderwerp, mijnheer Bekkers?

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Aan deze vraag heb ik nu nog niets toe te voegen.

De heer P. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ook wij scharen ons helemaal achter het pleidooi van de vorige spreker. Wij zien het als een separaat voorstel en niet in combinatie met .... Dat zouden wij vandaag namelijk niet behandelen. Dus wij denken dat het eventueel verplaatsen van de pompen nu al onderzocht zou kunnen worden om niet een vertraging in de tijd te krijgen.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij ligt er bij Utrechtse Heuvelrug al een motie die deze oproep doet. Ik heb afgesproken met de wethouder voor het reces nog contact te hebben. Dus ik zal hem in elk geval vragen hoever hij met de uitwerking van de motie is. Ik wil ook vooral de rol – daar hoort de rol ook te liggen, onverlet dat wij het met elkaar heel graag willen – bij Utrechtse Heuvelrug neerleggen. Wat ik al zei, komt het bij de Bosbeekvariant sowieso aan de orde, maar ik begriep ook de wens dit los te koppelen van de keuze voor een van de drie varianten.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Kort samengevat hoor ik de gedeputeerde nu zeggen eerst de stap van de gemeente Utrechtse Heuvelrug af te wachten, voordat wij besluiten, zodat wij het primaat op de juiste plek houden?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Absoluut, dat lijkt mij de correcte weg.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik ging net weer zitten, omdat ik wat anders hoorde, maar nu de heer Kocken het zo zegt .... Ik hoorde de gedeputeerde het volgende zeggen: "Ja, gezien de wens die in de gemeente Utrechtse Heuvelrug ook is geuit, heb ik een afspraak met de verantwoordelijke wethouder. Wij gaan daarover spreken. Ik hoor hier de behoefte dat los van de Bosbeekvariant te zien als een kans voor optimalisatie, waarin eventueel ook andere varianten beter kunnen worden uitgevoerd, dus daarmee ben ik er ook in geïnteresseerd." Ik liep net weg, omdat ik het wilde opvatten zoals de gedeputeerde het zei. Als dan echter deze bevestiging komt ... ? Nogmaals, met een soort wens en wil om dit samen te regelen. En ja, dat de 'lead' bij de gemeente ligt? Akkoord, maar wij willen het ook. dus ....

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind het belangrijk dat de rol op de juiste plek blijft liggen. Daarom zei ik volmondig ja. Wat ik ook aangaf, is dat ik deze week nog overleg heb met de wethouder over het plan van aanpak, omdat wij daar urgentie bij willen leggen. Ongetwijfeld zal dit op de agenda ter sprake komen, dus het een hoeft het ander absoluut niet uit te sluiten. Ik ben echter blij dat u met mij concludeert dat de rol wel op de juiste plek moet komen te liggen, ook al willen wij zelf heel graag dat die benzinestations verplaatst worden en dat het losgekoppeld wordt van de keuze voor welke variant dan ook.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Kan het zo zijn, om die rol beter te vervullen, dat het moment om daarover als Staten een uitspraak te doen, ook al proeven wij breed dat er draagvlak voor is, niet vandaag is en dat wij dus op een ander moment die uitspraak doen?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Er wordt mij nu gevraagd in nauwe samenwerking met de gemeente mij hiervoor in te spannen. Dat trekt de rol al heel erg naar ons toe. Ik heb net gezegd dat er een motie ligt bij de gemeente Utrechtse Heuvelrug. Er komt voor het reces ook nog een gesprek. Het blijft gewoon bovenaan op de agenda. Daarvoor heb ik deze motie niet nodig, plus dat je daarmee de rol naar mijn idee te veel op het bordje van de provincie legt, terwijl de urgentie ook gevoeld wordt bij de gemeente Utrechtse Heuvelrug.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik zou dit vraagstuk wel eens willen bekijken vanuit de ogen van een burger. Het maakt volgens mij voor een burger geen klap uit welke overheidslichaam het voortouw neemt, of het nu de provincie is of de gemeente; het zal hem wat roesten. Als die tankstations maar weggaan. Er hangen overal al heel lang moties in de lucht. Ik heb de ervaring dat 'moties in de lucht' heel geduldig zijn, zoals papier ook altijd heel geduldig is. Ik zou ervoor zijn vandaag over deze motie te stemmen, zodat wij daar gewoon wat gas op kunnen geven en het uit de lucht kunnen halen en het tot beweging en tot leven kunnen wekken.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil mij daarbij aansluiten. Ik heb nog een vraag voor mijn collega Kocken. Waarom wil hij dit per se koppelen aan het debat over de onderdoorgang Maarsbergen en het nu niet oppakken? Ik proef uit zijn verhaal dat hij het daar per se aan wil koppelen, terwijl er zoveel overduidelijke redenen zijn om het los te koppelen en ze als onafhankelijke onderwerpen te zien.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Mijn vraag aan de gedeputeerde is de volgende. In het dictum hebben wij opgenomen: "daarbij rekening houdend met de onderscheidende bevoegdheden en belangen van de gemeente en de provincie". Geduid is waar dan het belang van de gemeente ligt en wat dan het 'streepje belang van de provincie' is. Met die formulering hebben wij u toch voldoende in handen gegeven om een mogelijke rolverwarring niet te hoeven doormaken?

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ter beantwoording van de vraag van de heer Hoefnagels het volgende. Wat de heer Hoefnagels vraagt, is precies wat ik nu aan het doen ben, namelijk om die twee zaken uit elkaar te houden. Wij hebben vanochtend besloten dit onderwerp niet te agenderen. Vervolgens hebben wij nu een discussie en wordt er verwezen naar varianten of in elk geval naar één variant. Het lijkt mij heel goed dat wij vandaag over dit dossier geen uitspraak doen, maar dat de gedeputeerde eerst vanuit haar bestuurlijke rol met de wethouder kijkt wat wij nu doen en hoe wij de stappen zetten en wat kunnen wij doen ten behoeve van de gemeente die aan zet is voor de tankstations, als de gemeente ervoor kiest dat los van dit traject verder op te pakken. Het is natuurlijk ook nog de keus van de gemeente. Daarom zeg ik: laten wij nu na de zomer hierop terugkomen. Dan weten wij wat de stand van zaken is. Dan is het eventueel een goed moment om een besluit te nemen.

De VOORZITTER: Dan komt nog de heer Bekkers. Ik probeerde juist wat voortgang te krijgen. De gedeputeerde wil ook graag reageren.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De heer Schaddelee zei net dat het voor de burger niet relevant is of de provincie of de gemeente het voortouw neemt: het gaat om de verplaatsing van de benzinepomp. Er ligt al een motie in de gemeente Utrechtse Heuvelrug, dus er wordt al gewerkt aan het onderzoeken van de mogelijkheden voor de benzinestations. In dat perspectief is deze motie dus ook overbodig, gezien vanuit de inwoners. Wij hebben nu heel uitvoerig besproken dat de wens er uitdrukkelijk is. Dus wat mij betreft maakt dat deze motie overbodig.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! U wint: 1 tegen 49. U speelt mij weg. Volgens mij toont dit debatje aan dat de motie zin heeft.

De VOORZITTER: Nee, maar daar ging het niet over. Vervolgt u uw betoog.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ja, daar is ook het debat voor. Motie M51 van de PvdD over de stimulans voor regionale leer- en werk- en stageplaatsen. Daarin worden wij gevraagd bij de uit te besteden taken vaker te kiezen voor regionale bedrijven in het MKB. Dat is lastig. Wat wij wel doen, is dat wij bij onze aanbestedingen het mogelijk maken dat het MKB kan inschrijven, zodat wij onze dienstverlening, dat nu opnieuw in de aanbesteding gaat, de kavels, kunnen opsplitsen in kleinere kavels, zodat het ook voor een kleiner bedrijf mogelijk is om in te schrijven. Wij kunnen niet zeggen dat wij kiezen voor een bepaald traject, want de meeste dienstverleningsopdrachten moeten gaan via een aanbestedingstraject. Wij kunnen wel opnemen, dat zou kunnen in de 'social return', dat daarbij een aantal leer- en stageplakken beschikbaar worden gesteld. Dat vind

ik een heel goede suggestie om mee te nemen. Ik wil eigenlijk voorstellen over de eerste punt – "te kiezen voor regionale MKB"; vanuit de Aanbestedingswet is dat heel lastig – een keer in de commissie BEM spreken over hoe wij omgaan met de verkaveling van ons dienstverleningsproject en dat wij u daarin meenemen en kijken hoe wij de stageplaatsen daarin een plek kunnen geven. Ik deel namelijk de mening dat wij daar misschien, als het binnen de aanbestedingsregels zou kunnen passen, iets mee kunnen doen.

Dan de motie M52 over de groene leges. Onder "constateren dat" staat een aantal opbrengsten in de begroting, maar het is niet zo dat wij aan onze leges verdienen. De voorwaarde die er nadrukkelijk aan wordt gesteld, is dat de leges kostendekkend zijn. Als u 'opbrengst' ziet staan, dan ziet u daar weer op een andere plek 'kosten' tegenover staan. Ik moet zeggen dat ik niet bekend ben met de leges in de gemeente Enschede. De tijd was te kort om te kijken naar de link die u erbij had gezet. Ik zou er graag naar willen kijken. Dan kunnen wij daarna zien wat wij ermee gaan doen. Ik wil mij er graag in verdiepen.

Als laatste motie M38 van de PVV over de Wet normering topinkomens om de provinciale regelgeving naast de landelijke regelgeving te zetten. Wij hebben gezien hoe streng die landelijke normering is. Daarmee hebben wij te maken gehad bij de accountantscontrole. Die normering is er juist voor om landelijke eenduidigheid te creëren. Het college voelt er dan ook niets voor daarop regionaal apart beleid te formuleren. Wij houden ons aan de landelijke regelgeving daarvoor.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Een punt van orde. Om welk nummer gaat het?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Had ik het niet genoemd? Excuus. Motie M38. Ik dacht dat ik daarmee begonnen was.

De VOORZITTER: U had het inderdaad gezegd. Motie M38.

Dan heb ik alleen nog de vraag van de SGP of wij een knelpuntenlijst hebben, waarmee wij vroeger werkten. Die knelpuntenlijst is vervangen, omdat wij zijn gaan werken met de trajectaanpak. Als er een ongeluk plaatsvindt, dan krijgen wij altijd wel een ongevallenregistratie van de politie en wordt er vanzelfsprekend gekeken of het heeft gelegen aan de weg. Als dat zo is, dan wordt dat meteen opgepakt. Wij hebben echter ook gezegd dat wij de overlast voor inwoners zoveel mogelijk willen voorkomen. Dus als het in die zin niet urgent is vanuit verkeersveiligheid, dan nemen wij het mee in de trajectaanpak. Op het moment dat wij nu weer gaan werken met een lijst van ongevallenregistraties, dan laten wij de trajectaanpak weer los. Dat zou ik niet wenselijk vinden.

De heer P. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! In elk geval dank voor uw waarschuwing. Ik begrijp uw standpunt, maar wij vinden dat er regelmatig ongelukken gebeuren of dat het net goed gaat waarop best een actieplan gemaakt kan worden om te kijken hoe wij dat in de toekomst aanpakken. Dat hoeft elkaar volgens mij niet in de weg te zitten. Het kan separaat lopen.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Zo werken wij op dit moment al. Bij een ongeluk of een bijna-ongeluk is er een ongevallenregistratie, dat er is voor de meeste gevallen, hoewel niet voor alle gevallen. Dan gaan wij na met onze wegininspecteurs of de weg de oorzaak is geweest van het ongeval. Dan wordt die weg uiteraard meteen aangepakt.

De heer P. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Er zijn ook voorvallen, waarbij het niet ging om een ongeluk, maar waarbij er best onveilige situaties zijn. Wij hebben u recent een vraag gesteld over het langzaam verkeer en dergelijke. Volgens mij kunt u dat erin meenemen.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Als wij ergens iets in het traject mee kunnen nemen of mee moeten nemen dat de verkeersveiligheid in het geding is, dan zullen wij dat uiteraard doen. Dat doen wij zeker, ja.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik begreep dat mevrouw Verbeek bezig is met de laatste beantwoording. Ik heb nog twee vraagjes gesteld, die nog niet zijn beantwoord. Zal ik

die snel nog even stellen? Ik heb een vraag gesteld over extra mankracht voor de voorlichting. Dat ligt ook bij u, volgens mij. En ik heb gevraagd om een toezegging om na de zomer een heldere uitleg te verstrekken over de exacte inhoud van de BRU-afspraken en de rol van de reserve daarin.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! U heeft gelijk. Die vragen heb ik nog niet meegenomen. Ik realiseer mij dat er van het CDA een vraag ligt over de N233, de Achterbergsestraatweg.

Eerst de twee vragen van de heer Hoefnagels. In het najaar komen wij uitgebreid over het BRU met u te spreken. Dan hebben wij ook de inventarisatie over het 'hacken' van het BRU afgerond, niet alleen met de vertegenwoordigers namens de gemeenten, maar ook met de hele mobiliteitstafel van de gemeenten die het aangaat. Dus het antwoord is ja, daarover komen wij binnenkort met u te spreken.

De vraag over de extra mankracht had ik eigenlijk uitgelegd als een discussie tussen Statenleden onderling. Ik heb niet het idee dat wij met geld, en dus extra mankracht, het in verbinding zijn oplossen. De evaluatie, na een jaar PS, komt eraan. Ik zou er niet nu voor zijn met geld te kijken of wij die verbinding kunnen maken. Dat heeft veel meer te maken met doen. Er is nog gerefereerd aan de bijeenkomst. Het had een heel mooie bijeenkomst kunnen zijn, maar er was heel weinig animo. Dat is gewoon jammer. Ik zie niet in dat wij daarvoor extra geld ter beschikking zouden moeten stellen. Ik vind het wel waardevol met elkaar het gesprek aan te gaan over wat er wel voor nodig is.

Mevrouw HOEK (50Plus) Mijnheer de Voorzitter! Van 50-Plus zijn er nog twee vragen niet beantwoord. De ene vraag is of u stappen heeft ondernomen inzake buslijn 150, zoals u bij de Statenvergadering van 6 juni heeft toegezegd. De andere vraag gaat over de gevolgen als de uitspraak over het proces tussen Connexion en provincie niet op tijd komt.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Over buslijn 150 heb ik zelf niet meer met de gedeputeerde gesproken. Ik kan nagaan of er ambtelijk gesprekken over zijn geweest. Daarop kom ik terug in de tweede ronde.

Wat betreft de concessie: in september is de zitting bij het Centraal Bureau voor het Bedrijfsleven. Als daar een positieve uitspraak op volgt, dan gaan vanzelfsprekend de bussen per 11 december a.s. gewoon rijden. Als er een negatieve uitspraak komt, dan zijn er verschillende scenario's denkbaar die op dit moment worden uitgewerkt. De reiziger mag er niets van merken. Dat vergt nog wel enige afstemming.

Er is nog een vraag over de Achterbergsestraatweg. Ook dat bespreken wij morgen in het college. Er is een SWOV-rapport (Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid) geweest over het kruispunt. Daar ging het alleen over. De meeste maatregelen van dit rapport zullen wij overnemen. Vorige week is er een gesprek geweest met de inwoners. Zij maken zich niet alleen zorgen over het kruispunt zelf, maar ook over de gemeentelijke wegen ernaar toe. Wij hebben in ons collegevoorstel opgenomen dat wij daarover goede afspraken maken met de gemeenten, maar dat moet nog de besluitvorming in bij de gemeenten. In de begroting is er wel in voorzien. Daarnaast wil men ook heel graag dat wij de fietsoversteekplaats op het andere tracé van de N233 nalopen. De bewoner heeft mij daarover gisteren een mail gestuurd. Ik zal hem daarin geruststellen dat wij ook op het andere tracé in elk geval samen met hem de volgens hem onveilige plekken daarin zullen bekijken en kijken of wij daarin verbeterlagen kunnen maken. Wij zullen kijken of terecht gezegd wordt dat het daar onveilig is, maar misschien is het feit dat hij zich onveilig voelt al een teken aan de wand.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik leg dit inderdaad uit als een zoeken naar verbinding met de inwoners daar. Het gaat mij niet om wat eruit komt, maar dat er samen naar een oplossing wordt gekeken.

Ik heb nog een aanvullende vraag: is het niet goed te komen tot een bredere visie op de N233? Het tracé van de A12 tot de provinciegrens kent verschillende plekken die belemmeringen opleveren in de zin van verkeersveiligheid.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Wij weten natuurlijk exact waar de acute problemen zijn, maar het heeft altijd een uitstraaleffect. Ik zal inderdaad in de gesprekken hier-

over met de wethouder nog een keer bekijken of dat zinvol zou zijn. Misschien is het in deze fase zeker zinvol dat te doen.

De VOORZITTER: Dank u voor de beantwoording. De heer Van den Berg.

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik zal kijken of ik de elf minuten in drieën kan delen. Er is een aantal moties en er is mij een aantal vragen gesteld. Die zal ik nalopen en als u nog een reactie of een antwoord mist, dan hoor ik dat graag.

De PvdA begon met de aftrap dat energie belangrijk is, dat de energietransitie belangrijk is, dat daarvoor forse aandacht moet komen en dat de ambitie goed geformuleerd moet worden – dat is al eens eerder gedaan in een aantal moties, ook door de PvdA aangedragen – en wat wij daarin op dit moment doen. Het moet mij van het hart dat de motie M34 enigszins prematuur is, omdat wij een BOB-traject gelopen hebben waarin wij een agenda hebben vormgegeven. Die agenda proberen wij zo snel mogelijk na het reces bij u te brengen. Daar zal ook de herkenbaarheid van hetgeen u met elkaar heeft doorlopen, in terug te vinden zijn. Wij trekken ook in de regio natuurlijk samen op voor die energieambitie. De energieambitie hebben wij ook vormgegeven in reacties richting minister Kamp over zijn energiedialoog en hoe het daarmee staat. Dat doen wij samen met de U15, de EBU, de twee grote steden en de NMU. Die dialoog zullen wij ook in IPO-verband, zoals is afgesproken, verder zetten. Dus wij zullen in gesprek blijven gaan over al die versnellingen en die wensen die er nu zijn van het kabinet – misschien is het in deze periode juist begrijpelijk dat het kabinet daarmee komt – om de energieagenda verder vorm te geven.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wat betreft die energietransitie hebben wij geen bedragen genoemd van wat wij wilden inbrengen. Het gaat ons meer om het volgende. Wij weten hoe moeizaam het is om dit goed van de grond te krijgen. In hoeverre bent u in staat iets te duiden en op welke termijn? Wat betreft die 10% in 2020, zoals het is geformuleerd: wanneer is duidelijk wat daarvoor allemaal moet gebeuren en of daarvoor middelen nodig zijn. Misschien kan het wel zonder middelen, zoals de heer Dercksen zegt.

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Een onderdeel van die agenda is bedoeld om daarin inzicht te verschaffen. Het is wel een beetje zo dat wij proberen met het bedrag dat wij daarvoor hebben staan, die € 8 miljoen, in deze periode uit te financieren voor de energietransitie. Een substantieel deel zal in een fonds gaan dat wij in de provincie willen aanwenden voor allerlei initiatieven. Een heel belangrijk onderdeel, zo komt het ook wel uit het BOB-traject, zal vooral in de besparing zitten. Dus om niet met de kraan open te dweilen, is besparen heel belangrijk. Er gaat heel wat warmte door de muren van onze gebouwen heen, zoals u zelf ook al hebt aangegeven. Dat zullen wij daarin vormgeven. Het is ook een beetje van: wij stampen met zijn allen op de brug en wij maken met zijn allen geluid. In hoeverre dragen wij er nu aan bij met ons beperkte geld of zijn het ook andere partijen die vanzelfsprekend investeren, zoals Utrecht Science Park, dat grote daken met zonnepanelen wil beleggen et cetera. Daar zitten wij helemaal niet tussen. Dus dat zijn wel allemaal bijdragen aan die energietransitie. Om dat goed inzichtelijk te krijgen, zullen wij ...

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De termijn waarop wij dat inzicht krijgen?

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Wij proberen in elk geval aan te geven dat wij een doelstelling hebben, waar wij nu ongeveer staan en wat wij in 2020 – dat gaat natuurlijk met de doelstellingen die wij hebben afgesproken op het gebied van windenergie – kunnen realiseren. Of de termijnen van 10% haalbaar zijn, is maar de vraag, want wij bungelen redelijk onderaan als het gaat om energietransitie.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Is er een termijn waarvan u kunt zeggen wat u eigenlijk nodig heeft? In de kadernota wordt gezegd: wij hebben maar € 4 miljoen. Er wordt wat opgeplust, maar ...

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! U moet nooit aan een gedeputeerde vragen hoeveel geld hij nodig heeft. Wij kunnen heel veel geld gebruiken voor energietransitie, maar het is de vraag of wij met de agenda die wij nu hebben al niet de effectiviteit bereiken die wij graag zouden willen bereiken en zoals wij die vormgegeven in de doelstelling van: 10% in 2020. De agenda komt onmiddellijk na de zomervakantie. Daarin zal duidelijk zijn wat wij eraan doen. Nogmaals, ik zeg u: wij stampen met zijn allen, dus wij proberen die percentages te halen, maar of die rechtstreeks te herleiden zijn aan onze inspanningen, blijft altijd een beetje de vraag.

Over de motie op dit terrein geef ik aan: ik zou die nog even vasthouden. Mocht u de motie willen indienen, dan vind ik hem wat prematuur als het gaat om de energiedialoog die wij hebben elkaar gevoerd hebben in het BOB-traject en de agenda die na de zomervakantie naar u toe komt.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Een vraag over energietransitie. In 2020 gaat de bruteringsregeling eruit, zeg maar: de subsidie van de zonnepanelen voor de kleingebruikers. Dat betekent dat mensen die nu investeren in zonnepanelen, over een jaar of vier wel eens van een koude kermis thuis kunnen komen, omdat zij niet het hele bedrag terugkrijgen van de energiemaatschappij, maar een procent of twintig. Zou het niet verstandig zijn die mensen te informeren over het gegeven, dat als zij investeren, het wel eens zo zou kunnen zijn, dat zij over vier jaar veel minder geld krijgen dan nu wordt voorgeschoteld?

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik kende nog niet de definitieve uitspraak dat dat ook inderdaad het geval zal zijn. Meestal zit er nog een kabinetsperiode tussen nu en 2020, zeg ik dan maar eventjes. Dus het zou best eens kunnen zijn dat het op een andere manier ingevuld gaat worden. En de voorlichting daarover? Op het moment dat u zelf als particulier zonnepanelen aanschaft, moet u zich goed laten informeren over wat de mogelijkheden zijn en om dat ook fiscaal mogelijk te maken, kortingen en subsidies te krijgen. Ik zie daarin niet expliciet een rol van de provincie, maar u kunt het inbrengen bij de energieagenda.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik zie daarin wel een rol, want wij doen natuurlijk allerlei zaken betreffende zonnepanelen. Wij willen toch niet dat er straks mensen in financiële problemen komen, omdat die regeling verandert? Zoals die regeling nu vastligt, is het zo – ik zal u bijpraten – dat er in 2017 wordt geëvalueerd en dat in principe in 2020 die bruteringsregeling afloopt. Punt. Dat is wat er nu op tafel ligt. Dus als mensen nu voor € 5000 zonnepanelen neerleggen en zij denken dat zij die in zeven of acht jaar terugverdienen, dan gaat dat naar 25 jaar of 30 jaar, omdat straks de opbrengst voor die mensen ontzettend daalt. Dus als wij regelingen voor zonnepanelen hebben, is het toch niet zo ingewikkeld om daar een 'disclaimer' aan toe te voegen met de mededeling: let op, u bent misschien de sigaar als u nu zonnepanelen koopt. De overheid waarschuwt overal voor financiële risico's, dus mogelijk dat dat ook op dit terrein gedaan kan worden.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! De heer Dercksen had vanochtend het nieuws over het terugtreden van de UKIP-leiders gemist. Kennelijk zit hij vandaag wel op de eerste rang als het gaat om snelle besluitvorming over deze bruteringsregeling. U wilt graag praten op basis van feiten, maar is er ergens een besluit genomen dat inhoudt wat u zojuist zei? Ons is het in elk geval onbekend. Nu kunnen wij ook wel eens iets missen, maar dan krijgen wij graag die informatie van u toegestuurd.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik zou even googelen op bruteringsregeling 2020. Dan zult u zien dat die regeling eindigt, simpelweg eindigt, in 2020. Dus mensen die nu zonnepanelen op hun dag leggen, krijgen niet alleen de prijs van de opgewekte stroom terug, maar het transport, de netwerkkosten, de belasting, de BTW en de hele rambam, waardoor het een interessante investering lijkt. Dat gaat echter weg in 2020. Ik ben blij dat de heer Thonon al met mij mee zit te knikken. In 2020 is die regeling simpelweg afgelopen.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! De feiten zijn dus nu dat er een regeling is die een looptijd heeft tot 2020. Die regeling wordt geëvalueerd. De besluitvorming over het al dan niet

voortzetten daarvan moet nog plaatsvinden. Het is zeker niet met zekerheid gezegd dat de regeling niet zal blijven na 2020.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! De regeling is er nu zoals die er is. Er kan natuurlijk een kabinet komen dat dat weer verlengt. Natuurlijk kan dat. Als dat er niet komt, dan zitten de mensen met een investering op hun dak en zij kunnen de rente van hun lening niet meer betalen die zij daarvoor zijn aangegaan. Dat interesseert u misschien niet, maar volgens mij moeten wij als overheid een beetje fatsoenlijk omgaan met onze burgers.

De VOORZITTER: Gedeputeerde, aan u het woord.

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De PvdA heeft een aantal moties ingediend over het ambassadeursschap, de Top-regio en het woningbouwprogramma en binnenstedelijke ontwikkeling. Laat ik beginnen met de motie M33 over het woningbouwprogramma en binnenstedelijke ontwikkeling. Met name over het wonen loopt op dit moment bij u een BOB-traject, maar tegelijkertijd merkt u op: let op, er gebeurt zich op dit moment nogal wat in die woningmarkt, de spanning op de sociale huur neemt toe, het aantal statushouders dat gehuisvest moet worden, is nog fors en de bouwmarkt trekt misschien nog wel wat aan, maar de woningcorporaties zijn ook nog even aan het nadenken over hun positie daarin. Ik herken dat. U zegt dat er misschien een forse investering moet komen. Ik ben blij dat u ook ziet dat de werkwijze werkt, zoals die op dit moment plaatsvindt in dat BOB-traject, waarin wij aan het lostrekken zijn, waarin wij een vertrouwelijke partner zijn als het gaat om een kleine garantiestelling of een kleine investering die het mogelijk maakt om grotere investeringen bij banken weg te halen. Die versnelling werkt ook en ook die toeleiding tot de markt en de kapitaalmarkt. Maar tegelijkertijd zegt u: heeft u daar niet € 2 miljoen extra voor nodig? Nogmaals, welkom. Ik zou u echter willen aanraden dat nog even vast te houden, want op dit moment heb ik nog wel wat geld staan. Dat staat ook in de begroting uitgefincierd. Daar moet een programma tegenover staan dat dat mogelijk maakt. Ik zou eerder willen zeggen: in die evaluatie wil ik dat eerder, in een volgend jaar voor 2017, nogmaals bekijken of daar die noodzaak is dan dat nu te doen.

Dan de motie M32 over de stageambassadeur. Dat vind ik een goed idee, moet ik zeggen. Er gebeurt veel op dat terrein, moet ik ook zeggen. Wij zijn op vele fronten bezig met het MKB, maar ook met VNO-NCW, waar ook ambassadeurs en accountmanagers rondlopen. Wij zijn met de EBU bezig te kijken in hoeverre wij betere afstemming kunnen krijgen tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Dit er nu uithalen en vooruitlopend op datgene waar u nog mee bezig bent, namelijk het BOB-traject onderwijs en arbeidsmarkt, nu naar voren te halen, laat ik bij u liggen. Het is een beetje 'cherry picking', want misschien heeft u wel meerdere ideeën.

Dat geldt eigenlijk ook voor de motie M31 Top-regio. Ook hier is het zo dat de EBU op dit moment aan het praten is. Regionaal hebben wij de arbeidsmarktmonitor, maar wij kijken vooral ook in hoeverre de stimuleringsfondsen die op dit terrein van leren en werken, kunnen ondersteunen. In dat traject loopt dus al het een ander met de EBU. Dus ook daarvan zou ik willen zeggen: bespreek dit fenomeen in de afronding van het BOB-traject onderwijs en arbeidsmarkt.

De VVD heeft een aantal vragen gesteld over de gevolgen voor de provincie Utrecht bij het uittreden van Groot-Brittannië uit de EU. Dat is een terechte vraag. Die vraag is op een aantal fronten naar mij toegekomen, ook vanuit het bedrijfsleven en ook wel via Twitter. Diverse regio's tuimelden over elkaar heen: 'komt u met uw banken maar op de Zuidas zitten', of 'er gaat niets onder Heerlen' of zoiets; dat soort opmerkingen. Wij hebben daaraan niet meegedaan. Dat soort opmerkingen kan ook tegen je werken. Wij wilden echter ook even het stof laten neerwarrelen. Het lijkt mij wel uitstekend hierover eens te spreken met elkaar. Ik zal u een memo doen toekomen om zo snel mogelijk na het reces te bekijken wat het betekent voor het bedrijfsleven, voor het vestigingsklimaat hier en voor mogelijke werkgelegenheid in dat traject. Daarin zal ik met mijn collega in een wat breder verband ook het Europese vraagstuk meenemen, voorzover wij daar zicht op hebben.

Tegelijkertijd heeft u een mooi verhaal gehouden over de megacities die aan het ontstaan zijn. Het verhaal van Savelberg gaat erover dat er over een jaar of twintig een stuk of zestig van die steden zijn.

Die steden gaan het uitmaken in de wereld. Dan gaat de bevolkingsgroei afvlakken. Daar moet je bij zijn. Savelberg heeft terecht gezegd dat die 'tristate' een aardige zou zijn voor de drie samenwerkende landen en de schillen, en met name bij dat tussengebied, die het mogelijk maakt om daar wat in te betekenen. Dat zet aardig vaste voet bij denkers: wat moeten wij daar nu mee? Natuurlijk is er ook een netwerksamenleving te bedenken, want er zijn ook andere filosofieën rond de vraag 'wie doet het nu met wie in dat netwerk van economie'. Zijn dat nu precies die territoria-aangelegenheden of zijn het ook andere assen? Ik hoef u niet te vertellen dat de A2-as een belangrijke as is voor onze economieën. Bij de universiteiten van Amsterdam, Utrecht, Eindhoven Brainport en Maastricht, als het gaat om gezondheidszorg en alles wat daarmee te maken heeft – die spin-off – wordt daar al aan gewerkt. Zo zitten de maakindustrieën wat meer in het Brabantse, richting Ruhrgebied en naar boven toe. Dus er zijn wel allerlei van dat soort verbanden, ook bij de food.

Wat doen wij op dat gebied? De regionale economische ontwikkelingsstrategie is er eentje van, waarin wij praten juist op Randstadniveau: wat kunnen wij betekenen richting België en Duitsland in dit verhaal? Daarvoor ontwikkelen wij strategieën om ook daadwerkelijk die verbindingen te leggen, maar wel met een soort eenheid in verscheidenheid: wat zijn de eigenschappen van het Rotterdamse en van Moerdijk en wat zijn de eigenschappen van het Amsterdamse en wat zijn de eigenschappen van het Utrechtse Brainport daarin om te kijken of wij daarin afstemming kunnen zoeken met bijvoorbeeld België, niet alleen met de haven, maar ook met de Universiteit van Leuven en het Ruhrgebied en Nordrhein-Westfalen voor bedrijfsuitwisselingen en bedrijfsinvesteringen over en weer. Dus daar zijn wij wel mee bezig.

U heeft ook gevraagd wat wij nog meer doen voor samenwerking. Wij zijn op dit moment bezig om via de NLII (Nederlandse Investeringsinstelling), waarin ongeveer € 1 miljard zit, te kijken of wij de vier grote scienceparken in Nederland, waaronder het Utrechtse sciencepark, kunnen verduurzamen en daarvan een interessante propositie kunnen maken, zodat bedrijven – lees ook pensioenfondsen, maar uiteindelijk ook bouwbedrijven – daar kunnen verduurzamen en kunnen herontwikkelen. Dat zijn onder andere de samenwerkingsverbanden die wij zoeken. Morgen zitten wij aan tafel met de universiteiten van Leuven, Maastricht, Nijmegen en Amsterdam over regeneratieve geneeskunde. Dat is een heel groot project, waarin wij investeringen willen lostrekken in Europees verband, samen met het ministerie van Economische Zaken, om te kijken of wij die verbanden, eigenlijk al in die 'tristate', kunnen vormgeven.

Een paar weken geleden ben ik met een aantal Nederlandse bedrijven uit Utrecht naar Bielefeld op een handelsmissie geweest, waar wij gesproken hebben met 25 Duitse bedrijven die geïnteresseerd zijn of die hier al een zusterbedrijf hebben, om uit te wisselen waar zij tegen aanlopen, met name bij flexibilisering van de arbeidsmarkt, hoever wij daarmee zijn en tegen welke problemen zij aanlopen als zij bij ons komen om te investeren of als onze bedrijven in het Duitse willen investeren. Dus op alle fronten loopt er wel het een en ander.

U heeft aandacht gevraagd voor de maakindustrie. Wij hebben in de EBU heel nadrukkelijk toegevoegd – groen, gezond en slim, en ook internationaal, en ook 'human capital' – dat wij niet een onderscheid maken tussen iets van 'highbrow and lowbrow' op de arbeidsmarkt. Wij hebben heel nadrukkelijk aangegeven dat men in die Triple Helix – een onderdeel van een propositie als u in aanmerking wilt komen voor een lening of een garantie of een klein beetje subsidie van de EBU – moet kijken naar de volledige arbeidsmarkt. Daarin zit vrij veel MKB. Het gaat niet sec om de maakindustrie zoals die in andere delen van het land sterk vertegenwoordigd is. Wij hebben hier geen grote industrieën zoals metaal of grote bouwbedrijven. Wij hebben ons gespecialiseerd in groen, gezond en slim en alles wat daarbij zit.

Toch is het zo dat wij in het regelmatige overleg met accountmanagers van het MKB, NVO-NCW en FME, goed voor het voetlicht brengen dat wij juist die onderkant van de arbeidsmarkt, waar veel werkgelegenheid zit, de vmbo-ers en de mbo-ers, graag aan het werk willen hebben. Dus die projecten die langs komen, zullen wij ook daadwerkelijk op dat terrein bekijken. Wij doen natuurlijk al een aantal zaken. Zo zitten wij in het Techniekpact met de gemeenten Woerden en Amersfoort. Wij doen opleidingen op de Utrechtse ondernemersacademie. Dat doen wij ook op ROC-niveau. Wij doen mee aan de opleidingen bij het ROC A12, maar ook Amersfoort en Midden-Nederland voor techniek. Het is echter een taaie aangelegenheid. Wij hebben niet voor niets een landelijke ambassadeur, Doekle Terp-

stra, om de techniek, maar ook de zorg, het zorgpact, er verder uit te tillen. De EBUd zit daar heel nadrukkelijk bij om te kijken hoe wij dat samen met andere regio's verder vorm kunnen geven.

De VOORZITTER: De heer Van Muilekom heeft een vraag aan u. En ik hoop dat u ook kunt afronden.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Mij is het allemaal duidelijk wat de heer Van den Berg stelt, maar volgens mij is de tijd van GS om. Ik denk dus dat wij aan de tweede termijn beginnen?

De VOORZITTER: O, u wilde dat vertellen?

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dank aan de gedeputeerde voor het uitvoerige antwoord. Juist op zijn laatste punt, het overleg met het bedrijfsleven en te proberen de bedrijven bij die innovatieve kant te betrekken, sprak hij over het grote bedrijfsleven. Dat hebben wij hier in de maakindustrie inderdaad nauwelijks meer. Wat wij hier wel hebben, is veel MKB en gelukkig heel veel startende ondernemers die juist weer die ambachtelijke kant op gaan. Bereikt hij hen? Bereiken wij hen via de EBU? Wij moeten namelijk juist zorgen dat in het MKB, toch de banenmotor, en in die 'start-ups' op een gegeven moment die innovatie terechtkomt en dat zij er verder mee kunnen.

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het is een heel grote groep en een heel belangrijke groep. Ja, wij bereiken hen via de projecten. Een van de projecten waar wij heel nadrukkelijk mee bezig zijn, is Nul op de meter. Daaraan zijn heel veel installatiebedrijven uit het Utrechtse verbonden. Dat gaat over heel veel opleidingen, met name in de installatietechniek, in zonnepanelen, in de bouw. Dus dat zijn wel van die zaken.

Ik vroeg het net mijn collega Krol: ook glasvezel gaan wij aanleggen. Dat moet toch aangelegd worden, er moet grond geschepd worden: dat zijn ook allemaal MKB-banen.

Wij gaan straks het Mondriaan-jaar in. Daar komen toeristische banen uit; dat is de horeca, het hotelwezen en vervoer. Wij proberen ook overnachtingen hier te houden met Dutch Game Garden dat wordt georganiseerd, waarin app-bouwers en 'start-ups' komen, die uiteindelijk doorontwikkeld worden, zowel in de graphics als in de ICT. Wij zijn dus bezig op allerlei fronten om dat MKB goed vorm te geven. Dat is afgeleid, in de zin van niet rechtstreeks, maar voor het grootbedrijf doen wij hetzelfde laken en pak.

De VOORZITTER: Bent u erdoor?

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat is een beetje lastig. Ik heb toch nog wel wat moties, waarop eventueel nog wat antwoorden gegeven moeten worden.

De VOORZITTER: Kunt u dan per motie een kort statement willen afleggen?

De heer P. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij hebben wij een reactie te goed op onze vraag over Food Valley.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! De heer Van Leeuwen haalt mij de woorden uit de mond. Ook het CDA heeft twee vragen gesteld over Food Valley: een over de rol voor de Strategische Agenda en een over de link onderwijs-arbeidsmarkt aldaar, waar met name voor het MKB, waar u het net over had, grote kansen liggen.

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Food Valley is een wat ingewikkelde constructie als het gaat om de vraag: wie moeten wij daar aanspreken? Ik zeg dat even voorzichtig, omdat wij daar in een WGR, een formeel samenwerkingsverband, zitten. Daarbij wordt territorium gedacht over de vraag wat wij moeten doen op het gebied van food. Ja, soms zit Barneveld erbij, soms Amersfoort, soms Nijkerk en soms Bunschoten-Spakenburg. Ook de onderwijsinstellingen zitten erbij. Dus in de economie loopt dat wel goed, zeg ik even voorzichtig. In de WGR gaan gesprekken vaak

over de Triple Helix en over de aansluiting van met name de ICT en de ICT-Valley die een onderdeel is van Food Valley voor de toelevering van dat soort banen aan de productie rondom food. Daarnaast zit ook de universiteit van Wageningen erbij, die een goede liaison heeft met de universiteit van Utrecht voor ontwikkelingen op het gebied van food: hier meer aan de gedragskant, daar meer aan de productontwikkelingskant.

Daarnaast zijn wij betrokken bij de 'branding' en het vormgeven van een World Food Centre om te kijken of zich bedrijven en opleidingen kunnen vestigen rondom allerlei producten op het gebied van food, als het centrum van voedsel rondom Wageningen, Ede, Veenendaal. Ook in Europees verband werken wij samen, omdat Food Valley een lobbyist heeft in het Huis der Provinciën, die samen optrekt met onze lobbyist op het gebied van Europese gelden en Europese strategieën.

(De heer De Kruijff neemt het voorzitterschap over.)

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! In reactie op wat de gedeputeerde aangeeft, namelijk dat het nogal moeilijk is met Food Valley gezien de WGR-constructie, zeg ik dat er voor ons een heel concrete strategische agenda ligt met heel concrete projecten, waarbij gekeken kan worden wat de rol van de provincie Utrecht daarin zou kunnen zijn. Wij willen u dan ook uitnodigen om daar naar te kijken en daarop te komen met een reactie.

U spreekt over food. Ik wil niet corrigeren, maar het gaat echt om gezonde en duurzame voeding.

De VOORZITTER: Mijnheer Van Leeuwen, hetzelfde onderwerp wellicht?

De heer P. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Hoe raadt u het? De gedeputeerde hield een prachtig pleidooi voor Food Valley. Dank daarvoor. Wij willen eigenlijk van u weten of u bereid bent daaraan bij te dragen met financiële middelen, net als de provincie Gelderland. Ruim een derde van Food Valley is inwoner van Utrecht. Wij zouden het erg fijn vinden als u zegt dat u daaraan ook financieel bijdraagt.

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat gezond en duurzaam voedsel laat ik even voor uw verantwoordelijkheid. Er wordt veel onderzocht, er wordt veel gedaan en geproduceerd. Dat noem ik allemaal food, zeg ik voorzichtig. Dat komt regelmatig ook langs in de strategische agenda. Ik wil die discussie niet aangaan. Ik heb namelijk wel eens voorzichtig de vraag gesteld: stel nu dat McDonald's komt en die gaat het World Food Centre financieren, vinden wij dat acceptabel? Er ontstond wel een discussie, maar het was wel bespreekbaar. Dus ik weet niet precies waar de grens ligt tussen duurzaam en gezond en ook andere vormen van voedsel. Dus dat laat ik even bij u. Bent u bereid te investeren in Food Valley?. Niet anders dan dat wij hebben in het Utrechtse, namelijk een economic board. Daarin financieren wij ook projecten vanuit Food Valley. Dus als er aanvragen uit de Food Valley of uit de Regio Food Valley komen die passen in dat model, dan gebeurt dat zeker. Rechtstreeks financieren in Food Valley is niet een zaak waar wij voor staan.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb vragen gesteld, die nog niet beantwoord zijn. In een tweede termijn gaat het van mijn tijd af.

De VOORZITTER: Ja, dat klopt. Dat zou heel onterecht zijn, want u hebt zich keurig aan uw tijd gehouden. Ga uw gang.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Nog een aanvulling op McDonald's: ik denk niet dat het een goed idee zou zijn als MHP zou betalen voor dat soort ontwikkelingen.

Er zijn twee dingen, waarvan ik niet wist of mevrouw Verbeek of de heer Van den Berg daarop zou antwoorden. Ik heb iets gezegd over de omgeving Houten-Odijk-Bunnik met het verzoek of GS zou willen toezeggen dat als een integraal provinciaal ordeningsproject op te pakken, bijvoorbeeld via de nieuwe IFL-werkwijze, omdat het zowel om woningbouw, mobiliteit, leefbaarheid, economie en cultureel erfgoed gaat.

De tweede vraag die openstaat, gaat over de € 2 miljoen voor energietransitie. Wordt er nog voor de begroting van 2017 een nieuwe beoordeling gemaakt of zijn er nog middelen voor beschikbaar in de algemene reserve? Misschien kunt u ook daarover nog niets zeggen.

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Met betrekking tot het gebied dat u net aangaf en de vraag wat er allemaal speelt in dat gebied: dat staat volgens mij op het lijstje IGP (Integrale Gebieds Projecten). Op de vraag of dat niet via het IFL kan, zeg ik dat de IFL vooral een methode is van: hoe zouden wij dat gebied integraal kunnen bekijken met de partners daarin? Anders ken ik het gebied niet als een integrale gebiedsaanpak.

De VOORZITTER: Ik kijk even naar mevrouw Hoek. Over ditzelfde onderwerp? Anders geef ik eerst de heer Hoefnagels het woord.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! In IGP zit Utrecht-Oost. Dat houdt eigenlijk op daar waar dit begint, voorzover wij weten.

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik kijk even naar mijn collega. Volgens ons staat het in elk geval op het lijstje van de IGP, die wij als zodanig willen aanpakken, juist omdat daar al die zaken bij elkaar komen. Dan zou er op een vernieuwende manier gecommuniceerd kunnen worden of er zou participatie kunnen plaatsvinden. Daaraan zou IFL een bijdrage kunnen leveren.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Nog even op dit punt. Hierover hebben wij de vorige vergadering juist een motie of een amendement gehad, dat is afgewezen. Of maak ik nu de verwarring groter?

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dan maakt u de verwarring groter, want wij dachten dat het daarover ging, maar uiteindelijk bleek dat onderwerp te gaan om de hele visie op het buitengebied Kromme Rijnstreek, wat inmiddels is gedaan door de gemeenten Houten, Bunnik en Wijk bij Duurstede. Dus dat is veel breder dan dit.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Ik weet niet precies waar de vraag thuishoort. Het gaat over binnenstedelijke ontwikkeling en om met behulp van de provincie hinderlijke bedrijven uit te plaatsen en daarvoor in de plaats eventueel op die locaties statushouders te huisvesten in een noodlocatie. Het gaat om de combinatie van uitplaatsen en grond creëren voor sociale woningbouw oftewel statushouders, voor eventueel noodopvang voor een aantal jaren. Bij wie behoort deze vraag?

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Die vraag kan ik wel beantwoorden.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! De vraag is dus hoe GS hiertegen aankijkt.

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Als het gaat om tijdelijkheid dan is dat wel een mogelijkheid. Het is wel zo dat wij die gelden met name gebiedsgericht inzetten, dus als er ergens panden onttrokken worden, dan is het de bedoeling dat daar een vernieuwing plaatsvindt die past binnen dat programma. Met een tijdelijk programma, zoals u voorstelt – of noodopvang of statushouders – zou dat een onderdeel kunnen zijn, maar het moet wel een onderdeel zijn van een bredere gebiedsaanpak. Dus het is niet ondenkbaar.

Ik realiseer mij trouwens dat ik een vraag van D66 niet heb beantwoord over de overige € 2 miljoen, die nog ergens in de begroting gevonden zou moeten worden voor energietransitie. In de nota staat een zinnetje over hoe wij daaraan denken te komen en of dat dan al het geval zou zijn voor 2017. Ik vermoed het niet, maar wij gaan naarstig op zoek. Daarvan zouden ook de EFO-gelden nog steeds onderdeel kunnen zijn. Zo er weer eventueel geld te verdelen valt, bijvoorbeeld met de jaarrekening 2016 in 2017, dan is dit een van de zoekopties. Ik ga dus nu niet zeggen wanneer dat dan precies geregeld is. Wij hebben daar in elk geval op die manier de formule voor gevonden.

(De commissaris van de Koning neemt het voorzitterschap over.)

Ongetwijfeld heb ik een aantal vragen niet beantwoord, maar ik wil in elk geval even ingaan op de motie M50 van de PvdD over de plofkippenfabriek. Ik heb daarover een aantal technische vragen gekregen van u. Er is hierover afstemming geweest, niet met ons, maar wel met het Rijk. Er is nadrukkelijk gekeken of dit bedrijf voldoet aan de rijksregelgeving, aan de lokale regelgeving en aan de provinciale regelgeving. Daar voldoet het bedrijf aan. Met betrekking tot de vergunningen: van hetzelfde laken en pak. Voor de rest is het zo, vanuit economisch perspectief, dat vrije vestiging mogelijk is als een bedrijf daaraan voldoet. Het gaat hier overigens niet om plofkippen zelf. Er worden brokjes kip aangevoerd en die worden uitgebeend en gaan vervolgens bevroren of vers verpakt naar allerlei landen.

Mevrouw ARISSSEN (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Er wordt in de Tweede Kamer nog een dertigledende debat georganiseerd over dit onderwerp. Dus dat de gedeputeerde zegt dat alles in kannen en kruiken is en dat het allemaal mag, is nog maar te bezien. De PvdD zou heel graag willen dat de provincie echt een signaal afgeeft dat zij dit niet wil in de provincie, los van het feit of het mogelijk is. Er moet in elk geval een signaal afgegeven worden dat de vestiging van zo'n groot bedrijf zowel voor het dierenwelzijn als voor de Nederlandse pluimveesector onwenselijk is.

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat ga ik u niet toezeggen, omdat ik niet precies weet waar het begin is en waar het eindigt. Om daar iets van te vinden, geldt misschien wel voor meer bedrijven die zich hier willen vestigen en die op allerlei manieren 'all over the world' hun producten weghalen. Mij is op dit moment duidelijk dat dit bedrijf voldoet aan vergunningen, het is een innovatief bedrijf dat geïnvesteerd heeft in deze regio. Wij hebben geen andere mogelijkheid dan te zeggen: voldoet u aan de regelgeving, dan kunt u zich hier vestigen.

Mevrouw ARISSSEN (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Hoe is het mogelijk dat de gedeputeerde hier niet iets van kan vinden? Het is zo dat een sector, een pluimveesector in Nederland, die € 2,5 miljard bijdraagt aan het BNP, onder andere door export, en banen heeft voor 8000 mensen, waarschijnlijk de nek wordt omgedraaid door zo'n mega-plofkippenfabriek, die de plofkippen voor 40% goedkoper op de markt brengt met een etiket 'geproduceerd in Nederland'. Hoe kunt u dan zeggen dat dit goed is voor de economie en dat er wel 60 werkplekken voor lageropgeleiden komen? Dat is iets wat de PvdD echt niet begrijpt. Misschien kunt u dat nog even verduidelijken?

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Die 60 werkplekken kan ik bevestigen. Dat is wat ik ook begrepen heb. Met betrekking tot de vraag of andere bedrijven er uitgeconcurrerd worden: dat gebeurt wel vaker. Dat is nu eenmaal de vrije markt. Daar kan ik verder ook niks aan doen. Zo hebben wij dat geregeld in Nederland. Wat ik er persoonlijk van vind, is niet zo relevant, denk ik.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag aan mevrouw Arissen. Vanzelfsprekend gaat, zoals u weet, duurzame landbouw GroenLinks ook zeer aan het hart. Waarmee ik wel worstel, is uw aanval op de rechtstaat in dezen. Dus mijn vraag aan u zou zijn: zou u uw motie in die zin kunnen herformuleren en het meer kunnen zoeken in de richting dat wij ons zorgen maken over de wijze van werken uit bepaalde onderzoeken in Oekraïne van dit bedrijf? Hier in ons land houdt het bedrijf zich aan de regels die hier gelden. Dan is het vreemd om een vestiging hier af te rekenen op iets wat wij weten van elders en dat wij ons daar zorgen over maken. In de motie zou kunnen staan dat wij ervan uitgaan of dat wij willen dat het bedrijf zich hier in elk geval aan de Nederlandse regels houdt of iets dergelijks. Er kan eventueel voor mijn part iets opgenomen worden over steun voor de familiebedrijven hier. Het gaat erom dat u in die zin vermijdt een soort willekeurige politiek te kunnen gaan voeren, waarop de vestiging van één bedrijf dat hier voldoet aan de regels, wordt geweerd. Dat gaat niet.

Mevrouw ARISSEN (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Een aanval op onze rechtstaat? Dat vind ik nogal cru. Dat is absoluut niet wat wij zeggen. Het punt is dat hiermee een sector om zeep wordt geholpen en dat Oekraïne een van de meest corrupte landen is en het corruptste land is van het Europese continent. De dierenwelzijnseisen zijn daar heel marginaal en worden absoluut niet nageleefd. Zelfs de veterinaire inspecties zijn opgeschort sinds half maart 2015 tot onbepaalde tijd. Ook wordt er in de landbouwsector veel gebruik gemaakt van kinderarbeid. Twee op de twintig kinderen tussen vijf en veertien jaar zijn betrokken bij kinderarbeid in Oekraïne. Dus dan kan GroenLinks wel zeggen dat het prima is dat zo'n bedrijf zich hier vestigt, dat het voldoet aan de eisen en dat de PvdD de rechtstaat aanvalt, maar dat is absoluut niet wat wij zeggen. Wij hebben wel het dictum aangepast. Dat wilde ik in de tweede termijn formuleren, maar als u mij toestaat, voorzitter, dan kan ik dat nu voorlezen.

De VOORZITTER: Nee, een interruptie is kort. Straks heeft u uw tweede termijn. En die is ook kort.

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb nog een motie die ik graag zou willen toelichten. Dat is de motie M45 over duurzame geluidsschermen van ChristenUnie, SP en VVD. De motie verzoekt het college in gesprek te gaan met de gemeente Woerden over het opwekken van duurzame energie op de nieuwe geluidswal langs de A12 en te inventariseren waar de provincie nog meer kan bijdragen aan geluidsschermen die fijnstof absorberen of energie opwekken. Dat lijkt ons een goede aangelegenheid. Het is wel zo dat Woerden en Utrecht met elkaar hebben afgesproken: de stad Utrecht trekt dit ingeval van een ontwerp. Dat heeft alles te maken met die afschuining et cetera. Rijkswaterstaat is daar natuurlijk bij betrokken, want het is langs de rijksweg. Het gaat deels om een scherm en deels om een wal. Dus ook daar moet even goed naar gekeken worden. Ik kan u toezeggen dat de adviseur van de ruimtelijke kwaliteit hierover ook ongetwijfeld opvattingen zal hebben. Dus in dat licht lijkt het mij een prima motie.

De VOORZITTER: Het woord is aan gedeputeerde Krol.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ach, u kent mijn bescheidenheid.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Hoe doen wij dat met de tijd?

De VOORZITTER: Ik constateer hetzelfde als u constateert. Ik denk niet dat ik erg veel verder help als ik twee gedeputeerden geen antwoord laat geven.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Maar wij zaten ook in onze eigen tijd.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! U gaat over de orde. Als u vindt dat ik niet moet antwoorden, dan doe ik het niet.

De VOORZITTER: Ik zou het toch wel fijn vinden als u probeert zo min mogelijk tijd te nemen.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Net als alle anderen, zullen wij dat ook doen. Ik ga maar gelijk naar de beantwoording van een aantal concrete vragen en twee moties die ik bij name zal noemen. De eerste is motie M30 van de PvdA over, om het maar even zo te noemen: 'er moet wel genoeg tempo in inrichting van natuur'. In brede zin is dit onderwerp in de commissie RGW al besproken. Dus ik zal dat vandaag in versmalde vorm proberen te doen. Het is altijd goed bij de momenten die wij met elkaar hebben, bijvoorbeeld bij de begroting en als wij ons grondbeleid evalueren en de laatste cijfers doornemen, stil te staan bij: waar staan wij, wat hebben wij gerealiseerd, welk tempo hebben wij gemaakt? Ik heb in de commissievergadering aangegeven dat wij bijvoorbeeld dit jaar en het komend jaar verwachten in West-Utrecht 540 hectare en in Oost-Utrecht 340 hectare te realiseren, samen is dat zo'n 882 hectare. Dus de voortgang waar u om vraagt in de motie zullen wij uiteraard aan u laten zien, maar wij zullen het ook waarmaken. Ik wijs u er nogmaals op dat wij in 2021 onze internationale natuurverplichtingen zo'n beetje af moeten hebben - dat is Natura 2000, voor de liefhebbers - en in 2028 de resterende 500 uit het Akkoord van Utrecht, die wij tot ons eigen nationaal natuurnetwerk realiseren. Dat als antwoord op motie M30 van de PvdA. Dus ik ben best bereid u op de

goede momenten uitgebreid te informeren over de voortgang, want ik deel uw behoefte aan urgentie op dat punt.

Er zijn vragen gesteld door meerdere fracties, die ik omwille van de tijd samenvoeg. Die vragen waren met name van het CDA, maar ook van anderen, over een aantal consequenties van de Wet natuurbescherming over de onderbouwing van de menskracht die dat vraagt. Ook dat is bij de notitie over de Wet natuurbescherming uitgebreid aan de orde geweest en zal nog uitgebreid aan de orde komen bij de definitieve vaststelling van het stuk over de Wet natuurbescherming. In de korte samenvatting hebben wij aangegeven ongeveer zeven mensen nodig te hebben om de consequenties van de Wet natuurbescherming voor Utrecht te kunnen dragen, waarvan wij er nu zes financieren en één financieren wij er door het kleine beetje geld dat meekomt vanuit de rijksoverheid. Dat zijn vier mensen die zich vooral gaan bezighouden met de vergunningverlening. Dat is ook het allerbelangrijkste. Je moet je realiseren dat als je iets wilt bouwen dat impact op de natuur heeft, je daarvoor een vergunning moet hebben. Die haal je nu bij het Rijk, maar die haal je straks bij de provincie. Als dat proces niet goed zou functioneren, dan staan mensen hier, terecht, voor de deur. Het moet niet alleen goed en zorgvuldig, maar het moet ook vlot. Dat mogen mensen van de overheid verwachten. Vier mensen gaan dat doen, en dan nog één voor beleid, één ecoloog en één jurist. Dat zijn zeven mensen, waarvan wij er zes bij deze kadernota aankondigen en bij de begroting gaan vragen.

Kan het niet flexibel? Nee, dit is een taak die wij krijgen. Die taak is permanent. Dus wij kunnen niet zeggen: vandaag doen wij het wel en morgen doen wij het niet meer. Dat lijkt mij niet mogelijk. Het is wel zo dat wij in het college afgesproken hebben dat de grootste klus aan het begin zit van de invoering van de wet. Het is niet ondenkbaar dat je in de loop van de jaren misschien daarop iets kunt minderen. Dat zou nog kunnen als wij naar het langetermijnperspectief kijken.

De tweede vraag: Top-dorp. Wij bespreken morgen in het college de gebiedsprogramma's van de beide gebiedscommissies. Daarover moeten wij morgen een besluit nemen. Mocht GS dat besluit nemen, dan zit daar de opdracht in om dat te organiseren. Wij kunnen erbij schrijven dat daar nog dit jaar een aanzet voor gemaakt moet worden. Dat lijkt mij een goede aanvulling vanuit PS, als ik u zo beluisterd heb.

Het derde punt. Een goede preek komt altijd in drieën, mijnheer Schaddelee. De provinciale landschappen. Dat gaat over motie M47. Daar vindt het college het volgende van. De voormalige Nationale Landschappen zijn in onze huidige structuurvisie en -verordening geborgd. Dus daar zit de kwaliteitsbescherming van die voormalige Nationale Landschappen. Als wij het predikaat Provinciaal Landschap zouden toevoegen als volgend jaar de nieuwe wet er is – interessant is dat GS kan besluiten tot de aanwijzing van Provinciale Landschappen – zonder aanvullende bescherming of andere maatregelen, is het eigenlijk niets anders dan hetgeen wij nu al in de Provinciale Structuurvisie en Verordening hebben geregeld. Dus het is een sympathieke gedachte, zeg ik als voormalig voorzitter van de club van Nationale Landschappen in een nevenfunctie, maar de vraag is of het meer is dan de titel Provinciaal Landschap als er niet ook aanvullend een aantal extra maatregelen, bijvoorbeeld in het kader van onze Omgevingsvisie of de herijking van onze PRS, aan de orde zou zijn. Dus de motie is sympathiek. Erover nadenken is altijd positief. Of het iets anders toevoegt dan onze juridische bescherming, zoals wij die kennen in de PRS en de PRV, is de vraag.

Dan het laatste punt. Er is een aantal vragen van de PvdD over de Faunabeheereenheid. De Faunabeheereenheid speelt in het kader van de nieuwe Wet natuurbescherming een belangrijke rol bij het faunabeleid. Dus wij moeten dat doen. Wij hebben met u al afgesproken dat wij in de verantwoording over de Faunabeheereenheid van 2015 een wat gedetailleerdere verantwoording naar ons toe maar ook naar u toe zullen maken over de financiële verantwoording en welke werkzaamheden men doet bij de Faunabeheereenheid. Volgens mij had ik die toezegging al gedaan. Uiteraard zullen wij die toezegging nakomen.

Ik denk dat ik daarmee met grote sprongen de vragen en de moties heb beantwoord.

Mevrouw ARISSEN (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben van u vorig jaar een mailtje gehad ter verduidelijking van de begroting van de Faunabeheereenheid. Daarin staat niet gedetailleerd hoe

precies die geldstromen lopen. Dat is voor ons volstrekt onduidelijk. Het is inmiddels wel duidelijk wat de Faunabeheereenheid aan subsidies krijgt van de provincie en wat ongeveer de taken zijn. Het is ons ook wel duidelijk dat die taken uitgebreid en ook zelfs wettelijk zullen worden met de inwerking-treding van de nieuwe Wet natuurbescherming. Wij zouden heel graag inzage hebben in de jaarrekening en de echte begroting van de Faunabeheereenheid en niet een soort van samenvatting. Wij willen echt de bedragen zien, waar de Faunabeheereenheid mee werkt, de inkomsten en uitgaven. Kunt u daarop een toezegging doen?

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat is in mijn optiek de toezegging die ik gedaan heb. Wij zullen bij de jaarstukken 2015, die wij binnenkort krijgen van de Faunabeheereenheid, proberen de cijfers zo gedetailleerd te krijgen als u gevraagd heeft. Overigens neem ik wel afstand van de formuleringen die u daarbij in uw bijdrage heeft gebruikt. U sprak over mensen die van de jacht houden. Het grote deel wat de Faunabeheereenheid natuurlijk doet, is schadebestrijding. Dat is net een principieel verschilletje tussen ons beiden, maar daar komen wij niet uit in dit debatje, denk ik.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Iets heel anders, maar misschien heeft mevrouw Hoek eerst nog een aansluitende vraag op het laatste antwoord van de gedeputeerde?

De VOORZITTER: Nee, dat gaat over iets anders.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Leegstand vastgoed, transformatie van het vastgoed. Ik heb een vraag gesteld, dus dit is een vraag uit de categorie 'nog niet beantwoorde vragen'. Dat gaat over de ruimte in het beleid voor de maakindustrie en de ambachten. Wij kijken bij leegstand van vastgoed heel vaak naar de herkomst of de vroegere functie van het vastgoed – kantoren, winkels, kerken, agrarisch – en op het moment dat wij constateren dat het goed zou zijn wat meer maakindustrie hier in de buurt te houden vanwege lagere transportkosten, kunnen wij daarmee dan in het beleid rekening houden? Dat gaat over regelgeving en dergelijke.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik vermoed dat dit een vraag is die zich een beetje op het snijvlak van collega Van den Berg en van mij bevindt. Aangezien hij niet meer aan de beurt is, antwoord ik hierop. Wij kijken meestal naar de meest kansrijke mogelijkheden van transformatie. Dus je hebt een oud kantoor en je denkt na over wat er op die plek in dat gebied de meest kansrijke transformatievorm kan zijn. Dat is vaak wonen, maar het zijn ook vormen van bedrijvigheid. Als je bijvoorbeeld in Rijnhuizen in Nieuwegein kijkt, dan zie je dat daar echt een mix van bedrijvigheid en wonen aan het ontstaan is in die transformatieopgave. Daar zitten soms belemmeringen aan, want de maakindustrie heeft bijvoorbeeld met milieuzoneringen te maken en wonen heeft te maken met geluidsproblematieken van bijvoorbeeld een provinciale weg. Dat speelt in Maarssen bij de Planetenbaan, om maar een concreet voorbeeld te noemen. Dat zijn dan wel zaken waar wij creatief naar moeten kijken, maar het is niet zo dat wij vanuit dit huis in die transformatieopgave zeggen dat het per definitie woningbouwtransformatie moet zijn. Ook maakindustrie en andere vormen van bedrijvigheid, als die tot een serieuze transformatie zouden kunnen leiden, zijn interessant. Mochten wij daarin belemmeringen tegenkomen, dan zal collega Van den Berg of ikzelf, afhankelijk van waar zich dat voordoet, proberen dat aan u voor te leggen om te kijken of wij die belemmeringen kunnen wegnemen.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Twee vragen nog. Dat betreft de toekomst van recreatieschappen. Hoort dat bij u? Nee. Dan ga ik naar de andere vraag. Dat gaat over de herijking van de PRS. Het budget is laag en mijn vraag is of het niet te laag is. Die vraag hoort ook niet bij u? Bij wie dan?

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Bij collega Van den Berg. Hij is al geweest.

De VOORZITTER: U krijgt ter plekke antwoord.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Hij fluistert het in het oor van mevrouw Hoek.

De VOORZITTER: Het woord is aan mevrouw Pennarts.

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Tijdens de beschouwingen zijn er twee opmerkingen gemaakt over de portefeuille Cultuur. Eén concreet punt betreft de motie over het Jeugdcultuurfonds. Dan is er nog een motie genoemd, maar niet ingediend.

De VVD vroeg over het Nationaal Monument Kamp Amersfoort, als er plannen zijn, of die betrokken kunnen worden in de begroting. U heeft kunnen zien in de kadernota dat met een PM-vermelding het Nationaal Monument Kamp Amersfoort is genoemd. Dat is gedaan omdat er bij de start van dit college een discussie is geweest naar aanleiding van een motie van de PVV. Die motie heeft het destijds niet gehaald, omdat het dekkingsvoorstel wat bijzonder was. Daaruit is echter wel statenbreed de interesse gebleken en wij zijn met elkaar in gesprek gegaan via de commissie. Ik heb u ook meerdere malen bijgepraat over de ontwikkelingen rondom Kamp Amersfoort. Er is een ambitie om in fasen daar iets te doen. Deze week zit ik met zowel de gemeente Amersfoort, de gemeente Leusden als het management van Kamp Amersfoort om tafel om te kijken hoe wij de zaken zo vlot mogelijk kunnen laten verlopen. Daarbij spelen nog wel een paar punten. Dat heeft te maken met de vergunningverlening rondom de bouwplannen, maar ook met de manier waarop de langjarige exploitatie gedekt zou moeten worden. Wij zijn zeker met elkaar in gesprek en dit gesprek is er niet voor om zaken naar elkaar te verwijzen, maar om te zorgen dat wij helderheid hebben over ieders standpunt en dat wij helder kunnen communiceren met elkaar. Dus wij zullen kritisch kijken naar de plannen die eventueel ontstaan – ik hoop dat daarvan op korte termijn sprake is – en ook of die plannen voldoende degelijk zijn. Op een later moment kunnen die plannen dan betrokken worden, naar ik hoop, bij de begroting 2017. Ik houd u daarvan op de hoogte.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Proef ik hier een positieve grondhouding, om de heer Lubbers maar eens te citeren?

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat de heer Dercksen het wel bij het rechte eind heeft. Hier is sprake van een positieve grondhouding, maar dat zal voor u geen verrassing zijn. Wij hebben het afgelopen jaar, ook in de commissie BEM, meerdere malen gesproken over de ontwikkelingen rondom Kamp Amersfoort. De Staten en de commissie zijn uitgenodigd daar een bezoek te brengen. Veel fracties hebben daaraan ook gehoor gegeven. Daarvan ben ik op de hoogte. Ook is er ambtelijk contact. Dus er is beslist sprake van een positieve grondhouding, maar ook gewoon wel van een kritische houding. Er wordt namelijk van de provincie een flink bedrag gevraagd om te investeren; weliswaar eenmalig, maar het blijft een fors bedrag. Daaraan zitten ook weer andere investeringen vast, dus wij nemen dat echt heel serieus. Wij zijn echter nog met elkaar in gesprek over de manier waarop de plannen uitgevoerd worden. Ook de RCE (Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed) is daarbij aangesloten. Het gaat ook om vergunningen. Dus wat ik erover kan zeggen voor de korte termijn is dat wij ernaar kijken. Ik hoop voor de middellange termijn dat wij met een voorstel naar de Staten kunnen komen. Mijn intentie is dat te doen voor de begroting 2017, maar daarop kan ik geen harde toezegging doen. Ik hoop dat ik de Staten hiermee gerustgesteld heb over de grondhouding van het college bij Kamp Amersfoort. Hopelijk herkent u dit, omdat wij er met elkaar wel degelijk over in gesprek zijn geweest de afgelopen periode.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben even discussie gehad of de motie van de VVD iets toevoegde.

De VOORZITTER: Er is geen motie van de VVD.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Die komt in de tweede termijn.

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Correct, er is geen motie, maar er was wel sprake van een gesprek hierover in de Staten. Ik ben erop ingegaan om in elk geval een verduidelijking te geven waarom deze post in de kadernota staat. Ik denk dat de gedachte en het verzoek positief tegemoet gekomen kan worden en dat wij hiermee zo snel mogelijk bij u terug willen komen.

Dan is er de motie M44 over cultuur voor ieder kind, samengevat in de terminologie Jeugdcultuurfonds, waarbij u het college de opdracht geeft voor een termijn van maximaal vier jaar binnen een maximaal budget te kijken wat de mogelijkheden zijn om met het Jeugdcultuurfonds een afspraak te maken om te zien hoe wij ervoor kunnen zorgen dat meer gemeenten gaan deelnemen aan dat Jeugd-cultuurfonds. Ik zie dat als een mooie opdracht en een aanmoediging om binnen de kaders te kijken of wij in gesprek kunnen komen met het Jeugd-cultuurfonds, waaruit dan ook die provinciale meerwaarde kan bestaan. Misschien kan de provincie ervoor zorgen dat gemeenten nog wat gemakkelijker en wat laagdrempeliger kunnen instappen om te zorgen dat het bedrijf van het Jeugd-cultuurfonds, zoals de motie opdraagt, naar het maximum kan van 26 Utrechtse gemeenten. Ik ga er graag mee aan de slag en ik kom er in het najaar bij de begroting bij u op terug.

Mevrouw HOEK 50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag gesteld over het Stijl-project. 50Plus hoort graag wat GS gaat doen als de via kunstgrepen gecreëerde € 200.000 niet voldoende blijkt te zijn. Wij willen niet opnieuw verrast worden met een verzoek om extra bedragen die niet opgenomen zijn in begrotingen. Wordt een mogelijk tekort dan gedekt uit de algemene middelen? In het kort: wat gaat u doen als blijkt dat het niet genoeg is?

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het is onderdeel van een brede financiering. Er is sprake van een cofinanciering door ongeveer vijf partijen om iets bijzonders mogelijk te maken. Wij hebben met elkaar gesproken over een 'landmark'. Iedereen heeft daarbij verschillende beelden, maar het zou mooi zijn dat er een verbinding zou kunnen zijn tussen de twee Stijl-steden, Amersfoort en Utrecht. Dat zou bijvoorbeeld heel mooi zijn in de vorm van een fietspad, dat ook past bij de provinciale taak.

Wij hebben gevraagd om € 200.000. Dat wordt bij deze kadernota afgetikt. De intentie is dat dit bedrag voldoende is. Mocht dat niet zo zijn, dan zal ik mij bij u moeten melden met een voorstel en een dekkingsvoorstel en u zult daarover dan een besluit moeten nemen. Dan is de vraag waar die dekking uit voortkomt, maar laten wij geen als-dan discussie voeren. Ik ga er vooralsnog van uit dat het bedrag van € 200.000 voor De Stijl en het extra bedrag dat u beschikbaar stelt om ook in de zin van cultuur-educatie en het onderwijs- en arbeidsmarktdeel voor vmbo iets te doen met De Stijl en ook studenten op die opleidingen kennis te laten maken met de gedachte vanuit De Stijl en ermee aan de slag te gaan, voldoende is voor een provinciale betrokkenheid. Wij zullen, zo verwacht ik, als provinciale organisatie de kansen kunnen plukken als in Utrecht De Stijl echt een fenomeen wordt. Dan is het mooi als organisatie daar zo veel mogelijk op aan te haken en eraan mee te doen, zoals wij eigenlijk ook vragen aan allerlei andere bedrijven, instellingen en organisaties in deze provincie.

Mevrouw HOEK 50Plus): Mijnheer de Voorzitter! En de opmerking om het te promoten middels social media of flyers in Amsterdam, Den Haag en Rotterdam, om het publiek ofwel de toeristen naar de steden Utrecht en Amersfoort in de provincie Utrecht te lokken?

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Daarvan zal zeker sprake zijn, want het is een onderdeel van het programma van het Nationaal Bureau voor Toerisme en Congressen. Het heeft een verbinding van steden gemaakt. Drachten, Leiden, Den Haag, Utrecht, Amersfoort, Winterswijk en Eindhoven zitten er bij. Ook Dutch Design is onderdeel van De Stijl. Wat u suggereert met social media, met folders en flyers om mensen deze kant uit te halen en te verleiden hier wat langer te blijven, is zeker de insteek. Het is echt de bedoeling dat het een verhaal is voor cultuur en toerisme, waar mensen ook gewoon een boterham aan kunnen verdienen. Het moet iets zijn wat mensen echt in beweging brengt. Wij hebben hier in het Utrechtse de analogie getrokken met de Tour de France. Dat was een groot evenement, waarin iedereen op zijn eigen manier mogelijkheden zag en op aanhaakte zonder dat zij daarvoor betaald werden. Men zag echter de kansen. Het zou mooi zijn als De Stijl datzelfde teweegbrengt. Door het met alle mensen samen te doen, met veel steden, en er overkoepelend over te communiceren, hopen wij gewoon het maximale uit het evenement te halen in 2017.

Mevrouw Hoek had het nog over de recreatieschappen. Daarvoor moet u bij mij zijn. Ik ben de laatste gedeputeerde, dus ik doe die vraag ook maar even. U hebt gevraagd wat het risico is dat wij een soort

Eftelingdrukte krijgen op recreatieterreinen. Daarop kan ik eigenlijk alleen maar antwoorden, dat men via de recreatieschappen permanent bezig is om nieuwe terreinen te ontwikkelen daarmee de spreiding van het aanbod zo goed mogelijk te faciliteren. Dus als het gaat om Eftelingdrukte bij recreatieterreinen, zullen wij dat vanuit het Utrechtse zo goed mogelijk proberen te vermijden.

Mevrouw HOEK 50Plus): Mijnheer de Voorzitter! De vraag was eigenlijk of GS ook vindt dat het participeren met directbetrokkenen, zoals inwoners van het gebied, de aangewezen weg is om dit in goede banen te leiden, zodat zij niet ineens geconfronteerd worden met een of andere TOP, een Toeristisch Overstap Punt. Dus dat de inwoners die het aangaat niet ineens geconfronteerd worden met besluiten die ergens anders genomen zijn en dat zij dat als overlast kunnen ervaren.

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Een Toeristisch Overstap Punt is eigenlijk niet meer dan een bundeling van faciliteiten die er toch al zijn. Er is al sprake van horeca, parkeergelegenheid, fietsverhuur, fietsreparatie, informatie over de plek. Een TOP bundelt dat en maakt het zichtbaar. Ik denk niet dat mensen daarmee zo heel veel problemen kunnen hebben.

Als u vraagt of wij in gesprek zijn met omwonenden over de ontwikkeling van recreatie, dan kan ik dat alleen maar beamen. Een aardig voorbeeld is het recreatieterrein Kwintelooyen in Rhenen. Dat gaat de gemeente samen met de gemeente Veenendaal zelf ontwikkelen. Die twee gemeenten vragen daar ook de provincie bij en er wordt ook met inwoners samengewerkt om iets te ontwikkelen dat echt voldoet aan de behoefte, waar mensen trots op kunnen zijn en zich bij betrokken voelen. Dus het betrekken van inwoners bij het ontwikkelen van recreatie heeft zeker de aandacht.

De VOORZITTER: Dat was de eerste termijn van de kant van het college.

Ik heb nog 35 minuten voordat wij aan het diner verwacht worden. Ik wil die 35 minuten eigenlijk gebruiken voor een tweede termijn. Twee minuten per fractie. Dat moet lukken. Ik wil daarna schorsen voor het diner, maar tegelijkertijd de schorsing iets langer te laten duren, zodat u uw fracties even bijeen kunt hebben om te zorgen dat wij daarna weer verder kunnen met een aantal andere debatten en stemmingen.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat het handig is, voordat wij aan de tweede termijn beginnen, een minuut of vijf te schorsen om te kijken wat voor gevolgen de beantwoording van GS heeft voor onze moties en amendementen. Ik heb een paar minuten nodig voor afstemming daarover.

De VOORZITTER: Een paar minuten is prima, maar nogmaals, wij hebben met elkaar afgesproken dat u dat ook tijdens de debatten mag doen, behalve overigens degenen die geen lid zijn van de Staten. Zij hebben daar achter de ruimte. Ik heb al drie keer tegen verschillende mensen gezegd, dat het niet de bedoeling is dat niet-Statelieden in dit vergaderdeel komen.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Misschien moeten wij daarover later maar even praten. Dit vind ik, eerlijk gezegd, een beetje gekunsteld, maar het lijkt mij niet iets om er hier over te debatteren.

De VOORZITTER: Dat is altijd zo geweest.

Ik schors de vergadering, zodat u de gelegenheid heeft om bij te praten.

Schorsing van 17.28 uur tot 17.36 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Wij gaan over tot het tweede deel over de kadernota. Ik geef het woord aan de heer Van Muilekom.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat wij echt een keer moeten spreken over het gebruik van de tijd. Wij proberen ons als fracties daar ook aan te houden, dus zal GS het ook moeten.

Naar aanleiding van de discussie en de beantwoording hebben wij een aantal aanpassingen en intrekkingen van moties. Ik loop ze puntsgewijs maar even langs.

Motie M30 over natuurinrichting en de aandacht die het zou moeten krijgen. Wij hebben van gedeputeerde Krol gehoord dat hij onze zorg deelt. Wij blijven het op de voet volgen om te kijken hoe het zich ontwikkelt. Motie M30 trekken wij in.

De VOORZITTER: Motie M30 is ingetrokken en maakt geen deel meer uit van de beraadslaging.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Motie M31 over Utrecht Top-regio voor het (v)mbo. Wij hebben wat afstemming gehad met de VVD, die daarover ook graag een motie wilde indienen. Daardoor is de tekst iets gewijzigd. Dus ik denk dat wij er het beste een nieuwe motie van kunnen maken. Daarmee vervalt motie M31.

De VOORZITTER: Motie M31 is ingetrokken en wordt vervangen door motie M53.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het gaat om een kleine tekstuele verandering.

Motie M53 (PvdA, VVD): Utrecht Topregio (V)MBO

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2016;

constaterende dat:

- *de EBU regionaal uitvoerder is van het economisch beleid in de provincie Utrecht;*
- *PS in eerdere motie(s) aandacht heeft gevraagd voor (V)MBO-werkgelegenheid als maatschappelijke opgave aan de EBU;*
- *PS het initiatief genomen hebben voor een BOB-traject over aansluiting economie en arbeidsmarkt;*

overwegende dat:

- *aansluitend op de economische speerpunten (Groen, Gezond en Slim) (V)MBO'ers een belangrijke bijdrage kunnen leveren binnen de sectoren zorg, duurzaamheid en techniek. (V)MBO'ers onmisbaar zijn voor een evenwichtige economie.*
- *de afname van arbeidsplaatsen voor (V)MBO'ers een ongewenste situatie is;*
- *de EBU als maatschappelijke partner de opdracht heeft om arbeidskansen voor (V)MBO'ers te vergroten;*

verzoeken Gedeputeerde Staten om:

- *bij de begroting 2017 inzichtelijk te maken wat er nodig is om het aantal arbeidsplaatsen te vergroten voor (V)MBO-ers opdat Utrecht ook een topregio wordt voor het (V)MBO;*
- *bij de EBU erop aan te dringen om binnen het thema 'slim' niet alleen aandacht te besteden aan hoger opgeleiden, maar ook aan mensen met een (V)MBO-diploma.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Dan motie M32 over de stageambassadeur. Naar aanleiding van de opmerkingen van de heer Dercksen hebben wij gekeken hoe het functioneert met de regionale adviseur arbeidsmarkt bij het SBB. Er blijkt toch steeds een duidelijke behoefte aan te zijn. Er is een groot tekort is aan stageplekken. Er is ook een grote behoefte aan samenwerking, ook vanuit de overheid en ook vanuit nadere ondersteuning. Er gebeurt vanuit de provincie nog heel

weinig. Wij hebben wel geluisterd naar wat enkele partijen zeiden dat € 200.000 een behoorlijke claim is. Dus wij schrappen bij het dictum het bedrag van € 200.000.

De VOORZITTER: Uw tijd is om. U wilt graag dat wij allemaal binnen de tijd blijven.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij schrappen het bedrag van € 200.000.

Ik wilde ook nog een motie intrekken, maar ja ... . Motie M33 over versterken van het programma WBO. De gedeputeerde heeft aangegeven dat hij op dit moment geld genoeg heeft. Wij willen wel dat hij ruimhartig en actief naar gemeenten toe zal opereren, die veel vragen hebben. Wij zullen daarop in 2017 terugkomen en trekken de motie in.

De VOORZITTER: Motie M33 is ingetrokken en maakt geen deel meer uit van de beraadslaging.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Amendement A19: geen egalisereserve. Wij hebben samen met de SP één amendement gemaakt. Daardoor wordt motie M35 van de PvdA niet ingediend en wordt amendement A17 van de SP ingetrokken.

Amendement A19 (PvdA, SP): geen egalisereserve

Provinciale Staten van Utrecht in vergadering op 04-07-2016;

gehoord hebbende de beraadslagingen inzake de Kadernota 2016;

constaterende dat:

- *er bij de vaststelling van de Jaarrekening 2014 een motie is aangenomen dat PS tijdig geïnformeerd willen worden, willen controleren en willen kunnen bijsturen;*
- *bij de Kadernota 2016 een voorstel ligt om een egalisereserve voor GS in te stellen om schommelingen in de loop van een begrotingsjaar op te kunnen vangen;*
- *er in de afgelopen jaren telkens sprake is geweest van een groot netto overschot bij de jaarrekening;*
- *er reeds diverse reserves en voorzieningen voor GS beschikbaar zijn;*

overwegende dat:

- *de circulaires van het Rijk steeds voor de behandeling van de Kadernota dan wel begroting bekend zijn en eventuele knelpunten dan ook aan de PS kunnen worden voorgelegd;*
- *de diverse reserves en voorzieningen reeds grote sommen middelen bevatten waar PS niet direct gebruik van kunnen maken.*

besluiten:

om punt 5 uit het Statenvoorstel, betreffende het instellen van een egalisereserve, te schrappen.

De VOORZITTER: Het amendement en de motie zijn voldoende ondertekend en maken deel uit van de beraadslaging. Ze kunnen worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil graag antwoord op de vragen over omscholing vanwege ontslagen in de dienstensector en de vacatures in de ICT, over de OV-pas en de ruimte om daar in de OV-aanbesteding eisen aan te stellen; het beschikbaar stellen van gegevens, zodat wij niet meer hoeven in te checken en uit te checken tussendoor.

Ik heb vragen gesteld over het MIRT-overleg in relatie tot 'tristate city', of wij daarin het voortouw kunnen nemen om te kijken hoe dat vanuit 'tristate city' perspectief zou moeten werken, over de go-bike en ApiJam. Daarop ontvang ik dus graag nog een antwoord.

Wij hebben naar aanleiding van de beantwoording van GS over Kamp Amersfoort overleg gehad met de mede-indieners van de motie. Bij dezen dien ik de motie in ter ondersteuning van hetgeen de gedeputeerde net heeft aangegeven.

Motie M54 (VVD, SGP, PvdD, 50Plus, GroenLinks, SP, CDA): steun voor Nationaal Monument Kamp Amersfoort

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2016, ter bespreking van het staten-voorstel Kadernota 2016;

constaterende dat:

- *het Nationaal Monument Kamp Amersfoort gaat uitbreiden om het verhaal van het kamp levend te houden en te herdenken;*
- *het Nationaal Monument Kamp Amersfoort gaat uitbreiden om het groeiend aantal bezoekers kwijt te kunnen;*
- *ook de vrijwilligers de noodzaak zien van de verbouwing;*
- *om het kamp gedeeltelijk in oude staat te herstellen, 5,5 miljoen euro nodig is;*
- *financiering deels wordt gedaan door fondsen, deels door een crowdfundingactie met onder andere verkoop aandelen en deels door overheidsgelden;*

overwegende dat:

- *Provinciale Staten nog concrete plannen nodig hebben van het Nationaal Monument Kamp Amersfoort om een afweging te kunnen maken;*
- *Provinciale Staten het belangrijk vinden om de herinnering levend te houden aan wat zich in de jaren 1940-1945 in en rondom Kamp Amersfoort heeft afgespeeld;*
- *Provinciale Staten het belangrijk vinden dat inwoners een plek hebben om zich te bezinnen op het verleden en om lessen van het verleden door geven aan nieuwe generaties;*

spreken als hun mening uit dat:

Provinciale Staten positief staan tegenover financiële steun voor het Nationaal Monument Kamp Amersfoort;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om:

in geval er concrete financiële plannen liggen, deze te betrekken bij de begroting 2017.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Mag ik een vraag stellen? Volgens mij is de VVD hier in dit huis altijd, misschien ook wel terecht, de kampioenspartij die zegt dat wij geen moties moeten indienen en die niet ondersteunen als zij overbodig zijn. Nu komt de VVD zelf met een motie die evident overbodig is. Daarvan zegt de gedeputeerde zelfs dat deze later deze week al wordt uitgevoerd. Het staat zelfs in de kadernota. Mijn vraag is daarom waarom toch deze volledig overbodige en al bijna uitgevoerde motie wordt ingediend.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Omdat wij er behoefte aan hebben deze uitspraak wel met elkaar te doen.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Voor mij heeft de VVD er alleen maar behoefte aan om zelf haar eigen vlaggetje te planten op dit onderwerp. Dat vinden wij toch een beetje sneu.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb daar weinig aan toe te voegen, anders dan de vraag of u dit straks met groot gejuich op Twitter gaat melden, terwijl u een jaar geleden eenzelfde voorstel heeft verworpen.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Een reactie op beide sprekers. Ik heb in mijn eerste termijn aangegeven dat het ons juist niet gaat om het planten van bepaalde vlaggetjes, maar dat het ons erom gaat een gemeenschappelijke of een gezamenlijke uitspraak te doen. Daarop is de motie gericht. Niet meer, niet minder.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Dit biedt ongekende mogelijkheden ...

Waar de neerslaggegevens van het KNMI door sommigen zijn beoordeeld als een mening – ja, het kan verkeren –, is het belangrijker dan deze feiten – de PVV is daar voorstander van – dat je moet doen aan klimaatadaptatie; als het weer verandert, als het klimaat verandert, dan pas je daarop je beleid aan. Dus als het hard gaat regenen, dan verhoog je de dijken en doe je dat niet andersom: eerst de dijken verhogen en vervolgens afwachten of de zee gaat stijgen. Dat is een beetje de discussie die wij hier hebben.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben ook even bij het KNMI in De Bilt gaan bekijken – ik weet niet zeker of het exact hetzelfde is – en heb het onderzoek daarover gevonden. Daar staat onder andere in dat er een sterke toename in de gemiddelde neerslag is te zien, dat de relatieve veranderingen in het aantal dagen met meer dan 20 of 30 millimeter neerslag nog groter zijn dan die voor de winterneerslag. En voor het aantal dagen met meer dan 30 millimeter neerslag, als je het totaal vergelijkt vanaf het begin, heeft er een toename voor 80% plaatsgevonden over de laatste 30 jaar. Dat staat allemaal in het rapport van het KNMI.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Klaarblijkelijk hebben zij dat dan in deze statistiek verdonkeremaand. Het zij zo.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Nee.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Waar het vooral om gaat, is: wat doe je met die gegevens? Ik zei het net al: moet je eerst de dijken verhogen in de hoop dat de zee gaat stijgen of stel je vast dat de zee 18 millimeter per jaar stijgt en ga je daarop je beleid aanpassen? Wij kiezen voor het laatste. Nederland stoot vijf en dertig honderdste procent van de CO₂ wereldwijd uit. U denkt nu, omdat er toevallig in Noord-Limburg een supercell is geweest, dat wij ons beleid moeten aanpassen. Als je echter denkt dat je met windmolens het klimaat gaat veranderen, daar waar er wereldwijd 1500 kolencentrales bij komen, met alle respect, dan is dat echt 'beyond stupidity'.

De VOORZITTER: Wij hadden afgesproken dat wij allemaal een tweede termijn zouden doen en dat wij allemaal twee minuten zouden hebben. Die heeft u alleen gepakt op deze manier. Dat gaat zo niet.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Sorry, maar dit is volgens mij het debat dat wij voeren hier in Provinciale Staten. Er is een onderwerp dat de heer Dercksen aan de orde stelt en hij zet daar iets tegenover. Hij gebruikt plaatjes et cetera. Dan heb ik als Statenlid het recht daar mijn verhaal tegenover te zetten.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Die Dercksen gebruikt plaatjes? Dat moeten wij niet willen met zijn allen.

De VOORZITTER: Maar ik schors om zes uur.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Even inhakend op de orde van het debat. Misschien is het zo: er zit een voorstel aan te komen dat volgens mij nog onwerkbaarder is dan dit, namelijk dat wij met allerlei spreektijden moeten gaan werken. Als wij hier een fatsoenlijk debat met elkaar willen houden, ja met alle respect ... . Mijn tijd loopt nu en ik heb een ordedebatje aangevraagd. Dus

misschien kunt u de klok stil zetten. GS heeft een half uur meer gesproken dan PS. Ja, met alle respect: ik vind dat wij elkaar de ruimte moeten bieden om het debat aan te kunnen gaan.

De VOORZITTER: Met alle genoegen. U kunt niet zeggen dat u ook maar iets te kort bent gekomen vandaag.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Nee, zeker niet. U hoort mij niet klagen. Ik vind echter dat als wij een debat willen voeren met de heer Hoefnagels, u daar erg dicht op zit, terwijl het college ... . Ja, ik vind het niet erg, want het college moet de vragen beantwoorden. Het geeft alleen maar aan dat wij soepel met elkaar moeten omgaan om hier een normaal debat te kunnen voeren. Dat is wat mij betreft het verzoek. Ik ga verder. Ik heb nog een minuut.

Het was een memorabel debat, omdat de SP vertrouwen had in het neoliberale college om werk te creëren op basis van haar motie. Ik vond dat heel opvallend.

Toen ik sprak over eerlijk informeren over zonnepanelen, heb ik geen reactie gekregen van gedeputeerde Van den Berg. Dus daarover wil ik een motie indienen.

Motie M55 (PVV): eerlijk over zonnepanelen

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2016, ter bespreking van de Kadernota;

overwegende:

- *dat de bruteringsregeling in 2020 afloopt waardoor eigenaren van zonnepanelen fors minder krijgen voor de opgewekte energie, namelijk alleen de opbrengst van de stroom en niet alle heffingen, lasten, netwerkkosten en dergelijke;*
- *dat daardoor eigenaren van zonnepanelen in de financiële problemen kunnen komen;*
- *dat er geen enkele zekerheid is dat de regeling zal worden verlengd;*
- *dat de overheid betrouwbare informatie dient te verstrekken;*

dragen GS op:

bij de voorlichting over (de subsidie van) zonnepanelen er op te wijzen dat de bruteringsregeling in 2020 afloopt, waardoor de opbrengst voor de eigenaren nog slechts een beperkt deel zal zijn ten opzichte van de huidige situatie.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Dan wil ik nog twee onderwerpen aankaarten. Het is hier vandaag weinig gegaan over windmolens. Dat vind ik jammer, te meer omdat ik merk dat in Den Haag de panelen aan het schuiven zijn. Met name bij het CDA in de Tweede Kamer – wind op land is daar eigenlijk al niet meer gewenst – en ook van de SP heb ik een aantal tweets van de heer Smaling verzameld. 'Landschapskillers' noemt hij die windmolens. "Iedereen", ik citeer, "is schijtziek van autoritaire werkwijzen rijksoverheid", "dat is eigenlijk wat wij met Aarhus probeerden te regelen", en "de subsidie verdwijnt in een paar zakken". Kortom, misschien kan de heer Bosman eens bellen met de heer Smaling in de Tweede Kamer.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! De heer Dercksen verwijt ons vertrouwen te hebben in het college. Ik heb het zelden zo zout gegeten. Mag dat niet?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ja, u mag alles. Ik zit hier al vijf jaar.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wij vertrouwen erop dat het college met goede voorstellen komt. Die zullen wij dan natuurlijk beoordelen. Daar bent u bij en daar zijn wij bij.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Uw voorman heeft dit college altijd als een neo-liberaal college gezien. Nu komt u als socialistische partij met een voorstel van ga nu eens iets doen voor het vmbo en het mbo. Nu vraagt u het neoliberale college: maak nu eens plannen voor mijn socialistische motie. Dat ik dat niet begrijp, moet u mij maar niet kwalijk nemen.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik neem u dat wel kwalijk natuurlijk.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Dat is jammer.

Nog negen seconden. Wij hebben het even gehad over de plofkippenfabriek in Veenendaal. Dat is precies wat er mis is met de EU; niet dat er hier een bedrijf komt, maar de importmuren vallen, dus komt er een investeerder uit Oekraïne die in Oekraïne geen belasting betaalt. De Oekraïners hebben er dus niets aan. Hij heeft een Cyprus-route bedacht. Hij krijgt geld uit Brussel. Vervolgens worden onze ondernemers, onze agrariërs, de nek omgedraaid. Dat is alles wat er mis is met de EU.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben hier alvast gaan staan. Dan heb ik niet zo veel tijd te verliezen, want dat is het hoogste doel.

Ik heb nog een aantal punten. Met betrekking tot participatie wil ik vragen aan de voorzitter of hij samen met de griffie gaat praten over het voorstel van de gedeputeerde om eens goed te spreken over de rol van PS en GS. Wij willen heel graag meedenken over hoe je dat het beste zou kunnen oppakken. Dat hoeft niet een heel BOB-traject te zijn, maar wij moeten daarover gewoon even goed met elkaar discussiëren.

Dan mijn verhaal over voorlichting. Daarop heeft de gedeputeerde geantwoord: moet dat nu, heeft dat wel zo veel zin? Ik zou willen vragen of zij of haar ambtenaren contact willen opnemen met Overijssel. Overijssel is vijf jaar geleden begonnen met een traject om leerlingen directer en meer te betrekken bij het provinciehuis. En ondanks dat ook daar de afstand tot het provinciehuis groot is, zijn er inmiddels toch ongeveer 4000 leerlingen per jaar die daar langskomen en die leren hoe de provincie werkt. Grofweg is een kwart van alle leerlingen in zijn leertijd op het provinciehuis geweest. Dat gaat om alle niveaus, vanaf het vmbo tot en met het vwo. Dat punt wilde ik nog even noemen en verzoek daarover contact op te nemen.

Ten slotte, na het horen van de gedeputeerde, heb ik mijn motie over egalisatiereserve provinciefonds kunnen afronden. Die motie dien ik in mede namens GroenLinks. Ik hoop dat vele anderen de motie zullen steunen.

Motie M56 (D66, GroenLinks): egalisatiereserve Provinciefonds

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen 4 juli 2016, ter behandeling van het statenvoorstel PS2016PS12 inzake Kadernota 2016;

constaterende dat:

- *GS een egalisatiereserve Algemene Uitkering Provinciefonds en Opcenten MRB in het leven wil roepen om gedurende het begrotingsjaar te kunnen beschikken over een potje om financiële tegenvallers vanuit de Algemene Uitkering Provinciefonds en Opcenten MRB op te vangen;*
- *dat hiermee beoogd wordt de financiële stabiliteit en soliditeit in het lopende begrotingsjaar te vergroten;*
- *dat het inzetten van de reserve, volgens het statenvoorstel, wordt overgelaten aan Gedeputeerde Staten;*

overwegende:

- *dat (op basis van de huidige begrotingsomvang) deze reserve bij financiële meevallers een omvang van maximaal ca 15 mln kan bereiken;*
- *dat er afgelopen 5 jaar nooit meer dan 5 miljoen afwijking is geweest t.o.v. de eerste begroting;*

- dat de provincie als vaste beleidslijn hanteert dat bijzondere bestemmingsreserves tot een minimum beperkt moeten blijven (p 165 Jaarrekening 2015);
- egalisereserves in principe bedoeld zijn om over de jaren heen te schuiven met budgetten;
- dat de vulling van de egalisereserve ten koste kan gaan van de vulling van de Algemene Reserve, dan wel het mitigeren van andere mogelijke tegenvallers en meevallers;
- dat Provinciale Staten de financiële kaders stelt;
- dat het bij financiële tegenvallers verstandig is om als eerste te kijken of er meevallers zijn die hier tegenover kunnen worden gesteld (vice versa);

dragen GS op:

- het komende jaar steeds direct aan PS te melden indien gelden aan deze egalisereserve worden onttrokken dan wel toegevoegd;
- de totale omvang reserve niet verder te laten groeien dan tot maximaal € 5 miljoen;
- en besluiten dat deze reserve alsmede de noodzaak ervan bij de presentatie van de jaarrekening 2017 worden geëvalueerd.

En gaan door tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wij blijven ons amendement indienen, waarmee de egalisereserve uit de voorstellen wordt geschrapt. Dat is de kern; h geld moet volgens ons gestoken worden in werk, wonen en openbaar vervoer. Werk: onder andere via de BOB aansluiting vmbo arbeidsmarkt. Hierbij wil ik zeggen dat wij onze motie M41 aangepast hebben, met dank aan het CDA. Dus die trekken wij terug. Samen met het CDA dienen wij hierbij een nieuwe motie in.

Motie M57 (SP, CDA): werkgelegenheid (V)MBO

Provinciale staten van Utrecht, in vergadering op 04-07-2016;

gehoord hebbende de beraadslagingen inzake de Kadernota 2016;

constaterende dat:

- 46% van de laagst opgeleiden in het MBO, in 2014, na het verlaten van de school niet aan een baan kwam;
- werkloosheid van deze groep in 2014 vooral voorkwam in de richtingen zorg, economie en landbouw/groenvoorziening en techniek;

overwegende dat:

het college in zijn coalitieakkoord van 2015 belooft aandacht voor de arbeidsmarkt van (V)MBO ers te hebben;

verzoeken het college

- in de Kadernota op te nemen dat er initiatieven ontwikkeld worden voor een betere aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt, waardoor betere mogelijkheden op een baan voor (V)MBO ers ontstaan;
- met behulp van de EBU hier aandacht aan te besteden:
  - ten eerste door daar waar de vraag al binnen de huidige arbeidsmarkt bestaat, betere koppeling te stimuleren van opleidingen met bestaand werk in de provincie;
  - ten tweede door bij het aantrekken van bedrijven ook gericht aandacht te hebben voor directe werkgelegenheid op (V)MBO niveau;
- de MBO incubator te evalueren en de lessen die daaruit getrokken worden te benutten bij de ontwikkeling van de initiatieven die in de kadernota worden benoemd;

- *hiervoor met een samenhangend voorstel te komen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Motie M41 is ingetrokken en maakt geen deel meer uit van de beraadslaging. Motie M57 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wonen: dat geld mag best – daar vertrouwen wij op – via de BOB-wonen, waarbij voor ons het accent ligt op de sociale woningbouw en zaken als isolatie enzovoort.

Openbaar vervoer: knelpunten, iets meer vlees op de botten, dunne lijnen die onder druk staan – daar kan best wat voor gebeuren – wijken die witte vlekken geworden zijn – daar kan best wat aan gebeuren – grote lijnen die niet meer bestaan weer in het leven roepen.

Veiligheid: dat komt eraan. Dat moet ook betaald worden.

Kortom: wij zouden graag zien dat het geld aan deze zaken besteed wordt.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Kort een paar punten, waarop wij nog even onze aandacht willen richten. Wij zijn blij met de toezegging van GS over de motie Top-dorp dat er dit jaar een extra aanzet wordt gevraagd aan de gebiedscommissies.

Wij hebben vragen gesteld over Food Valley. Daarop hebben wij antwoord gekregen. Wij dienen mede met de SGP een motie in. De SGP zal de motie straks indienen. Daarin vragen wij nadrukkelijk om die rol vanuit de provincie.

Wij hebben gesproken over het accent op het mbo en de link met de arbeidsmarkt. Daarover hebben wij samen met de SP een motie ingediend.

Wij zijn blij dat GS heeft aangegeven echt op een goede manier te gaan kijken hoe het rond de N233 gaat. Wij zijn ook blij dat er gekeken wordt naar een mogelijk bredere visie op deze weg van de A12 tot de provincie grens.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Op drie punten wil ik heel kort nog ingaan. Dat is de motie M46 over de fietspaden, die wij hebben ingediend, en de vragen die wij daarover hebben gesteld. Wij handhaven de motie, maar wij hebben een heel kleine wijziging. Daar staat nu: "te onderzoeken of gezond fietsen kan worden bevorderd door fietsroutes zo veel mogelijk los te koppelen van drukke autowegen". Wij hebben de gedeputeerde gehoord en wij willen voor het woord "fietsroutes" toevoegen: "in elk geval voor nieuwe". De gedeputeerde hechtte er namelijk daarop te focussen.

Overigens hebben wij het even uitgerekend: wij gaan de komende twaalf jaar zo'n € 100 miljoen uitgeven aan de fiets en wij geven € 4,2 miljard in totaal uit in de komende twaalf jaar. Dus wij geven zo'n beetje 2,4% van ons budget uit aan de fiets.

Dan hebben wij de landschappen. Wij hebben gedeputeerde Krol horen zeggen dat hij het erg sympathiek vindt, maar dat het nu niet helemaal het juiste moment is en dat het ook wat meer geladen moet worden. Wij trekken de motie M47 daarom nu terug en zullen op dit onderwerp bij de PRS terugkomen.

De VOORZITTER: Motie M47 is ingetrokken en maakt geen deel meer uit van de beraadslaging. Bij motie M46 moet u erbij vermelden dat het gaat "in elk geval voor nieuwe" fietsroutes.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Tot slot Kamp Amersfoort. Daarover zullen wij in onze fracties nog een standpunt innemen. Wij hebben een positieve grondhouding gehoord van de gedeputeerde. De motie lijkt overbodig te zijn. Wij hadden een ietsie-pietsie-verdergaande-motie klaarliggen. Dan zouden wij echter exact hetzelfde doen wat wij de VVD een beetje verwijten, namelijk dat je partijpolitieke vlag legt over iets wat al is besloten en wat al bijna is uitgevoerd. Wij zagen dat het persbericht van de VVD al uit is, maar wij voegen er graag aan toe dat de ChristenUnie ook voor hulp aan Kamp Amersfoort is. Wat het betekent voor ons stemgedrag, daarover denken wij nog na.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Dank aan GS voor de antwoorden. De verwachtingen ten aanzien van de Agenda Energie en het fietsuitvoeringsprogramma van het Actieplan Fiets zijn hooggespannen. Wij zien daar de hele vakantieperiode reikhalzend naar uit.

Dank ook aan de heer Dercksen voor zijn schitterende illustratie dat zelfs op de ene locatie De Bilt, wat niet eens de locatie is waarop de effecten van klimaatverandering het meest zichtbaar zijn, het in deze grafiek zo duidelijk te zien is dat de intensiteit van die neerslag toeneemt.

Ik had GS verzocht bij de begroting het beleid te relateren aan inhoudelijke ontwikkelingen en toekomstige uitdagingen. Het spreekt hopelijk vanzelf dat dit gebeurt, maar wij hebben dat in deze kadernota, toch eigenlijk wel met referentie aan die inhoud waar wij voor staan, gemist. Dus mijn dringende verzoek is bij de komende begroting ons beleid wel degelijk te relateren aan de inhoudelijke uitdagingen van de toekomst.

Over motie M49 hebben wij net een tijdje gesproken. Wij willen het eigenlijk niet langer rekken, maar wij hebben de indruk dat het zinvol is een steun in de rug aan de gedeputeerde te geven in het gesprek dat zij met de wethouder gaat voeren. Dan is het wellicht handig de motie op een paar puntjes aan te passen.

Wij hebben in het verzoek aan GS de concrete verwijzing, dat het wellicht uit het IGP-budget zou kunnen, eruit gehaald. Dat leek ons nu niet relevant. Wij hebben ook de haakjes om "beperkte" weggehaald, waardoor het duidelijk is dat wij hier echt spreken over een beperkte financiële bijdrage, passend bij het provinciaal belang. Dus wij hopen dat het in die zin kan worden opgevat als een ondersteuning om zich hiervoor in te zetten. U mag het zelf wijzigen in motie M49. De motie is echter ook keurig opnieuw geprint en die kan ik u opnieuw geven.

Motie M58 (GroenLinks, SGP): verplaatsen tankstations Maarsbergen'

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2016, ter bespreking van de kadernota 2016;

constaterende dat:

- *de aanwezigheid van de twee onbemande tankstations (TinQ en Shell Express) aan de Woudenbergseweg in Maarsbergen stank- en geluidsoverlast geeft voor omwonenden, tot verkeersonveilige situaties en wachtrijen op de N226 leidt en ruimtelijk en landschappelijk niet past bij de dorpskern van Maarsbergen en de historische overgang van het dorp naar de beboste gebieden ten noordwesten van de kern;*
- *iedere variant voor de spoorkruising van de N226 bij Maarsbergen verbeterd kan worden als de tankstations tijdig worden verplaatst (zo zou bij de Dorpsvariant de rotonde in dat geval meer naar het noorden worden geplaatst, waardoor het kruispunt N226-Tuindorppweg niet verhoogd hoeft te worden);*

overwegende dat:

- *er bij de inwoners van Maarsbergen een breed gedeelde wens leeft dat de tankstations worden verplaatst;*
- *de gemeente de eerst aangewezen partij is voor de verplaatsing van deze tankstations, maar de provincie er betrokkenheid bij heeft als eigenaar van (een deel) van de grond waar de tankstations nu op zijn gevestigd en tevens belang heeft bij een snelle verplaatsing gezien de mogelijke optimalisatie van de spoorkruising van de N226 die ermee mogelijk zou worden gemaakt;*
- *op 12 november 2015 de provincie Utrecht een workshop heeft georganiseerd over de mogelijkheden voor de verplaatsing van de twee stations en hierbij verschillende kansrijke alternatieve locaties zijn geïdentificeerd;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om:

- *zich er in nauwe samenwerking met de gemeente Utrechtse Heuvelrug, voor in te spannen dat de twee tankstations zo spoedig mogelijk worden verplaatst, daarbij rekening houdend met de onderscheidende bevoegdheden en belangen van gemeente en provincie;*

- *indien nodig een beperkte financiële bijdrage te leveren aan deze verplaatsing, passend bij het provinciale belang.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik wil de motie graag opnieuw ontvangen. Dan trekken wij motie M49 in en dan komt er een nieuwe motie M58 voor in de plaats. Deze motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden rondgedeeld.

Mevrouw ARISSSEN (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Allereerst ook bedankt voor de beantwoording. Wij hebben aardig wat toezeggingen gekregen. Daar is de PvdD blij mee.

De toezegging dat wij alle informatie zullen krijgen over de geldstroom van de Faunabeheereenheid is voldoende. Wij vertrouwen erop dat het spoedig mogelijk onze kant op komt. Die motie dienen wij niet in.

Dan motie M51 over de stimulans regionale leer/werk- en stageplaatsen. Ook daarop is er een toezegging van de gedeputeerde. Zij wil in de commissie BEM gaan bespreken hoe de opsplitsing van de aanbesteding verder vormgegeven kan worden, zodat de aanbesteding toegankelijker wordt voor het MKB, en ook over de inbedding van leer/werk- en stageplaatsen. De vraag is wanneer u dit ter bespreking op de agenda kunt zetten. Wij zullen de motie intrekken met deze toezeggingen van de gedeputeerde.

De VOORZITTER: Motie M51 is ingetrokken en maakt geen deel meer uit van de beraadslaging.

Mevrouw ARISSSEN (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Dan motie M52. Ook daarop hebben wij een toezegging gehoord. Het is goed te horen dat de gedeputeerde zich in de groene leges wil verdiepen. Ook de gemeente Utrecht gaat zich naar aanleiding van de PvdD-motie verdiepen of het mogelijk is in de gemeente Utrecht. Kunnen wij de welwillendheid van de gedeputeerde om zich hierin te verdiepen als een toezegging opvatten en kan zij hieraan een termijn verbinden, waarbinnen de Staten over de uitslag van het onderzoek geïnformeerd worden? Als dat ook een toezegging is, dan trekken wij de motie in.

De VOORZITTER: Dat horen wij in de tweede termijn.

Mevrouw ARISSSEN (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb nog een laatste verandering. Wij willen de motie Plofkippenfabriek een ander dictum geven:

Motie M59 (PvdD): plofkippenfabriek

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2016, ter bespreking van de Kadernota 2016;

constaterende dat:

- *er in de gemeente Veenendaal een vestiging van de Oekraïense industriële plofkippenfabriek MHP wordt gevestigd;*
- *de Tweede Kamerfracties van de SP, CU, PvdA, PVV, GroenLinks en PvdD bezorgd zijn over de vestiging van deze plofkippenfabriek en er voor het zomerreces een dertigledendebat wordt gehouden over deze fabriek;*
- *het opfokken van plofkippen gepaard gaat met veel dierenleed;*
- *plofkippenfabrieken slecht zijn voor volksgezondheid, natuur en milieu;*

overwegende dat:

- *uit de antwoorden op artikel 47 vragen van de PvdA d.d. 21 juni 2016 aan GS blijkt dat de provincie pas laat op de hoogte was van de komst van deze fabriek;*
- *uit deze antwoorden blijkt dat GS geen standpunt innemen ten aanzien van de vestiging;*

- uit deze antwoorden tevens blijkt dat GS toejuichen dat er door de komst van de plofkippenfabriek 60 arbeidsplaatsen voor laag opgeleiden worden gecreëerd;

verzoeken het college van GS om:

stelling te nemen tegen de vestiging van MHP in Veenendaal, het Rijk hiervan op de hoogte te stellen en hiermee een positief signaal af te geven aan de biologische pluimveesector, wat in lijn is met de ambitie uit het coalitieakkoord.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Motie M50 wordt ingetrokken en vervangen door motie M59. Deze motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer P. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Laat ik het heel kort houden. Wij zijn enorm blij dat de gedeputeerde net als wij de burgerparticipatie omarmt. Dat geeft ons perspectief. Wij willen daarin als SGP-fractie graag meedenken.

Food Valley. Jammer, de gedeputeerde wil dat alleen doen via de EBU. Wij vinden dat de Food Valley van een dermate grote economische betekenis is dat wij daar best een keer stevige een uitspraak over mogen doen. Food Valley beslaat een veel groter gedeelte dan 30% aan oppervlakte in onze provincie. Wij dienen onze motie bij dezen in.

Motie M60 (CDA, PvdA, ChristenUnie, SGP): bijdrage Food Valley

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2016, ter behandeling van statenvoorstel PS2016PS12: Kadernota 2016,

constaterende dat:

de provincie Utrecht nog niet heeft gereageerd met een toezegging op de subsidieaanvraag van Food Valley;

overwegende dat:

- 30% van de inwoners van Food Valley in de provincie Utrecht woont;
- FoodValley van groot economisch belang is voor onze provincie, net als de EBU;
- de agrifoodsector als bovengemiddelde stijger mede bijdraagt aan de topregio Utrecht;
- de economische ontwikkeling binnen Food Valley van groot belang is voor de economie van het oosten van onze provincie, alsmede voor de hele provincie door de interessante projecten binnen Food Valley, zoals het bieden van werkgelegenheid voor studenten die van het MBO komen;

verzoeken het college:

om dit jaar met een voorstel te komen richting Provinciale Staten voor een geldelijke bijdrage, bijvoorbeeld op projectbasis, aan Food Valley.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Het volgende is voor gedeputeerde Van den Berg, maar volgens mij is het ook voor iemand anders. Het zijn maar vijf regeltjes: Herijking PRS. Het budget is laag. Mijn vraag is: is het niet te laag? Wat gaat GS doen als vervuilde grond is herbested als natuurgebied? Kan vervuilde grond ook zonder meer worden omgezet naar natuurterrein? Wie is verantwoordelijk voor de kosten voor verwijdering van de vervuiling? De vorige eigenaar of de nieuwe eigenaar? Hoe gaat het college hiermee om? Is hiermee rekening gehouden in het budget?

De VOORZITTER: Ik dank u heel hartelijk voor de snelle tweede ronde. Ja, daar ben ik blij mee, want dat geeft u de gelegenheid voor een ruime schorsing. Mijn voorstel zou zijn dat wij een uur schorsen voor de maaltijd en een half uur voor het daaraan gekoppelde fractieoverleg. Dus wij schorsen anderhalf uur. Dan zijn wij om half acht weer hier. Ik hoop dat u er dan met uw fracties uit bent, want er is natuurlijk wel een enorme lijst met moties en amendementen.

Ik wens u allen een heel smakelijke maaltijd.

Ik schors de vergadering.

Schorsing van 18.05 uur tot 19.35 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Aan de orde is het voorstel over de kadernota en wel de tweede termijn van de kant van het college. Ik geef eerst het woord aan gedeputeerde Verbeek met het verzoek een korte, scherpe reactie te geven.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Er was nog een vraag of de egalisatie-reserve iets verandert aan de omvang van het weerstandratio. Daar verandert niets in.

Er was nog een vraag over buslijn 150. Ambtelijk is er al veel contact geweest op dit dossier, maar wij hebben nog geen nieuwe informatie daarover.

Er zijn vragen gesteld over de ApiJam, de app gebaseerd op reistijd. Er zijn al gesprekken gevoerd, onder andere met het Platform Ondernemers Utrecht, maar ook ASR. Dat pakken wij na het zomerreces op en dan kijken wij ook of wij een combinatie kunnen maken met de Data School in Utrecht om er een soort studieproject van te maken.

Ik wil mij graag verdiepen in de go-bike om te kijken of het iets is, wat ook de 'last mile' zou kunnen verzorgen. Dus daar kom ik graag op terug.

Beschikbaar stellen van de gegevens. Dat is onderdeel van het Nationaal Vervoersberaad bij de single check-in check-out. Er loopt nu een pilot op de Valleilijn. Wat wij eigenlijk zouden willen, is dat wij naar de Engelse situatie toe gaan, dat in de concessie de voorwaarde wordt gesteld dat de vervoersgegevens openbaar worden gemaakt. Zo ver zijn wij nog niet, maar wij hopen wel dat de pilot Valleilijn ons aanknopingspunten kan bieden voor meer openheid.

Het MIRT: gesprekken voeren à la Peter Savelberg is een aardig idee. Ik bespreek het graag een keer met collega-gedeputeerden hoe zij daarin staan.

D66 sprak over de voorlichting in de provincie Overijssel. Ja, het zou fantastisch zijn als men daar al zoiets zou hebben. Ik ga mij er graag in verdiepen en kom er bij u op terug.

De PvdD vraagt wanneer de aanbesteding op de agenda gezet wordt. Wat mij betreft organiseren wij zo'n bijeenkomst zo snel mogelijk na het zomerreces. Wij stemmen met de griffie af wanneer daar een geschikt moment voor is.

De vraag over de groene leges: ik ga informatie opvragen bij de gemeente Enschede en mij daarin verdiepen. Ik kan nog geen toezegging doen of dit ook iets voor ons is, gezien de juridische context, maar wij gaan ons er zeker serieus in verdiepen.

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Er zijn een paar vragen van de VVD. Zou de provincie iets kunnen betekenen voor het omscholen van nogal wat banen die mogelijk gaan verdwijnen in de dienstensector, zoals banken, verzekeringswezen et cetera, richting de maakindustrie of richting MKB-achtige activiteiten? Ik zou mij kunnen voorstellen dat ik dat in IPO-verband opneem, want daar is het een vraagstuk dat met regelmaat op tafel komt. Wij zijn erop aan het kluiven hoe wij dit kunnen gaan aanvlagen. Het is een landelijk fenomeen dat op ons afkomt.

Vacatures ICT en hoe daarmee om te gaan? ICT is eigenlijk geen vak, zeg ik maar even. Wat is het dan wel? Is het automatisering, is het beheren, is het graphics, is het 'intellectual property'? Het kan van alles zijn en dat is het lastige als u zegt: ik vraag een ICT-er. Dat is tamelijk complex. Het zit overal in. In het onderdeel 'slim' wil ik het graag oppakken bij de EBU om te kijken wat ook wij kunnen doen aan die vacatures in de ICT. Wij zien in elk geval twee dingen gebeuren. Dat zijn bedrijven die 'outsourcen', dus grote ICT-projecten in het buitenland draaien; als het gaat om stampwerk, zal ik maar zeggen. Dat zijn mensen die hiernaar toe gehaald worden voor specifiek werk. Ook zijn er be-

drijven die zelf opleidingen starten, omdat de ROC's hen niet kunnen bedienen. Aan alle kanten wordt eraan getrokken wat er specifiek aan die markt moet worden toegevoegd?

Een andere vraag is of wij een voortrekkersrol in 'tristate' kunnen betekenen. Ja, ik wil toch aangeven dat 'tristate' een concept is dat op zich een heel logisch concept lijkt, maar het is zo dat er meerdere wegen naar Rome gaan als het gaat om West-Europa en om de plek waar wij liggen zichtbaar te maken in de rest van de wereld. Ik stel mij voor dat wij dit samen oppakken in REOS-verband. Ik zeg het voorzichtig, omdat Amsterdam een heel grote metropool is in die 'tristate' en 'the great metropol of Amsterdam' manifesteert zich nogal. Laat ik het voorzichtig zeggen: samen. In REOS-verband spreken wij erover om dat concept voor het voetlicht te brengen. Het moet eerst nog goed bekijken.

Een volgende vraag is: loopt u tegen belemmeringen aan bij bijvoorbeeld buitenlandse reizen, handelsmissies en dat soort zaken? Het moet mij van het hart dat ik, toen ik gevraagd werd om mee te gaan naar Duitsland, formeel eerst een B-stuk moet maken en dan moet ik hier toestemming vragen. Dan kan het momentum niet aanwezig zijn, of het is al voorbij, om daadwerkelijk adequaat en flexibel en snel te kunnen besluiten om met die reis mee te gaan. Als u zegt dat ik daar eens een voorstel voor zou moeten doen om dat wat soepeler te kunnen doen, dan ben ik graag bereid in overleg met de collega's daar eens naar te kijken.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Als het belemmerend is om de doelen die door de Staten gesteld worden, te behalen en te realiseren, dan zou ik dat inderdaad terugkoppelen aan de Staten met daarbij een voorstel om dat eventueel te veranderen.

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ja, dat zou mijn voorstel zijn, in-dachtig hetgeen u hier allemaal natuurlijk wenst, namelijk: wat levert het op, wat kost het? Wij moeten natuurlijk wel verantwoording afleggen. Als het op een andere manier vormgegeven kan worden, dan graag en dan zal ik met een dergelijk voorstel komen.

Dan was er een vraag van 50Plus over de PRS-PRV: is daar wel voldoende geld voor? U ziet dat wij herallocatie hebben voorgesteld. De PRS-PRV ligt er eigenlijk al als beleidsontwerp. Het ligt nu ter inzage. Daarvoor hebben wij niet meer dat geld nodig wat er aanvankelijk voor gealloceerd was. Ik dacht dat het € 500.000 was. Dus daar voldoet het aan, maar als u dan vraagt hoe het zit met vervuilde grond, dan zeg ik dat die niet uit die gelden betaald moet worden, want het zou dan projectgeld zijn. In het algemeen gaan wij er zo mee om dat vervuilde grond, ook voor natuurgebieden, niet per definitie gesaneerd hoeft te worden. Ik zeg dit laatste even voorzichtig. Als er een ecologisch risico is, dan wél, en als het een functieverandering betreft, bijvoorbeeld woningbouw of iets anders, dan wordt er gekeken naar bodemgeschiktheidsverklaringen. Dat is niet per definitie helemaal schoon, zeg maar. Dat kan alle kanten nog op.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vervolgvraag. Als de vervuilde grond alsnog gereinigd moet worden, wie moet dat dan betalen? Stel dat de grond vervreemd is, moet dan de nieuwe eigenaar dat betalen of alsnog de vervuiler of de provincie? Ik ben nog wel even nieuwsgierig naar dat gedeelte.

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik noemde net al een paar zaken op. Als het gaat om natuur, dan is het niet per definitie zo dat er gesaneerd moet worden. Als het een ecologisch risico betreft, dan moet dat wel gedaan worden. Als te achterhalen wie de vervuiler is, dan is het 'de vervuiler betaalt'. Als het gaat om bijvoorbeeld woningbouw of andere transacties, dan hangt het ervan af wat er afgesproken wordt. Degene die het ontvangt, kan het aankopen voor een geringere prijs als hij de vervuiling zelf moet saneren. Anders moet er schone grond of geschikte grond opgeleverd worden voor de functie die er komt. Daar is het dus een beetje afhankelijk van.

De VOORZITTER: Mevrouw Pennarts? Nee.

Dan zijn wij door de beantwoording in tweede termijn heen. Als u het daarmee eens bent, dan wil ik hiermee de beraadslagingen over de kadernota beëindigen. De heer Dercksen heeft nog een opmerking.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Wij zouden motie M37 over de eerlijke verdeling van de provinciale lasten nog een beetje willen aanpassen. Er zijn in de motie drie constatering. Wij willen de derde constatering schrappen. Vervolgens willen wij onder "verzoeken GS" de tekst schrappen vanaf het woord "waardoor" tot het eind van de zin. Volgens mij is dat helder.

Mevrouw ARISSEN (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! De PvdD wil motie M52 over de groene leges, vanwege de toezegging van de gedeputeerde, intrekken. Die motie dienen wij niet in.

De VOORZITTER :Motie M52 is ingetrokken en maakt geen deel meer uit van de beraadslaging.

Mevrouw ARISSEN (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Wij willen een wijziging aanbrengen in onze motie M59 over de plofkippenfabriek. Bij de overwegingen, de derde punt willen wij dat wordt geschrapt "dat GS toejuichen". Daarvoor wordt in de plaats gezet "er positief over zijn". Dit op verzoek van D66.

De VOORZITTER: Mevrouw Arissen, wilt u de zin, zoals u deze in de motie heeft staan, even rustig voorlezen? Anders blijft er een taalkundig gedrocht over.

Mevrouw ARISSEN (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Het gaat om motie M59, de derde punt onder "overwegende dat". Die zin wordt dan: "uit deze antwoorden tevens blijkt dat GS er positief over zijn dat er door de komst van de plofkippenfabriek 60 arbeidsplaatsen voor laagopgeleiden worden gecreëerd".

De VOORZITTER: Dat is helder. Dat heeft iedereen kunnen volgen? Fantastisch. Er zijn geen opmerkingen meer over dit onderwerp? Dan wil ik de beraadslagingen over de kadernota beëindigen. Wij komen er straks bij de stemverklaringen en de stemmingen op terug.

Statenvoorstel Actualisatie algemene subsidieverordening provincie Utrecht.

De VOORZITTER: Dit is een sterstuk. Ik kijk even rond of dat nog steeds zo is. Dat is zo. Dan is het daarmee behandeld.

Statenvoorstel bekrachtiging geheimhouding Maarsbergen.

De VOORZITTER: Ook dit is een sterstuk. Akkoord dat dat zo blijft? Goed.

Statenvoorstel rapport Randstedelijke Rekenkamer 'uitvoering op afstand'.

De VOORZITTER: Ik heb een drietal sprekers op de lijst staan. De heer Van Muilekom?

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Bij nader inzien hebben wij er geen behoefte aan het woord te voeren.

De VOORZITTER: De heer Ubaghs?

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Allereerst een klein stukje geschiedenis. Die geschiedenis zou ik kunnen larderen met een film in het kader van het nieuwe presenteren, maar dat doe ik maar niet. Dat zou te erg worden.

Deze maand, veertig jaar geleden, vond in het Italiaanse Seveso een chemische ramp plaats, waarbij de stof TCDD, een dioxine, vrijkwam. Op YouTube zijn daarover verschrikkelijke filmpjes te zien. Geen dodelijke slachtoffers, maar wel tientallen verminkingen. Naar aanleiding van deze ramp kwamen er de Seveso-richtlijnen. Deze richtlijnen lagen ten grondslag aan de Nederlandse BRZO-wetgeving (Besluit Risico's Zware Ongevallen): de zwaarste wetgeving in Nederland op het gebied van externe veiligheid. In de commissie BEM en daarvoor ook in de commissie MME heb ik meerdere keren aangegeven dat de BRZO een ingewikkelde materie is, zo ingewikkeld dat ik niet schroom dat als ik met dit

onderwerp te maken krijg, voor specifieke zaken specialisten inhuur. Dat is ook de reden dat de handhaving op de BRZO-bedrijven ondergebracht is bij gespecialiseerde RUD's. Voor Utrecht, zoals bekend, de OD NZKG (Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied).

In het verslag van de commissie BEM staat verwoord hoe ik over het verslag van de Randstedelijke Rekenkamer denk. Het belangrijkste is en blijft voor mij de veiligheid voor omwonenden en medewerkers. Dit moet mede bereikt worden door de handhavingstaken van de desbetreffende RUD's. Het belangrijkste hierbij zijn de kennis en vaardigheden van de inspecteurs die bedrijven bezoeken. Echter ook het juiste juridische gereedschap dient als randvoorwaarde aanwezig te zijn. Vandaar dat ik een amendement indien, waarbij ik de voorgenomen besluiten uit het Statenvoorstel iets scherper herformuleer. Hierin kunnen PS op afstand beter beoordelen hoe de werkzaamheden van de RUD verlopen zijn. Ten opzichte van de rondgestuurde versie van het amendement, is er op verzoek van de VVD-fractie een verduidelijking opgetreden. Dus die krijgt u bij dezen.

Amendement A20 (PVV): uitvoering op afstand

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2017, aan de orde hebbende het Statenvoorstel "Uitvoering op afstand";

besluiten:

de besluiten 1, 3, 4 en 6 te wijzigen in:

- 1. GS te verzoeken ervoor te zorgen dat de kwaliteitsverordening VTH uiterlijk 1 november 2016 aan PS ter beschikking kan worden gesteld zodat deze kan worden vastgesteld;*
- 3. GS te verzoeken erop toe te zien dat de directeur van de OD NZKG voor 1 september 2016 een ander mandaat vaststelt;*
- 4. GS te verzoeken indicatoren op te stellen die SMART geformuleerd zijn en die beter inzicht geven in de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken bij majeure risico bedrijven.*
- 6. GS te verzoeken een voorstel te doen op welke wijze en waarover PS geïnformeerd wordt over de uitvoering van VTH-taken bij majeure risicovolle bedrijven waarbij in ieder geval inzicht wordt gegeven in die incidenten die een veiligheidsrisico in zich hebben.*

Toelichting:

Het zoveel mogelijk beperken van de risico's voor werknemers en omwonenden van bedrijven die BRZO-plichtig zijn alsmede van de overige majeure risicobedrijven is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van die bedrijven zelf. De provincie Utrecht heeft als bevoegd gezag het directie toezicht op handhaving uitbesteed aan de OD NZKG. Om te zorgen dat de inspecteurs hun toezichhoudende taken op een goede manier uit kunnen voeren dienen zij te beschikken over voldoende bevoegdheden en middelen. Om PS het mogelijk te maken om een juist oordeel te vellen omtrent de werkzaamheden van OD NZKG dienen zij de beschikking te krijgen over die informatie die ook daadwerkelijk iets zegt over die aard van uitgevoerde handhavingswerkzaamheden alsmede de hoeveelheid en de aard van de incidenten.

De VOORZITTER: Het amendement is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Ik heb begrepen dat andere woordvoerders afzien van woordvoering. Het woord is aan mevrouw Pennarts.

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Gelukkig had de heer Ubaghs toen hij aankondigde dat hij het woord wilde voeren op dit onderwerp, mij al op de hoogte gesteld van de punten die hij aan de orde wilde stellen. Dank daarvoor. Daardoor kan ik nu reageren op de tekst van het amendement dat nu gekopieerd wordt om verspreid te worden onder u. Ik denk eigenlijk dat het meer een motie is dan een amendement, want u draagt een paar zaken op. Ik wil er graag even op ingaan.

U zei net terecht dat Seveso de aanleiding was om de handhaving voor zware bedrijven beter te organiseren. Utrecht is onderdeel van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, waarvan dertien

Utrechtse zware bedrijven deel uitmaken. Dat is eigenlijk een klein contingent ten opzichte van de Noord-Hollandse inbreng, maar wel weer meer dan Flevoland doet.

Ten aanzien van de wijze waarop wij met die omgevingsdiensten samenwerken heeft de Rekenkamer een onderzoek gedaan om te zien hoe de provincies daarmee omgaan. Tot mijn grote genoegen komt Utrecht er goed uit. Alle provincies die onderdeel zijn van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en ook de Randstadprovincie Zuid-Holland doen het goed, maar Utrecht doet het daarvan nog het beste, maar het kan altijd op een aantal punten beter. Dat zegt dit amendement, ofwel deze motie, eigenlijk ook, die oproept tot een aantal zaken. Het amendement vraagt ervoor te zorgen dat de Kwaliteitsverordening VTH (vergunningverlening, toezicht en handhaving) uiterlijk 1 november aan PS ter beschikking gesteld kan worden. Daaraan voldoe ik graag, want zoals wij allen weten, is er ook zo over gesproken in de commissie dat dit al veel eerder het geval had moeten zijn. In sommige provincies is de verordening al vigerend. Wij hebben gewacht tot de wetgeving uiteindelijk een feit werd; dat is vertraagd en vertraagd. Wij proberen de verordening zo breed mogelijk af te stemmen. Wij hebben in Utrecht twee omgevingsdiensten: de RUD en de ODRU. Zij doen ook mee. Ook de gemeenten doen mee. Dus ik streef ernaar in het najaar van 2016, dus na de zomervakantie, de nieuwe verordening VTH voor te leggen.

Een andere opmerking, wat een terechte constatering is, is dat het ondermandaat niet goed geregeld is. Het mandaat van de provincie naar de omgevingsdienst is overigens wel goed geregeld. Dus in feite hebben wij het goed gedaan. Het is echter wel zaak dat de directeur van de omgevingsdienst ook haar mandaat weer doorvertaald aan haar medewerkers en dat, als er brieven ondertekend worden, men dit met autoriteit en gezag doet. Daarvan is terecht geconstateerd dat dit niet op orde was. Daarvan wordt ook terecht gezegd dat wij daar wat aan moeten doen. Dat is inmiddels gebeurd; het mandaat is geregeld met de medewerkers van de Omgevingdienst Noordzeekanaalgebied.

De laatste opmerking heeft betrekking op de indicatoren. Het verzoek is om die SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistische, Tijdgebonden) te formuleren- ik vermoed dat niemand daar tegen kan zijn – en inzicht te geven in de kwaliteit van de uitvoering. Anderzijds wordt gevraagd een indicatie te geven in hoeverre er sprake is geweest van incidenten met een veiligheidsrisico. Ik zeg u toe dat ik op beide zaken mijn best ga doen om die indicatoren zo scherp mogelijk te maken. Ik wil wel graag de heer Ubaghs zelf citeren. Hij heeft gezegd 'dat het niet mogelijk is een rapportcijfer voor veiligheid te geven'. Er blijft altijd een subsidive variant in zitten en een situationeel gebonden variant. Wij gaan ons best doen u te rapporteren op indicatoren waarmee u uit de voeten kunt. Dat is een permanent proces van verbetering. Daarmee gaan wij aan de slag.

Je zou kunnen zeggen dat ik hiermee de opdrachten zoals verwoord in dit amendement heb overgenomen. Daarmee adviseer ik eigenlijk het amendement als overbodig.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik houd de gedeputeerde aan deze toezeggingen. Ik heb geen enkele reden daaraan te twijfelen. Wat mij betreft kan het amendement ingetrokken worden.

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dank u wel. Ik weet zeker dat ik eraan gehouden zal worden. Daarvan kunt u verzekerd zijn.

De VOORZITTER: Mijnheer Ubaghs, kunt u daarmee het amendement intrekken?

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij zei ik dat al. Als ik het niet heb gezegd, dan zeg ik het nu. Wij trekken het amendement in.

De VOORZITTER: Daarmee is amendement A20 ingetrokken.

Statenvoorstel zienswijze begroting Randstedelijke Rekenkamer.

De VOORZITTER: Ik heb hier staan dat het een sterstuk is. Als u dat nog steeds van mening bent, dan komen wij er bij de stemmingen op terug.

Benoeming duo-commissievoorzitter Ruimte, Groen en Water/Wonen.

De VOORZITTER: Ik heb de vraag gekregen van de heer IJssennagger om een opmerking te maken. Hij ziet ervan af. Goed. Dan komen wij er straks bij de stemmingen op terug.

Motie vreemd aan de orde van de dag

De VOORZITTER: Er is een verzoek ingediend door mevrouw Broere.

Mevrouw BROERE (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een motie vreemd aan de orde van de dag over de beelden van Jits Bakker, waarover wij het al een paar keer hebben gehad. Ik dacht dat het tijd werd dat het nu maar eens een keer afgesloten werd.

Motie M61 (PVV): beelden Jits Bakker

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 04-07-2016;

constaterende dat:

- *het Utrechts Landschap, bij monde van mevrouw Saskia van Dockum, het prima vindt dat de beelden van Jits Bakker op landgoed Beerschoten blijven;*
- *dit onder de voorwaarden dat de beelden goed worden onderhouden en verzekerd door de juridisch en economisch eigenaar, te weten de provincie Utrecht;*
- *dat de gemeenteraad van De Bilt met grote meerderheid heeft aangegeven de beelden voor De Bilt te willen behouden en dus niet kiezen voor de tuin van het provinciehuis;*
- *dat de familie van Jits Bakker altijd heeft aangegeven dat zij de voorkeur heeft dat de beelden bij elkaar en op landgoed Beerschoten blijven en dat een uitwijk naar Renkum is ingegeven door de houding van de provincie;*

verzoeken GS om:

- *de benodigde stappen te ondernemen de beelden van Jits Bakker te behouden voor De Bilt en van verplaatsing of opdelen van de beelden af te zien;*
- *het overleg met de gemeente Renkum te beëindigen;*
- *het onderhoud en de verzekering van de beelden te regelen;*
- *de financiële middelen hiervoor onder te brengen in het programma cultuur.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.
Het woord is aan het college, mevrouw Pennarts.

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Deze motie slaat spijkers met koppen, want het is helder wat mevrouw Broere vraagt aan de Staten. Ik wil haar echter als portefeuillehouder toch vragen iets minder kort door de bocht te gaan en mij even de tijd te geven om een paar opties voor te leggen.

Er wordt nu geschetst alsof de provincie een beweging heeft ingezet, autonoom, met deze gevolgen, maar zo is het natuurlijk niet aan de orde geweest. Er staat een beeldencollectie op Beerschoten. Het Utrechts Landschap wil daar herontwikkelen en wil er wel afscheid van nemen. Tegelijkertijd zijn er van de hele collectie al drie beelden gestolen, waardoor de verzekering duidelijk maakte dat er enerzijds geïnvesteerd moest worden in beveiliging van de collectie ter plekke, maar dat er ook geïnvesteerd moest worden in cameratoezicht. In de gemeente De Bilt kan de raad vrij recent inderdaad een uitspraak gedaan hebben, maar ik ben benieuwd of ik ook met de raad in gesprek mag gaan als het gaat om het leveren van een bijdrage aan de beveiliging. De provincie Utrecht is namelijk inmiddels juridisch en economisch eigenaar van deze collectie, die destijds aan het college van de provincie

Utrecht is geschonken door de beeldhouwer. Gezocht is naar een locatie die recht deed aan de collectie, maar die ook het probleem van de beheerkosten zou oplossen, want als je dat tien jaar doet, ben je € 250.000 verder. Overigens rusten die kosten op dit moment niet op de portefeuille Cultuur, maar op de portefeuille Services van de provincie Utrecht. Dit ter zijde.

Ik kan mij dus voorstellen dat meerdere opties meegewogen kunnen worden. Inmiddels zijn wij in gesprek met de gemeente Renkum, overigens op initiatief van de erven Jits Bakker. Renkum is niet zomaar een gemeente, het is een gemeente die veel waarde hecht aan kunst in de openbare ruimte, maar het is ook de geboorteplaats van Jits Bakker. Dus een geheel onlogische oriëntatie is het niet. Het college van Renkum heeft er zich inmiddels over gebogen en is van zins op 19 juli daarover uitsluitsel te geven. Ik wil de gemeente toch even de gelegenheid geven om ons een reactie te geven en ik wil u voorstellen dan met een wat meer afgewogen voorstel naar de Staten terug te gaan, zodat u een en ander in samenhang kunt beoordelen. Dan zijn er namelijk een paar opties.

Dan kan het zijn dat de collectie op Beerschoten kan blijven. Dat heeft het Utrechts Landschap inmiddels vrij recent aangegeven, ook onder druk van de reacties vanuit de gemeenteraad van De Bilt. Dan is de vraag, die wij ook met het Utrechts Landschap zullen moeten bespreken, wie betaalt voor de beveiliging, of het past in de herontwikkeling van Beerschoten en of de beveiligingskosten dan alsnog voor rekening van de provincie Utrecht komen.

Dan kan Renkum een optie zijn. Men is daar geïnteresseerd en heeft een plek waar de collectie in zijn geheel tentoongesteld kan worden en waar ook voldaan kan worden aan de voorwaarde van publieksbereik. Wij kunnen ook nog de optie van de provincietuin kunnen meewegen. Het is mogelijk hier bij het gebouw de collectie een plek te geven en ook hier te zorgen voor publieksbereik en om wat aan publiciteit te doen. Er liggen dus meerdere opties voor.

De motie spreekt eigenlijk één speciale richting op en kapt alle andere wegen af. Ik heb inmiddels begrepen dat het zodanig leeft bij de fracties, dat wij hierover nog nader een discussie zullen moeten voeren. Ik stel voor na de vakantie u een voorstel voor te leggen in de commissie, met opties, met wegen en een voorstel welke kant uit te gaan. Daarop kunt u vervolgens uw reactie geven en kunnen wij daarover de discussie voeren.

Dat is wat ik wil voorstellen naar aanleiding van deze motie, die ik bij dezen dan ook ontraad aan de Staten.

De VOORZITTER: Het woord is aan mevrouw Broere.

Mevrouw BROERE (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Dit is nu de derde keer dat ik hetzelfde verhaal van mevrouw Pennarts hoor. Ik denk dat wij er nu eens een eind aan moeten maken en moeten doorpakken. De gemeente De Bilt heeft in meerderheid de wens uitgesproken dat de beelden in De Bilt en op Beerschoten blijven. Men vindt de optie voor de tuin van het provinciehuis maar niks. Daar komt geen mens, daar wandelt bijna nooit iemand. De onderhandelingen met Renkum kunnen dus gewoon afgesloten worden met: sorry, maar wij vinden nu dat wij toch de beelden op Beerschoten willen houden. Zo moeilijk lijkt het mij allemaal niet.

Wat betreft het beveiligen en verzekeren: ja, dat is nu eenmaal onderdeel van iets wat je in eigendom hebt. Daar moet je wat mee doen. Ik begrijp niet zo goed dat een provincie, die cultuur zo hoog in het vaandel heeft staan en die € 250.000 uit de mouw schudt voor een 'landmark' en die overal geld voor heeft, de beveiliging van de beelden van Jits Bakker niet op zich durft te nemen, terwijl het haar juridisch en economisch eigendom is. Waar praten wij hier over? Ik vind dat wij nu eindelijk eens een keer moeten doorpakken en zeggen: en zo gaat het gebeuren, wij houden de beelden hier. Ik heb met mevrouw Saskia van Dockum hierover uitgebreid gesproken. Zij vindt het prima dat de beelden op Beerschoten blijven. Het was oorspronkelijk de aanleiding dat het Utrechts Landschap had aangegeven ervan af te willen. Dat is echter niet meer zo. Zij willen de beelden houden.

Ik handhaaf de motie en ik hoop dat de anderen het met mij eens zijn.

De VOORZITTER: De heer El Yassini heeft een vraag aan u.

De heer EL YASSINI (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De vraag heeft te maken met het feit dat de volledige gemeenteraad van De Bilt heeft aangegeven dat men de beelden graag in het park wil behouden. Bent u het met mij eens, dat er dan boter bij de vis moet komen?

Mevrouw BROERE (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Er is maar één eigenaar. Dat is de provincie. De provincie heeft er altijd voor gestaan. Je kunt niet zomaar het eigendomsrecht regelen en tegen De Bilt zeggen: gaan jullie er dan maar voor zorgen. Het is een provinciaal gebeuren. Het zijn niet alleen maar mensen uit de gemeente De Bilt die er naar komen kijken. Misschien weet u dat er bijvoorbeeld een beeld van Jits Bakker in het landgoed van Elvis Presley staat?

De heer EL YASSINI (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dat is niet zozeer wat ik ermee bedoel, dus dat wij tegen de gemeente De Bilt zeggen: zoek het maar uit, regel het maar. Wij zijn natuurlijk juridisch en economisch eigenaar, maar wij doen niet meer aan beeldenbeleid. Wat ik mij wel kan voorstellen, omdat de gemeenteraad het heel graag wil houden, is dat men daar de financiële middelen voor vrij zou kunnen maken om ervoor te zorgen dat het geregeld wordt. Dan zou ik het liefst ook het overleg van de gedeputeerde met de gemeente De Bilt willen afwachten om te kijken welke opties er zijn. Nu staat er namelijk in de motie dat de financiële middelen van ons moeten komen. Ik wil eerder kijken naar wat wij gezamenlijk kunnen doen om ervoor te zorgen dat die beelden kunnen blijven waar zij nu zijn. Bent u het ermee eens dat wij de gedeputeerde even kort de ruimte moeten geven en dat wij in de volgende commissie BEM echt verwachten dat zij met een voorstel komt waarover wij in een Statenvergadering kunnen stemmen?

Mevrouw BROERE (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Nee, dat ben ik niet met u eens. Wij hebben nu vergadering van Provinciale Staten, wij kunnen er nu over stemmen. Wij hoeven niet De Bilt op te zaden met de kosten van iets waarvan zij geen eigenaar is. Ik vind dat wij, cultuur zo hoog in het vaandel hebbende, hier onze verantwoordelijkheid moeten nemen.

De VOORZITTER: Het woord is aan de gedeputeerde in tweede termijn, tenzij er iemand anders nog het woord wil voeren. Dat is niet het geval.

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Cultuur hoog in het vaandel, ik voel mij aangesproken: dat heb ik beslist. Vijf jaar met deze Staten in gesprek zijnde over cultuur heeft mij ook wel bijgebracht dat het ook wel scherp moet en financieel goed doordacht moet zijn. Dat is eigenlijk wat ik u vraag. Ik wil wel doorpakken, maar ik leg u wel graag een aantal opties voor. Een uitspraak van de gemeente De Bilt is interessant. In dat kader vind ik het interessant om eens te kijken of De Bilt ook op een andere wijze haar verantwoordelijkheid zou willen uitdrukken. Een uitspraak van de Staten gebaseerd op opties, is voor mij echter waardevoller. Ik wil u toch vragen mij de gelegenheid te geven om met een voorstel naar u toe te komen, waarbij ik ook zeker de verantwoordelijkheid wil nemen als eigenaar van de collectie, maar dan wel degelijk op basis van de afweging tussen kosten, uitstraling, de meeste wenselijke plek. Die tussenstap zou ik graag willen maken. En het klopt dat wij hierover vaker in gesprek zijn geweest, maar ik wacht nog even op een uitslag van de gemeente Renkum over wat zij kan doen. De uitspraak van de gemeenteraad van De Bilt is ook vrij recent. Daar zou ik ook graag nog even bij stil willen staan. Dus mijn verzoek, mevrouw Broere, is toch om de motie desnoods even aan te houden om het college de gelegenheid te geven met een afgewogen voorstel naar de Staten te gaan.

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik zou de gedeputeerde het volgende willen vragen. Misschien is het ook een vraag aan de PVV en aan andere collega's. Is het een optie te kijken, mochten de beelden inderdaad in De Bilt blijven – ik denk, gezien de wens van de gemeenteraad van De Bilt, dat het een goed punt is om serieus op in te gaan – of er sprake kan zijn van verschillende financieringen? Het is natuurlijk ook zo dat als een gemeenteraad, en daarmee een representatief orgaan van burgers, iets wil, daaraan een bijdrage kan leveren. Ik kan mij ook voorstellen dat het Utrechts Landschap bereid is daaraan een bijdrage te leveren. Los daarvan is het misschien ook een idee te kijken of er in de vorm van 'crowdfunding' iets gedaan kan worden of bijvoorbeeld te kijken

naar het Van der Valk restaurant dat in de buurt is en waar bezoekers zeker ook kunnen genieten van de beelden in die tuin, gezien de nabijheid.

Mevrouw BROERE (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik zou mevrouw Boelhouwer willen vragen of zij met andere onderwerpen als het cultuur betreft, ook zo kritisch wil zijn. Wij gooien gewoon € 250.000 naar een 'landmark', waarvan wij nog niet weten hoe het eruit gaat zien. Wij passen gewoon de criteria aan voor erfgoedparels, omdat ons dat beter uitkomt. Het orgel in Soest is niet op de monumentenlijst. Een van de criteria. Daar walsen wij gewoon allemaal overheen.

Dit is eigendom van de provincie en hiervoor zijn wij verantwoordelijk. De meeste mensen willen het hier graag houden en er is nu lang genoeg over gesproken. Ik denk dat wij hier al bijna negen maanden mee bezig zijn. Wordt het niet eens tijd dat wij hier een punt achter zetten, een besluit nemen de beelden gewoon laten waar zij zijn en dat wij gewoon verantwoordelijk zijn voor de financiën?

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik hoor wat mevrouw Broere zegt. Ik knoop het zeker in mijn oren, maar het gaat hier om een wens van de gemeenteraad in De Bilt. De provincie Utrecht heeft nog 25 andere gemeenten. Ik ken wel wat meer gemeenten die zo hun wensen hebben op cultuurgebied. Dan zou ik graag zien dat de PVV daarmee net zo coulant omgaat als met deze wens. Los daarvan is GroenLinks altijd kritisch op voorstellen, ook als het om cultuur gaat.

Mevrouw BROERE (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Dan hoor ik van mevrouw Boelhouwer heel graag welke andere gemeenten welke wensen hebben, zodat wij ook daar kritisch naar kunnen kijken en het niet zomaar een slag in de lucht is.

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Het lijkt mij geen goed idee dat hier op dit moment te doen, maar daarop kunnen wij zeker in de toekomst terugkomen.

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een aantal suggesties gehoord om niet alleen met de gemeenteraad van De Bilt het gesprek te zoeken, maar om ook te kijken naar wat er nog te regelen is met de vrijwilligers van Beerschoten aan draagvlak of aan organisatievermogen. Dat zullen wij zeker in de opties meenemen.

De heer EL YASSINI (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Naar aanleiding van het debat dat net werd gehouden, merk ik op dat het inderdaad juist slim is met betrekking tot die 25 gemeenten waarover wordt gesproken, om GS de ruimte te geven daar zelf eens te gaan kijken wat er klopt, wat niet klopt, wat er kan en wat er niet kan. Gezorgd moet worden dat er in elk geval een goed voorstel komt. Dan kijken wij naar de opties. Dan ga ik ervan uit dat de motie die mevrouw Broere indiende ook een van de opties zal zijn en dat ik die terug zal zien. Dan gaan wij daarover debatteren en stemmen. Het is volgens mij heel simpel. Houd de motie aan en kijk andere opties na.

Mevrouw BROERE (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Een vraag aan de heer El Yassini waarom hij nu ineens met 25 andere gemeenten komt en daar wil gaan vragen of daar ook wensen zijn. Omdat mevrouw Boelhouwer dat heeft ingebracht? Dan denk ik: dat is niet aan de orde. Waar wij het over hebben, is dat waar wij al zes of acht maanden over praten. Neem daarover nu eens een besluit en blijf niet zo dralen.

De VOORZITTER: Volgens mij zijn de standpunten helder.

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik hoop dat de Staten mijn voorstel willen aannemen om dit nog even uit te stellen. Ik ben in gesprek met alle 26 gemeenten, onder andere via de cultuurpacten die wij met hen willen afsluiten. Ik hoop dat het verzoek van de woordvoerder van de VVD niet betekent dat ik ook met al die gemeenten het gesprek moet voeren over de beeldencollectie van Jits Bakker. Nee? Gelukkig. Dan begrijpen wij elkaar goed.

De VOORZITTER: Daarmee hebben wij dit agendapunt gehad.

Benoeming duo-commissievoorzitter Ruimte, Groen en Water/Wonen.

De VOORZITTER: De laatste aanvullingen op de stemmingslijst worden momenteel gemaakt. Zou het mogelijk zijn dat wij intussen alvast bij acclamatie stemmen over de benoeming van mevrouw Dekker?

Zonder beraadslaging besluiten Provinciale Staten bij acclamatie overeenkomstig het statenvoorstel Benoeming duo-voorzitter Ruimte, Groen en Water/Wonen, PS2016PS14.

De VOORZITTER: Daarmee is zij door de Staten benoemd en vraag ik haar of zij die benoeming wil aanvaarden.

Mevrouw DEKKER (D66): Mijnheer de Voorzitter! Heel graag.

De VOORZITTER: Dat verdient een bloemetje.

Ik kijk even of u voldoende intern overleg gehad heeft. Kunnen wij dan overgaan naar de stemverklaringen en de stemmingen?

Ik schors de vergadering voor een minuutje. Dan komt de aanvulling op de lijst.

Schorsing van 20.15 uur tot 20.17 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

Stemverklaringen.

De VOORZITTER: Is er behoefte aan het afleggen van stemverklaringen?

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben een stemverklaring bij motie M36. Gezien de toezegging van de gedeputeerde dat er hands-on ingeschreven wordt op het moment dat dat nodig is, zolang de pilot loopt, zullen wij tegen de motie stemmen. Als de resultaten van de pilot er zijn, dan kijken wij samen verder.

Dan motie M46. Wij zullen tegen de motie stemmen, omdat wij de sociale veiligheid niet in de motie meegenomen zien en die wel heel belangrijk vinden.

Bij motie M56 gaan wij tegenstemmen, omdat wij de stabiliteit van de begroting, zoals in de commissie aan de orde is geweest, en de wens van de Staten om meer te sturen, belangrijker vinden.

Wij zullen bij motie M58 tegenstemmen, omdat wij zoals aangegeven in het debat, eerst meer informatie willen over de risico's en de andere factoren. Het is nu niet hét moment om dit besluit te nemen.

Bij motie M60 zullen wij voorstemmen, maar wij willen aangeven dat wij de extra bijdrage waar om gevraagd wordt in de motie, niet het meest belangrijk vinden. Wij vinden steun aan Food Valley belangrijk en wij zijn huiverig dat er naast de EBU een nieuwe structuur ontstaat. Wij zien liever dat EBU en Food Valley meer op elkaar zijn aangesloten, want daarin zit de verbindende meerwaarde.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb drie stemverklaringen.

Motie M54. Wij vinden het niet chique hoe deze motie tot stand is gekomen. Ondanks dat de motie overbodig is, omdat voor de Statenvergadering bekend was dat GS al handelt conform deze motie, zullen wij toch instemmen, omdat wij het signaal richting Kamp Amersfoort belangrijk genoeg vinden.

Motie M57. Wij zullen voorstemmen met de kanttekening dat GS de reeds gemaakte evaluatie van de incubator niet over moet doen.

Motie M60. Wij zullen met dezelfde redenering als de VVD, namelijk dat wij naast de EBU geen nieuwe varianten willen hebben, maar dat dat voldoende is, tegen de motie stemmen.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het CDA heeft drie stemverklaringen.

Ten eerste bij motie M37. Wij vinden het een goede zaak om een betere legitimering te krijgen voor welke vorm van heffingen of belastingen dan ook, maar wij zouden dit in een breder verband willen

zien. Wij willen de gedeputeerde dan ook aanmoedigen hiervoor in IPO-verband blijvend aandacht te vragen. Wij zullen op dit moment tegen deze motie stemmen.

Dan een stemverklaring bij motie M39. Het CDA vindt de aanzet van de gedachte positief, maar deze knelpuntenpot vraagt een veel verdere uitwerking. Daarom stemmen wij op dit moment tegen deze motie.

Motie M42, de voorbeeldfunctie 'social return'. Wij vinden het thema onderzoekswaardig, met name om te kijken hoe je tot een soort van arbeidspool zou kunnen komen, waardoor je een flexibele schil of meer flexibilisering zou kunnen krijgen. Wij zien het echter ook breder en wij willen niet alleen kijken naar de SW-bedrijven. Op dit moment stemmen wij tegen.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij zullen tegen motie M38 stemmen, omdat het ons wel goed lijkt dat er een soort van landelijke normering komt, hoewel wij wel tegen die topsalarissen zijn.

Wij zullen tegen motie M39 stemmen, omdat wij op dit moment geen behoefte hebben aan nieuwe reserves.

De motie over Kamp Amersfoort zien wij als overbodig, sterker gezegd: wij vinden de motie echt volledig overbodig. Tegelijkertijd willen wij natuurlijk niet het beeld hebben dat de PvdA tegen Kamp Amersfoort is en zullen wij voorstemmen.

De motie Jits Bakker. Wij willen het college de ruimte geven om te kijken hoe tot een oplossing gekomen kan worden met de gemeente, met het Utrechts Landschap en wie ook allemaal. Wij willen graag een voorstel zien in de eerstvolgende commissie BEM.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Een aantal stemverklaringen.

Het eerste besluit, de kadernota: daar zullen wij tegenstemmen. Er is natuurlijk ook een aantal dingen waarin wij ons wel kunnen vinden, maar de hoeveelheid waarin wij ons niet kunnen vinden, overheerst toch. Wij stemmen daarom tegen.

Motie M40, fietsknelpunt bij Liesbosch. Wij hadden voorgestemd, ware het niet dat de gedeputeerde heeft aangegeven dat er nogal wat gemeentelijke overwegingen zijn om dat niet nu te doen. Wij wachten de berichten dan ook in spanning af wanneer het wel kan. Wij zijn wel voorstander van het oplossen van het knelpunt, maar klaarblijkelijk kan het niet nu. Vandaar dat wij tegenstemmen.

Duurzame geluidsschermen. Wij zijn voor geluidsschermen die fijnstof absorberen, maar wij zijn niet voor het opwekken van energie met zonnepanelen, waarbij niet duidelijk is of zij überhaupt meer energie opleveren dan zij gekost hebben. Daar zijn wij niet voor en zullen tegenstemmen.

Motie M54. Wij hebben in mei 2015 aangegeven hartstochtelijk voorstander te zijn van een bijdrage vanuit de provincie. Dat zijn wij nog steeds. Wij vinden deze motie totaal overbodig en een beetje sneu. Als de gedeputeerde heeft aangegeven dit als zodanig te willen uitvoeren, dan klinkt het zelfs als een motie van wantrouwen in haar richting als je dan deze motie alsnog in stemming brengt. Klaarblijkelijk hebben wij meer vertrouwen in de gedeputeerde dan de coalitiepartijen.

Dan de plofkoppenfabriek, de motie van de PvdD. Wij gaan voor de motie stemmen met de toevoeging dat wij niet alleen de 'biologische' pluimveesector een warm hart toedragen, maar de hele pluimveesector. Wij worden dan ook geacht dat woord bij onze voorstem niet gelezen te hebben.

Dan tot slot motie M60, de bijdrage voor Food Valley. Daar zijn wij op zich voor, maar wij vinden dat dat niet in een aparte structuur moet komen, zoals ook anderen al gezegd hebben. Dat moet via de EBU. Dus roep dan de EBU op daarvoor de nodige aandacht en middelen vrij te maken. Dus uiteindelijk zullen wij tegen deze motie stemmen.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Allereerst drie stemverklaringen.

Wij zijn tegen motie M36. Wij willen de pilot afwachten. Wij vinden belangrijker: geen geld in de bus en misschien extra mensen.

Motie M38: daar stemmen wij ook tegen, want wij hebben nog geen idee wat een goede norm is. Het moet grondig voorbereid worden. Mijn fractievoorzitter is daarmee bezig en zal zelf met een voorstel in die richting komen.

Motie M55: wij stemmen tegen. Wij vinden het een beetje overbodig. Je kunt moeilijk iedere keer met een verklaring komen als er prijzen omhoog gaan. Dat kun je doen met brandstofprijzen, met olie en van alles. Dus daar zijn wij ook tegen.

Mevrouw Noordenbos geeft een stemverklaring over de motie vreemd aan de orde van de dag.

Mevrouw NOORDENBOS (SP): Mijnheer de Voorzitter! De motie over Jits Bakker. Wij willen ook graag dat de beelden in de provincie blijven, of dat in elk geval een gedeelte van de beelden in de provincie blijft. Wij willen verder afwachten waarmee de gedeputeerde komt en dan verder kijken. Wij zijn tegen deze motie.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Motie M36, camera's op de bus. Wij vinden het onderwerp belangrijk, maar wij gaan nu even af op het advies van de gedeputeerde en de samenwerking met politie. Daarom steunen wij deze motie nu niet.

Motie M39, de knelpuntenpot openbaar vervoer. De knelpunten in het openbaar vervoer hebben ons warme hart. In navolging van het CDA vinden wij ook dat hier wel een nadere uitwerking moet komen van hoe er eventueel iets in die richting gerealiseerd zou kunnen worden.

Motie M46 over de fietspaden. Wij zullen de motie steunen, maar wij gaan ervan uit dat sociale veiligheid wel belangrijk is en zal blijven meewegen.

Dan ten slotte motie M60. Wij vinden het uitvoeringsprogramma niet helder genoeg om nu zomaar geld toe te zeggen. Wij willen er dan ook echt van overtuigd zijn dat het hier gaat om een bijdrage aan de transitie naar duurzame landbouw. Daarom stemmen wij tegen deze motie.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben twee stemverklaringen. Motie M38. Moreel gezien vinden wij deze motie wel deugen, maar wij hebben onvoldoende zicht op de haalbaarheid. Dat is de reden dat wij hier nu tegen stemmen.

Motie M54. Als je instemt met de kadernota, stem je ook letterlijk voor de tekst van deze motie. De motie is wat ons betreft volstrekt overbodig. Het had zelfs nog wel wat verder mogen gaan. De eerdere motie van de PVV was wat dat betreft beter. Een tegenstem is echter niet uit te leggen, dus alleen daarom stemmen wij voor.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb twee stemverklaringen. Hoewel de PvdD het een goed debat vond over het statenvoorstel Kadernota en wij een aantal toezeggingen hebben gekregen, stemmen wij toch tegen de Kadernota, omdat wij het met een aantal zaken in de Kadernota fundamenteel oneens zijn, vooral op het gebied van dierenwelzijn, zoals subsidies aan de FBE (Fauna-beheereenheid) en de ganzenbestrijding.

Wat betreft motie M36 stemmen wij tegen, omdat de PvdD de partij is die privacy hoog in het vaandel heeft. Wij denken dat er ook andere maatregelen mogelijk zijn. Wij wachten eerst de resultaten van de pilot af.

De heer P. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Motie M45 van ChristenUnie, SP en VVD: in de laatste regel staat "...geluidsschermen die fijnstof absorberen of energie opwekken". Wij vinden beide even belangrijk, dus wij willen er in plaats van of "en" of "en/of" van maken. Dat is onze stemverklaring.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Onze stemverklaring gaat over de motie vreemd aan de orde van de dag. Alhoewel het erop lijkt dat de motie het niet gaat halen, zal ik toch voor de motie stemmen. Ik vind dat deze beelden, een dertigtal, zeker niet aan het zicht onttrokken mogen worden, in elk geval niet aan het zicht van publiek. Ik hoop intens dat de gedeputeerde met een oplossing komt om in elk geval het park te behouden inclusief de beelden, desnoods inderdaad met andere middelen of samen. Deze beelden verstoppen op een plaats waar niemand ze meer kan zien, lijkt mij niet respectvol naar de overleden kunstenaar, maar ook niet naar de familie toe. Daarmee dienen wij ook rekening te houden.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik wil graag gaan stemmen.

Stemmingen

De VOORZITTER :Van de 49 Statenleden zijn er 46 aanwezig.

Provinciale Staten verwerpen amendement A19. Voor het amendement hebben gestemd de fracties van PvdA, SP en PvdD.

Provinciale Staten verwerpen amendement A18. Voor het amendement hebben gestemd de fracties van SP, ChristenUnie en SGP.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het statenvoorstel Kadernota, PS2016PS12, met de aantekening dat de fracties van PVV, SP en PvdD geacht worden te hebben tegengestemd.

Provinciale Staten verwerpen de gewijzigde motie M32. Voor de motie hebben gestemd de fracties van PvdA, ChristenUnie, PvdD, SGP en 50Plus.

Provinciale Staten verwerpen motie M34. Voor de motie hebben gestemd de fracties van PvdA, SP, ChristenUnie, PvdD, SGP en 50Plus.

Provinciale Staten verwerpen motie M36. Voor de motie hebben gestemd de fracties van PVV, ChristenUnie en 50Plus.

Provinciale Staten verwerpen motie M37. Voor de motie hebben gestemd de fracties van VVD, D66 en PVV.

Provinciale Staten verwerpen motie M38. Voor de motie hebben gestemd de fracties van PVV en 50Plus.

Provinciale Staten verwerpen motie M39. Voor de motie hebben gestemd de fracties van SP, ChristenUnie, PvdD en 50Plus.

Provinciale Staten aanvaarden motie M40. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van VVD, CDA en PVV.

Provinciale Staten aanvaarden motie M42. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van VVD, CDA, PVV, SGP en 50Plus.

Provinciale Staten verwerpen motie M43. Voor de motie hebben gestemd de fracties van PvdA, SP, PvdD en 50Plus.

Provinciale Staten aanvaarden motie M44. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van VVD, PVV en SGP.

Provinciale Staten aanvaarden motie M45. Tegen de motie heeft gestemd de fractie van PVV.

Provinciale Staten verwerpen de gewijzigde motie M46. Voor de motie hebben gestemd de fracties van PvdA, PVV, SP, GroenLinks, ChristenUnie, PvdD, SGP en 50Plus.

Provinciale Staten aanvaarden motie M48. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van PVV en SGP.

Provinciale Staten aanvaarden motie M53. Tegen de motie heeft gestemd de fractie van D66.

Provinciale Staten aanvaarden motie M54. Tegen de motie heeft gestemd de fractie van de PVV.

Provinciale Staten aanvaarden motie M55. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van CDA, PvdA, SP, GroenLinks, ChristenUnie en SGP.

Provinciale Staten aanvaarden motie M56. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van VVD, CDA en SGP.

Provinciale Staten aanvaarden motie M57. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van VVD en PVV.

Provinciale Staten aanvaarden motie M58. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van VVD, CDA en PVV.

Provinciale Staten aanvaarden motie M59. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van VVD, CDA en SGP.

Provinciale Staten aanvaarden motie M60. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van D66, PVV, SP, GroenLinks en PvdD.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het statenvoorstel Actualisatie algemene subsidieverordening provincie Utrecht, PS2016BEM11, met de aantekening dat de fractie van de PVV geacht wordt te hebben tegengestemd.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het statenvoorstel bekrachtiging geheimhouding Maarsbergen, PS2016MME06.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het statenvoorstel rapport Randstedelijke rekenkamer 'uitvoering op afstand', PS2016BEM12.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het statenvoorstel zienswijze begroting Randstedelijke rekenkamer, PS2016PS13.

Provinciale Staten verwerpen motie M61. Voor de motie hebben gestemd de fracties van PVV, PvdD, SGP en 50Plus.

Afscheid de heer I. Thonon, fractie D66

De VOORZITTER: Wij komen bij het afscheid van de heer Thonon. Voor vrienden Ivo. Daar wil ik een paar woorden over zeggen.

Beste Ivo, iedereen heeft wel eens een droom. Je komt met een idee om een restaurant te openen of om een zomerhuisje in Zuid-Frankrijk te kopen. Of je wilt een wereldreis maken. Zoals jij. "Tussen dromen en daad staan wetten in de weg en praktische bezwaren", schreef Willem Elsschot in zijn gedicht Het huwelijk. En hoewel het gedicht niet over een wereldreis gaat, maar over een heel andere materie, had Elsschot het bij het rechte eind: meestal blijven dromen dromen en blijven de daden achterwege. Het restaurant blijft een droom, je tweede huisje in Frankrijk blijft een droom, je wereldreis blijft een droom. Er zijn altijd wel redenen, wetten en praktische bezwaren om een bepaalde beslissing niet te nemen. Jij schuift die allemaal aan de kant. Je waagt de sprong en kiest ervoor om met je gezin op wereldreis te gaan. Om dat te doen, moet je een flinke dosis lef hebben. En dat karakteriseert je.

De afgelopen jaren hebben wij je leren kennen als een breed georiënteerd en deskundig politicus. Vooral op het terrein van mobiliteit, milieu en burgerparticipatie heb je je sporen nagelaten. Die deskundigheid gaan wij missen. In veel debatten deelde je jouw deskundigheid met de commissie en de Staten. Je stijl is te omschrijven als gedreven, serieus, maar ook met humor. Als Statenlid viel je onder meer op, omdat je je goed inlas en verdiepte in de verschillende onderwerpen. Je verdiepte je in de problematiek en zocht het contact met de organisaties en de burgers, die belanghebbenden waren bij een voorliggend vraagstuk. Een verbinder, die zich ingroef in de problematiek.

In maart 2015 werd je opnieuw in de Staten gekozen en samen met Jacqueline Vaessen werd je voorzitter van de statencommissie Ruimte, Groen en Water. De vergaderingen werden door jou geleid met strakke, maar rechtvaardige hand. Soms ontmoette je daarbij weerstand, zo bleek ook tijdens jouw laatste commissievergadering van RGW. Je had daarbij je eigen losse, maar toch serieuze stijl, waaraan sommige collega's moesten wennen. Toch heb je met je eigen stijl snel aan gezag gewonnen.

Het is duidelijk dat je afwezigheid niet alleen in de Staten een gemis zal zijn. Politieke partijen hebben actieve leden zoals jij nodig. Partijmensen met hart voor hun idealen. Je inzet en expertise zullen ze binnen D66 zeker gaan missen. Zo ben je senior bestuurs- en verenigingsadviseur, je bent lid van de Talentencommissie van D66 in de regio Utrecht en spreker van de Hans van Mierlo Stichting. Je hebt ontzettend veel gedaan en het zal best zijn dat ik een aantal zaken vergeten ben.

Beste Ivo, je komende jaar ziet er spannend uit. Met je gezin reis je van Scandinavië naar Rusland. Van Rusland naar China en Japan. Vervolgens naar Zuidoost-Azië, India en Oceanië, om te eindigen in Noord-Amerika, waar je vrouw vandaan komt. Ik heb begrepen dat de mogelijkheid bestaat dat je na je reis wellicht in de Staten terugkeert, maar los van dat, nodig ik je graag uit om eens langs te komen om ons te vertellen over al die mooie momenten die je het komend jaar, overal ter wereld, gaat beleven.

Graag wil ik je namens de Staten bedanken voor je inzet en betrokkenheid. Ik wens jou en je gezin een fantastische wereldreis toe met onuitwisbare indrukken. Laat al jullie dromen uitkomen.

Namens de Staten overhandig ik je graag een aantal cadeaus die bij zo'n afscheid horen. Het ga je goed. (Applaus)

De heer THONON (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ja, voor de laatste keer. Dat voelt eigenlijk toch wel een beetje raar. Ik hoef godzijdank niet via de voorzitter te praten. Dat is wel fijn. Ik mag ook mensen bij hun voornaam gaan noemen. Dat is ook fijn.

Dank je wel, Willibrord, voor je mooie woorden. Ik hoop inderdaad dat mijn reis spannend wordt, maar niet zo spannend als sommige stemmingen hier; dat is echt te spannend. Mijn afscheid is een beetje prematuur, want woensdag heb ik gewoon weer een inloopavond van de N411. Dat gaat gewoon door. Ik moet volgens mij ook nog iets doen voor de BOB-wonen, samen met Marie Louise. Vanaf 18 juli begint onze reis dan inderdaad echt. Dan zal ik ook echt weg zijn van de Staten en kan ik niet gemakkelijk meer de stemmingen bijwonen.

Ik heb even een kleine faq, frequently asked questions, opgesteld:

- Waar ga je naar toe? Dat heeft de commissaris net al verteld. Inderdaad, wij gaan een mooi-ronde-wereldreisje maken.
- Heel veel mensen vragen dan: maar je hebt kinderen? Ja, ik heb inderdaad kinderen. Maar zoals de commissaris al zei, er staan geen wetten in de weg om de vier kinderen mee te nemen op reis op voorwaarde dat je hen uitschrijft bij de gemeentelijke basisadministratie. En dat doen wij ook, want wij moeten ons uitschrijven. Als je langer dan acht maanden weg bent, moet je je uitschrijven.
- Er zijn nog allerlei andere wetten die voorkomen dat je weggaat en die gaan wij allemaal opvolgen: met de Belastingdienst, met de Sociale Verzekeringsbank enzovoort. Ik krijg er een beetje VVD-neigingen van als ik dat allemaal zo moet doorlopen. Ja, sorry, maar als ik terugkom, kom ik toch weer in dat fractietje terecht. Sorry, het blijft bij neigingen.
- Hoe heb je dat geregeld met je werk? Nou, niet. Ik heb mijn baan opgezegd. Dus het is spannend als wij terugkomen. Wij hebben nog een kleine financiële buffer over, maar zoals ik al een keer met mevrouw Kotkamp heb gewisseld: er is altijd nog bijstand in Nederland om op terug te vallen. De SP: inderdaad.
- Wanneer kom je terug in de Staten? Niet. Er komt een opvolger. Hij komt op die stoel te zitten. Mocht er iemand weggaan uit mijn fractie, dan ben ik beschikbaar. Maar mocht er boven mij op de lijst iemand weggaan en weer terug willen komen, dan is die natuurlijk eerst aan bod. Dus ja, ik ben bereid om terug te komen in mijn fractie, maar niets is zeker.

Genoeg over mijzelf. Ik houd er niet zo van om over mijzelf te praten. Ik wil nog wat mensen in deze Staten bedanken. Dat begint bij de twee Jacquelines. Als eerste mevrouw Verbeek, Jacqueline. Wij hebben nogal wat te stellen gehad met elkaar in de commissievergaderingen en soms ook in de Staten. Wij staan niet altijd aan hetzelfde eind van het touw te trekken. Wij hebben ook met elkaar te maken gehad buiten deze statenzaal en ik heb u toen ervaren als een prettig en toegankelijk mens. Ik wil je uitnodigen dat prettige en toegankelijke mens vaker hier in de Staten te laten zien en die 'mr. Verbeek-Nijhof' even daar buiten te laten. Dat werkt allemaal een stuk prettiger.

Dan de andere Jacqueline natuurlijk. Jacqueline Vaessen, mijn 'partner in crime' in de commissie. Ik vond het erg prettig om met je samen te werken. Wij zijn het altijd met elkaar eens geweest: over die opwaardeerstukken, over de tijdsverdelingen, over welke gedeputeerde wat kocht. Daar moesten wij over praten. Hè bah, een keer waren wij het oneens en ik wil je vanaf hier toch gelijk geven. Je had gelijk. Achteraf heb je gelijk gekregen.

Misschien ook leuk te vermelden: Jacqueline heeft mij een boekje gegeven, een klein boekje, uit 1989 toen Jacqueline zelf de Transsiberische spoorlijn heeft gedaan. Ik denk dat zij toen zo veel rampen van het communisme heeft gezien, dat zij dacht: ik word VVD-lid.

Ik wil ook de mobiliteitwoordvoerders bedanken. Ik denk toch dat wij een mooi clubje met elkaar hebben gevormd. Het mooiste, het ultieme moment daarvan, was de goede sfeer die er was bij het overleg over Maarsbergen vorige week maandag. Ik denk dat zij daarbij lieten zien dat zij allemaal volksvertegenwoordigers zijn, voordat zij een partijkleur benoemen. Ik hoop dat jullie die sfeer kunnen doortrekken ook met mijn opvolger.

Uiteraard is die goede sfeer ook terug te vinden in mijn fractie. Waarvoor dank. En natuurlijk onze fractiemedewerker, die er nog steeds zit. Tom is zo bezeten van politiek, dat hij volgens mij vier Twitteraccounts bijhoudt, ook in zijn werk daarmee bezig is, onder een politicus werkt op zijn werk en ook in Vietnam, als hij op vakantie is, nog die Twitteraccounts bijhoudt voor ons. Ik vind het bizar. Dat ga ik dus niet doen, mensen, in de Transsiberische spoorlijn.

Dank ook aan de meest betrokken griffiemedewerkers Marie Louise, Ruud en Erwin, die nu met vakantie is, voor jullie bijdragen en voor de prettige samenwerking.

Ten slotte wil ik mijn opvolger veel succes wensen. Marc de Droog zal mijn opvolger zijn als woordvoerder mobiliteit en milieu. U kunt hem googlen. Hij werkt bij Necker van Naem. Hij werkt aan de casus Maarsbergen, inderdaad, naast de kerk. Dat is fijn voor de woordvoerders. Dan weet u waar u hem kunt vinden.

En Ali natuurlijk, als voorzitter van de commissie. Ik wens je heel veel succes, ook in het presidium. Ten slotte wil ik aan iedereen succes wensen. Ik hoop dat jullie alle vergaderingen kunnen voortzetten in de sfeer die er heerste bij de stemmingen, waarbij er nog gelachen kon worden, hè Mirjam? Soms iets te veel. En waarin zelfs het woordje "hmm" een politieke lading had, zoals bij Arne, en waarin sommige stemmingen echt op het scherpst van de snede werden uitgevochten, hè Jacob?

Dank jullie wel en heel veel succes ook nog de komende jaren. (Applaus)

De VOORZITTER: Na de sluiting nodig ik u uit om nog even in de bar hier achter een drankje te drinken en afscheid te nemen van Ivo Thonon.

16. Sluiting.

De VOORZITTER: Dan, niets meer aan de orde zijnde, kom ik bij de sluiting. Wij hebben een fors halfjaar achter de rug. Ik denk dat velen het gevoel delen dat het wel even tijd is voor het reces. In dat reces kunt u tegelijkertijd ook uw vakantie opnemen. Ja, er is onderscheid tussen reces en vakantie. Het een duurt aanzienlijk langer dan het ander.

Dan zien wij elkaar weer terug op 26 augustus om twaalf uur, omdat wij dan starten met de statenexcursie en dan een aantal wetenswaardigheden kunnen uitwisselen. Wees voorzichtig, geniet ervan en ik hoop u allemaal gezond en wel terug te zien.

Ik sluit de vergadering.

Einde van de vergadering om 21.08 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van Provinciale Staten van Utrecht van 19 september 2016.

De voorzitter,

De griffier,